This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07437761 9

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
E SOCIETATE JESU,
CARMINA.

Nova editio, prioribus longè auctior & emendatior.

PARISIIS,

Typis BARBOU, viâ Mathurinenſium.

M. DCC. XCI.

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
VITA.

Matthias Casimirus Sarbievius in gentilitiâ Sarbieviorum villâ in Maſoviæ Ducatu, Palatinatu Plocenſi natus anno 1595. patrem habuit Matthæum Sarbiewski, matrem verò Anaſtaſiam Milewska, utrumque illuſtri ac equeſtri ordine. Statim atque per ætatem licuit, in Pultovienſi gymnaſio literis operam navavit, quibus inſigniter eruditus Societati nomen dedit, anno 1612. Vilnam miſſus in tirocinio biennium exegit, ubi B. Stanislai Koſtkæ, conſanguinei ſui, virtutes æmulari ſtuduit. Philoſophicum deinde curriculum emenſus, in Academiâ Vilnenſi docendi munere per aliquot annos perfunctus eſt. Theologicis ſtudiis jam maturus Romam, comite Nicoleo, proficiſcitur. Per Marchiam & Saxoniam itinere inſtituto, prope Bambergam Franconiæ urbem in latrones inciderunt, quibus ſuam omnem viaticam pecuniam ad aſſem tradere coacti ſunt: ſed a Patribus Bambergenſibus novo ſubſidio recreati incœptum iter

Mirum profectò, quàm aſſiduus eſſet Sarbievius in legendis poëtarum operibus : repertus dicitur in Drohicenſi Patrum Societatis Jeſu domo, quam *reſidentiam* vocant, Virgilius, cujus in calce ipſe notaverat quoties unum quemque poëtarum perlegiſſet : Virgilium ſexagies, ceteros decies & amplius a ſe perlectos eſſe teſtabatur. Temporis erat parciſſimus : si quid inſomnis noctu non infeliciter cogitabat, ne id ſibi periret, nigram ad lectulum tabulam collocaverat, ut si fortè insigne aliquod hemiſtichium quod vocant, aut aliud quodcumque ſtudiis accommodatum menti ſuccurreret, cretâ continuò maneret obsignatum. Sed quod longè pluris eſt, virtutum famâ æquè atque ingenii laude claruit. Quantus fuerit ejus in Chriſtum patientem amor, quàm eximia in Deiparam Virginem pietas, quantum religioſæ paupertatis ſtudium, faſtidiumque terreni hujuſce ergaſtuli, ex carminibus quæ prælo iterum ſubjicimus, facilè quivis poterit intelligere. Votorum compos mortalitatem exuit, cùm annum ætatis quadrageſimum quintum nondum compleviſſet, anno M. DC. XL. die 2 Aprilis, ipſo tempore quo Amicorum ejus maximus Staniſlaus *Lubienski*, Plocenſis Epiſcopus, animam ageret; quam quidem, quatuor poſt Sarbievium diebus, omnium Creatori reddidit.

MATTHIÆ CASIMIRI *SARBIEVII* LYRICORUM LIBER PRIMUS.

ODE I.

AD URBANUM VIII. PONTIFICEM.

Deſcribit bona quæ ſummum Urbani VIII. Pontificatum univerſo orbi commendatura ſunt.

JAM minæ ſævi cecidêre belli:
Jam profanatis malè pulſa terris
Et Salus, & Pax niveis reviſit
Oppida bigis.

Curet effuſas Latii querelas:
Virginum caſtas juvenumque voces
Curet, & votis procerum reclinem ac-
commodet aurem.

ODE II.

AD AURELIUM LYCUM.

Ne plus æquo de adverſâ fortunâ queratur.

INDIGNAS, LYCE, nænias,
Et mœſtum gemitu pectus, & hiſpidis
Frontem nubibus expedi,
Cùm Sol non ſolito lumine riſerit,
Et Fortuna volubilis
Fati difficilem jecerit aleam.
Quod vexant hodie Noti,
Cras lambent hilares æquor Eteſiæ.
Mœſtum Sol hodie caput,
Cras lætum roſeo promet ab æquore.
Alterno redeunt choro
Riſus & gemitus, & madidis prope
Sicci cum Lacrymis Joci.
Naſcuntur mediis Gaudia Luctibus.
Sic fatis placitum: ſuis

Tempeſtiva fluunt fata periculis.
Feſſos duxit heri boves,
Dat magnis hodie jura Quiritibus;
Et quæ bobus ademerat,
Imponit Gabiis & Curibus juga.
Idem Phoſphorus aſpicit
Magnum, quem tenuem viderat Heſperus.
Quòd ſi ſeria ludicris
Fortunæ placeat texere, ruſticus
Heſternam repetet caſam,
Ridentis populi non humilis jocus;
Et queîs rexerat omnia,
Findet laurigeris ligna ſecuribus:
Quòd ſi defuerit ſalix,
Faſces pauperibus ſubjiciet focis.

ODE III.

AD URBANUM VIII.

Urbani VIII. laudes celebrat.

URBANE Regum maxime, maxime
URBANE Vatum, Pegaſeus Tibi
Temo, volaturuſque latè
Regna ſuper populoſque currus

Jam dudum apud me eſt. Eripe Te ſolo :
Obliviofis eripe nubibus
Nomenque laudeſque. O Deorum
Concilio , patrioque quondam
Promiſſe cœlo ! Te ſupra inclyta
Terrarum & altas Acroceraunia
Egreſſa nubes , Te ſuperni
Colla ſuper humeroſque Pindi
Attollere altè , non ſine numine ,
Luctabor. Ibis , ſub pedibus pigras
Urbes relicturuſque gentes ,
Attonitæ novus hoſpes auræ ,
Hàc unde vaſti litora Nerei ,
Amneſque , campoſque , & juga deſuper
Arceſque mirari , & natantes
Oceano numerare terras
Coram licebit. Jam Tibi barbarus
Circùm ſupinis collibus annuit
Hæmus , ſalutatâque longè
Attremit Acrocorinthus aulâ.
Ter pronus Othrys , ter trepidæ latus
Subſedit Oſſæ , ter Rhodope nives ,
Sacraſque ſubmisêre lauros
Emathii capita alta Pindi ,
Sacerque Phœbo Cynthus , & aviæ
Acuta Cirrhæ, Laurigeris Tibi

Thyrſis coronatus Cythæron,
Et patulâ nemoroſa pinu
Pangæa gaudent brachia frondium
Longè tetendiſſe, & procul obvios
Currus adorare, & volanti
Ardua ſuppoſuiſſe terga.
Hinc ire pompas, hinc Tibi præpetes
Centum ſuperbis ire curilibus,
URBANE, Muſas, atque aperto
Ire ſines tua facta cælo.
Auditis? an me ludit amabilis
Imago pompæ? Jam videor pios
Audire plauſus, & frementes
Cæruleum per inane turmas.
Hinc & tepenti vectus ab Africo
Apum ſonoro exercitus agmine
Leni ter URBANUM ſuſurro,
Ter reſonis fremuêre pennis.
Ter vecta terris ac pelago ſuper
Reſpondit Echo: ter lituis procul,
Sparſæ ter URBANUM Camœnæ
Pindaricis cecinêre plectris.
Audivit ingens Pontus, & Inſulas
Erexit omnes; ilicet Africæ
Plausêre & Europes, & unà
Americes Aſiæque regna.

Lætæque tandem, Currite ſecula,
Dixêre Muſæ : currite candidis
Horæ quadrigis ; ite, magni
Secula deproperate Menſes.
Dixêre Muſæ : protinus aurea
Risêre longùm ſecula, ſecula
Auro laborata, & recuſo
In pretium emicuêre vultu.

ODE IV.

AD CRISPUM LÆVINIUM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

VIVE jucundæ metuens juventæ
CRISPE LÆVINI ; fugiunt avaræ
Menſium Lunæ, nimiumque volvi
Lubricus æther.
Tu licet multo pretioſus auro
Gemmeâ veſtem moderêre zonâ ;
Et ſuper collo Tyrias amicet
Fibula lanas :
Jure Phœniſſis vaga penna criſtis
Stare labenti dubitat galero :

Jure, quo fulges, timidum reſigi
Palluit aurum.
Quod tibi largâ dedit Hora dextrâ;
Hora furaci rapiet ſiniſtrâ:
More fallentis tenerum jocosè
Matris alumnum.
Mobiles rerum dubiique caſus
Regna mortalis tenuêre vitæ:
Sedulus metæ, properat fugacis
Impetus ævi.
Tardiùs ponto volat Adriano,
Quam ratem merſi pepulêre remi;
Et repentinis animoſa trudunt
Carbaſa ventis.
Omnibus mundi Dominator Horis
Aptat urgendas per inane pennas:
Pars adhuc nido latet, & futuros
Creſcit in annos.

ODE V.

AD URBANUM VIII.

Laudat ejus Pontificatum quem beat bonorum omnium copia.

NUPER receptâ bella ſuper Tyro,
Pugnaſque ſerùm ludere fiſtuli,
URBANE : nunc jurata lenem
Increpuit Tibi Muſa buxum.
Per Te reſiſto ferro adamantinum
Offulſit auro ſeculum, & undique
Gazis coronatumque gemmis,
Purpureo revireſcit ævo.
Quo feta quondam nectare flumina,
Ultróque ſeptem balſama collibus
Manare, vinoque & liquenti
Melle vagos properare rivos,
Et ſponte ſero veſpere turgidas
Ad ſepta narrant lanigenum pecus
Mammas reportare, & comatum
Aſſyrio grave vellus auro.
Te Fas Piumque, & Juſtitiæ comes,
Utcumque ſacrum lætus agis pedem,

Candor coronat : Te fidelis
Propoſiti ſtudioſa Virtus.
Te ponè flavo larga Ceres ſinu,
Rerumque plenis non ſine cornibus
Felix Amalthee citatis
Rura ſubit populoſque bigis.
At Vis, & ater Luctus, & æneis
Stipata centum Bella furoribus,
Curæque, pallenteſque Morbi, &
Fœda modis Simulacra mitis
Ceſsêre retrò. Te Duce Fauſtitas
Secura frugum rura perambulat,
Tutæque per vaſti tumultus
Carpathii volitant carinæ.
Te feriati cum pueris ſenes,
Nec non recluſæ cum nuribus canunt
Regem puellæ : ſive reddit,
Sive citum rapit hora ſolem.
At Nos recurvo poplite per vias
Patrem colentes, ter niveum Tibi
Limbum liguſtri, ter roſarum
Puniceum jaciemus imbrem.

ODE VI.

AD PRINCIPES EUROPÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

NONDUM minaci cornua Boſporo
Decuſſit audax Pontus, & efferis
Servire Neptunus Gelonis
Turpe gemit, reſonaſque fluctu
Plangente ripas Thraca rebellibus
Immugit undis. Emathiam pudet
Frenos momordiſſe, & Pelaſgos
Odryſiis dare colla loris.
Mœrent tenaci compede Cyclades
Pigræ moveri : mœret Achaica
Tethys, inæqualeſque campi
Perpetuo lacrymantur Hebro.
Semperne nigras Æthiopum domos,
Vel, quæ ſuperbus præfluit oppida
Ganges, Abydenaſque turres
Supplicibus tremuiſſe pinnis
Formidoloſam invenit Artacen ?
Seſeque captum Boſporus omnibus

Undis, Erythræoque, & alto
Ionio Arabioque ploret?
Vani futuri temporis augures
Fecunda rerum ſecula diſcimus:
Si non retractamus fideli
Tela manu; tacitoque gaudet
Vagina ferro; ſi clypei vacant,
Haſtæque, & arcus. Non animi placent
Parci laborum, non magiſtræ
Concilii, ſine Marte, linguæ.
Fruſtra Novembres dicimus ad focos
Pugnata Rætis bella ſub Alpibus:
Fruſtra renarramus Gelonum
Verſa retro retuliſſe ſigna:
Si non & ipſi ſtringere Noricos
Audemus enſes: quos malè barbara
Non decoloravêre terga,
Sed Tyrio Latiale fuco
Illevit aurum, non ſine gemmeo
Circumſonantis fulgure balthei, &
Grato catenarum tumultu,
Et ſonitu phalerarum acuto.
Formoſa fortes arma timent viros,
Frangique nolent, ſeu profugus Scythes,
Seu creber e campis agetur
Myrmidonum Dolopumque nimbus.

Quicumque ſuras & caput induet
Auro, Quirites, exuet Italum:
Civiſque Romanus negari
Impavido patietur hoſti.
Nec qui capillum finget, & aureum
Solem refuſis crinibus allinet,
Dicemus Umbrum, qui frementes
Antiochi Annibaliſque turmas
Rurſum efficaci diruat impetu,
Alpeſque, clauſumque intrepidâ manu
Perrumpat orbem. Sic citatis
Secula degenerare metis
Sancit futuri temporis Arbiter:
Certoque prudens ordine ſegreges
Metatur annos. Nunc ſeveris
Artibus ingenioque pugnax
Affulget ætas: nunc melior foro
Geſtit diſertis fervere jurgiis.
Hæc Thracas audacemque Beſſum,
Hæc Cilicas pavidoſque Seras
Produxit ætas. Nos ſenio piger
Effudit Orbis, dedecus ultimum
Mundi, fatiſcentiſque naturæ
Opprobrium. Malè nata proles,
Quicquid bonorum reſtitit (heu nefas!)
Morum, ſceleſtâ deterimus notâ,

Mentiſque & excelſi latrones
Ingenii, violenta fraudum
Tormenta ſanctis addere dotibus
Laudamur ultro; nec ſcelerum pudet:
Virtuſque clamatur ſagacem
Flagitio violare dextram.
Iras & enſes vendimus, & manum,
Hac, unde nummis aura refulſerit:
Sparſique tinnitus ad auri
Sollicitâ vacat aure vulgus.
Et quà ſecundis jecit honoribus
Bene ominatam mobilis aleam
Fortuna, mentitur caducæ
Plebis honos, poſitoque fallax
Accumbit omnis poplite civitas,
Perjura feſto ſurgere cum joco,
Cùm pompa ſtipantûm, & doloſi
Præteriit breve fulgur auri.

ODE VII.

AD TELEPHUM LYCUM.

Fortunæ rerumque humanarum inconſtantiam accuſat.

EHEU, TELEPHE, ludimur:
Fortunæ volucri ludimur impetu.
Æternum nihil eſt: cadet
Quod ſurgit: ſed adhuc ſurget, & occidet
Ritu præcipitis pilæ,
Quæ cùm pulſa cavâ rejicitur manu,
Nunc lenes ſecat Africos,
Nunc terræ refugis abſilit ictibus.
Veſper veſpere truditur:
Sed nunc deterior, nunc melior ſubit.
Anni nubibus inſident,
Incertis equitant luſtra Favoniis,
Cœco ſecula turbine.
Hæc, quam Pieriâ decipimus lyrâ;
Juncto fulminis eſſedo,
Eheu! quàm celeres Hora quatit Notos?
Nec gratæ ſtrepitum lyræ,
Nec curat miſeræ carmina tibiæ:

Et quanquam canitur levis,
  Seſe tota ſuis laudibus invidet.
Magnas interea rapit
  Urbeſque & populos, & miſerabili
Reges ſubruit impetu.
  Et ſceptri decus, & regna cadentium
Permiſcet cineri ducum,
  Aurataſque trabes, & penetralia,
Et cives, ſimul & ſuper
  Everſis ſepelit turribus oppida.
Ac mundi procul arduas
  Strageſque & cumulos, ac Procerum pyras
Feſtâ nube ſupervolat;
  Stellarumque rotam, & longa breviſſimo
Curſu ſecula corripit.
  Dum nobis taciti diffugiunt Dies
Eheu! TELEPHE, ludimur,
  Fatorum rapidâ ludimur orbitâ.
An nos fallimur? an ſuam
  Rerum pulcher habet vultus imaginem?
Et ſunt quæ, LYCE, cernimus?
  An peccant fatuis lumina palpebris,
Et mendax oculi vitrum?
  An longi trahitur fabula ſomnii?

ODE VIII.

Seculi ſocordiam perſequitur.

AUT nos avaræ vendidimus Tyro,
Aut uſque Thulen miſimus exſules
Cultus avorum. Non Honoris
Præcipiti libet ire clivo:
Non ſceptra Pyrrhi, non Agamemnonis
Leto paciſci; non Haliattici
Veiente permutare ſaxo
Uber, Achæmeniumque Tigrim.
Neſcit ſevero livida brachia
Signare ferro; neſcit idoneis
Tyro reluctantem lupatis
Frangere equum, metuitque torvum
Tranare Tibrim, cùm nivibus ſatur
Exæſtuanti frena licentiæ
Permiſit, emovitque ripam
Aſſiduæ metuendus Urbi.
Quòd ſi procacem fregit equus gradum,
Micatque nervis, & genibus tremit:
At non lupercales iiſdem
Neſcius aſſimulare ſaltus,
Et cùm peritum ſiſtra citant pedem,

Doctus choreæ. Frangite barbita,
Nervoſque, dementemque buxum
Femineo prohibete cantu.
Auditis? Iſtri litora perſonat
Ferale cornu. Jam capita Alpium
Magnæque reſpondêre montes
Auſoniæ: novat arma Mavors,
Urbeſque tectis elicit. Ibimus?
An nos Caleno menſa tenet mero,
Cenæque regnorum redemtæ
Divitiis populique cenſu?
Quas cùm recedens viderit Heſperus,
Surgens eaſdem Phoſphorus aſpicit,
Et ridet aſpecto renidens
Luna mero, radioſque tingit;
Dum nos Lyæo regificis ſuper
Deſcripta menſis prælia pingimus,
Fuſoque metamur Falerno
Mœnia, diluimuſque foſſas.
Surgamus. Indo lutea Nereo
Sublucet Eos: jam radiantium
Flatus quadrigarum, & citatæ
Oceanum repulêre plantæ.
Surgamus. Omnes prima vocat dies,
Et Phœbus: at non noſter ab Indiis
Phœbus, Quirites, nec Latino

Orta dies famulatur orbi.
Totumne diris Mane Othomanidis
Impendet æther ! Pro pudor ! Occidens
Nobis, fatigatuſque tantùm
Heſperium prope Phœbus axem
Turpi Latinis veſpere ſerviet?
Surgamus : Œtam Gadibus & Paron
Addamus, Auroramque Nocti, &
Bactra Tago, Tiberique Gangem.

ODE IX.

AD NICOLAUM VEIERUM PALATINI CULMENSIS FILIUM.

Redit in patriam optatiſſimus, & dotibus animi commendatiſſimus.

Ibis, belligeræ regna Poloniæ
Et gratæ repetes limina Patriæ :
Quæ te voce diu, quæ prece flagitat
Paſſis obvia brachiis.
Ceu quem velivolis præpes Eteſiis
Navis divitibus diſtinet inſulis
Dilectum juvenem, quem modò barbara
Auri corripuit fames,

Mater ſolicito ſpectat ab æquore,
Et lentum pelagi damnat Oriona,
Et ventos gemitu duplicat, & pigro
Affundit lacrymas mari:
Si fors, edomito fletibus Æolo,
Indo ſole niger filius advolet,
Et longi memores exſilii notas
Caris deleat oſculis.
At tu nec ſtudio mercis idoneus,
Infamiſque lucri, nec ſitiens opum,
Quas ſeptem geminis prodigus oſtiis
Aut Ganges vomit, aut Tagus,
Inviſes patrium limen, amantior
Inſignes animi quærere copias,
Et vi conſilii promptus, & ubere
Venâ divitis ingenî.
Te rerum ſapiens uſus & imperî,
Te felix operum ſpiritus addecet,
Et vox ſe populo fundere largior
Plenæ flumine copiæ.
Fortunæ volucrem mitte licentiam:
Hoc appone lucro, quod tuleris ſimul
Quò te cumque feres: ſeu per inhoſpita
Rauci litora Boſpori,
Et captum niveâ compede Nereum:
Seu pacis dubios Thracas, & aſperum

Perſen, ſeu refugum viſere Concanum
Legatus properaveris.
Virtutem ſolidi pectoris hoſpitam
Idem portat equus, qui dominum: neque
Aut campo melior ponè perambulat,
Aut menſæ comes aſſidet.
Illam cana Fides, nudaque Veritas,
Et ferrugineæ plebe Pecuniæ
Circumfuſus Honos, & ſequitur propè
Albis Fama jugalibus.

ODE X.

Laudes Urbani VIII.

NON ſolus olim præpes Horatius
Ibit biformis per liquidum æthera
Vates; olorinisve latè
Cantibus, Æoliove terras
Temnet volatu: me quoque deſides,
Tranare nimbos; me Zephyris ſuper
Impunè pendere, & ſereno
Calliope dedit ire cælo,
Et quà licebit nubibus & ſacrum
Vulgare cælo carmen: eburneam

Lyramque ſuſpendam, tubamque
Colla ſuper, niveiſque leves
Plumis lacertos. Me nec inhoſpita
Siſtent oborti litora Nerei,
Rupeſve inacceſſæ ferarum, aut
Verticibus ſcopulorum acutis.
Armata Tethys. Me juga Caucaſi,
Me canus Atlas, me mare barbarum,
Latéque dejectis uterque
Audiet Oceanus procellis.
Ut ſe quieto cuncta ſilentio
Stravêre latè: Pieriæ ſimul
Fontes Amimonæ, & canoris
In numerum cecidêre lymphis.
Doctùm fluentis murmura Penei
Sacroque Niſæ e vertice tympana,
Lyræque, buxique, & remiſta
Cum lituis cithariſque plectra
Fregêre nubes. Hinc Tibi Gloria
Latè per orbem differet aureum,
URBANE, nomen, quà coruſco
Concutitur Jovis aula curru,
Septemque ſeſe ſideribus pigrum
Evolvit ævum. Protinus ultimis
Afris, coronatis Serum
Mœnibus, Oceanoque rubro

Noſcêre magnus. Jam Tibi tinnulus
Fert ſiſtra Nilus : jam Berecynthia
Curetes æra, jam frementes
Rauca crepant Corybantes arma.
Te Vaticanis Maurus & Æthiops
Affuſus aris, Te tepidi canunt
Devexa mundi, Te remotæ
Litora perſonuêre Chryſæ.
Magnuſque latè diceris arbiter
Cælumque, Terraſque, & Maria, & Styga,
Amnemque Cocyti ſeverum, &
Elyſiam cohibere Lethen.
Tibi (benignæ ſi qua fides ſpei)
Sternentur olim magnanimæ ad pedes
Genteſque Regeſque. O caduci
Præſidium columemque mundi,
Jam nunc labantis pondera ſeculi, &
Depræliantûm funera Principum,
Pronaſque regnorum ruinas
Conſilioque humeriſque ſiſte.
Tardum ſereni partibus ætheris
Te Sidus addas; neu properes citus
Menſis reclinari, & faventûm
Ambroſiæ accubuiſſe Divûm.
Serò receptum Roma fleat Patrem,
Tuiſque longùm vivere moribus

Poſſint

Poſſint Quirites, poſſit ingens
Curia, purpureique Patres.
Diuque gaudens & cupidus Tibi
Incumbat orbis: certus ames Remi
Urbemque prolemque, ac merenti
Quamquam avidus Tibi debet æther,
Repoſce Divos præmia lentior:
Paullumque differ ſidera, dum Tagum,
Dum Bætin, undantemque bello
Eridanum, Ligerimque places;
Dum fracta ſeptem cornua montibus
Submittat Hebrus; dum Tibi Theſſalum
Ducat catenatus Tyrannum in
Perniciem opprobriumque Faſtus.
Jam tum tropæis & ſenio gravem
Aurata ſtellarum ad Capitolia
Longis revertentem triumphis
Signiferæ vehat axis aulæ.
Quò Muſa vatem, non memor Icari,
Tollis relapſurum? his potiùs gravem
Depòne ripis, & doloſas
Deme humeris digitiſque plumas:
Tibrimque propter ducere languidos
Permitte ſomnos, & ſuper ilice
Lyramque pendentemque buxum
Ambiguis fluitare ramis.

ODE XI.

AD STEPHANUM PACIUM MAGNI DUCATUS LITHUANIÆ SUPREMUM THESAURI PRÆFECTUM.

Equeſtris elegantiæ jactantiam reprehendit.

NON auro, neque tinnulis
   Pugnandum phaleris: & chlamydum ſinus,
Et nodos, & inutiles
   Gemmas belligeris demitte brachiis.
Quid levem galeam juvat
   Plumarum volucrem ferre ſuperbiam?
Cur ſparſas agitat jubas,
   Et conus tremulis annuit Africis?
Cur tectum pavidam caput
   Ementitur avem, cùm leve ſibilis
Aurarum & Zephyri joco
   Furtum Mygdoniæ proditur alitis?
Jam grando chalybum imminet,
   Telorumque frequens aura volantium
Imbelli galeæ inſonat:
   Jam Martis tonitru mugit, & obvium
Medi fulgur acinacis.

Quid profunt phaleræ? quid galeæ jubar?
Quid lætæ Zephyris comæ?
Aut umbo clypei quòd procul æmulis
Lucem ſolibus invidet?
Quid vultus nimium ſedulus aſpici?
Quid pictus pharetræ timor?
Aurum frenigerâ rejice dexterâ:
Ferro res eget & manu
Et magnis animis. Hæc tuleris tria;
Dicam Geryoni parem,
Quem nec populifer proruat Hercules,
Nec cælo nimius Mimas,
Nec durâ Idomeneus, aut Sthenelus manu.
Bellis adſit idonea
Incomtæ facies lege ferociæ,
Quam fuci decor abſtinens,
Laſcivæque carens forma proterviæ,
Et ferri memores genæ,
Heſternique notent vulnera prælii.
Criſtæ non facient virum,
Non arguta ſuis colla coralliis.
Thoracas Pavor & Metus
Dicuntur Siculis fingere malleis,
Et primi ſcopulis ſuper
Procudiſſe vagis ſcuta Cydoniis.
Nos ſtultum tegimur caput,

Et leto tenues objicimus moras.
At quos eruerit ſibi,
Directis oculos invida ſpiculis
Mors affingere creditur.
Fatis mille loci, mille patent viæ:
Sed ſignat jaculis locum,
Qui vultum ſubitis dimovet ictibus,
Devotumque mori latus
Objectu tremulæ protegit ægidis.
Nudos bella pavent viros:
Audentes animos ipſa volunt prope
Declinare pericula.
Cùm conſanguineæ ferrea Græciæ
Hector rumperet agmina,
Torvis ſæpe genis turbidus obvios
Fati terruit impetus.
Quos Fortuna timet, vitat; & acrium
Differt prælia mentium;
Et Mors ſæpe viris invidet auream
Famæ pandere ſemitam.
Quòd ſi belligerâ ceſſeris orbitâ,
Poſt te fata citaveris,
Oſtendeſque neci, quà fugies, viam.

ODE XII.

AD PRINCIPES IMPERII ROMANI.

De recuperandis Græciæ Provinciis.

AT non ſupino ſemper in otio
Perdemus ævum. Surgite, Dardani
Cives, triumphatumque captis
Imperium reparate Graiis.
Implete claſſes, tendite carbaſa,
Inferte remos : ite volentibus
Fatis, Quirites, ite : ventis
Veſtra tument animiſque vela.
Eſt, qui locantem bella pecuniam,
Noviſque rebus poſtulet utilem
Nervum ? Quis erumpentis auri
Fluxit ager potiore vena,
Cuniculoſi montibus Orici ?
Ferro, Quirites, ſi lubet, abditum
Mercemur aurum. Qui vibrati
Glandibus emeruiſſe plumbi
Gazas potentûm ſciverit urbium,
Hic magna parvo lucra paraverit
Sumtu : nec exponetur aurum,

Nec Tyriæ Cypriæve merces,
Quas non cruentus Martis emat chalybs;
Seu per reluctantûm agmina Biſtonum,
Et per recedentes Gelonos
Vulnifico pluit aura nimbo:
Seu fulminatis diruta molibus
Caſtella denſis bella tonitruis
Emoliuntur; cùm caduco
Mœnia concutientur igni,
Capique verſis turribus annuent
Arces, & omnis copia, & obice
Centum catenarum gementes
Divitiæ pedicisque ferri.
Jam penè gazis Bactra timent ſuis;
Jam dives Aule, jam Cythereïæ
Conchæ, Micenæique cenſus,
Et Tyros, & Genoëſſa flavo
Palleſcit auro. Jam prope decolor
Albet ſuperbis Creta coralliis;
Phthieque, & interfuſa Cypros,
Ditibus ingemuêre ripis.
Eſt, quem comantûm gratia montium,
Aut floridorum tangit amœnior
Vultus viretorum, vel uda
Mobilibus Cynoſura rivis?
Hunc emta multo ſanguine recreent

Tempe, vel acri Pelion, aut Samos
Aſſerta bello, vel virentis
Silva Cragi, vel opaca leni
Pangæa quercu. Nec viridem Gnidon,
Altamque Dymen ſpreverit, aut retro
Spiſſis coronatam ſalictis
Olenon, umbriferamque Tricen.
Non lympha Cydni, non vitreus Meles
Leniſve puro Lydius agmine,
Non mite cryſtallum Lycormæ,
Non gelidis Araſinus undis
Deſiderantem non benè lubrico
Soletur amni, ſi modò bellicâ
E ſtrage fumantes capillos,
Et tepidus linat ora pulvis.
Eſt qui ſupinâ certet amyſtide
Obliviofum ducere Liberum ?
Hunc Lesbos, hunc vinoſa Crete,
Hunc Paphii rogat ora Cypri
Laxare ferrum. Nec Rhodus abnuit,
Nec, non ſeveri ſtrenua Cæcubi,
Naxos : nec illaudata Trachin,
Aut reſides Amathuntis arces
Nolent cruentis ictibus aſſeri;
Aut qui propinquis æthera rupibus
Affectat Edon, aut maritus

Vitiferis Aracynthus ulmis.
Eſt cui ſupellex, & vigil ignibus
Riſit caminus? cui pecorum placent
Armenta? cui latè reductus
Hinnit ager, fluviique balant
Cantu ſonori blandius Orphei?
Illum juvencis poſtulat hoſpita
Pleuros, Cleonæique colles,
Et pecorum ſtudioſa Thrœzen,
Cææque valles, vel Calydoniæ
Dumeta ſilvæ, vel redeuntibus
Saltata Gortyne capellis,
Cùm roſeus tegit arva veſper.
Si quis virenti limina marmore,
Saxoque poſtes & laquearia, &
Fingat pavimentum, Caryſton
Et variam Salamina, juſtis
Repoſcat armis. Hinc Phrygium prope
Baccata longis Attica collibus
Deſcendet in tectum, & videndæ
Porticus adjicietur aulæ.

ODE XIII.

AD TARQUINIUM LAVINIUM.

Æquam in adverſis non ſecus ac bonis mentem eſſe ſervandam.

Non ſi ſol ſemel occidit,
   Non rubris iterum ſurget ab Indiis?
Nec ſi quos celeris rotæ
   Sors non exiguo proruit impetu;
Non lapſos iterum levet,
   Arguto docilis ludere cum joco?
Ne ſpem projice, TARQUINI:
   Cujus pæne retro lambere pulverem
Et veſtigia diceris,
   Cùm Fortuna levem verterit orbitam,
Effuſam ſuper & luto
   Fumantem poteris cernere purpuram.
Tunc & riſibus abſtine:
   Neu turpi domino lumina paveris:
Neu calces nimiùm, memor
   Fortunæ geminam ſæpe jaci pilam.

ODE XIV.

AD JULIUM FLORUM.

Curam Lyncei adoleſcentis illi commendat.

NULLUS effrenæ rabiem Juventæ
Æſtus Ætnæi ſuperet camini:
Nulla conceptos jaculantis ignes
Ira Veſevi.
Creſcit infeſtis animoſus auſis
Ardor, & primæ juvenile vitæ
Robur, adverſum ſibi, luctuoſis
Diffidet armis
Sic ubi denſis Aquilo procellis
Bella montanis meditatur Euris,
Et potens igni Notus, & ſonorus
Imbribus æther:
Hinc repentinos ſtruit aura montes;
Inde bacchantûm patiens procellarum
Ingemit litus, reſonumque ſaxis
Tunditur æquor.
Fervet hinc illinc inimica Tethys:
Pacis incertus, dubiuſque belli
Fluctuat Pontus, cui militares

Inſtruat undas.
Mollior læſi tamen ira Ponti;
Lenior motis Aquilo procellis,
Puberum, JULI, quatiente cæcas
Turbine mentes.
Hîc ubi pugnax equitavit Auſter;
Incitæ remis volitant carinæ,
Quas leves auræ, faciliſque veli
Trudit Iapix:
Quæ ſemel certo metuendus arcu
Fixit aut recti timor, aut cupido;
Rara pacatis agitata fidunt
Pectora curis.
Fortiùs pugnes juvenum domando
Spiritus, quàm ſi juga feriatis
Induas tauris, vel equina Pœno
Frena leoni.
Jure florentes moderaris annos
Lyncei: duris meritò lupatis
Corripis frenum, ſpatiique parcum
Flectis ephebum.

ODE XV.

AD EQUITES POLONOS

Cùm LADISLAUS *Poloniæ Princeps, fuſo Oſmano Turcarum Imperatore, victorem exercitum in hiberna reduceret.*

CREDETIS, io, credite, Poſteri,
Fractos pudendo Biſtonas impetu
Ceſſiſſe, & infauſtis redemtam
Funeribus pepigiſſe pacem.
Quis tunc recentes Odryſiis timor
Affixit alas, cùm refugas metu
Præ ſe LADISLAUS phalangas
Fulmineis agitaret armis?
Quantus Gelonis, quantus erat ſegis
Sudor Corallis! cùm prope decolor
Iſter, verecundùſque captâ
Boſporus erubuiſſet undâ.
Cùm verſa Thracum parma trementibus
Fronderet haſtis, cùm celer Artacen,
Turreſque Byzanti probroſis
Concanus aſſonuiſſet armis.
An nos repenſam ſanguine gloriam
Fruſtra futuris emimus? An ſuos

Exempla diſſingent nepotem
In proavos? ſimilemque patri
Gnatum reponent? Quatenus (heu pudet!)
Pejor nefaſtis progenies avis
Succrevit, & damnoſa pulchras
Secula diminuêre vires.
Vel nos avitæ ſtemmata gloriæ,
Curruſque, & enſes, nuper & hoſticis
Direpta delubris tropæa,
Æmoniæ monumenta pugnæ,
Uramus igni. Neu pudeat ſacros
Mentita vultus frangere marmora:
Non æra, fumoſaſque patrum
Effigies, memoreſque laudum
Ceras profundo mergere Viſtulâ.
Vel, ſi ſupinæ tædet inertiæ,
Martemque, majorumque pugnas
Egregiis iterare factis
Juremus. O quem Gloria fervidis
Nubeſque, terraſque, & populos ſuper
Evexit alis, ô caduci
Grande decus columenque mundi,
Pridem Geloni ſobria ſanguinis
Rurſum Polonis deripe poſtibus
Et tela, Princeps, & timenda
Edoniis refer arma ſignis.

ODE XVI.

Temporum ignaviam reprehendit.

MERCURI, nam te citharæ potentem
Vivido Manes reparare cantu
Furva Cocyti ſtupuêre preſſis
Stagna fluentis.
Tuque Lesbóos imitata nervos
Muſa, Dirceum modulare carmen,
Quo Palatini revocetur Orco
Turba Quirini.
Ite, pugnaces Priami nepotes,
Pulcher Anchiſæ Veneriſque ſanguis:
Ite, formoſas Acherontis, ite,
Linquite ripas.
Quid juvat nigras habitare valles,
Ferreum leto ſimulante ſomnum?
Quid juvat ſubter ſepelire magna
Secula terra?
Te, Mari, torvi revocant Sicambri.
Te pharetratæ Nomadum catervæ,
Te Numantini, metuende, poſcunt,
Scipio, campi.
Æreis rurſum fluitare turmis

Viſa Carthago, peditumque nimbos
Et Saguntinis, Siculiſque bellum aſ-
fundere portis.
Surge: non audis ſtrepitum? & ſonorum
Agmen? & tractas per humum catenas?
Non vides, quantam novus ecce ſurgit
Pœnus in haſtam?
Magna te poſcunt Aſiæ ſepulcra,
Magne Pompeï. Tibi, Cæſar, olim
Thraces & ferrum, manicaſque, & ignem, &
Tela minantur.
Bactra jam motis tremuêre caſtris,
Martio nubes feriente cornu:
Jam minæ triſtes equitum, & frementûm hin-
nitus equorum.
Surge: quâ dormis, quatit ager urnam
Ungulâ Medus; potes hoc ſepulcro
Eſſe ſecurè piger? aut honeſtos
Carpere ſomnos?
Ite: felices iterate pugnas:
Ite, Romani. Juvet arma notis
Poſtibus demi, ſolitoque frontem aſ-
ſurgere cono.
Bella nos pictis ſimulamus armis,
Splendidè fortes & inane pugnæ
Nomen, & docti vacuum duellis

Ludere Martem.

Fortium cingi galeis avorum
(Pro pudor !) ſeri fugimus nepotes
Heu peregrinis oneraſſe fortes
Tempora gemmis.
Parva non magnam manus implet haſtam ;
Defluunt grandes humeris pharetræ :
Decidunt arcus, laterique iniquus
Exprobrat enſis.
Priſca mutatæ pudet arma dextræ :
Patrius quondam malè laxus hæret
Filio thorax : nec avita norunt
Tela nepotem.

ODE XVII.

Animi lenitate Principes maximè commendari.

Non vivi paries vitri
Cryſtallique fores, aut Mareoticis
Aurum poſtibus illitum,
Laudandum memori carmine Principem
Clarabit ; neque barbaras
Decidet tumulo Gloria laureas :
Sed frons mitior aſpici,

Innubique nitens ore meridies,
Et, qui ſoſpitat omnia,
Irati vacuus nube ſupercilî,
Primo gratior Heſpero
Formoſus roſeâ vultus in Iride.
Regum vultus imagine
Regnorum legitur. Pandite lumina, &
Vultum pandite, Principes:
Jam vultum, & populi lumina vidimus;
Iraſci populum docet;
Qui torvis nebulam nutibus addidit:
Idem ſupplicii piger
Maturis faciem riſibus explicet,
Cædeſque, & populi graves
Iras, & procerum prælia, & aſperas
Regum contuderit minas.
Vulgus bella fremat: te nihil attinet
Fœdo turbida nubilo
Mutari pavidis ora coloribus.
Veris janitor aureus,
Qui campis liquidi paſcitur ætheris,
Stellatis Aries comis,
Picti rura poli frenat, & arbiter
Mundi prata perambulat:
Iræque & placidi lenior imperî
Urſis præſidet & lupis;

Demitque, & dominis cornibus annuit
Torvis jura leonibus,
Caſtigare vagos acer, & ignes
Mundi cogere ſepibus.
Vultur, degenerum parcior unguium;
Albis parcit oloribus.
Compeſcit volucrem Bellerophon equum:
Nuſquam monſtra vagantia
Chiron Æmoniâ figit arundine.
Colludit Geminis Leo, &
Taurum ſupplicibus conciliat jubis.
Nuſquam ſidera mugiunt,
Aut latrat Procyon, aut Libyco duplex
Rugitu reboat polus.
Labuntur tacito ſumma ſilentio:
Tranquillæque tacent rotæ,
Dum currus vigilum volvitur ignium.
Tantùm lanigeræ facis
Balatu reſonat mundus amabili,
Rixâque & ſtrepitu vacat:
Et ſe mundus amans, ipſe ſuî prope
Vivis lucet amoribus;
Naturæque uterum, & parturientia
Zonâ ſidera ſubligat:
Hanc flexis Aries cornibus inchoat,
Rerum nobile vinculum, &
Conjux ſigniferi fibula balthei.

ODE XVIII.

AD DIVAM ELISABETHAM,

cùm inter Divos ab URBANO VIII. *referretur.*

DIVA, devexo dominata ponto,
Cujus undoſæ meminêre Gades,
Cui Tagus ſervit, liquidoque rura
Præfluit auro.
Pauperes olim coluiſſe ſedes
Læta, nunc magnas habitare ſtellas,
Inter & gyros, & euntis inter
Sidera mundi,
Dum tibi Medæ pretioſa ſilvæ
Damna per Thuſcas adolemus aras,
Thureo Regem, populique celes
Crimina fumo.

ODE XIX.

Ad cœleſtem aſpirat patriam.

URIT me patriæ decor:
Urit conſpicuis pervigil ignibus

Stellati tholus ætheris :
   Et Lunæ tenerum lumen, & aureis
Fixæ lampades atriis.
   O noctis choreas, & teretem ſequi
Juratæ thyaſum faces !
   O pulcher patriæ vultus, & ignei
Dulces excubiæ poli !
   Cur me ſtelliferi luminis hoſpitem,
Cur, heu ! cur nimium diu
   Cælo ſepoſitum cernitis exſulem ?
Hîc canum mihi ceſpitem,
   Hîc albis tumulum ſternite liliis,
Fulgentis pueri domûs.
   Hîc leti pedicas exuor, & meo
Secernor cineri cinis.
   Hîc lenti ſpolium ponite corporis,
Et quidquid ſupereſt mei :
   Immenſum reliquus tollor in æthera.

ODE XX.

AD PRINCIPES ITALIÆ.

De recuperando Orientis Imperio.

Pulchro, Quirites, pulvere gaudeat
Impubis ætas, & ſtrepitum & minas
Jam nunc, & audaces tumultus
De tenero meditetur ungui.
Viſoque primum ſanguine geſtiat
Inter cadentûm ſigna: neque eligat
Quo laſſa, poſt pugnam, reclinet
Colla toro; ſolidiſque ſomnum
Commendet armis. Aut clypeo ſuper
Effuſus, aut ſe ceſpitis explicet
Per ſumma, non parcus juventæ,
Et decorum pretioſus emtor.
Hoc ſeptus olim milite, Biſtonum
Vallata ſaxo diruit oppida
Regnator Epiri, & timendus
Parrhaſiæ moderator oræ.
Heu quantus armis, quantus adeſt equis,
Quantuſque ſudor depopulantibus
Pangæa Dacis! cùm refuſi

Ferrea diluvies Gradivi
Tumultuoſi turbine prælii
Concuſſit Hæmum : cùm Rhodopen prope ;
Sacriſque LADISLAUS armis
Attonitum patefecit Hebrum ,
Et bellicoſum Strymona vindice
Turbavit haſtâ , qui calidas adhuc
Strages Gelonorum , & natantûm
Scuta virûm , galeaſque volvit.
Magnum illa terris intulerat metum ,
Præceps ahenas rumpere copias ,
Taboque fumanteis & igni
Auſa cohors operire campos.
Si non honeſti læta periculi ,
Bellique metas rumpere pertinax ,
Egiſſet armorum cupido
Non humiles iterare pugnas.
Manes avorum quis bene poſperis
Excuſet armis ? Quæ manus impigrum
Leti Muſurmannum paternis
Immolet inferias ſepulcris ;
Quæ nunc (pudendum !) illudere pervicax
Perſultat armentum : & miſerabiles
Delent peremtorum ruinas
Hinnulei timidæque damæ ?
Eheu ! cicatricum Heſperiam pudet ,

Et mollis oti, & turpis inertiæ,
Iræque quæ procudit arma
Immeritis inimica regnis.
Quiſquamne tandem (dicite poſteri)
Ulturus Urbis nomen & Imperî
Affulget enſis? atque ab ullo
Scuta tholo galeæque pendent?
An (quod vereri crediderim nefas)
Futurus enſis Dardanios adhuc
Proſcindit agros? aut Latina
Arva metit, virideſque ſilvis
Frondent ſagittæ? Non ego Romulam
Damnabo pubem veridicus ſacri
Vates Gradivi. Jam cruento
Sparſa mari fluitare tela
Videre, totis jam videor Thetin
Pugnare remis; jam Latiæ procul
Turmæ, repercuſsâque circùm
Æra micant galeæque lymphâ.
Jam plana Triton perſonat æquora
Clangente cornu. Jam video novas
Latè per Ægeum moveri
Cycladas, Æmoniamque longè
Inauſpicato ſidere lugubrem
Mœrere Lunam: jam profugæ retro-
cedunt Tyrannorum phalanges,
Pænè metu glaciante Pontum.

ODE XXI.

AD URBANUM VIII.

Gentes omnes nunc eſſe Chriſti hereditatem.

PONE ſurgentes ſuper orbe curas,
Magne pacati Moderator orbis:
Mitte Threïſſas calidâ phalangas
Fervere rixâ.
Mugiant cano, ſine, bella ponto,
Cùm procelloſos ſtruit aura montes;
Cùm gemunt cautes, refusâque Calpe
Vapulat undâ.
Regna Ræteis reſonant triumphis,
Rumor auratâ volitans quadrigâ
Grata demittit benè feriatis
Omina terris.
Occidit juſtæ reus hoſtis iræ,
Hoſtis hibernæ dominator oræ,
Quà coronatis ſinuantur altæ
Turribus Alpes;
Quà nivis latè, ſaturæque flavent
Imbrium valles: ubi mitigatus,
Sole vicinos jaculante montes
Liquitur humor.

Ire

Ire captivo patiens fluento
Iſter affertâ famulatur undâ :
Corripit fluctus, & utroque Rhenus
Margine ſervit.
Te genu nixi didicêre Medi :
Laxat intentum Tibi Maurus arcum.
Te pavent Seres, humeriſque Parthi
Scuta reponunt.
Fingit effuſo Tibi nomen auro
Indus, argutâ reſonante lymphâ :
Te ſonant ſeptem vaga fabuloſi
Oſtia Nili.

ODE XXII.

URBANI VIII. S. PONTIFICIS

Laudat carmina.

Quis temperatæ flumine copiæ
Siticuloſis influit auribus
Facundus amnis ? & ſequacis
Agmine luxuriatur undæ ?
Rurſumne torvum cantibus Æacum
Delenit Orpheus ? quo duce, Thraciæ
Aurita reptavêre ſaxa, &
Æmoniæ ſaliêre rupes :

An Dædalei pectinis arbiter
Vates amicâ Pyerias lyrâ
Triumphat aures ? & diſertos
Eloquii reſeravit amnes ?
Qualem pudicis Pænea fontibus
Admurmurantem Theſſaliæ juga
Mirantur, aut prætervoluto
Attonitus ſtupet Hæmus Hebro.
Qualemve pueis Parthenium vadis
Dignantur alto muta ſilentio
Pangæa, vel circumſonantem
Caſtaliis Helicona ripis
Parnaſſus audit, dum nova gaudia
Jam jam futuri Veris aventibus
Enarrat agris, & virentem
Exſilio remeare Maium.
O quis Latinæ fons opulentiæ
Exuberanti vividus impetu
Bacchatur ? & lymphata ſecum
Corda rapax animoſque volvit ?
Qui nunc profundo volvitur alveo
Sententiarum : nunc gracili fluit
Torrente linguæ : nunc apertis
Ingenii ſpatiatur arvis.
Suique latè pronus, & inſolens
Exire ripam, non tamen obviâ

Captivus algâ, nec tenaci
Ire piger per aprica limo :
Sed clarus auro fertur, & Atticis
Ludit Smaragdis, non ſine conſono
Liquentis electri ſuſurro, &
Murmure prætereuntis auri.
Non ſtagna Cirrhæ, non ego Phocidos
Deſiderarim : Te prope vitrea,
URBANE, Dirce ; te fluenta
Virginei comitantur antri.
Olimque ſimplex collis & invius,
Nunc hoſpitalis, te duce, Dardanæ
Parnaſſus immigravit aulæ,
Et Latii rediêre vates.
Magnuſque tanto Pindarus æmulo
Minor videri gaudet, & Appulæ
Miratur heredem Camœnæ
Pegaſeos vacuare fontes.
Seu dithyrambo liber, inutilem
Verbis catenam demis, & affluis
Impunè : ſeu rurſum ſevero
Verba placet cohibere nodo,
Sed non profanæ Gloria laureæ,
Umbrata Graiis tempora frondibus
Adcomit, at conchyliatâ
Pulcher honor redimit coronâ,

Et dedicatam purpura laureæ
Furata frontem ſubrubet. Hactenus
Florete Vates : jam Latino
Veſter honos adolevit oſtro.

ODE XXIII.
AD LÆVINIUM HIELIUM.

Laboris commendatio.

NAM quæ purpureis fumet honoribus
Formoſo melior de grege victima,
Quàm cui ſoliciti vomeris aſpero
Uſſit colla labor jugo ?
Condit regna labor. Fabricio bene
Findenti patriis jugera ſarculis
Frondent in mediis ſceptra novalibus
Pulchræ meſſis adoreæ.
Raſtriſque & rigidis parce ligonibus :
Uncum, lictor ait, rejice ſarculum.
Quæ ſevit Cererem, regna metet manus ;
Glebæ fraude ſuperbior.
Jam nunc emeritos ſolve jugo boves.
Jam nunc nobilium colla Quiritium
Æqui flecte memor, parcus & abſtinens

Romani pater Imperî.
Fortunæ memores nunc, age, victimas
Juſto mitte Jovi. Quæ modò mugiit,
Sacris Pontificum digna ſecuribus
Aras illinet hoſtia.
Nunquam puniceis hiſpida crinibus,
Martis belligerâ pendula fraxino,
Auri deciduis veſtierat jubis,
Graium pellis Iaſona:
Si non difficiles imperii boves
Egiſſet dominâ vertere dexterâ
Ferratis Chalybum ſaucia dentibus
Colchi litora Phaſidis.
Quanquam fulmineo pectoris halitu
Sorberent animoſum agricolam boves,
Et fumi fluvium & noctis inhoſpita
Circùm nubila funderent:
Nec quicquam viridûm e ſemine dentium
Bellator jaculis campus inhorruit:
Et latè peperit caſtra virentibus
Criſtatus galeis ager.
Quippe ad Theſſalici fulgur acinacis,
Natali immoriens occubuit metu
Tempeſtas peditum, & denſa micantium
Haſtarum interiit ſeges.

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
LYRICORUM
LIBER SECUNDUS.

ODE I.

AD FERDINANDUM II. CÆSAREM AUGUSTUM.

Quum Thracum copiæ exceſſiſſent e Pannoniæ finibus.

QUÆ regna, vel quæ diſſociabili
Secreta tellus æquore; quæ domus
Eurique & Arctoi Bootæ
Cæſarei ſonitum triumphi
Neſcivit? O quà Rumor eburneis
Genteſque & urbes prævehitur rotis,

Audite Cæſar, te ſuperbæ
Herculeas ſuperaſſe laudes
Flevêre Thebæ. Te tumidus procul
Formidoloſi laudibus Herculis
Ploravit Hebrus. Te frementes
Arcadiæ gemuêre valles,
Non uſitatæ monſtra proterviæ
Straviſſe latè. Te Nemees jugo
Dignatur Alcides: & Argis,
Et domitâ tibi cedit Idâ.
Non ille quanquam colla minantium,
Fumoſque & ignes contudit, anguium
Criſtaſque & immanes hiatus
Fulmineo tremefecit ictu:
Quanquam gelati marmora Nerei,
Surdiſque mutum litoribus mare
Emenſus, arcanæ refregit
Regna Stygis, pedicaſque captis
Injecit Umbris immiſerabilis
Prædator Orci; cùm ſpolio priùs
Taurique & inſani Leonis
Mænalias decoraſſet ornos.
Non ille quamquam tranſtulit àureo
Scalpenda cælo prælia, quæ procul
Memnonque & Auroræ rubentis
Regna legant, mediiſque Veſper

Miretur aſtris : non tibi debitæ ,
Auguſte Cæſar , reddat adoreæ
Palmas , triumphalemque laurum , &
Populei diadema ſerti.
Te pronus ambit flumine ſupplici
Rhenuſque & Albis te refluus ſonat
Tibiſcus , & latè receptâ
Danubius tibi ſervit undâ.
Te bellicoſus Thermodoontii
Regnator Hebri , te ſibi deſtinat
Peltatus Eurotas , & aſper
Argolicis Acheloüs haſtis.
Te militaris mœnia Daciæ ,
Te Cimber horret : te genibus minor
Brennus , repercuſſiſque lætum
Vindelici crepuêre parmis.
Te belluoſi litora Boſpori ,
Multoque canum frigore Caſpium ;
Te Cydnus , & lêvis Scamandri ,
Te refugi pavet unda Xanthi.

ODE II.

AD PUBLIUM MEMMIUM.

Vitæ humanæ brevitatem benefactis extendendam eſſe.

QUÆ tegit canas modò bruma valles,
Sole vicinos jaculante montes,
Deteget rurſum. Tibi cum nivoſæ
Bruma ſenectæ
In caput feris cecidit pruinis,
Decidet numquam. Cita fugit Æſtas,
Fugit Autumnus : fugient propinqui
Tempora Veris.
At tibi frigus, capitique cani
Semper hærebunt : neque multa nardus,
Nec parùm gratum repetita dement
Serta colorem.
Una quem nobis dederat Juventus,
Una te nobis rapiet Senectus.
Sed potes, PUBLI, geminare magnâ
Secula Fama.
Quem ſui raptum gemuêre cives,
Hic diu vixit. Sibi quiſque Famam
Scribat heredem : rapiunt avaræ
Cetera Lunæ.

ODE III.

Ad ſuam teſtudinem.

SONORA buxi filia ſutilis,
Pendebis altâ, Barbite, populo;
Dum ridet aër, & ſupinas
Solicitat levis aura frondes.
Te ſibilantis lenior halitus
Perflabit Euri: me juvet interim
Collum reclinaſſe, & virenti
Sic temerè jacuiſſe ripâ.
Eheu! ſerenum quæ nebulæ tegunt
Repentè cælum? quis ſonus imbrium?
Surgamus. Heu ſemper fugaci
Gaudia præteritura paſſu!

ODE IV.

AD STANISLAUM SARBIEWSKI

Fratrem, Equitem Polonum.

SI tranſacta retro ſecula reſpicis,
Si ventura vides; triſtibus omnium

Incumbunt tumulis nigra ſilentia, &
Altæ oblivio gloriæ.
Fruſtra belligerum carmine ſuſcitas,
Sarbievi, SARABETEM, & ſibi conſcios
Manes eſſe vetas, qui benè barbaro
Pridem in pulvere dormiunt.
Armorum ſtudio clarus, avum nepos
Ad vitam reducem ſplendidiùs dabis:
Nos cantu dabimus, qui tacitos ſacro
Soles ducimus otio.
Multi magna loqui poſſumus: ardua
Raros auſa vocant. Nobilium fluunt
Infecunda ducum ſecula; nec bonò
Succreſcit ſoboles Patri.
Ætas ſi pariat quælibet Herculem,
Sit fecunda ſatis. Sed ſua ſæpius
Tellus monſtra videt, Geryonem, aut Libyn
Antæum, aut validum Gygen.
Ceſſant omnia: nec præpete curritur
Ad majora gradu. Cum potioribus
Servant parva vicem. Deterior ſubit
Pravis Fama nepotibus.
Si ſe quiſque tamen vincere geſtiat,
Olim æquabit avos. Tu modò fortibus
Inſta conſiliis, & rude nobili
Urge propoſitum manu.

Ipſa ad conſpicuas Nominis inclyti
Ducent fata fores; quà labor arduam
Emunire domum pugnat, & aureis
Sudor præfluit arcibus.
Nunc ſeu Cæſareo miles in agmine
Scandis turrigeræ mœnia Mantuæ;
Seu te per Ligures, ſive per ultimam
Raptat Gloria Galliam:
Jam nunc ad patriæ bella Poloniæ
Magnam finge animam: jam doceat pius
Pulchræ mortis amor laudibus aſpera
Commendare pericula.
Mox ſeu victa vocent Iſmara, ſeu Getes;
Narratam patrio in pulvere gloriam
Exercebis eques, nec trepidam fines
De te ſerpere fabulam.

ODE V.

E rebus humanis exceſſus.

HUMANA linquo: tollite præpetem
Nubeſque ventique. Ut mihi devii
Montes reſedêre! ut volanti
Regna procul populoſque vaſtus

Subegit aër : Jam radiantia
Delubra Divûm , jam mihi regiæ
Turres receſsêre , & relictæ in
Exiguum tenuantur urbes :
Totaſque , quà ſe cumque ferunt vagæ ;
Deſpecto gentes. O lacrymabilis
Incerta Fortunæ ! o fluentûm
Principia interituſque rerum !
Hîc ducta primis oppida mœnibus
Minantur in cælum : hîc veteres ruunt
Murique turreſque : hîc ſupinas
Pænè cinis ſepelivit arces.
Hîc mite cælum ; ſed rapidæ ruunt
In bella gentes : hîc placidâ ſedent
In pace ; ſed latè quietos
Dira lues populatur agros.
Hîc pænè Tellus tota micantibus
Ardet ſub armis : ſtant acies adhuc
Pendente Fatorum ſub ictu ,
Et dubio Furor hæſitavit
In bella paſſu. Parte aliâ recens
Jam miſta Mavors agmina mutuam
Colliſit in mortem , & cadentûm
Cæde virûm cumuliſque latos
Inſternit agros : Hîc Mareoticæ
Secura merces æquora navigant ,

Portuſque certatim frequentes
Centum operis populiſque fervent.
Nec una Marti cauſa, nec unius
Sunt arma moris. Bellat adulteræ
Ridentis e vultu Voluptas:
Inque Helenâ procus ardet Orbis.
Hic verba bellis vindicat; hic canis.
Heu vile furtum! ſe mala comparant:
Rarum ſub exemplo ſuperbit,
Nec ſceleris ſcelus inſtar omne eſt!
Eous illinc belligerâ latet
Sub claſſe Pontus: jam Thetis æneâ
Mugire flammarum procellâ, &
Attonitæ trepidare cautes,
Et ipſa circum litora percuti
Majore fluctu: Siſtite, barbari;
Ferroque neu ſimplex, & igni, &
Naufragio geminate Fatum.
Parumne Tellus in miſeras patet
Immenſa mortes? hinc miſerabili
Quaſſata terrarum tumultu
Stare pavent titubantque regna;
Unâque tandem funditus obruunt
Cives ruinâ. Stat tacitus cinis,
Cui ferus inſcribat viator:
CUM POPULO JACET HIC, ET IPSO

CUM REGE REGNUM. Quid memorem ſuper-
Infuſa totis æquora portubus
   Urbes inundare ? & tepenti
      Tecta Deûm ſonuiſſe fluctu ?
Regumque turres, & pelago caſas
Jam jam latentes ? Jam video procul
   Merceſque differri, & natantem
      Oceano fluitare gazam.
Alterna rerum militat efficax
In damna mundus. Cladibus inſtruit,
   Belliſque, rixiſque, & ruinis
      Sanguineam Libitina ſcenam;
Suprema donec ſtelligerum dies
Claudat theatrum. Quid morer hactenus
   Viator aurarum ? & ſerenas
      Sole domos aditurus, uſque
Humana mirer ? Tollite præpetem
Feſtina vatem : tollite, nubila,
   Quà Solis & Lunæ labores
      Cæruleo vehit æthra campo.
Ludor ? ſequaces an ſubeunt latus
Feruntque venti ? jamque iterum mihi
   Et regna decrevêre, & immenſæ
      Ante oculos periêre gentes.
Suoque ſemper terra minor globo
Jam jamque cerni difficilis ſuum

Vaneſcit in punctum? O refuſum
Numinis Oceanum! o carentem
Mortalitatis portubus inſulam!
O clauſa nullis marginibus freta!
Haurite anhelantem, & perenni
Sarbivium glomerate fluctu.

ODE VI.

Cato Politicus.

Usu ſe minui ſi ſinerent opes,
Jam nunc plura petam, quàm teneo: ſed, heu!
Auri ſtulta fames ipſa ſibi negat,
Quicquid omnibus abſtulit.
Laudo divitias, quas animus dedit,
Quas verſat facili conſilium manu:
Quæ cùm perpetuum creſcere geſtiant,
Nunquam diminui dolent.
Rex aut Cæſar erit, cui Deus arbitrâ
Seu quid ſuſtulerit, ſeu dederit manu,
Nulla parte ſui major abiverit,
Nulla parte ſui minor.
At Sors ingenio plebis inanibus
Illudit ſtudiis: nam varias ſinu

Cùm diſperſit opes, ridet inutili
Vulgum fervere jurgio.
Quantùm magna libet munera jecerit,
Stulti diripiant: non ego mobiles
Voto digner opes, quas aliquis meam
Caſus verterit in manum.
Quòd ſi me meritis faſcibus ambiunt,
Ipſam Fata domum, ſed ſine triſtibus
Intrent invidiis, ne volitent meæ
Circum limina regiæ.
A virtute datis utar honoribus
Tamquam depoſito. Cùm Superi volent,
Quæ lætus tenui, lætus idoneo.
Tradam ſceptra vicario.
Gratam cùm populis egero fabulam,
Seu claro nitidus murice, ſeu togâ;
E ſcenâ monitus cedere, non meis
Ultro veſtibus exuar.
Et qui conſpicuus tot populis heri
Spectabar tacito non ſine gaudio;
Ridens e media plebe vicariam
Cras ſpectabo Tragœdiam.

ODE VII.

AD PUBLIUM MEMMIUM.

Vita eſt benefactis extendenda.

ESSET humanis aliquod levamen
Cladibus, ſi res caderent eâdem
Quâ morâ ſurgunt: ſed humant repentes
Alta ruinæ.
Nil diu felix ſtetit: inquieta
Urbium currunt hominumque Fata:
Totque vix horis jacuêre, ſurgunt
Regna quot annis.
Caſibus longum dedit ille tempus;
Qui diem regnis ſatis eruendis.
Dixit; elato populos habent mo-
menta ſub ictu.
Parce crudeles, moriture PUBLI,
Impio Divos onerare queſtu;
Denſa vicinis nimiùm vagari
Funera tectis.
Quæ tibi primùm dedit Hora naſci;
Hæc mori primùm dedit. Ille longùm
Vixit, æternum ſibi qui merendo
Vindicat ævum.

ODE VIII.

AD ASTERIUM.

At nos inani paſcit imagine
Fortuna rerum. Ludimur, ASTERI,
Umbris amicorum; & doloſo
Verba ſimul placuêre fuco.
Res eſſe ſtulti credimus: at ſimul
Sors infidelem corripuit rotam,
Gaudent recedenti ſodales
Non eadem dare verba Divæ.
Plerumque falſis nominibus placent
Humana. Rari pollicitis data
Æquamus: & minor loquaci
Religio ſolet eſſe voto.

ODE IX.

AD DECIUM.

An nos ſola parit, DECI,
Tellus? An patrio degeneres polo
Mentimur genus? & domum

Quæ nos aſſiduis circuit ignibus,
Et torpere domeſtico
Stellatam ſobolem non ſinit otio?
At ſi Semideûm genus,
Nec falſis canimur fabula vatibus
Cælo ducere ſanguinem;
Cur noſtræ reſides (heu nimiùm diu?)
Indormimus inertiæ?
Natalique dies infundimus caſæ,
Dum pulchri fuga temporis
Nil cunctante ſenes prætereat rotâ?
O quiſquis volet impiam
Noctem paciferi rumpere ſeculi;
Primus Phaſin & uberes
Colchos, & veteris mœnia Thraciæ
Pulſis eripiat Getis.
Illum per populos garrula differet
Bigis Gloria candidis,
Et feris recinet Fama nepotibus.
At nos nobilium domi
Laudum livor edet: quatenus (heu nefas!)
Quod virtus erat, invidi,
Fortunæ tenui nomine diximus.
Fatis omnia tradimus:
Et quam certus emit conſiliis labor,
Stultæ plebis in agmine

Laudem caſus habet. Nam ſimul abſtiti
Noſtris Gloria poſtibus,
Obliquo refugam lumine figimus:
Et læti malè, ſerias
Laudes non hilari deterimus joco.
At tu cui placitas manu
Pulſat Fama fores, excute te toro,
Menſæque & patriis focis:
Et quacumque ſequi juſſerit, emica,
Ducentemque præi: neque
Præter ſucciduis paſſibus ambula.
Mox hinc Caucaſon, hinc Athon
Victor belligero corripies gradu.
Tunc quæ maxima fluminum,
Seu cum Sole ſacris fontibus exeunt,
Seu cum Sole cadunt, nihil
Indignata tui ſceptra ſub Imperî
Leni pace fluent: ſuum
Volvent cuncta tuis in manibus diem.
Cur tunc ad patrios ego
Cantem bella focos, ſegnis, & immemor
Sacræ transfuga Gloriæ?
Cur non te potiùs Græcia, barbarum
Cur exuta jugum Rhodos,
Viſam non pavidis navita puppibus?
Jam nunc carpere libero

Tempe læta gradu, jam liceat ſacrum
Hæmi ſcandere verticem :
Et nunc in vitrei margine Penei,
Nunc ad ſaxa biverticis
Parnaſſi reſidem, Pindaricis juvet
Rupes vincere cantibus,
Et pacare rudi prælia barbito.
Jam tunc inclytus & ſacer,
Ignotiſque procul gentibus audiar
Magni carminis artifex.
Tum quæ peſſima præſentibus imminet,
Abſens ulterioribus
Abrumpam ſpatiis Invidiam, neque
Occultus patiar mori
Exſul Pieriæ civis adoreæ.

ODE X.

Honeſto otio addictus ſeculi ſui vitiis bellum indicit.

MEO beatus, cetera vilibus
Habere Fatis, & miſerabili
Permitto vulgo : quos ſecundo
Per populos vehat axe Rumor,
Quem donet aſtris Gloria, fortiter

Ignarus : & quæ lex ſapientibus ,
  Idem meas neſcire , & idem
    A populo didiciſſe laudes ,
Latere clauſo certior oſtio.
At ne malignis Fama calumniis
  Me jactet arcanum probroſis
    Flagitium ſimulare tectis ;
Audax vel ipſo vivere publicus
In ſole civis. Non ego ludicræ
  Dixi ſacramentum Minervæ
    Innocuus ſine cæde miles.
Sed bellicoſo ſtrenuus ardui
Amore Veri , crimina ſeculi
  Fraudeſque & indevota laudi
    Pectora deſidiamque frango
Ultore verſu. Quem nimis aſperum
Exſuſcitando Numina gentium
  Regem eſſe nolebant veterno ,
    Eſſe tamen voluêre vatem.

ODE XI.

AD D. VIRGINEM MATREM,

Cùm illi templum exſtrueret JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, *ſigna contra Oſmanum Byzantinum Imperatorem moturus.*

HUC o, beatis ſepta cohortibus
Regina mundi ſidereos, age,
Molire paſſus: huc curuli
Nube ſuper Zephyroque præpes
Deſcende, ſacri conſcia liminis:
Quà dedicatis te Samogitia
Dignatur aris, & patronæ
Turicremi famulantur ignes.
Neu vota, Virgo, temne vocantium:
Quanquam micantûm regia ſiderum,
Romæque, Lauretique ſedes
Dalmatico potior metallo:
Quanquam nivoſi civis Enipei
Te non avaris ornet adoreis,
Ditemque miretur ſuperbis
Heniochus radiare tectis:
Et qui ſupinis præcipitem rotis

Solem

Solem reclives Americi vident,
Et qui ſub Eois renatum
Suſpiciunt remeare cunis.
Videtis? an me ludit amabilis
Imago Divæ? Jam videor pios
Audire plauſus, & ſonantes
Cæruleum per inane currus;
Triſteſque fumos, & nebulæ globum
Latè ſerenas rumpere copias,
Auroque florentes & igni; &
Miſſilibus radiorum acutis:
Spiſſæque nimbum lucis, & igneas
Flictu rotarum fervere ſemitas,
Ventoſque, & obluctata longo
Nubila diſſiluiſſe ſulco: &
Effuſa denſis agmina deſuper
Errare gyris, non ſine Siderum
Riſu, ridentiſque Cæli
Sole cavas jaculante nubes.
Auditis? O quas prætereuntium
Lyraſque cantuſque audio nubium!
Io, Triumphe! ter procellæ,
Ter liquidæ crepuêre flammæ.
Io, Triumphe! ter reſonabilis
Reſpondit Echo: ter Samogitiæ
Saltus, ſupinatæque valles,

Et trepidæ ſonuêre ſilvæ.
O ergo noſtris præſes habebitur
Regina terris. Ite, recentibus
Stipate donis, & precatu
Indigetem celebrate Divam.

ODE XII.

AD FERDINANDUM II. CÆSAREM AUGUSTUM.

Deſcribit Pacis commoda.

JAM minax Albis, domituſque latè
Rhenus aſſertâ famulatur undâ:
Jam fluunt pronis tibi regna, FERDI-
NANDE, tributis.
Turma, pugnaces populata Dacos,
Hauſit imbellem galeis Tibiſcum.
Feſſa bellorum, pavidumque telis
Sepiit Iſtrum.
Ille terrarum fragor, ille magnæ
Fulmen Europæ, Scythici tremendus
Arbiter Ponti, piger obſoletis
Abſtinet armis.
Jam ſacræ Leges, & amica Legum

Jura civiles cohibent tumultus,
Et Fides, & Fas, & aperta læto
Gratia vultu.
Jura pacatis dominantur agris:
Jura compeſcunt grave claſſicorum
Murmur, & currus, & hiulca rauci
Fulmina belli.
Pax ubi clauſas moderatur urbes,
Illa vittatis operatur aris.
Illa vicinis ſtudet æmulari
Sidera templis:
Quaque pubentes graditur per herbas;
Hinc & hinc Divam comitatus albo
Meſſium fluctu Cerealis undat
Merges ariſtæ.
Longus herboſis ſpatiatur arvis
Ordo virtutum: niveæque juncta
Fauſtitas Paci legit otioſis
Lilia campis.
Ite, Ræteis ſociæ triumphis,
Ite, delectos religatæ flores,
Ite, Virtutes: iterate nexis
Serta tropæis.
Te Ceres flavis redimita culmis,
Magne pacati Moderator orbis,
Te Jovis quercus, & Apollinaris

Umbra corymbi,
Te volunt lauri. Tibi ſe Latini
Arbor Alcidæ probat, & ſupinis
Annuit ramis, & amica circum
Tempora ſerpit.
Quo velis crinem cohibere ſerto,
Mitte cunctari: tibi colla circum,
Herculis ritu, fluat uſitatâ
Populus umbrâ.

ODE XIII.

AD JULIUM ROSAM.

Invitat eum ad ſacram Poëſim in crepuſculo pervigilii D. VIRGINIS MATRIS *decantandam.*

QUID muti trahimus diu
Segnes excubias? ſuggere poſtibus
Dereptum, ROSA, barbiton.
Nos arguta manu fila docebimus:
Tu buxum digitis move,
Et mutis animam ſuffice tibiis.
Nos cantabimus aureos
Stellarum vigiles, ſiſtere lubricam

Mundi ſolicitos fugam, &
Palantûm choreas ducere Siderum:
Tu rerum Dominam canes,
Et ſparſam Zephyrorum arbitrio comam
Nudis ludere brachiis,
Et nimbos volucrûm fundere crinium.
Addes & teretes pedum
Suras non humilem lambere Cynthiam:
Et ſutas chlamydum faces,
Indutique togam Solis amabili
Emirabere fiſtulâ:
Donec virgineis laudibus & ſuis
Placatus, reſecet moras,
Et currum madidis flectat ab Indiis.

ODE XIV.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm illi dicata navis in Indiam ſolveret.

DIVA ventorum pelagique præſes,
Quæ laborantes ſuper alta naves
Summoves ſaxis, uteroque Nerei
Eripis imo:

Si tibi moti cadit ira Ponti,
Cùm Thetis molles imitata ſomnos
Sternitur latè, bibuliſque ſe re-
clinat arenis:
Mercium felix tua navis eſto,
Quæ per undantes tibi læta fluctus
Floribus remos, hilarique proram,
Fronde coronat.
Illa ſeu primos aditura Seras,
Sive longinquas Orientis oras,
Proferet latè tua fabuloſo
Nomina mundo.

ODE XV.

AD NARVIAM.

Cujus in ripa puer admodùm primum Carmen Lyricum cecinerat.

ALBIS dormiit in roſis,
Liliiſque jacens & violis Dies,
Primæ cui potui vigil
Somnum Pieriâ rumpere barbito,
Curæ dum vacuus puer

Formoſi legerem litora Narviæ.
Ex illo mihi poſteri
Florent Sole dies; qui ſimul aureæ
Infregit radios lyræ,
Jam nec ſcuta ſonat, nec ſtrepitum trucis
Gradivi; ſed amabiles
Ruris delicias; ſive rubentia
Udo rore roſaria,
Seu molles violas, ſive volubilem
Leni flumine Viliam,
Seu primo graciles vere Favonios.
At tu, NARVIA, quem puer
Tum primum Calabrâ perſonui fide;
Iſtu pectinis hoc habe
Inciſum viridi carmen in ilice.
Quem Phœbus citharæ pater,
Quem lætæ citharis Pierides amant;
Lætum barbita Narviam,
Lætum virginei ſemper ament chori,
Hæc, dum ſponte virentia
Vivent in teneri vulnere corticis;
Addiſcent pueri tibi,
Addiſcent tacitæ carmina Virgines.
Feſto mox eadem die,
Dum glebam ſolidæ lucis & igneæ
Electri lacrymas legent,

Partiti geminis litora cœtibus,
Alternis pueri tibi,
Alternis recinent carmina Virgines.

ODE XVI.

Nihil ſtultè timendum & concupiſcendum.

Et me Latinæ non ſolitum loqui
Juſsêre Muſæ. Nobilis Orphei
Non erubeſcendum nepotem
Sarmaticâ redimite lauru: &
Longâ ſonantem, nec tenui lyrâ
Audite Vatem. Nil popularibus
Ambire votis, nil timere,
Nil nimiùm cupiiſſe, magnis
Edico primùm mentibus. Improbo
Utcumque ponis frena Cupidini,
Metumque diſpenſas; per omnes
Invidiæ potes ire fluctus.
Præcogitati mitior ingruit
Procella fati. Sæpius omnium
Perſtare ſub rerum tumultu
Anticipes, animumque in omnes
Præmitte caſus: ſeu Pelagus ſuper,

Seu fulminantis porta tonet Poli ;
Stabis , repentinamque mundi im-
mobilis excipies ruinam.
At nec futurum ſolicitus pave
In pace bellum. Qui patitur mala
Ventura præſenti timore ,
Bis miſer eſt ; dubiamque victus
Eſt ante cladem. Ne nimiâ tamen
Virtute pecces ; neu mala fortiter
Clamoſus irrites : juvabit
Fortia continuiſſe verba.
Arcem modeſti pectoris innocens
Fortuna tranſit :, ſi revoces tamen ,
Tuoque non æquam duello
Increpites ; redit , atque ab imo
Quæ præteribat mœnia , ſuccutit.
Stringenda jam tunc ſunt ſapientiæ
Et arma libertatis. Infra
Conſilium cadet omne telum ,
Quod fortuito cumque minabitur
Fortuna nervo : ſeu genus impetat ,
Seu fortè virtutem ; vetabo ,
Fervidus impetuoſa fœdis
Vindex reponas verba calumniis.
Erit loquacis pulchra proterviæ
Vindicta riſiſſe , & ſereno

Magnanimum tacuiſſe vultu.
Se quiſque qualem noverit, arguat
Aut laudet intus. Non ego civium
Ab ore pendebo; aut protervis
Invidiæ dabo terga telis.
Hac lege juſſus ſe teneat Timor:
Nunc danda cæco jura Cupidini.
Externa veſtigamus; at ſe
Rarus habet, vel habere quærit.
Hic plenus auri, ſed vacuus ſui,
Infamat omnes naufragus inſulas.
Quo vivat, heu ſtultè cruentum
Alter emit ſibi morte lucrum.
Hic dum ſupremam luſtrat Iberiam,
Et geſtit hoſpes diſcere plurima;
Se noſſe dediſcit, diuque
Ipſe ſui vagus exſul errat.
Alter reducto lentus in otio
Paulùm ſepulto diſtat: inutilis
Belli domique & ante letum,
Heu! virides malè perdit annos.
Hic hæret aulæ: ſe tamen improbus
Suoſque mores vitat in omnibus;
Et, quæ ſuprema ſervitutis
Pœna, palàm miſer eſſe non vult:
Interque diri tormina pectoris

Agit beatum. Vanus adultero
Se mœror in riſu dolentis
Diſſimulat, variatque ſcenam.
Liveſcit omnis Lætitiæ color
Sub nube Curæ. Perpetuus licet
Nimbus ſalutantûm, & clientis
Unda fluat refluatque vulgi,
Omniſque ſervet limina civitas:
Deſertus a ſe cuncta ſibi gemit
Deeſſe: torquent urbis illum
Divitiæ, populique cenſus.
Deſideranti cuncta Potentiæ
Commune nil eſt: eſſe ſuum putat
Quodcumque pulchrum eſt. Invidendo
Me mea pauperies ab auro
Cautum removit. Quæ pede proteram
Sint plura, quàm quæ poſſideam manu:
Hoc magnus, hoc æqualis uno
Cæſaribus, dominabor. Omnes
Spreviſſe tutò poſſumus omnia;
Habere nemo. Qui tumidus ſuo
Se librat, attollitque regno,
Eſſe ſuum populique neſcit
Æquale letum. Vivimus impares:
Pares obimus Hunc alios ſupra
Altè curules, hunc Triumphi

Extulerant: cinis æquat omnes;
Et urna quæ nos colliget, omnium
Menſura rerum eſt. Demite ſarcinas,
Grandemque Fortunam lacerto, &
Soliciti grave pondus auri.
Dum non onuſtus, ſed moriar meus;
Jam nunc perennes divitias mihi
Nil concupiſcendo paravi,
Nil nimiùm metuendo, pacem.

ODE XVII.

AD APOLLINEM.

Magnificentiam CÆSARIANÆ liberalitatis ab illo cani oportere.

QUIS literati munera Cæſaris,
Fuſaſque pronâ divitias manu,
Et tecta quæ pecuniarum
Auriferis micuêre nimbis,
Laborioſi carminis arbiter
Æternet? O qui ſacra biverticis
Delubra Parnaſſi, & canorum
Imperiis Helicona frenas:
Expergefactis ad ſonitum lyris,

Undantis auri flumina concine,
Quæ fuſa FERDINANDIANIS
Per populos abiêre rivis.
Non curioſis ille ligonibus
Eviſceratæ collibus Indiæ,
Aut emedullato Liburnis
Montibus inſidiatur auro.
Uſuque rerum, non opibus potens,
Exuberantis flumina dexteræ
Per ſacra Muſarum refundit
Atria, Palladioſque poſtes.
At non, ut olim, fabula pauperes
Ditavit agros: dum pretio gravis,
Aurique tempeſtate dives,
Nobilium pater unionum
Ganges, avaro gemmea ſepties
Tributa ſolvit Nereidum patri,
Ripaſque miranteſque campos
Mygdoniæ lavit amne gazæ.
Hinc illa magnæ regia Palladis,
Faſtigiatis pyramidum jugis,
Æqua levabit invidendum
Mole caput, famulumque Muſis
Prætexet Albim quæ procul exſulem
Phœbum ſeveræ ſaltibus Atticæ,
Cirrhâque, & umbroſis reductum

Theſſaliæ revocabit antris.
Sic ille Gallus ſcilicet Hercules
Plebem ſonantûm colligat aureo
Nexu catenarum, & revinctâ
Attonitum trahat aure vulgus:
Dulcique rerum defluus agmine,
Ludit recuſis in pretium ſonis:
Aurumque, & in vulgum caducas
Flumineo ruit ore gemmas.

ODE XVIII.

IN D. VIRGINEM MATREM CARMEN SECULARE.

Parodia ex Q. Horatio Flacco.

PUERORUM CHORUS.

REGINAM teneræ dicite Virgines
Viſentem roſeis aſtra jugalibus,
Dignatamque volantûm
Currus flectere Siderum.
Vos lætam citharis, & ſonitu lyræ,
Quem vel Pierii verbere pectinis
Fingit ſaucius aër,
Vel motæ digito fides.

PUELLARUM CHORUS.

Vos Marſæ, juvenes, carmine tibiæ,
Aut rauci ſtrepitu dicite tympani,
Pugnarumque loquaci
Nympham reddite claſſico.

UTERQUE CHORUS.

Cæcos Illa metus, & Procerum graves
Iras, e miſeræ limine patriæ,
Veſtris mota querelis,
Ad Medos aget & Getas.

ODE XIX.

DE SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Similis eſt Dilectus meus capreæ hinniloque cervorum.

VITAS ſolicitæ me ſimilis capræ,
Quam vel nimbiſoni ſibilus Africi,
Vel motum ſubitis murmur Eteſiis
Vano corripit impetu.
Nam ſeu prima metum Bruma trementibus
Incuſſit foliis, ſive Dieſpiter

Eliſit reſonis tela Ceruniis,
Incertâ trepidat fugâ.
Atqui non ego Te quærere deſinam,
Clamatura retrò; CHRISTE, revertere; &
Rurſus, cùm rapido fugeris impetu,
Clamatura, Revertere.
O ſeu Te Libani terga virentia,
Seu formoſa rubræ culta Bethuliæ,
Seu pinguis Solymæ, ſive procul cavæ
Cingunt rura Capharniæ.
Tandem ſolicitæ pone modum fugæ.
Nam non effugies: Te mihi ſedulis
Æther excubiis prodet, & aureis
Prodet Cynthia cornibus.
Te neglecta gemunt litora: Te procul
Suſpirat tacitis Aura Favoniis:
Te noctis vigiles, Te mihi vividis
Signant ſidera nutibus.

ODE XX.

AD JOANNEM STEPHANUM MENOCHIUM, *Rectorem Collegii Romani Soc.* Jesu.

Cùm Libros de Principum inſtitutione in lucem edidiſſet.

Qualis ubi Phrygiâ Jovis armiger educatus Idâ,
Audax hiulci fulminis ſatelles,
Vere novo teneras Aquilonibus experitur alas,
Terraſque neſcit, immemorque nidi,
Magna patris relegit veſtigia, fulminumque latè
Circumtonantes viſit officinas,
Evincitque Notos, & inertibus evenit pruinis,
Cæloque tenſos navigat per imbres:
Talis inaſſueto circumvagus ingenî volatu,
Doctus paternæ ſtrenuuſque pennæ,
Celſa ſuper Procerum palatia, deſpiciſque terras,
Summaſque rerum pervagaris arces.
Quaque Pater dubiis populos ſuper immoratus alis
Leges ſuperbis dividit Tyrannis,
Hac neque conſilii, neque degener ingenî, ſecutus
Æquis adurges niſibus volantem.

Ille tamen dominas frenaverat Inſubrum ſecures;
Forumque gnavus rexerat Triumvir:
Te rerum exſortem tenuit domus innocentis otî
Auſum togatas exuiſſe curas.
Nec te plebis honos, neque litibus intonata centum
Verboſa raucis bella ſub patronis,
Nec plorata reis ſubſellia, nec triumvirali
Adjudicatum curiæ tribunal:
Sed jucunda tenent oblivia diffluentis ævi,
Et urbis expers patriæque vita.
Non tamen intereà niveos finis exſulare mores
Aulis potentûm, curiiſque Regum:
Præceptiſque Numas & legibus anteis Lycurgos;
Valerioſque vincis & Catones,
Dum prohibes tumidum popularibus Ambitum procellis
Regni verendos obſidere poſtes:
Nec pateris mediis aſſiſtere Cæſarum catervis
Cæcaſque Fraudes, deſideſque Luxus,
Exſomneſque Dolos, & dulcibus illitum venenis
Aulæ Nitorem, barbarumque Faſtum.
Quin etiam teneros virtutibus imbuis Quirites
Sacrumque cunis advocas Honeſtum,
Ignotumque doces vagitibus alloqui Tonantem,
Rudemque Divis explicare palmam.
Jamque novos debet tibi Martia Roma Scipiones,
Centumque Magnos, Maximoſque centum,

Et Belgæ Carolos, & Lechica regna Caſimiros,
Novoſque Dacus debet Emericos:
Ferrea paciferum qui ſecula digerant in aurum,
Mundique pronas fulciant ruinas;
Et Tiberi Gangen, & Gadibus afferant Hydaſpen,
Et regna primo differant Eoo.
Quorum ſpontè fluens ſub fœdera militaris Iſter,
Rumpat tenaces Boſporo catenas.
Quos neque fulmineâ de pectoris emovebit arce
Inane regni purpuræque fulgur,
Nec ſolium, nec quæ manus imperioſiore ſceptro
Mœſtæ minatur annuitque plebi.
Hæc adeò longi cùm perleget otii ſequeſter
URSINUS, almi prima cura Phœbi,
Triſtibus ignotum te non ſinet immori tenebris:
Sed te futuro conſecrabit ævo,
Temporis egreſſum ludibria, turbineſque, rerum, &
Caliginoſi ſæva jura Leti.

ODE XXI.

AD ANDREAM RUDOMINAM E SOCIETATE JESU.

Cùm Româ in Luſitaniam abiret in Indìam navigaturus.

ERGO minaci credulus Africo,
Tumultuoſi marmora Nerei,
Pugnaſque ventorum, & tyrannos
Æoliæ ſuperabis aulæ?
Nec te marinæ torva licentiæ
Imago terret? nec timor æquoris
Enavigandus? nec protervis
Ille frequens equitatus Euris?
Sed contumaces Æoliæ minas,
Iramque Ponti ſpernis, & obvios
Mundi furores irretortâ
Fronte ſubis ſimilique vultu,
Quo feriantis mœnia Tuſculi,
Aut otioſi jugera Tiburis
Perambulaturus ſubibas
Egelidos Anienis amnes?
Hoc ore motæ dira protervia

Subſidet undæ. Jam video procul
   Ad litus acclinata leni
      Æquora decubuiſſe ſomno,
Et dormientis flamina Nerei
Spirare pacem. Scinde tenacium
   Moras rudentûm: perge claſſem
      Velivolis animare ventis.
REGINA terrarum & pelagi potens
Formidoloſos diruet objices
   Periculorum, nec ſiniſtris,
      Ire dabit tua Fata velis.

ODE XXII.

Laudes invictiſſimi potentiſſimique SIGISMUNDI III. Poloniæ Sueciæque Regis.

Quam prono Rhodopen pede
   Luſtro? quæ vitrei litora Phaſidis
Vivo prævehor impetu?
   Audaceſque Dahas, & faciles mori
Colchos, & rapidum Scythen,
   Captivumque gelu tranſilio Tyram?
O cani juga Carpati!

O formoſa rubræ rura Druentiæ
Quam fontes Hypanis lavant,
Quam lambunt gelidi flumina Viſtulæ,
Quis me, quis Moræque, precor,
Quis me perſpicuæ margine Viliæ
Siſtat, quà gelidum nemus
Ridet mobilium fletibus amnium?
O quæ ſidera trajicis,
O quæ nubivagâ, Calliope, polum
Præterlaberis orbitâ:
Hìc me ſiſte, precor, quà Getico piger
Fervet ſanguine Boſporus,
Nymphæique domos, & cava barbaræ
Plangit litora Tauricæ.
Hìc dulci ſcopulos carmine colligam,
Hîc Graiæ prece tibiæ
Aram de mediis ſurgere rupibus
Suadebo. Duce me retro
Deſcendent reſonis marmora collibus
Et longo procul ordine,
Arrepent Pariis ſaxa laboribus:
Muſeamque pati manum,
Inſcribique volent, & memores tui,
SIGISMUNDE, pati notas.
Sculpêris volucri proterere impetu
Threſſæ cornua Cynthiæ:

Scalpemus gemini fulmina prælii :
Scalpemus refugum Geten ,
Et captum niveis Nerea vinculis.
Huc & nocte bis & die
Lectarum venient agmina Virginum ,
Et latè violis humum ,
Aramque & folio Solis , & aureis
Pingent marmora liliis.
Nos & mane ter , & veſpere ter ſacrâ
Circùm valle ſedebimus :
Hîc vivis dabimus ceſpitibus ſuper
Verbenas , & olentia
Sacris tura focis , & rude ſutili
Nectemus phylirâ caput.
Dicemus ! ter Io ! ter recinent Io !
Canæ litora Thraciæ :
Et victos iterum carmine Concanos ,
Et plauſus , & ovantia
Permiſtis dabimus claſſica tympanis.

ODE XXIII.

AD GERMANIAM

Civili bello ardentem.

QUID juvat denſis glomerata turmis
Bella civili tonuiſſe clade?
Quid juvat latè maduiſſe pingues
Sanguine campos?
Tela Threïſſis potiora pugnis,
Tela, Germani, cohibete tela:
Tela molitur nova pervicacem
Cæſar in hoſtem.
Parcus irarum, modicuſque ferri,
Lenis in cives, ſine cæde fuſos
Thracas, & victos ſine clade Cæſar
Sternet Alanos.
Pone crudelis ſimulacra leti:
Deme loricas pharetraſque, Ræte,
Mollibus flectit ſua regna FERDI-
NANDUS habenis.
Servit extremi tibi potor Iſtri:
Cæſar, irati moderator orbis:

Te

Te repercuſſis agilis Sicamber
Concrepat armis.
Condito mitis placiduſque ferro
Orbis, ingentes ſenii ruinas
Firmat, & prono fugitiva ducit
Otia mundo.
Martis oblitus, calidæque rixæ,
Findit obliquo juga vomer unco:
Et minax olim, modò juſtus agrum
Demetit enſis.
Caſſis inſtratis reſupina criſtis,
Alitum vernis reſonat querelis:
Feta nidorum ſociant maritæ
Scuta columbas.
Te vagum Solis comitata curſum
Fama, per latas ſpatiata terras,
Narret Eois, doceatque ſeros
Nomen Iberos.
Audiet Dacos acuiſſe tela,
Tela Germanis inimica telis:
Audiet contos & iniqua pilis
Pila rotari.
At ſimul, leni rapiente curru,
Sparget inſonti fera corda ſucco:
Demet & contos, & iniqua pilis
Pila recondet.

ODE XXIV.

DIRÆ IN HERODEM.

DEVOTA ſacræ progenies domûs !
Fatale monſtrum ! prodigialium
Monſtrum parentum ! ſeu Libyſſa
Marmaricis lea pavit antris ,
Seu te maligno ſidere degener
Pardus maritâ tigride prodidit,
Furoris heredem paterni :
Sive gregis populator Afri
Nudum ſub alto deſtituit jugo :
Seu belluoſis fluctibus exſpuit
Irata Tempeſtas nocentem
Alitibuſque feriſque prædam.
Tuo ſeveras pectore marmora
Duxêre venas , marmora rupibus
Deciſa , quas Getula cælebs
Deucalio ſuper arva jecit.
Te ſede primùm livida regiâ
Megæra fixit : Tiſiphone dedit
Sceptrum cruentandum , feræque
Impoſuit diadema fronti.

Regale nuper cùm premeres ebur,
Aſſedit altis fulta curulibus,
Et per Palæſtinos Tyrannis
Explicuit ſua ſigna campos.
Tremenſque & atrum ſanguineâ manu
Telum coruſcans, ſecum Odia & Minas,
Cædemque, & inſanos Tumultus,
Funeraque, & populorum iniquas
Strages, & indignum Excidium retrò
Lactentis ævi traxit, & inclyta
Regnorum, inexhauſtaſque longis
Cladibus evacuavit urbes.
Illam & parentûm dira gementium
Lamenta, Queſtuſque, & Gemitus retrò,
Luctuſque vicatim ſecuti, &
Irriguis Lacrymæ catervis.
Quòd ſi caducis decidit amnibus
Præſagus imber, quid pluvias ſequi
Cunctantur ultrices procellæ?
Et volucrûm ſtrepitu quadrigarum
Incuſſus Æther pigra Tonitrua, &
Immugientûm Fulmina nubium
Compeſcit? Indulgentque metæ
Aëreis vaga tela pennis?
At nil triſulcis Acroceraunia
Dejecta flammis, nil Rhodopes jugum,

Quaſſæve peccavêre cautes
Emathiæ, niſi forte dirum
Inominatis marmora partubus
Fudêre monſtrum: Rumpite, rumpite
Monteſque, fecundaſque Regum
Fulmina præcipitate rupes.
Exſpiret auras: occidat, occidat
Funeſtus, exſecrabilis, efferus
Sector: crematuramque taxum
Ipſe ſuper cumulumque regni
Summum cadaver fumet, & aëra
Cælumque diro liberet halitu
Fatale monſtrum, diſſidentûm
Ludibrium Furiarum & Orci.
Perrumpe tractus impenetrabiles,
Ignava Tellus, deſuper arduâ
Volvente ſaxorum ruinâ;
Quam Pelagus ſuper, & refusis
Bis terque Nereus Syrtibus inſonet.
Audimur. Ingens ſidera verberat,
Spumamque, limumque, & rapaces
Oceanus glomeravit undas.
Jam nutat Æther: jam barathrum prope,
Vaſtiſque campi diſſiduis hiant.
Jam fractus illabetur Orbis
Sacrilego capiti. I, profunda

Inexpiato pollue Tartara,
Tyranne, leto : ſolus & igneum
Inſume Cocytum, & frementem
Sulphureis Acherunta ripis.

ODE XXV.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Fulcite me floribus, ſtipate me malis, quia amore langueo.

Adjuro vos, Filiæ Jeruſalem, ne ſuſcitetis; neque evigilare faciatis Dilectam, quoadusque ipſa velit.

Ecce iſte venit, ſaliens in montibus, tranſiliens colles. Similis eſt Dilectus meus capreæ, hinnuloque cervorum.

Me ſtipate roſariis :
Me fulcite crocis : me violariis ;
Me vallate Cydoniis :
Me canis, ſociæ, ſpargite liliis.
Nam viſi mora Numinis
Mî ſacris animam torret in ignibus.
Vos o, vos ego filiæ
Cæleſtis Solymæ : vos Galaditides,

Vos, o per capreas ego
    Errantesque jugis hinnuleos precor,
Antiqui genus Iſaci,
    Quæ ſaltus Libani, quæ viridem vago
Carmelum pede viſitis,
    Nymphæ nobilium gloria montium:
Ne vexate tenacibus
    Acclinem violis: neu ſtrepitu pedum,
Neu plauſæ ſonitu manûs
    Pacem ſoliciti rumpite ſomnii?
Donec Sponſa ſuo leves
    Somnos ex oculis pollice terſerit:
Donec Lucifer aureus
    Rerum paciferum ruperit otium.
Summis ecce venit jugis
    Formoſæ Soboles Matris, & unicæ
Formoſi Soboles Patris:
    Silvarumque ſuper colla comantium, &
Intonſum Libani caput,
    Magnorumque ſalit terga cacuminum, ac
Proceras nemorum domos
    Prono tranſiliens præterit impetu:
Veloci ſimilis capræ,
    Quæ viſis humili in valle leonibus,
Per prærupta, per ardua,
    Sublimi volucris fertur anhelitu.

ODE XXVI.

AD D. VIRGINEM MATREM;

Cùm fame, bello cælique intemperie laboraret Polonia.

Aurei regina MARIA cæli,
Mœſiæ valles, Hypanimque latè
Nubium curru ſuper & nivoſis
Viſe quadrigis.
Aureus tecum puer, & coruſcis
Aureæ pennis properent catervæ;
Et Salus, & Pax, & aperta pando
Copia cornu.

ODE XXVII.

AD CLAUDIUM RUFUM.

Sibi ſepulcra & tumulos Regum ſcholam eſſe.

NON me Democriti ſales,
Non me Cecropii porticus atrii,
Non percuſſa docentium
Delectant calidis pulpita jurgiis,
Vel quæ pectoris impotens
Clamoſi celebrat turba Panætii;
Vel quæ Pythagoræ ſenis
Doctâ tuſſe crepat. Me veterum frequens
Memphis pyramidum docet:
Me preſſæ tumulo lacryma Gloriæ;
Me projecta jacentium
Paſſim per populos buſta Quiritium,
Et vilis Zephyro jocus
Jactati cineres, & Procerum rogi,
Fumantumque cadavera
Regnorum, tacito, RUFE, ſilentio
Mœſtum multa monent. Mihi
Pompeii gelido ſub Jove ſegreges
Artus, & lacrymæ carens

Deſertoque vagum litore funus, &
Magni nominis indigum
Corpus, magniloqui verba Panætii
Compenſat brevius; neque
Regales patitur quærere copias.
Nolim Pieriis macer
Inſudare libris, aut tacito vigil
Impalleſcere Socrati:
Si Regum titulos, & tumulis ſuper
Fulgentem promo Gloriam, &
Calco nobilium nomina Cæſarum.

ODE XXVIII.

AD FAMAM.

Laudes Ladiſlai, Principis Poloniæ Sueciæque ab illa cani oportere.

AGE picti moderatrix Dea mundi,
Quate pulſo titubantes pede nimbos,
Age, claras famulantûm quate pennas Aquilonum;
Glacialis rege currum Cynoſuræ,
Cata ſpiſſos ſuper imbres equitare,
Simul Euros animavit generoſo tuba cornu.

E v

Tibi plauſus populari vagus aurâ,
Tibi pulchræ ſociali vice laudes,
Famulantur ſalientûm comitata chorearum.
Tibi ſeptem Tiberinæ juga ripæ
Saliari cita gyro glomerantur:
Tibi longus per apricum ſalit ordo thyaſorum.
Age, ſacrum glacialis jubar Urſæ,
Cane Medis, cane flavis Agathyrſis:
Cilicumque & pharetratis Naſamonum cane turmis.
Tibi Princeps, opulenti liquor Hermi
Grave nomen fluviali linet aurò:
Tibi carmen pretioſâ perarabit Tagus urnâ.

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
LYRICORUM
LIBER TERTIUS.

ODE I.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM,

Urbani VIII. Pontificis Max. fratris filium.

ABSISTE vulgus. Nil humili juvat
Cantare buxo, nil popularibus
Nervis, verecundoque functum
Barbiton ingeminare cantu.
Te Vaticanæ ſidus adoreæ,

FRANCISCE, dicam. Te niveis ſuper
Cunis liguſtrorum reclinem
Pulcher Honos, croceoque Phœbus
Perfudit imbri. Te roſeus Pudor,
Virtuſque primùm non pueriliter
Risêre naſcentem, & ſupinis
Lilia ſuppoſuêre membris.
Tunc & jocoſo murmure garrulus
Arguta primis verba leporibus,
Dulceſque vagitus ab ipſis
Crederis edidiciſſe Muſis.
Tunc & caducis ningere liliis
Molles pruinas, & violaria, &
Nubem roſetorum protervo
In puerum cecidiſſe nimbo.
Nec non ſeveri flumina Liberi
Manaſſe credunt, mellaque Dardanos
Erraſſe per vicos, & Urbem
Uberibus ſecuiſſe rivis:
Lævumque vernæ munere copiæ
Riſiſſe Tibrin, & virides procul
Straviſſe per ripam tapetas,
Œnotrios Aniene fontes
Gratum allocuto, lene cadentibus
In verba lymphis. Ite loquacibus
Per plana camporum fluentis;

Ite, novos iterate luſus,
Auræ cachinno molliter herbidas
Plangente ripas. Naſcitur, & viti
Sincerus, illimiſque morum
Innocuæ fluit amne vitæ
Princeps, amœnæ flumen Etruriæ:
Ille, & profundi fervidus ingenî,
Frugemque Virtutum, & Latinis
Reſtituet ſata læta campis:
Auroque fuſum tempus, & aurei
Latè per urbes flumina ſeculi
Diffundet, & regnata parvo
Rura Jovi, reſideſque glebas
Deliberato vomeris otio,
Bacchoque & albis frugibus induet:
Ripaſque, miranteſque ſilvas
Heſperiæ linet amne gazæ.

ODE II.

AD D. MAGDALENAM

Chriſti necem deflentem.

CUM tu, MAGDALA, lividam
Chriſti Cæſariem, cùm malè pendula
Spectas brachia, pro! tibi
Pectus non ſolitis fervet amoribus.
Non es, qualis eras: tibi
Non mens ſemianimis reſtat in artubus:
Non fronti teneræ nives,
Non vivax roſeis purpura vultibus,
Non notus ſupereſt color:
Sed mors marmoreis pingitur in genis,
Et vitæ gracilis via
Exili tacitè ſpirat anhelitu.
Non, me ſi ſatis audias,
Plores perpetuùm triſtia, tertia
Cùm lucem revehet dies,
Mutati referet munera gaudii.
Nam quæ ſole caret duplex,
Ridebit geminis tertia ſolibus.

ODE III.

AD FRANCISCUM CARDINALEM BARBERINUM.

Clementiâ potiſſimùm Principes ornari.

Felix qui dubio forte caput ſuppoſuit Jovi,
Nutantique polo: nec trepidâ ſceptra tenet manu,
Nec ſperat cupidus, ſed fruitur: nec pavidus tenet,
Sed ſecurus habet. Tu modici lenior imperî,
Nec plauſum tacitæ plebis emes; nec miſerabiles
Divendes lacrymas nobilium cæde Quiritium:
Te juſtus populi clarat amor. Cetera diffluent:
Hoc uno veniet dives opum copia flumine.

ODE IV.

AD EGNATIUM NOLLIUM.

Æquo ſemper rectoque animo adversùs Fortunæ inconſtantiam ſtandum eſſe.

SIVE te molli vehet aura vento,
Sive non planis agitabit undis;
Vince Fortunam, dubiaſque, NOLLI,
Lude per artes.
Riſerit? vultum generoſus aufer.
Fleverit? dulci refer ora riſu.
Solus, & ſemper tuus eſſe quovis
Diſce tumultu.
Ipſe te clauſam modereris urbem
Conſul aut Cæſar: quoties minantûm
Turba Fatorum quatient ſerenam
Pectoris arcem.
Cùm leves viſent tua tecta Caſus,
Lætus occurres: præeunte Luctu,
Fauſtitas & Pax ſubeunt eoſdem
Sæpe penates.
Dextra ſors omnis gerit hoc ſiniſtrum,

Quòd facit molles : habet hoc ſiniſtra
Proſperum ; quem nunc ferit, imminentes
Durat in ictus.
Ille qui longus fuit, eſſe magnus
Deſinit mœror. Facilem ferendo
Finge Fortunam : levis eſſe longo
Diſcit ab uſu.

ODE V.

AD PUBLIUM MUNATIUM

Mœrorem animi colloquiis & cœtibus amicorum temperandum eſſe.

Si quæ juvabit dicere ſaucium,
Permitte, PUBLI, compoſitam malè
Loqui cicatricem, & latentes
Parce animo ſepelire curas.
Secura ferri robora ſæpiùs
Occultus ignis ſubruit : & ſuper
Minora ſilvarum caducum
Traxit onus, nemorumque famam
Stravit virentem, quam tonitru levi
Quondam favillâ lambere geſtiit

Impunè. Te longus ſilendi
Edit amor, facileſque luctus
Hauſit medullas. Fugerit ocyus,
Simul negantem viſere juſſeris
Aures amicorum, & loquacem
Queſtibus evacuâris iram.
Olim querendo deſinimus queri,
Ipſoque fletu lacryma perditur:
Nec fortis æquè, ſi per omnes
Cura volat reſidetque ramos.
Vires amicis perdit in auribus,
Minorque ſemper dividitur dolor,
Per multa permiſſus vagari
Pectora, nec rediiſſe quondam,
Pulſus ſuperbit. Viſe ſodalium
Cœtus: & udis ſic temerè jace
Infuſus herbarum lacertis,
Ad patrii leve murmur Hallæ.

ODE VI.

AD MARCUM SILICERNIUM.

Veras eſſe divitias, quæ a bonis animi petuntur.

NUNQUAM præcipiti credulus aleæ
Cum Fatis avidas compoſui manus,
Ut mecum taciti fœdere prælii
Æquâ pace quieſcerent.
Quid Fortuna ferat craſtina, neſciam,
Heres ipſe mei. Quas dedit, auferet,
Non avellet opes, quæ procul extimo
Semotæ ſpatio jacent.
Quæ poſſunt adimi, non mea credidi:
Nunquam pauperior, ſi meus integer.
Regnum, MARCE, mei, ſi bene de meis
Veſtigalia cenſibus
Intra me numerem. Pars animi latet
Ingens, divitibus latior Indiis,
Quò non ter ſpatio longiùs annuo
Itur navibus aut equis.
Sed mens aſſiduum viſitur in diem

Hoſpes ſæpe ſui, non ebur, aut novas
Mercatura dapes, ipſa ſui ſatis
Dives, ſi ſibi cernitur.

ODE VII.

In turpem ſeculi Avaritiam.

FRUSTRA querelis & gemitu parùm
Deliberato flevimus, arcium
Portas & emunita ſævo
Mœnia procubuiſſe ferro.
Tot civitatum clade ſuper parum
Peccavit enſis, quando labantium
Infirma murorum reperto
Oppida ſuffodiuntur auro.
Eheu! ſecundum militis ad latus
Primus reſedit ſedulus artium
Foſſor pudendarum, & decoros
Explicuit ſine ſole vultus
Vicina juxta pocula lætior!
Ceſsêre ſervis tela ligonibus!
Plebeius (heu nefas!) equeſtri
Malleus aſſociatur haſtæ!
Pax ipſa bello deterior ſubit,
Cum vilis auri belligeras amor

Pacavit iras, & repenſis
Prælia detonuêre nummis.
Pugnare dignos ſole palam duces
Celant opacæ nobilis obſides
Auri cavernæ. Jam caduci
Deſuper intremuêre colles.
Nolunt adeſo jam dubiæ ſolò
Pendere turres. Excutit impios
Tellus colonos, in ruinam
Ambiguis agitata campis.
Fugêre turpes agricolas agri:
Inſons avaris litus ab urbibus
Migravit, & contaminatos
Æquora deſeruêre portus.
Natura magnis dum ſepelit nefas
Rerum ruinis, vitrea fontium
Oblevit ora, ut navigatos
Sicaniæ Venetæque merci
Puniret amnes. Vidimus Aufidum
Nuſquam repertas, arva per Apula,
Quæſiſſe ripas, cùm ſequacem
Diſtinuit malus error undam,
Hauſitque nubes vallibus integras
Turbo ſoluto plana per alveo,
Regum piaturus penates
Flagitiis, populique noxâ.

ODE VIII.

AD ÆLIUM CIMICUM.

Cùm Auctor in Ruſſiam citeriorem profecturus eſſet.

ÆLI, non ſumus arbores;
Ut quo quiſque loco natus, inutili
Duret perpetuum morâ.
Nolis cæruleas Sarmatiæ domos,
Et canæ juga Ruſſiæ
Intentata mihi, dum Zephyri vocant,
Et ſiccæ nimiùm viæ.
Non fruſtra properis impoſuit rotis
Currus Japeti genus;
Et terram pavidos linquere navitas
Pictis non ſine carbaſis,
Remorum celeri propulit agmine.
Non fruſtrà patiens equi
Se ſternit mediis trames in Alpibus.
Magno dignum iter Hercule,
Naturæ ingenium ſtruxit, idoneis
Dimenſum juga paſſibus,
Quà ſe præcipiti Gloria vertice

Laſſo oſtenderet Herculi ;
   Dignatuſque ſequi pergeret Annibal :
Regnumque ac Lybicos manu
   Attollens populos Æoliam ſuper
Et triſtes nebulis domos ,
   Armatam Italiæ infunderet Africam.
Non ſoli loca quærimus :
   Nuſquam fixa ſatis Pergama tranſeunt :
Teucrique & Dolopes migrant.
   Mutant magna ſuas regna vices : nihil
Perſtat , quo genitum eſt , loco.
   Cùm primùm geniti , matris inertia
Terræ viſcera rupimus ,
   Moti particulam traximus ætheris :
Cælique ingenio patris ,
   Cum matre immemores ſtare , cucurrimus.

ODE IX.

Panegyris ANNÆ RADIVILIÆ *Caſtellanæ Trocenſis duciſſæ Neſuiſii.*

QUO te Dearum nomine conſecrem,
Vicina cani Nympha Boryſthenis?
Themiſne, an una Gratiarum
De tribus excipiêre Divis
Scribenda Drie? Cedit aquis tibi,
Utcumque pictis fertur oloribus,
Cretâque; & innantem relinquit
Oceano Cytherea Delon.
Hinc & ſevero migrat ab Algido
Parum ſerenis Cynthia cornibus,
Quamvis anhelantûm laceſſat
Ira canum, teretesque rumpant
Virgulta damæ. Sed tibi dulciùs
Tranquilla rident Palladis otia;
Seu tela non mendax retexto
Bella virûm ſimulare in auro
Menſem fefellit; ſeu tibi Cælitum
Veſtire nudas ſpiritus incidit
Aras, & aulæis & oſtro

Pauperibus

Pauperibus placuiſſe Divis.
At non inani Famâ canit tubâ
Te vi potentis non ſine conſili
Ventura tangentem ſagaci
Mentis acu celerique curâ,
Triſtis videri prodit: & unicè
Sibi ſerenis pervigil in genis
Lucet Venuſtas: ſeu coruſcum
Cæſariem tibi pingit aurum,
Non indecoræ nube Modeſtiæ
Exſtinguis aurum vilius aſpici,
Gemmaſque nolentes latere
Moribus ingenioque celas.
Hinc inde rubris Creta coralliis,
Illinc ſmaragdis fulguret India:
Cùm pura Virtus fulſit, omnes
In tenebris latuêre gazæ.

ODE X.

AD MUSAM.

Laudes Ladiſlai Principis Poloniæ & Sueciæ.

Carminum præſes citharæque Clio
Dic ubi molli, reſupina ſomno

Feta rumorum cubet eruditis
Fama ſub antris.
Rumpat ignavos, age, dic, ſopores
(Nam locum noſti) nimiique feſſa
Somnii, tergat niveo morantem
Pollice ſomnum.
Theſpio currum moderante loro,
Solis auratas, age, dic, quadrigas
Scandat, & claros gemino triumphos
Differat orbi.
Narret hibernis Helicen pruinis
Barbaro nuper caluiſſe tabo.
Narret Arctoo rubuiſſe canum
Sanguine Pontum.
Prodigus laudes tibi fundet Indus
Oſtiis ſeptem. Tibi dives æris
Accinet Lydus; tua volvet ingens
Nomina Ganges.
Te canent Solis Garamantes arvis:
Te Dacæ, Princeps, pluviæque pauper
Maurus, & Cydni, vitreique diſcet
Potor Enipei.

ODE XI.

AD FRANCISCUM BARBERINUM.

Laudes Franciſci Cardinalis BARBERINI.

Quis me citatus pectoris impetus
Denſo ſedentem propulit aëre,
Curruſque nimborum morari, &
Per medias equitare nubes,
Et plana terrarum, & populi caſas,
Regumque turres non ſine gaudio
Calcare ſublimem, & ſuperbo
Regna ſuper volitare curru?
Rerumne falſâ ludor imagine?
An picta mundi mœnia, & igneas
Arces, coronatumque flammis,
Et liquidum ſine labe Solem
Prævertor? Hic & patria ſiderum,
Claruſque cæli baltheus aurei,
Campique ſtellarum, & decemplex
Perpetuo redit aula gyro.
Quâ parte cæli Principis aureas
Inſcribo laudes? Hinc adamantinis
Æternus Orion in armis,

Et gemino propè Caſtor igni
Fortem repoſcunt. Hinc gravis Hercules
Famæ propinquum poſtulat Herculem :
Hinc noctis immunem & veterni
Parrhaſii vocat ora plauſtri.
Aërem & timori cedere neſcium
Addam Leoni ; quem penes igneæ
Æſtatis arvorumque cura, &
Flava Canis Cereriſque regna ?
Juſtam & tenacem propoſiti manum
Mundi ſerenis partibus aſſeri
Exſpectat Autumni Virago :
Quæ geminam ſine fraude Libram
Ævique frenos, & celeres vehi
Compeſcit Horas. Hinc tibi patrio,
FRANCISCE, cedentes Olympo
Pleïadas Hyadaſque cerno :
Illic laborat Phoſphorus hoſpitas
Laxare nubes : hinc tibi lucidus
Collumque repenteſque cælo
Scorpius abſtinuiſſe chelas,
Auroque comtum Marmaricus Leo
Crinem totondiſſe, & radiantium
Opima villorum, & jubatas
Velle polo revocare flammas,
Inſculpta cælo gloria ſoſpitat

Herbas : anni cetera ſubruunt.
Aulæque, ſceptroque, & columnis
Excidium ſua dixit ætas.

ODE XII.

AD AURELIUM FUSCUM.

Omnia humana caduca incertaque eſſe.

Si primum vacuis demere corticem
Rebus, FUSCE, velis, cetera diffluent
Vernæ more nivis, quæ modò nubium
Leni tabuit halitu.
Formoſis reſeces fortia : diſplicent.
Externis trahimur. Si malè Dardanis
Reſpondens Helenæ pectus amoribus
Famoſus videat Paris ;
Nuſquam per medii prælia Nerei
Ventorumque minas ſplendida deferat
Graii furta tori. Sed bene mutuo
Rerum conſuluit jugo
Naturæ Dominus, quòd niveis nigra,
Lætis occuluit triſtia. Qui bona
Rerum de vario deliget agmine,
Conſulto ſapiet Deo.

ODE XIII.

AD MOSCOVIAM.

Cùm Principem Poloniæ Moſchi in imperium arceſſerent.

MOSCUA, cur iniquas
Aureis fruſtra pharetris diminuis ſagittas?
Vulnera cur adacto
Dirigis ferro? Cohibe ſtridula contumaci
Barbara tela nervo.
Jam tibi Mavors facili molliit arma riſu.
Jam tibi mulcet iras:
Jam tibi frontem lepido temperat in ſereno.
Jam cecidêre tela:
Jam pharetratis clypeus demigrat e lacertis.
Quid lacrymoſa torvam
Exaras rugis faciem? Quid melius ſupinis
Fletibus Aſtra poſcas?
Quid bono Divi melius mittere Rege poſſint?

ODE XIV.
AD HONOREM.

Cùm FRANCISCUS BARBERINUS *purpurâ ſacrâ ab* URBANO VIII. *Pont. Max. ornaretur.*

TE clara Divûm progenies, Honor,
Marſæ canemus carmine tibiæ:
Te, meta votorum, & laboris
Dulce lucrum, voluciriſque vitæ
Formoſa merces. Te decorum patrem
Inter ſerenæ fulgura Gloriæ,
Lunæque ſtellarumque cunas,
Imbre ſuper radiorum & auri,
Virtus marito conſcia Numini
Effudit illuſtrem, & genialibus
Toris coronatum reclinem
Sidereâ religaſſe zonâ, &
Non indecoræ ſidere purpuræ,
Gratæque riſu Lucis, & oſculis
Miros anhelantem nitores
Celſa ſuper poſuiſſe ſceptra,
Et molle fertur faſcibus & mitris
Aptaſſe fulcrum: quas ſtipulæ modo

Prenſaſſe per ludum, & procaci
Diceris arripuiſſe dextrâ.
Te prorogati filia Temporis,
Germana Recti, candida Veritas
Non erubeſcendis adurit
Ignibus; ingenuoque parvus
Luces honeſto, fervidus ardua
Curare rerum. Te patriæ parens
Tranquilla Libertas, Fideſque,
Et duplicis ſtudioſa mundi,
Illiterato quæ procul otio,
Fecunda veri tempora dividit,
Arcemque Cauſarum, & coruſci
Prævehitur vaga regna Phœbi.
Te, quæ propinquâ clade ſuperbior
Gaudet cruentis Diva periculis,
Laſſare Fortunam duello, &
Per medias docet ire mortes.
Illam impotentûm exercitus imbrium
Inſana aquarum rumpere prælia,
Undas refringentemque flammas,
Attoniti pavet ira mundi.
At non & æquo fœdere conferit
Non temperato pectore Comitas
Cultuſque, tranquillamque morum
Temperiem, ſimilemque vultum:

Sive æſtuoſus gurges inhorruit
Civilis undæ, cùm popularium
Æſtu procellarum, & doloſâ
Carbaſa diripiuntur undâ:
Seu rauca vulgi murmura lenibus
Sedêre ventis, cùm placidum ſibi
Conſenſit æquor. Te decoro
Nobilitas comitata greſſu
Centum vetuſtas neĉtit origines,
Centumque retro per populos fluit
Ceris avorum: nec ſeveræ
Martis opes, aquilæve deſunt,
Cenſuſque, & almæ vulgus Adoreæ
Anciliorum, & ſtemmatis, & togæ,
Faſceſque, laurique, & frementûm
Turba retro Titulorum inanes
Exercet auras, non ſine Plauſibus,
Famæque & aureo Nominis eſſedo,
Quod turba mirantûm, & curule
Frenigerâ trahit aure vulgus.
Jamque & virentis vere pueritiæ
Malas amiĉtum, purpureus ſimul
Autumnus irrepſit decoras
Flore genas, per aperta latè
Effulgurantûm culmina ſiderum
Effrena curru jungere fulmina,

Nubeſque prætervectum & imbres
Quadrijugis dare lora ventis
Miramur omnis turba minor pedum:
Supina curvo poplite Civitas,
Votiſque, & obtutu ſagaces
Puniceum jaculamur axem:
Unde & coruſcis oppida mœnibus,
Pictumque velis æquor & inſulis,
Regumque turres barbarorum, &
Attonitas ſpecularis urbes.
Tu regna ventorum, & pelagi gravem
Compeſcis iram: tu vaga ſiderum
Cryſtalla frenas: tu frementes
Lucis equos, vigileſque mundi
Metaris ignes. Te penes Æquitas:
Et ſepta Tuſcis Jura ſecuribus
Stipantur: amboſæque Leges,
Et niveum ſine cæde Juſtum.
Tecum ſupellex aurea, & aſperi
Gemmis tiaræ: te radiantium
Nexus coronarum, ſereni
Regum apices, lituique circum.
Et regiarum ſidera frontium,
Mitræque fulgent, & diademata
Ad uſque formoſam Diei
Invidiam, opprobriumque Solis.

At retro flavum lambere pulverem
Livor rotarum, & degeneri ſolum
Mento cecidiſſe, & procacem
Mœret humi poſuiſſe vultum;
Plenoque nuſquam Divitiæ ſinu
Gazæque, & omnis turba Pecuniæ;
Et grando Gemmarum, & refuſi
Per populos vagus imber auri.
Tu lene Tormentum ingenio admoves;
Menteſque dulcis nectare Gloriæ
Plerumque mulces. Te feracem
Conſilii, facilemque vendi,
Emiſſe doctus circuit Ambitus,
Fucoque & albis veſtibus unicè
Formoſus, agnoſcique duplex;
Et placidæ ſine nube rugæ,
Riſu ſerenæ frontis idoneus
Mirè ſagacem fallere curiam,
Diſcrimen obſcurum doloſi
Artibus, ingenioque moris.
Spes mille circum nubibus inſidens,
Plenoque regni pectore turbidum
Bacchantur: at turpes Repulſæ,
Et volucris fuge ridet Auræ.
Te quanquam anhelantûm ignea ſiderum
Suſpirat ædis, Principis aureos

F vj

Inviſe poſtes, Hîc ruinas
Imperii ſeniumque mundi
Curare ſolers, deſine triſtium
Tandem querelarum, & potiùs ſacrâ
Incude diffingas in aurum
Sæva Ducum Procerumque tela.

ODE XV.

AD APES BARBERINAS.

Mellitum veniſſe ſeculum.

CIVES Hymetti, gratus Atticæ lepos,
Virgineæ volucres,
Flavæque veris filiæ,
Gratùm fluentis turba prædatrix thymi,
Nectaris artifices,
Bonæque ruris hoſpitæ,
Laborioſis quid juvat volatibus,
Crure tenus viridem
Perambulare patriam,
Si BARBERINO delicata Principe
Secula melle fluunt,
Parata vobis ſecula à

ODE XVI.

AD SEIPSUM.

Quid diu vanas feriente nubes
Vota fallaci jaculamur arcu?
Quid loquor dudum mihi Conſul ipſe,
Ipſe Senatus?
Ite, mordaces, procul ite, Curæ:
Me vocat notis Helicon viretis,
Me ſacrum lauri nemus, & canorum
Phocidos antrum.
O ubi molles Heliconis umbræ!
O ubi Cydnus, violiſque pictum
Theſpiæ rupis caput! o ſonori
Flumina Pindi!
Me quis ad veſtros Aquilo receſſus,
Aut quis alatâ Zephyrus quadrigâ
Deferat feſſum, gelidoſque Cirrhæ
Siſtat ad amnes?
Vos mihi Romam, Phrygiiſque centum
Pendulas ſaxis ſimulatis ædes:
Vos Aventinum Capitoliique im-
mobile ſaxum.

Hîc ubi levi cecidêre muſco
Virgines undæ, vitreoque garrit
Ore Clitumnus, nimiùmque labi
Sedulus Almon:
Hippocrenéis abiêre rivis
Pegaſi fontes, Aganippidumque
Murmur, & cantus, & euntis agro
Copia lymphæ.
Alter hîc Liris fugit, alter Ufens:
Alter illimi Thraſimenus amne
Trudit electrum, liquidoque Plævæ
Volvitur auro.
Hîc ad Empuſæ nemus, & virentem
Æſaris ripam ſtudioſa florum
Aura colludens cumulo jocantis
Obſtrepit undæ.
Lenis hîc Auræ tepor, hîc Venuſtas:
Hîc nitor rerum, meliorque cæli
Vultus: hîc plenis agitata manant
Gaudia ripis.
Hîc Sales comti, facileſque Riſus.
Hîc levis circum Jocus, & decentes
Gratiæ plenos referunt reſecto
Flore quaſillos.
Hîc mihi ſeptem meliùs renident
Romuli colles, gracileſque venti

Leniùs perflant gelidam ſupini
Tiburis arcem.
Collis o ſacri decus! o magiſtrum
Numen! o Graiæ fidicen Camœnæ
Phœbe, ſi gentis procul arduo de-
ſcendere Cyntho,
Huc ades longi mihi teſtis oti;
Tuque (nam me quis prohibet?) repoſta
Affer in primis mihi, FUSCE, grati
Carmina Flacci.

ODE XVII.

AD TIBERIM.

Eum Beneficentiæ & Liberalitatis URBANI VIII. *Pont. Max. ſymbolum fore.*

TIBRI, ſiſte precor, nec rapidæ regna licentiæ
Jactaris temerè: ne Latii litora Nerei
Undarum nimio deciduus plauſeris agmine.
Quid per plana, per abrupta, per impervia lubricum
Vectigal domino deproperas Nereidum patri?
URBANI patulæ credideris flumina dexteræ:
Tunc ſeu melle fluent, ſeu rutilis ſecula fontibus,
Fies auriferis nobilior fabula Lydiis.

ODE XVIII.

Laudes Franciſci Cardinalis BARBERINI.

Hic ille plenis Oceanus patet
Laudum carinis. Ite loquacia
Per tranſtra, facundiſque, Muſæ,
Carmina deproperate remis.
O qui loquentis flamine ſibili,
Lenique ſacræ nubis anhelitu
Impellis antennas; Notorum
Alba ſuper volitare terga
Doctus, procellas & bijuges celer
Frenare nimbos, huc age Delphicâ
Lauru, coronatamque myrto
Pegaſeæ dominator undæ
Inſcinde puppim. Quod timidi prius
Sulcemus æquor? quod pelagus ſitum
Fundoque Virtutum, & refuſæ
Per populos maria alta Famæ?
Vates profundæ navita Gloriæ
Inviſat? Illinc alta frementium
Moles procellarum, & protervæ
Fluctibus intonuêre lymphæ.

Hæc illa parci neſcia litoris,
Avara cæli, prodiga munerum
  Bacchatur, & pecuniarum
    Cæruleo pluit aura nimbo.
Hæc illa magni pectoris indoles
Seſe ipſa rerum fluctibus erigit,
  Curaſque, & alternis natantem
    Conſiliis animum remiſcet,
Vindex avaræ fraudis, & abſtinens
Lucrantis auro regna pecuniæ,
  Rerumque prudens, nec cruentæ
    Laudis iners, animique parca.
Hinc æſtuantûm mota ſuperbia
Subſedit undarum, & procul arduum
  Ad litus acclinata blando
    Æquora decubuêre ſomno.
Hoc illud alti Principis otium
Clauſum quieti vecte ſilentii,
  Somnique curarum, & labore
    Emta quies, animique veſper
Longi repenſus merce negotii.
Cùm dulcis inter clauſtra Modeſtiæ
  Sceptrumque & immenſis reclinat
    Regnum humeris, onerique parcit.
Obliviosſus diſſipat Heſperus
Regum labores. Damna fugacium

Plerumque curarum reponunt
Pervigiles ſine nocte ſomni.
Aulæ nitorem cùm benè neſciæ
Texêre noctes, nobilium ſimul
Pompam catervarum retexit
Clara dies, rediêre Curæ.

ODE XIX.

AD MILITARES EUROPÆ ORDINES.

De Provinciis Græciæ recuperandis.

Si quem cruentæ vultus Adoreæ,
Si fuſus auro miles, & inclyti
Urunt in argento triumphi,
Artifici ſimulante dextrâ,
Sculptæque laudes, & titulis ſuper
Afflata ſignis vita Corinthiis,
Cultuſque, moreſque, & perennis
Pene loquax ſua Fama ſaxo:
Hic ſi locari poſtgenitis ſacer,
Et per nepotum lucidus atria
Quærit videri; deſtinatam
Funeribus meditetur aram,

Vultumque vultu ſingat Achillei,
Dextramque dextræ commodet Hectoris,
Dignus Timantheâ notari
Arte, Syracoſioque cælo:
Letique curtâ merce perennius
Lucretur ævum; quos ſibi demſerit
Caris redonaturus annos
Conjugibus, puerisque caris.
Hic ſi timendus geſtit ahenis
Horrere ſquammis, quem litui ſonus,
Sævique conjurata Martis
Signa vocant, clypeo ſubire,
Sparſumque crinem verſicoloribus
Mutare criſtis, & rapidum vehi,
Dum per rejectantes lacertos
Ambiguæ fluitent pharetræ;
Illum paluſtri conſita fraxino
Poſcit Methone, poſcit Acarniæ
Lacus, Tanagreique ſaltus,
Aut graciles Marathonis orni;
Gnoſſoſque telis, & reſonum gravi
Stymphalon arcu. Non chalybum rudis
Lemnos, nec inconſulta ferri
Phocis erit, nec inermis Œta.
Si rurſus idem bella fidelibus
Committat Euris, æquoris impiger,

Veloque & obluctante remo
Ortygiis equitabit undis.
Illi Cytori pinus, & Hiſpidæ
Cupreſſus Idæ brachia frondium
In tranſtra, & hærentem carinam
Contrahet. Æriſonamque puppim
Non imperito remige muniet:
Eubœa. Remos Theſpia ſuggeret,
Auſamque deſpectare nubes
Veliferam dabit Oſſa pinum:
Aut qui comatas educat ilices
Caycus, aut qui limpidus aſſitas
Mæander intercurrit alnos,
Aut dubii vagus error Hebri.
Nec ſi ſuperbus poſcat eques vehi,
Pugnæ ſcientes Iſmara denegent
Pullos, relicturaſque retro
Aut Noton, aut Aquilona plantas.
Si bellicoſos proruat accolas
Servilis Hæmi, ſparſa ſequi celer
Vexilla, palantemque Lunam
Æmoniis agitare campis:
Illum & coloſſis conſpicuum dabit
Venalis omni funere Gloria, &
Doctis renaſcentem metallis
Orchomenos, vel amica vivum

Non pejeranti marmore Neritos
Ementietur, nec Capitolia
Mutum, Palatinæve moles
Stare ſinent ſine laude civem.

ODE XX.

AD AULUM LÆVINIUM.

Viſnovii Poloni Equitis virtus, cujus pro patriâ interemti Cor, per ſummam barbariem, inter ſe partiti Turcæ & depaſti ſunt.

Eheu! quo citharæ ſciens,
Et Bacchi calidis fervida jurgiis,
LÆVINI, ruit indoles,
Imbellem ſtrepitum & docta procacibus
Saltum fingere claſſicis,
Auditoque choros cogere tympano,
Et menſam clypeo ſuper,
Et plenum galeis ducere Liberum!
Non hoc pectore Thracios
Inter Sarmatici fulmina prælii
Fudit VISNOVIUS globos,
Et Thracum volucres contudit impetus.

Ille, & ſanguineis ſuper
Fumantûm cumulis hæſit Iazygum, &
Alti navita ſanguinis
Portum non ſoliti nominis attigit.
Illum Thraces Achaicis
Rimati gladiis, pectoris invia
Dimovêre repagula:
Et cor, & tepidâ morte fluens jecur
Deveſci, & pia carpere
Auſi ſacrilegis viſcera morſibus.
At non egregiam quoque
Libarunt animam, nec Mareoticas
Pavit Fama libidines,
Aut ſecura Getæ dentis adorea.
Eheu! ſtringite, poſteri,
Ferrum belligerâ ſtringite dexterâ.
Heu primam gladii ſitim
Pubes Odryſiis imbue cædibus,
Confoſſiſque reciprocum
Rursùm pectoribus reddite ſanguinem,
Dudum in corpore Biſtonum, &
Venis immeritum fervere barbaris.

ODE XXI.

AD PRINCIPEM QUEMDAM AD THERMAS PROFICISCENTEM.

Jucundam & honeſtam vitam fructuoſæ & anxiæ eſſe præponendam.

Regias veto manus
Tagi ſerenis imminere rivis.
Utili placet luto,
Fucumque nobis fluctuantis auri
Flavus allinit liquor:
Ex quo ſuperbi dives amnis Hermi
Sordidum lavit Midam,
Rudique limum duxit e Tyranno.
Ite, mobili vitro
Albive Cydni, lucidive Xanthi,
Ite, Principum manus,
Auri coruſcas ſubmovete labes.
Rivus integer vitî,
Suæque purus conſciuſque lucis;
Præterit fideliùs
Regumque ſomnos, Cæſarumque palmas.
Dulce purpuræ decus:

Tuam micantis innocens metalli
Amnis irrigat manum :
Midamque, Princeps, Tantalumque rides.
Vitreus tibi latex,
Lymphâ ſequaces evocante lymphas,
Lubricâ placet fugâ,
Quâ fervet Arnus, garrulumque pratis
Unda promovet pedem,
Ripaſque pingit, candidique fontis
Uda volvitur dies.
Hîc thymbra poſcit, hîc amœniores
Humor educat roſas,
Et cana nardus, filiique Veris
Hinc & hinc bibunt croci,
Vivumque potant fluminis pudorem.
Hîc comata lilia
Paſſiſque Majus ambulat capillis.

ODE XXII.

ODE XXII.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Ne nimiùm adoleſcentiæ fidat.

Ne te, PAUSILIPI, fallat inanibus
Ætas deliciis, quæ ſimul impigris
Incertum rapuit curriculum rotis,
Effreno citiùs labitur Africo.
Mendax forma bonum deficientibus
Annis præcipitat, vitrea concuti,
Dilabi facilis, cerea diffluere
Hornæ more roſæ, quam modò roſcidam
Cùm fovit tepidis mane Favoniis,
Diſſolvit pluviis veſper Eteſiis.
Nunquam quod rapido pollice texuit,
Audet compoſitum Parca retexere:
Nec reddit refluo ſecula turbine.
Felix ille, cui non breve temporis
Momentum placuit; qui juga mobilis
Ævi depoſuit, qui ſibi lucidam
Jam nunc ſolicito lumine patriam, &
Arcem nobilium deſtinat ignium.

G

ODE XXIII.

AD JULIUM ARIMINUM.

Solis animi bonis nos belluis præſtare.

NON Hydaſpeis, ARIMINE, gemmis
Non domus flavâ laqueata cedro,
Aurei torrens neque te beatum
Fecerit Hermi.
Mitte ſectari, quis amœna præter
Prata, non parco fluat amnis auro.
Sit ſatis Virtus animoſa ſedes
Viſere Divûm.
Alter effultos adamante muros
Tollat, aut cæſas Sipylo columnas,
Foſſor, inſpectâ Styge, quas revulſo,
Subruat Orco.
Ditior ſilvis habitat Sabæis
Ales Eois renovata buſtis:
Ditior gemmis rutilo vagatur
Piſcis Hydaſpe.
Alter Eois variam lapillis
Subliget zonâ retinente pallam
Alter inſignes Tyrio lacertos

Vinciat oſtro.
Gratiùs leves variavit alas
Sparſa nativis Philomela guttis.
Pulchrius Threſſæ maculoſa pingunt
Pectora lynces.
Tonſa nos veſtit pecus, & luporum
Terga mentimur: neque flava veſtem
Dedecet vulpes, & abacta cæſo
Caſtore pellis.
Una mortalès numero ferarum
Eximit Virtus, volucreſque notas
Siderum ſedes animus ſolutis
Viſere pennis.

ODE XXIV.

AD JOANNEM RUDOMINAM.

In funere Georgii Rudominæ fratris.

Qualis triſulci fulminis impetus,
Quem Dedalæis feta vaporibus,
Pinguemve pabulata terram
Per medias rapit ira nubes,
Faſtidioſo cùm ſemel excidit
Immurmurantûm carcere nubium,

Per regna ventorum, per auras,
Et dubias Aquilone ſilvas,
Per arva latè, per juga concito
Graſſatur igni : jam capitis minor
Aut Hæmus, aut percuſſa Calpe
Non humiles poſuêre faſtus:
Interque diras Dux equitat faces
Communis omnes per populos Timor;
Et ponè ſtrages, & ſupino
Deproperata ruunt tumultu
E nube Fata, non ſine montium
Clamore, longus quem glomerat fragor
Volentis audiri ruinæ,
Et volucrûm furiæ Notorum.
Talis ſuperbis irruit hoſtibus,
Mortis decoro pulvere ſordibus;
Et per Muſurmannos honeſtam
Explicuit RUDOMINA pugnam.
Illum futuræ laudis & inclytæ
Mercede Famæ Gloria, mentium
Regina, nundinata morti,
Per medios rapuit Gelonos.
Quam ponè Virtus, & Decus, & comes
Injurioſæ Religio necis,
Per tela, per formidoloſos
Quadrupedantûm, onagrorum hiatus

Exercitati militis, obvio
Venale fato proſtituit caput:
Sed viſus haud venire parvo
Magnanimus RUDOMINA leto.
Nam dum duelli lærior, hoſtica
Opprobriorum murmura vindice
Excuſat enſe, barbararum im-
mortuus aggeribus cohortûm,
Præſecta tandem colla volubili
Lapſu reclinat. Sed famulâ prope
Decuſque præſigniſque Virtus
Semi animem ſubiêre dextrâ.
Mox expeditis corpore manibus,
Deprælliatrix Gloria ſiderum
Occurrit, & fulvo reclinem
Ire jubet ſuper aſtra curru.
At Fama latè tergemino tubæ
Longæva cornu ſecula perſonat.
Io triumphe! vivit Aſtris
Ille meus RUDOMINA, vivit.

ODE XXV.

AD JOANNEM RUDOMINAM.

In funus Joannis Rudominæ Patris.

QUEMCUMQUE mendax Fama Quiritium,
Et dedicatis denſa clientibus
Corona, juratiſque ſtipat
Imperii comitatus armis,
Quamvis Lacænâ picta ſuperbiat
Sub veſte tellus, & famulantium
Juxta lacertoſæ cohortes
Et clypeis radient & haſt ;
Nec pervicacis ludibrium Deæ,
Nec concolores conſilio Dolos
Vitabit, aut circumſonantes
Nobilium fugiet tumultus.
Nec concitato pectoris impetu
Nitente mentis remigio, ſoli
Ignavus herés, innatantes
Cæruleum per inane campos
Pervadet unquam : quippe volubili
Negotiorum pulvere ſordida,
Gliſcente curarum tumultu,

Mens humiles remoratur alas:
At quem ſupernis ſedibus intulit
Mors, & profanis præcipitem procul
Furata terris. Quò ſolutus
Præpetibus RUDOMINA pennis
Exerrat! ohe! Quò per inhoſpitas
Afflata leni pectora flumine
Nubes, inacceſſoſque tractus
Et ſuperas agit inter arces!
Non uſitatis ille volantibus
Prævectus udas terrigenûm domos,
Cœtuſque vulgares, beatæ
Non humilis venit hoſpes aulæ.
Illum miniſtrâ Religio manu,
Et delicato pectoris eſſedo
Evexit inconcuſſa Virtus,
Et ſuperis dedit ire campis.
Exſtructa quondam celſa faventibus
Delubra Divis Munificentia
Penſavit auratis Deorum
Hoſpitiis, famuloque cælo.
Hîc vel coruſco ſe propè ſiderum
Curru locabit, vel propior Deo
E nube reclinis curuli
Sub pedibus ſua fata cernet:
Regumve torvos ſubter acinaces,

Et regiarum ſidera frontium,
Et tot Tyrannorum videbit
Suppoſitos radiare faſces.
Et hæc ſtupebit, quæ propiùs micant,
Obſcura craſſo ſerpere nubilo,
Latèque caſuras per urbes
Ora ſagax oculoſque ducet.

ODE XXVI.

In funere Erneſti Veiheri Palatini Culmenſis filii, vitâ immaturè functi.

PORRECTUS imo nec ſcopulus vado,
Cauteſque pronis amnibus imperat
Moras, neque undantem morantur
Fluminibus cava ſaxa lapſum.
Nec irretento prætereuntia
Tempus retardat ſecula cardine:
Nuſquam fatigatos Orion
Solvit equos properante curru.
Annos & Horas præpetibus rapit
Latona bigis. Irrevocabilis
Decurrit, effetamque prona
Accelerat cariem Juventus.

Apollinari nuper in agmine,
Florentis ævi limine vidimus
Stantem VEIHERUM, lacrymoſo
Præcipitem cecidiſſe fato.
Mox ut caducis artubus ingruit,
Mors, æſtuoſis torrida febribus;
Ferocientes devoluta
Stamina diripuêre Parcæ.
Candente byſſo penſa fluentia
Rupêre nodos: occidis, occidis,
ERNESTE, ceu quondam procellis
Exanimes cecidêre nardi.
Ceu dum per hortos cæruleâ manu
Deſævit udus Jupiter, imbribus
Sterni reluctantes Acanthi
Laſſa ſolo poſuêre colla.
Quid, Mors, ſuperbo pectora turbine
Inſana victrix ſurrigis, inferens
Terris triumphales cupreſſos,
Et mutilam ſine fronde taxum?
Mentis pudicæ candor, & indoles
Firmata fauſtis ſub penetralibus,
Cultuſque divinæ parentis,
Fixa locant monumenta terris.
Vidit benignis moribus aureum
Felix Lyceum: vidit imaginem

Virtutis ERNESTUM paternæ,
Et ſimilem proavis nepotem.
Sævi tropæum funeris ardua
Virtus profundo præcipitat ſolo,
Sublime Veiherana Virtus
Sidereo caput æquat orbi.
Illam fecundis Gratia brachiis,
Altuſque curru Rumor eburneo
Ad aſtra ſuſtollit videndam
Attonitæ volucrem juventæ.

ODE XXVII.

IN PRIMI LAPIDIS JACTU

cùm JOANNES CAROLUS CHODKERICIUS *contra Oſmanum Turcarum Imperatorem ſigna moturus, Templum* VIRGINI MATRI *Croſenſis Societatis* JESU *Collegii exſtrueret.*

DIVUM locatus conſilio Lapis,
Et dedicati liminis arbiter,
Quàm ritè de cælo migrantûm
Hoſpitio Superûm coruſcat!
Non tot fremebat litus Olympiis

Olim catervis, Graia Corinthio
Dum luſtra certatim Tonanti
Inſtabilis celebraret Iſthmos.
Te quippe Divûm turba domeſticum
Marmor ſuperni civibus ætheris,
Magnæque majeſtas Parentis
Perpetuis habitabit annis.
I, perge felix; & latebras cavæ
Telluris intra: quà tibi tutior
Templi ſuperventura moles
Fontibus inſideat columnis.
Hic nempe quiſquis ſacrificas manus
Inaugurato tinxerit unguine,
Cælumque, ſolemneſque ſacris
Muneribus cumulabit aras,
Et fronte plenum lætitiæ diem,
Intaminatis pulcher honoribus
Oſtendet aris, & ſerena
Per ſolidum feret ora vulgus.
Plebiſque denſo celſus in agmine
Divina cælo tendet adoles,
Quæ terra, quæ ſupplex adorat
Compoſitis Pelagus procellis.
Nec verò ſurdis ſideribus preces
Conchyliato murice fulgidi
Myſtæ feretis, dum faventi

Pro CAROLO Caroliſque caſtris,
Optata Divis vota litabitis.
In ore veſtro ſolicitus ſuas
Spes ille librat; & Tonanti,
Et Patriæ ſua ſacrat arma.
Effrenæ veſtrâ detumeant prece
Formidoloſæ bella Propontidos,
Et lævus Iſther, & Gelonus
Vipereo metuendus ictu.
Illuc citato Martis in eſſedo,
Toto vehatur CAROLUS impetu,
Et concatenatos ſuperbis
Maſſagetas trahat in triumphis.
Juxta faventûm Cura Quiritium,
Denſiſque Laudes agminibus: Ducem,
Et Plauſus, & depurpuratis
Gloria concomitetur armis.

ODE XXVIII.

AD ABRAHAMUM BZOVIUM.

De ſacrâ Annalium hiſtoriâ [illegible] IV.

QUALEM e nivoſis Eridanum jugis
Primo cadentem leniter agmine
Feſtæ Napæarum catervæ
Trajiciunt, hilareſque circum
Plaudunt natatu: mox ubi prodigus
Et temperati marginis immemor
Prorupit, & præterfluentis
Regna procul populoſque luſit
Errore lymphæ; degeneres ſimul
Ripâque & immenſi hoſpitio alvei
Dignatus amnes, atque aquoſum
Immodico bibit ore cælum;
Silviſque & arvis lætius imperans
Ripam evagantis ſeditionibus
Metatur undæ, jam natari
Difficilis, nimiuſque campi;
Venti paventem non bene ſuſtinet
Dorſo phaſelum: lætior arduas
Subire bellantûm carinas,

Et galeis clypeiſque longè
Clarus videri, donec Iapygas
Amnes avari fluctibus Adriæ
Summiſit, & majore ponto
Velivolum dedit ire Martem:
Sic te fluentem leniter aureæ
Torrente linguæ, prima per Italas
Clamata defatigat urbes
EUGENII pia cura Patris.
Qui bella Regum, & illacrymabiles
Rerum tumultus flectere providus,
Mundi laborantis ruinas
Extulerat ſubeunte collo.
Sacrique Veri ſoliciti Patres
Quos infidelis litora Boſpori,
Rubrive ſubmisêre ponti
Regna, Parætoniive Nili,
Lectum remotis conſilium plagis
Rerum potentem viſere Tuſciam, &
Leges peregrinoſque ritus
Dardaniis ſociare ſacris.
Hâc tu profanis caſſa furoribus,
Doctiſque narras prælia vocibus
Pugnata, clamatumque Martem,
Quà vitrei ruit amnis Arni.
Nec otioſæ more licentiæ

Exaggerato defluis alveo:
  Sed plana per rerum profundo
    Ore ruis, mediuſque ripæ.
Mox & citato plenior impetu,
Linguæ ſonoro flumine devehis
  Claſſemque, & evagata longè
    Ambracio pia bella Ponto.
Quò nos avorum bella trahunt, retro
Seri nepotes ibimus? Ibimus
  Pulchros redordiri labores,
    Et veteres reparare palmas?
Soluſne palmas, ſolus Achaica
Oblivioſi nocte ſilentii
  Abducit Abramus tropæa,
    Et veteres revocat triumphos?

ODE XXIX.

AD AMICOS BELGAS.

Est & remotos non humilis furor
Luſtrare Belgas. Ducite, Gratiæ,
  E valle Permeſſi vagantem
    Pegaſon; alipedemque ſacris

Frenate ſertis. Ut micat auribus!
Vocemque lóngè vatis amabili
Agnoſcit hinnitu! Ut Dearum
Frena ferox, hilarique bullam
Collo popoſcit! Non ego degener
Ignava curſu rumpere nubila,
Terraſque deſpectare, & omni
Vincere Bellerophonta cælo.
Jam jamque retro Carpaton, & procul
Frontem nivalis reſpicio Craci,
Turreſque Carcinæ, & vetuſti
Tranſilio juga Carroduni,
Canamque Peucen. Jam Calais ſupra
Zethique pennas & Boreæ patris,
(Quamvis Erechthæam maritis
Tolleret Oritheian alis)
Albimque, Rhenumque, & liquidum nihil
Tangente Moſam prævehor ungulâ;
Jam jam coruſcas Andoverpæ
Cerno domos, dominumque Scaldim.
At tu, meorum prime ſodalium
BOLLANDE, ſalve! Non tibi frigido
Infuſus amplexu, veranda
Colla tero. Juvat uſque ſacro
Hærere vultu; ſidereum juvat
Multoque fettim numine cernere

Pectus, redundantemque pleno
Ore Deum. Rapit inde Muſis
Dilecta cervix, & bene pendulo
Attrita multùm pectora barbito
Sublimis HABBEQUIL O Deorum
Digne dapes Superûmque cantu
Condire nectar, numinis in tui
Sinu reclinem Sarbivium ſine
Duxiſſe paullatim beatos
Carminis eloquiique fontes.
Quis ille vates comminùs obviis
Occurrit ulnis? Pectora candidi
Noſco TOLENARI: flagrantes
Noſco genas, animamque ſemper
A Dîs recentem. Da, Pater, aurea
Arcana magni Numinis hoſpitem
Audire: da grandes bibiſſe
Aure ſonos, animique totum
Libare florem. Quis placidas faces
HORTENSIANI neſcius ingeni?
Aut quis DIERIXI benignis
Longè oculis animam eminentem
Suique largam? Quo ſatis HOSCHIUM,
Quo MORTIERI, quo pia WALLII &
LIBENTIS amplexu coronem
Pectora? quo mihi dulcis HESI à

Heu ! digna priſco nomina ſeculo,
Magnaſque in ipſis conſcia vultibus
Portare mentes ! quæ ſereno
Dulce micans ſedet ore virtus !
Quæ fixa vivæ gratia purpuræ !
Qui candor alti proditor ingenî !
Salvâque majeſtate blandum
Alloquium, placidique mores !
Fertur refuſo Deucalion mari,
Dum merſa totis ſecula promeret
Terris, renaſcentemque jactos
In lapides animaret orbem,
Moſæque Scaldiſque ad vada neſcius
Informis auri ſorte datam retrò
Jeciſſe glebam : quâ repente
Aurea profiliêre ſecla, &
Tersêre gratis nubila vultibus
Iraſque. Puræ frontis idoneo
Riſu remulsêre : & fluentes
Spontè ſuâ pretioſiore
Mores metallo, per Rhodanum, per &
Fudêre Rhenum. Protinus & ſolum
Vertêre fraudes ; & remotam
Invidiæ petiêre Thulen.
Hinc ille Belgis oris & eloquî,
Cognatus auro, fulgor in omnia

Se ſponte mittens : ah ! maligno
Nî nova progenies rigeret
Contacta ferro, nec toties ſuos
In ſæva Reges cœpta reſorbeat
Civilis æſtus. Quò perennis,
Quò miſeros rapit unda belli?
Efferte vires, arma domeſtico
Efferte nido, magnanimum genus;
Belgæ leones; terra tantas
Quæ genuit, male paſcit iras.
Per veſtra fruſtra viſcera quæritis
Finem laborum : bella diu ſtrepunt,
Quæ tertio non rupit hoſte
Barbarici tonitru Gradivi
Avita reſtat buſta recentibus
Cingi tropæis : reſtat Achaicum,
Reſtat coronari tricenâ
Carpathium Ioniumque claſſe.
Heu ! quàm patenti naufragum in æquore
Noſtri periret dedecus otii !
Quantumque de noſtra videres,
Phœbe, cadens orienſque famâ !
Jam tunc Athenis priſca reponeres
Panætianæ regna ſcienriæ,
BONÆque deſacrata MENTI &
Templa tuis, PUTEANE, Muſis.

Felix & alti, Socrate non minor,
Veri magiſter! Quæ tibi porticus
Ferventis undaret juventæ
Agmine? Quæ populis theatra?
Qui te tonantem bella Demoſthenem
Heroës alto pectore ducerent?
Aut quæ Melitæo Sophocles
Pulpita ſuccuteres cothurno?
Tunc me per omnes duceret Ædonas,
Dacoſque, Thracaſque, & Lelegas pium
Vocis BOELMANNÆ tonitru, &
Magniloqui grave fulmen oris.
Quò ſpes inani me rapit aëre,
Et vector ales? Quicquid id eſt, tamen
Me vate, mox iras peroſis
Secla fluent meliora Belgis.

ODE XXX.

AD QUINTUM ARISTIUM.

Hortatur ad gloriam bellicam.

SIC eſt, Ariſti: novimus ardua
Sperare tantùm. Quis juvenum priùs
Magnum repentino laceſſat
Carpathium Ioniumque bello?
Immenſa magnæ tempora Gloriæ,
Anguſta vel ſpe vel facimus meta:
Votiſque prenſamus futura,
Non manibus. Sed euntis ævi
Occulta poſtquam nos rapuit fuga,
Bellamus omni conſilio ſenes
Nullius exempli, & perennem
Deſidiæ trahimus catenam
Per poſterorum ſecula. Succute,
Ignava bello ſuccute ſecu'a,
Quicumque plus a Dîs honeſti
Nominis ingeniique ducis.

ODE XXXI.

AD BALTHASAREM MORETUM

Panegyris lyrica.

MUSAS amantis gloria BELGII,
Et LIPSIANÆ fidus adoreæ,
MORETE, non tibi pudendo
Ad citharam veniente ſaxo
Grandem virenti Scaldis in aggere
Pono columnam; quam neque turbidus
Auſter, neque remotus refuſo
Subruat Oceanus profundo.
Sed quam recentes cum violis roſæ,
Omniſque circùm copia narium,
Latè coronent, aut perennis
Pampinus ambitioſiore
Irrepat herbâ: quàm procul ardua
Pronis adorent ſaxa Ceratuniis,
Septemque qui fulcit Triones
Carpatus, & Rhodope nivalis
Columna cæli. Jam mihi nubibus
Digreſſa moles æthera ſuccutit;
Curruſque ſtellarum & tonantes

Siſtit equos, ſolitoque major
Intrat trecentis aſtra decempedis:
Unde & Latinis celſior Alpibus,
Canamque Pyrenen, & Afræ
Deſpicias juga celſa Lunæ.
Quæ prima? vel quæ teſtibus ultima
Incido ſaxis? Nominis inclyti
Caligat in portu, & tuarum
Oceanum pavet ala laudum.
Inuſitatis ſumma nitent bonis:
Parumque lucet Gloria, quæ ſimul
Illuſtrat inſignes & imos,
Et proprio magis igne pulchra eſt.
Ignota Thuſcis nomina Cæſarum
Squallent ſepulcris: quas tulit extimus
Splendor, verecundis ſepultæ
Noctibus occubuêre laudes.
Et ſæpè Famam Livor ab aureis
Detrivit aris. Non Acherontius
Offundet ingratas, MORETE,
Invidiæ tibi veſper umbras.
Sed ipſe Livor nominis in tui
Occumbet ortu. Tu Dominus tui
Diveſque, non debes caducæ
Ludibrium opprobriumque Divæ;
Ex quo monentis munere LIPSII

Multo ſonantem Socrate porticum
Tiro celebraſti; perennem
Doctus emi bene poſſe laudem
Impendioſæ merce ſcientiæ.
Et ipſe ſacro plurimus otio
Palles, & externis amicus
Ingeniis breve per nepotes
Extendis ævum. Tu tacitam libris
Demis ſenectam: ſecula Gratiæ,
Muſæque & impubes Apollo, &
Mercurius tibi debet annos,
Poſtquam diſerti flumina ſeculi
PLANTINIANÆ margine copiæ
Latè refudiſti. Sacrorum
Cuncta ſedet tibi turba vatum:
Omniſque chartæ virginis æquore
Arundo ſudat. Uranies tibi
Nocturna certatim laborant
Otia, pervigileſque Lunæ.
Nam ſi quid udâ fluxit arundine,
Torrentis ævi corripit impetus,
Si non recudentis metalli
Duxit onus, celereſque plumbo
Tardavit alas: dum gracilis liber,
In certa ductis cornua paginis,
Increvit, argutumque chartæ

Sub

Sub gravibus gemuêre prælis
Multo ſqnandis carmine legibus,
Ni me Camœnæ Pindaricas vetent
Tranſire Gades; & vagantem
Herculeæ moneant columnæ
Cœptam canoro non ſine carmine
Finire molem. Sunt alii tibi
Calles, neque unum concitatis
Gloria currit iter quadrigis.
Namque & beati nobilis ingenî
Claudis capaci ſecula pectore,
Hereſque Veri; ſeu quod olim
Socratici monuêre cœtus,
Sed quod trienni nunc geminat potens
Stagira circo: plurimus eloquî
Pennaque felix: nec latere
Aut humili placuiſſe vulgo,
Sed civis omni nobilium bonus
Noſci ſenatu. Te Latii Pater,
Qui nunc & Europes recline
Portat onus dominæque Romæ,
Doctis clientum cœtibus inſerit
URBANUS. Io! tu placitum pedi
Jam ſtantis inſcribo columnæ,
PRINCIPIBUS POPULISQUE SIDUS.

Delubra ſi ſqualent, & altis
Cælituum viret herba tectis.
Fruſtra caduci fulminis artifex
Moles ab alta turre remugiit,
Si mœſtà reſpondere cantu
Templa negant, Superûmque pridem
Sacro ſtupeſcunt æra ſilentio.
Quòd ſi nec idem ſit Superis honos
Templis in iiſdem, nec ſub unâ
Lege ſuperſtitioſioris
Per ora vulgi Religio fremat:
Cives iiſdem non bene claudimur
Portis, & infelix eumdem
Inſtruimur acies in hoſtem.
A plebe Numen ſeparibus malè
Placatur aris. Scimus ut impias
Vaſtata Grajorum per urbes
Sacra ſuis periêre rixis.
Fumant propinquæ templa Bohemiæ:
Concuſſa regni viſcera Pannones
Flevêre collatis in unam
Viribus incubuiſſe ſtragem.
Hinc inde lævos deſpice Carpatò,
Polone, campos, quos pecorum ferax
Dravuſque Savuſque, & bicornis
Frugifero ſecat Iſter amni.

Quanto careret corpore Thracius
Regni tyrannus ! ſi bene mutuas
Mentes, & obligata Divis
Barbarus extimuiſſet arma.
Atqui timendæ Panno potentiæ
Vallârat altis oppida mœnibus :
Pontemque dedignatus, omni
Danubius famularis unda
Cingebat urbes. Sed quid inutili
Poſſent ſceleſtæ præſidio manus ?
Quas ira non læti Tonantis
Riſerit, indigeteſque Divi.
Jam nunc Polonis Fata Quiritibus
Edico vates : Dum tibi conſona
Votiſque, cantuque, & Sabæo
Ture calent, precibuſque templa,
Omnis recurvo Lechia poplite
Dum, Virgo, primâ, dum mediâ die,
Dum te ſalutamus ſupremâ,
Et dubio tibi lucis ortu
Septena coràm flamma Decembribus
Collucet aris ; dum tibi patrium
Pæana dicit, ſuppliceſque
Accumulat pia turba ceras :
Noſter nivoſo Viſtula Carpato,
Noſterque ab ipſo fonte Boryſtenes,

Labentur in Pontum, nec Auſtrum
Aut Gothicam metuemus Arcton.
Errorne mentes ambiguas rapit,
An clamor aures? vox gravior cavâ
Reſpondit e nube, & ſerenùm
Non dubii micuêre Divi.

ODE II.

AD STANISLAUM LUBIENSKI EPISCOPUM PLOCENSEM REGNI POLONIÆ SENATOREM.

Canit Muſis amicum & patriæ amantem.

Sunt & novarum non vacuæ mihi
Laudum pharetræ. Prome reconditum
O Muſa, telum. Quem ſonoro
Pieridum jaculemur arcu?
Sit meta Præſul, cui modò Plocia
Centum Poloni margine Viſtulæ
Eduxit armenta, & Smaragdis
Grande pedum, Tyrioque vittas
Inſcribit oſtro. Se pretioſiùs
Plerumque doctæ Palladis artibus

Indulget, & Muſis amicam
Gaudet Honor redimire frontem.
Pulchro ligari fœdere geſtiunt
Libris tiaræ. Romuleas ſuper
Aras Honori, & dedicatis
Tura ferunt eadem Camenis
Arſiſſe quondam: ſed vigil ambitus,
Si poſſit, ipſas Cælitaum ſolo
Permiſcet aras, atque ab alto
Aſtra rapit Superoſque cælo.
Veſter, Camœnæ, veſter ad inclytas
Stat Præſul aras. Vos adamantinam
Sparſiſtis electro Tiaram,
Quà vitreo pretioſus amni
Pingit feracem Narvia Mœſiam:
Vos & bicorni Palladium caput
Preſſiſtis auro, & gratulatâ
Carmina perſonuiſtis undâ.
Vos pectus altum conſiliis, ſimul
Abſterſit atræ nubila patriæ,
Mulcetis, & faſtidioſo
Excipitis reducem Senatu.
Quondam & perenni vivere nobilem
Donaſtis ævo, cùm tulit aureos
Ad aſtra mores, atque avaro
Egregii monitus PSTROKONI

Invidit Orco, candidus eloqui,
Verique dives: vos, miſerabili
Bellis inhorreſcente Regno,
Conſiliis facilique rerum
Firmaſtis uſu; ne popularibus
Fatiſcat undis, neu malè pendulis
Dextramque cervicemque rebus
Subtrahat. Ille meis legetur
Pars magna chartis; ſeu tenui lyrâ
Dicam Geloni fœderis otia,
Majore ſeu pleſtro Lechæi
Arma virumque canam Gradivi.

ODE III.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Regnum ſapientis.

LATE minaces horruimus Lechi
Regnare Thracas. Latiùs imperat,
Qui ſolus, exemtuſque vulgo,
Certa ſui tenet arma voti.
Imbelle pectus parce fidelibus
Munire parmis. Neu latus aſpero

Lorica cincta, neu decorum
Arcus amet pharetræque collum,
An Cimber, an te lectus ab ultimis
Pictus Britannis ambiat, an Geta,
Nil allabores: ipſe miles,
Ipſe tibi pugil, ipſe Ductor.
Exile regnum, PAUSILIPI, ſumus:
Sed ſe obſequentem qui ſibi ſubdidit,
Hic grande fecit, ſi ſuaſmet
Ipſe roget peragatque leges.
Armata Regem non faciet cohors,
Non tincta vulgi purpura ſanguine,
Aut nobili ſtellatus auro
Frontis apex, teretique gemmâ.
Rex eſt, profanos qui domuit metus:
Qui cùm ſtat unus, caſtra ſibi facit;
Caſumque Fortunamque pulchro
Provocat aſſiduus duello.
Non ille vultum fingit ad improbi
Decreta vulgi: non popularia
Theatra, non illum tropæa,
Non volucri movet aura plauſu.
Beatus, a quo non humilem gravis
Fortuna vocem, non tumidam levis
Expreſſit unquam, curioſis
Dum tacitus premit ora fatis.

Ad prima ſi quis vulnera non gemit,
Solo peregit bella ſilentio:
Celare qui novit ſiniſtros,
Ille poteſt benè ferre caſus.
Ille, & caducis ſe licet undique
Suſpendat auris Pontus, & in caput
Unius & flammas, & undam, &
Vertat agens maria omnia Auſter;
Rerum ruinas, mentis ab arduâ
Sublimis aulà, non ſine gaudio
Spectabit: & latè ruenti
Subjiciens ſua colla cælo,
Mundum decoro vulnere fulciet:
Interque cæli fragmina, lugubre
Telluris inſiſtet ſepulcrum, ac
Incolumis morientis ævi
Heres, ab alto proſpiciet magis
Hæc magna quàm ſint quæ pedibus premit,
Quàm quæ relinquet; jam tum Olympi
Non dubius moriturus hoſpes.
Quò cùm volentem fata reduxerint,
Nil intereſt, an morbus, an hoſticus,
Impellat enſis, quò ſupremum
Urget iter, ſemel advehemur
Quam navigamus ſemper in inſulam:
Seu lata magnis ſtravimus æquora

Reges carinis : ſeu Quirites,
  Exiguâ vehitur phaſelo.
Illo beatum margine me meus
Exponat æſtus. Cur ego fluctuum
  Æterno reformidem quietus
    Litore, ſi peritura linquam?

ODE IV.

Celebris POLONORUM *de Oſmano Turcarum Imperatore victoria, prælio ad Chocimum Dacico, anno* DOMINI M. DC. XXI. VI. *Non. Septemb. commiſſo parta.*

Galeſi agricolæ Dacici cantus inducitur.

DIVES Galeſus, fertilis accola,
Galeſus Iſtri, dum ſua Dacicis
  Fatigat in campis aratra,
    Et galeas clypeoſque paſſim, ac
Magnorum acervos eruit oſſium ;
Vergente ſerum ſole ſub Heſperum,
  Feſſus reſediſſe, & ſolutos
    Non ſolito tenuiſſe cantu

H vj

Fertur juvencos. CARPITE, dum licet,
Dum tuta vobis otia, carpite,
Oblita jam vobis vireta
Emeriti, mea cura, tauri;
Victor Polonus dum poſitâ ſuper
Reſpirat haſtâ, ſic etiam vigil
Sævuſque. Pro! quantis, Polone,
Moldavici tegis arva campi
Thracum ruinis! quas ego Biſtonum
Hîc cerno ſtrages? quanta per avios
Disjecta latè ſcuta colles?
Quæ Geticis vacua arma truncis?
Hàc acer ibat Sarmata, (Thracibus
Captivus olim nam memini puer.)
Hîc ære ſqualentes & auro
Concanus explicuit catervas.
Heu quanta vidi prælia! cum Dacis
Confertus haſtis campus, & horridi
Collata tempeſtas Gradivi,
Ambiguis fluitaret armis.
Suſpenſa paulùm ſubſtitit alitis
Procella ferri; donec ahenea
Hinc inde nubes ſulphurato
Plurima detonuiſſet igni.
Tum verò ſignis ſigna, viris viri,
Dextræque dextris, & pedibus pedes;

Et tela reſpondêre telis,
Et clypeis clypei rotundi.
Non tanta campos grandine verberat
Nivalis Arctos : non fragor Alpium
Tantus, renitentes ab imo
Cùm violens agit Auſter ornos,
Hinc quantus atque hinc impetus æreo
Defuſus imbri. Miſcet opus frequens
Furorque, Virtuſque, & perenni
Immoritur brevis ira Famæ.
Diu ſupremam nutat in aleam
Fortuna belli. Stat numeroſior
Hinc Beſſus, hinc contra Polonus
Exiguis metuendus alis.
Sed quid Cydones, aut pavidi Dahæ,
Molleſque campo cedere Concani?
Quid Seres, averſoque pugnax
Parthus equo, Cilicumque turmæ
Contra ſequacis pectora Sarmatæ
Poſſent fugaces? Hinc ruit impiger
Polonus, hinc Lithanus; atro
Quale duplex ruit axe fulmen.
Aut qualis alto ſe geminus jugo
Devolvit amnis, raptaque cum ſuis
Armenta ſilvis, atque aperto
Præcipitat nemora alta campo.

Heu quale ſævus fulminat æneo
Boruſſus igni ! Non ego Livonum
Pugnàs , & inconſulta vitæ
Transferim tua , Ruſſe , ſigna.
Vobis fugaces vidi ego Biſtonum
Errare dùnas , ſignaque barbaris
Decepta vexillis , & actam
Retro equitùm peditumque nubem.
Virtute pugnant , non numero viri :
Et una ſilvam ſæpiùs eruit
Bipennis , & paucæ ſequuntur
Innumeras aquilæ columbas.
Heu quæ jacentûm ſtrata cadaverum !
Qualemque vobis Ædonii fugâ
Campum retexère ! Hîc Polonam
Mordet adhuc Othomannus haſtam :
Hîc fuſus Æmon ! hîc Arabum manus
Confixa telis : hîc Caracas jacet
Conopeis ſubter Lechorùm ,
Non benè pollicitus minaci
Cœnam Tyranno. Spes nimias Deus
Plerumque fœdos duxit ad exitus :
Ridetque gaudentem ſuperbum
Immodicis dare vela votis.
Quò me canentem digna trahunt equis
Non arma tauris ? Siſtite barbara

Non hæc inurbanâ, Camœnæ,
Bella decet memorare buxo,
Majore quondam quæ recinent tubâ
Seri nepotes; & mea jam ſuis
Aratra cum bubus reverti
Præcipiti monet axe Veſper.

ODE V.

PARODIA.

Ex Joannis Kochanowii *poëtarum polonorum principis Libri II. Ode* XXIV:

Cùm Scythæ citeriorem Podoliam inopinatò invaſiſſent, populariter decantata.

Æterna labes, nec reparabile,
Polone, damnum, Podoliam Getas
Impunè vaſtare, & dolendas
Ponè Tyram numerare prædas.
Eheu pudendum! Threicii canes
Egêre præ ſe non popularium
Armenta damarum, paternis
Non iterum reditura luſtris.

Pars impudicis vendita Thracibus :
Pars Tauricanos juſſa ſequi Scythas ;
  Eheu ! Gelonorum Polonis
    Strata canum caluêre nuptis !
Manus latronum ruris & oppidi
Ignara, noſtras irruit (heu pudor !)
  Urbes, quibus pellita raptas
    Plauſtra vehunt, revehuntque gazas.
Neglecta quondam ſic pecorum lupi
Armenta vaſtant ; quæ neque pervigil
  Servat Magiſter, nec fideli
    Cura canum comitata greſſu.
Quantum Gelono pectoris addimus,
Si verſa turpi terga damus Scythæ,
  Jam pænè laturo probroſas
    Civibus Imperioque leges !
Heu rumpe ſomnos, & vigiles age,
Polone, curas, nec revocabili
  Diffide Fortunæ, aut fugaci
    Anteveni tua fata tergo.
Tibi refuſo, nunc age, ſanguine
Pulchri Gelonus nominis eluat
  Labem, & colonorum cruentis
    Damna riget lacrymoſa rivis.
Surgemus ? An nos diſtinet aurea
Menſæ ſupellex ? quos monet (heu dolor !)

Hæc menſa convivas ? is auro
 Nempe bibat, cui dulce ferrum eſt,
Nervum recuſis in pretium ſcyphis
Bello paremus. Quæ malè per vias
 Sparſit platearum, tuendis
  Hæc eadem neget arca muris ?
Hæc munerati nos potioribus
Servemus auſis. Pectora non priùs
 Quàm vulnerantur ſcuta : fruſtra
  Exanimem tegit umbo dextram.
Me priſca lactat fabula, Creſcere
Per ipſa Lechum damna. Sed heu ! recens
 Ne me refellat Fama, Lechum
  Damna ſuis cumulare damnis.

ODE VI.

PALINODIA

Ad Parodiam JOANNIS KOCHANOWII.

Cùm victoria de Turcis parta renuntiaretur, ac paulò poſt STANISLAUS KONIECPOLIUS *exercituum regni Poloniarum ductor campeſtris Scythas proſperis præliis fudiſſet.*

ÆTERNA laudum, nec violabilis
Polone, merces: ſanguine Concanos
Pacem redemiſſe, & reviſtam
Uno Aſiam Libyamque bello.
Extrema latè quà rigido ſubeſt
Europa cælo, cornua fregimus
Lunæ, cui luſtrat ſubactas
Sol oriens morienſque terras.
Io triumphe! Lechiadæ Duces
Egêre præ ſe ſigna fugacium
Latè Gelonorum, Polonis
Non iterum reditura campis.
Pars juſſa pacis vivere legibus,

Pars fœderatâ cedere Daciâ.
Io ! corallorum Polonis
Signa ducum micuêre templis.
Gens quæ nivali devia Caucaſo,
Undaſque terraſque, & dubium manu
Concuſſit orbem ; non decoro
Anteiit ſua fata tergo.
Nocturna quondam ſic humili meant
Sub antra greſſu degeneres lupi,
Si quando venantûm tumultu
Avia perſonuêre luſtra.
Quantum cruenti pectoris & Gotho
Dememus hoſti, qui modò Livonum
Terras repentinâque cinctam
Terruit obſidione Rigam !
Sed ne ſecundis, heu ! nimium pii
Credamus armis : ſæpe ſuum levis
Fortuna victorem reliquit,
Et medios ſecuit triumphos
Contemtus hoſtis. Sic Lacedæmonum,
Sic bellicoſi mœnia Romuli
Crevêre contemtu, & perennes
Gentilibus impoſuêre frenos.
Dat ira vires, quæ tumido dolet
Ab hoſte temni : ſunt & inermibus
Iræ columbis, ſunt echinis,

Sunt apibus ſua tela parvis.
Hic ipſe qui nunc improbus æreas
Tutùm fluenti Danubio Getes
Nectit catenas, cùm ſecundis
Podoliam populatus armis,
Spernet Lecheæ robora dexteræ;
Me vate, tinget ſacrilegâ Lechos
Cervice mucrones. Potenti
Sic Nemeſi, placitumque fatis.

ODE VII.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM

Divi Davidis regis & vatis lyricæ poëſi Latinam non eſſe parem.

JESSEA quiſquis reddere carmina
Audet Latini pectine barbiti,
Audet redordiri ſuperbæ
Turrigeras Babylonis arces.
Quantus Poloni e vertice Carpati,
Ruptís inundat Viſtula fontibus;
Se fert, inexhauſtuſque tanto
Iſſacius ruit ore vates.

Utcumque Paſtor duxit in avias
Armenta valles, aut gelido ſuper
Jordane, muſcoſæque Bethles,
Aut liquidis Acaronis undis:
Dulci renarrat carmine melleis
Manaſſe retro ſecla liquoribus,
Vinique rivos, & vetuſtas
Lacte novo trepidaſſe ripas.
Seu fortè miles belligeras lyrâ
Tranſſumit haſtas, & Superûm pio
Scutumque loricamque Regi
Induitur, femorique magnum
Appendit enſem, qui malè pallida
Urat minaci ſidera fulgure,
Urbeſque regeſque, & tremendo
Regna metat populoſque ferro.
Seu Chriſtianis grande nepotibus
Evolvit ævum, ſive adamantinis
Decreta cæli fixa valvis;
Sive hominum Superumque Patrem
Stellante mundi ſiſtit in atrio,
Cùm torvus alti nube ſupercilî
Dijudicandorum ſupremus
Concilio ſtetit in Deorum.
Illi & propinquus Terror in aureo,
Et Fas, & Æqui ſtrenua Veritas,

Et Candor, aſſedêre ſcamno,
Et liquidæ ſine nube Leges.
Quis ducat æquo pectine ſutilem
Et luce pallam ? Quis ſub ianthini
Tentorio cæli ſedentem ?
Quis rutilis diadema dicat
Crinale ſtellis ? Quis memoret Deum
Latè trahentem ſyrma per aureum
Mundi pavimentum, ſequaci
Sidera conglomerare limbo ?
At quantus inter Niliacas chelyn
Intendit undas, cùm reducem Pharo
Moſen, Erythræiſque ducit
Iſacidum pia caſtra lymphis ?
Hinc ruptus atque hinc artifici lyrâ
Pontus rigenti diſſiluit freto, &
Circùm pependerunt euntes
Marmoreis maria alta muris.
Vidêre ſtratis te, Deus, æquora
Vidêre tonſis, & liquido pede
Fugêre : porrectas in altum
Ipſe Timor glaciavit undas,
Et ſtare juſſit. Non humili ſono
Terraſque & ictos increpuit polos
Armatus æther : hinc rubenti
Fulgura diſſiluêre rimâ :

Interque crebræ verbera grandinis,
Undaſque, flammaſque, & trepidantium
Duella ventorum, ſuperbi
Frenigeras Pharaonis alas,
Curruſque, & haſtas, ſanguineum mare
Jam non inani nomine proruit
Latè ſuperfuſum: cruentos
Servat adhuc memor unda ſulcos.
Tum verò victor quadrijugas ſuper
Sublimis auras ſe Deus extulit,
Longèque frenatis tetendit
Sacra Notis Zephyriſque lora.
At læta circùm flumina vitreis
Plausêre palmis, & velut arietes
Succuſſa certatim ſupinis
Culmina ſubſiliêre ſilvis.
Hæc nos nec olim Sarmaticâ rudes
Auſi Camenâ: nec modò Dardanas
Culti per artes, fortiore,
PAUSILIPI, recinemus œſtro.
Satis daturi, ſi Salomonia
Utcumque lenes tendere barbita,
Caſtam Sunamitim, & pudicos
Carmine ſolicitamus ignes.

ODE VIII.

LAUS DANTISCI.

Memoratur inſignis Dantiſcanorum de claſſe Teutonicâ victoria, & fides erga Poloniæ Regnum collaudatur.

QUÆ puppis, aut quis Pegaſus ultimas
Tibi dicatum carmen in inſulas
Portabit? o fidus Boruſſæ
Gentis, Hyperboreique latè
Regina cæli, quæ vitrei ſuper
Sediſſe felix margine Viſtulæ,
Terraſque liquenteſque circùm
Oceani ſpeculata campos,
Injecta ſeptem frena Trionibus
Doctâ relaxas & cohibes manu,
Utrimque pollens, ſive tellus,
Sive tuas tremat unda leges.
Gazas tuorum non ego civium
Canam profanus: non ego turribus
Balthim coronari, & trecentas
Portubus advigilare proras:

Non

Non, quòd Britannos naviget, aut tuus
Eoa remus verberet æquora :
Non quòd tuis Ormuſianæ
Mercibus infremuêre ripæ.
Non, aut propinquas digna palatia
Æquare nubes, aut Superûm canam
Delubra, non imaginoſis
Atria conſpicienda ceris.
Olim revictos conſilio dolos
Dicam Plavenſ. Cetera diſtuli
Nondum auſus Amphion perennes
Cantibus ædificare muros.
Humana quicquid compoſuit manus;
Humana rurſus disjicet : jacet
Ingens Alexandria, & altæ
Mœnia procubuêre Romæ.
Natura caſſos ſubruit æmulæ
Artis labores. Heu malè providi!
Caſura mortales in altum
Exſtruimus colimuſque, iiſdem
Mox obruendi. Troja premit Phrygas,
Graios Mycenæ : ſola Fides ſuper
Turrita terrarum ſepulcra
Evehit; & jacuiſſe gaudet,
Quicquid caduco condidit omine
Non ſola Virtus. Oppida Civium

Virtus tuetur, non ahena
Clauſtra, Semiramiæve turres:
Non ſulphuratis feta tonitribus
Tormenta, non arx clauſa decemplicis
Errore muti; ſola diros
Urbe Fides prohibebit hoſtes.
Hac arte lato Teutonas æquore,
Urbs magna, fundis, quam neque callidum
Perrupit aurum, nec doloſi
Munera blanditiæque belli.
Nam Fas, & Æqui priſca Severitas;
Simul potentûm limina civium
Munivit: & dona & repulſos
Arma retro retulêre greſſus.
Mœſtum locuto jam redeuntibus
Signis magiſtrò; nunc ego (pro pudor!)
Ferar per Europen celebris
Fabula dedecoraſſe ſacri
Leges Gradivi, & degenerem dolo
Armaſſe dextram. Non ego (pro dolor!)
Ferro Boruſſorum nec auro
Dedecores animos probavi;
Utrimque fœdus. Claſſis in ultimam
Disjecta Thulen, & profugæ rates
Heu turpe! vulgabunt Plavenî
Opprobrium: vice plus quaternâ

Tentata noſtris mœnia claſſibus
Stetiſſe, & auri muneribus meas
Ferrum regeſſiſſe in carinas,
Non iterùm reditura dona.
Quem fœderatis nunc ego nuntium
Mittam Sicambris? quos ego Teutonum
Faſtis recenſebo triumphos?
Quæ patriis ſpolia ampla fanis?
Fruſtra pudendis Fama ſuperſtitem
Narrat ruinis. O ego naufragus
Periſſe dicar, donec alter
Me melior pavido triumphus
Excuſet orbi: ſi tamen hoc quoque
Fortuna versâ jam negat orbitâ,
Me vera non falſo probroſum
Naufragio Libitina condat.

ODE IX.

AD ROMAM.

Eam bonarum artium nutricem eſſe.

SECUNDA cælo Roma, perennia
Quam jura dantem quadrijugo vehit
Hinc Africa Europeque ſupplex,
Inde Aſia Americeque curru,
Olim cruentis non ſine præliis
Frenare terras aſpera, nunc potens
Pacis ſacramento quietæ
Belligeras cohibere gentes.
Nec omne terram proſpicit undique
Cælum, nec omnis parturit omnia
Tellus, & in magnis relucet
Diſcolor ingeniis venuſtas.
Te mite cælum, te Genius loci,
Et quæ bonorum copia plurimo
Se fundit e cornu, colendis
Moribus ingenioque blandam
Fecêre matrem. Non tibi nubilæ
Mentes: ſed album quæ generoſiùs

Bibêre ſolem, ſunt aperto
Pectora candidiora cælo :
Verique pugnax, & nivei vigil
Pubes Honeſti : fulgurat indoles
Vultuque, cultuque, & fideli
Non dubius ſedet ore Candor.
Sunt & benignæ quæ bona pectoris
Ornant Camenæ. Non veteres ego
Vates, & ignotos amico
Carmine ſolicitabo manes.
Teſtis mearum vivida BENCII
Thalia laudum : teſtis amœnior
Argenteis GALLUTIORUM
Barbitos inſonuiſſe nervis.
Teſtis feroci qui premit impetu
Papiniani prælia pectinis
DONATUS : heu teſtis Tragœdi
Poſtuma Calliope STEPHONI,
Diveſque STRADÆ cultus, & integer
GUINISIANUS candor, & aurei
Lepos PETRUCI, aut qui Latino
Dulce fluit GODEFRIDUS ore.
Quanquam nec armis deſit idonea
Campoque pubes : & tibi Thracium
Depræliaturos Tyrannum
Magnanimos, Latium, nepotes

Cultuque & almis educat artibus;
Qui regna Cypri, qui Rhodon aſſerant
Armis, Palæſtinoſque colles,
Et Solymi juga paricidæ.
Vidi Latinas, vidi ego, ludicro
Latè phalangas fervere prælio,
Primi rudimentum Gradivi,
Dum LigurumAllobrogumque quondam
URBANUS acres non ſine numine
Componit iras, cùm fera militum
Ferrara vicinum quietis
Eridanum monet eſſe ripis.
Heu quanta bello robora! non mihi
Indictus olim vixeris, altiùs
TORQUATE fraternâ ſonari
Digne lyrâ, comitum propago
TORQUATE Regum. Te Latiis gravem
Bohemus armis, te validum leves
Sensêre Daci: tu peremti
Non humilis ſocius BUQUOI,
Tunc Vaticano primus in agmine
Pugnam docebas: qualis adhuc rudem
Chiron Achillem, qualis alto
Æmona Proteſilaus Hæmo.
Dicent COLUMNAS qui gravioribus
Dicent Camenis edomitum mare, &

Opima Naupacti tropæa, &
  Auſonio pia bella ponto.
Non & ſonandus non geminus pari
URSINUS œſtro? ſed benè credidit
  Imbelle plectrum, non pharetram,
    Aut habilem mihi Phœbus arcum.

ODE X.

AD Q. DELLIUM.

Non tam populari exemplo, quàm potiùs rationis ductu vitam eſſe inſtituendam.

Delli, ſi populo ducte
Vitæ degenerem carpimus orbitam,
  Erramus; procul arduis
Virtus ſe nimiùm ſepoſuit jugis.
  Illuc quò via tritior,
Hoc eſt certa minùs. Longus inutili
  Error nectitur ordine:
Et mores populum, non ratio trahit.
  Caſu vivitur, & viam
Non metam premimus, quâ præeuntium
  Per veſtigia civium

Inſanæ ſtrepitus plebis, & improbæ
Voces invidiæ vocant.
Exemplis trahimur, & trahimus retro:
Soli nemo ſibi eſt malus.
Nulli vita ſua eſt: dum vaga poſtero
Turbam turba premit gradu,
Sunt primi exitio ſæpè ſequentibus.
Me Parnaſſus & integer
Plebeiis Helicon cœtibus eripit
Sublimem: unde vagantium
Errores animorum, & malè deſidis
Vulgi damna patent. Juvat
Ex alto intrepidum colle jacentia
Deſpectare pericula, &
Cautum non propriis vivere caſibus.

ODE XI.

AD SIGISMUNDUM LÆTUM.

Gloriæ inanis deſpicientiam & ſilentium commendat.

LÆTE, quid caſſis ſequimur fugacem
Gloriam telis? fugit illa Mauri
More vel Parthi, regeritque ab ipſo

Vulnera tergo.
Hoſpes unîus negat eſſe tecti
Garrulus vulgi ſavor : hîc inani
Aure rumores legit, inde veris
Falſa remiſcet.
Hîc velut nidum poſiturus hæſit:
Mox ubi vano vacuum tumultu
Pectus illuſit, tacitis in altum
Subſilit alis.
Vera laus ſciri fugit. Ipſe pulcher
Se ſua Titan prohibet videri
Luce : qui totus potuit latere,
Major habetur.
Qui premit ſacram taciturnitate
Pectoris gazam, benè non ſilenti
Tutus in vulgo, benè ſuſpicaci
Regnat in aula.
Præterit mutas bene cymba ripas;
Quæ ſimul raucis ſtrepuêre ſaxis,
In latus cautam ſapiens memento a-
vertere proram.

ODE XII.

AD JANUM LIBINIUM;

Solitudinem ſuam excuſat.

QUID me latentem ſub tenui lare
Dudum moretur, cùm mihi civium
Amica certatim pateſcant
Atria, ſæpe rogas LIBINI.
Me plenus, extra quid cupiam? meo
In memetipſum clauſus ab oſtio,
In ſe recedentis reviſo
Scenam animi, vacuumque luſtro
Vitæ theatrum: ſolicitus mei
Spectator, an, quæ fabula prodii,
Matura procedam, & ſupremo
Numinis excipienda plauſu.
Omnes recenſet lumen, & approbat
Vel culpat actus: quo mea judice
Si ſcena non lævè peracta eſt,
Sim populo ſine teſte felix.
Odi loquacis compita Gloriæ
Plebeia: quàm cùm Fama faventibus

Evexit auris, ſæpe miſſo
Invidiæ ſtimulata telo,
Aut invidentûm territa vocibus
Parùm obſtinatis & malè fortibus:
Dimittit alis. Illa audam
Plangit humum, laceroſque ſaxis
Affligit artus. Me meliùs tegat
Privata Virtus, & popularis
Nunquam volaturum per ora
Celet iners ſine laude tectum;
Semota laudem ſi meruit, vetat
Audire Virtus. Tutiùs invidi
Longinqua miramur: propinquis
Lævus amat comes ire Livor.

ODE XIII.

AD CÆSAREM PAUSILIPIUM.

Adverſa conſtanti animo ferenda eſſe.

Si quæ flent mala, lugubres
Auferrent oculi, Sidoniis ego
Mercarer bene lacrymas

Itis, & feſſum comitante circum-
ſiſtitis umbrâ.
Me Gothus ſævis religet catenis;
Me Scythes captum rapiat, ſolutâ
Mente vobiſcum potero tremendos
Viſere Reges.

ODE XV.

AD MUNATIUM.

Nihil in rebus humanis non tædio plenum eſſe.

NIL eſt, MUNATI, nil, iterum canam,
Mortale nil eſt, immedicabilis
Immune tædî. Clarus olim
Sol proavis ataviſque: nobis
Parùm ſalubris; nec maculâ reus
Damnatur unâ. Quicquid in arduo
Immortale mortales Olympo
Vidimus, invidiæ caducâ
Fuſcamus umbrâ. Non placet incolis
Qui Sol avitis exoritur jugis,
Aut priſca quæ dudum paternam
Luna ferit radiis feneſtram.

Cælo quotannis, & patriis leves
Migramus arvis: hunc tepidæ vocant
Brumæ Batavorum; huic aprici
Auſoniæ placuêre ſoles.
Fruſtra: fideles ſi dominum retro
Morbi ſequuntur, nec tacitus Dolor
Abſiſtit, aut Veiente curru,
Aut Venetâ comes ire cymbâ.
Tandemque nobis exſulibus placent
Relicta. Certam cui poſuit domum
Virtus, huic nunquam paternæ
Fumus erit lacrymoſus aulæ.
Virtus agreſti dives in otio
Seſe ipſa claudit finibus in ſuis
Plerumque, & inſonti quietum
In paleâ ſolium reclinat.

ODE XVI.

AD EQUITES POLONOS.

Illos quàm maximè campeſtribus prœliis idoneos eſſe.

Nec Lechus, neque Lechicis
Proles ille fuit nata nepotibus,
Primus qui docuit ſuis
Urbes Sarmatiæ fidere machinis.
Campeſtres benè Sarmatæ
Campo bella gerunt: ſub Jove libero
Natam militis indolem
Fruſtra belligero clauditis otio.
Arctis oppida mœnibus
Virtutem cohibent, dum malè fortibus
Addunt conſiliis moram, &
Creſcentes hebetant Martis adoreas.
Sic non vincimus, ut diu
Vincamur miſeri, ni vetet exteri
Campeſtris manus auxilî
Hoſtem quaſſa diu cingere mœnia,
Aut vis vivida civium,
Rumpentis nebulam more tonitrui,

Clauſo proruat oppido
Et murum ſolido pectore ſuppleat.
Agreſtes meliùs feræ,
Quarum non vacuis jurgia ſub jugis,
Sed plano generoſior
Campo pugna calet. Prodit inertibus
Antris impavidus leo,
Hoſtem conſpicuis ſternere collibus.
Aër ingenuis patet
In pugnas aquilis. Mollibus evolat
Nidis, cùm violentior
Viſis accipiter pugnat oloribus.
Quid nos picta leonibus
Fruſtra parma tegit? Cur Jovis alitem,
Aut cur accipitrem cavo
Geſtemus clypeo, ſi malè Martiæ
Reſpondet nota dexteræ,
Nec pulſo reſonat gloria pectori?
Quòd ſi non vacuum genus
Jactamus timidi: cur fugimus ſacrum
Immiſcere periculis,
Cælo teſte, caput, non ſine ſtemmate?
Magno magna ruant loco,
Aut vincant. Videat ſol meliùs mori
Quos naſci benè viderat,
Et laudis ſpatium mors habeat ſuæ.

Hac virtute Chaber vagum
Sub conſanguineæ jura Poloniæ
Juſſit ire Boryſthenem
Captivique ſuper marginibus Salæ,
Et Sileſidos Oderæ,
Metas imperio fixit aheneas,
Quà certo pede Gloriam
Stantem non ſtabilis præflueret liquor.
Nos fœdam Lare patrio
Ætatem tegimus, ſoliciti parùm,
Quàm vicinus aret Gothus,
Vel quàm frugiferæ rura Podoliæ
Creber diripiat Scythes:
At non & madidi ſub jubar Heſperi
Inter pocula neſcii
Noctem ſanguineo ducere jurgio.
Quòd ſi prima ſenes hiems
Admovit tepido cum pueris foco,
Patrum dicere prælia
Hauſto non humiles hiſtorici mero,
Fecundam ſcelerum pii
Ætatem querimur, quàm nova poſterùm
Inter pocula liberis
Flemus, quæ miſeri ſecula fecimus.

ODE XVII.

AD VIOLAM.

Kalendis Maii quotannis Pueri JESU *caput coronaturus.*

AURORA veris, punicei recens
Regina campi, cinge mei, precor,
 Frontem Puelli. Cur ſub auro
  Parvulus heu! gravibuſque gemmis,
Aut ſub prementis ſidere purpuræ
Laboret? o cui pauperies mei
 Regnum dicavit, necte ſertum,
  Necte meo diadema Regi.
Parvo coronat munere ſe Deus
Plerumque, ſi quæ paupere dat manu
 Dives voluntas: dona magnis
  Parva animo placuêre magno.

ODE XVIII.

AD ROSAM.

Quotannis Kalendis Junii D. Virginis caput coronaturus.

SIDERUM ſacros imitata vultus
Quid lates dudum, roſa? delicatum
Effer e terris caput, o tepentis
Filia cæli.
Jam tibi nubes fugiunt aquoſæ,
Quas fugant albis Zephyri quadrigis:
Jam tibi mulcet Boream jocantis
Aura Favonî.
Surge: qui natam deceant capilli,
Mitte ſcitari: nihil heu profanæ
Debeas fronti, nimium ſeveri
Stemma pudoris.
Parce plebeios redimire crines.
Te decent aræ: tibi colligenda
Virginis latè coma per ſequaces
Fluctuat auras.

ODE XIX.

AD JESUM OPT. MAX.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

Indica mihi quem diligit anima mea, ubi paſcas, ubi cubes in meridie.

DICEBAS abiens; Sponſa vale, ſimul
Viciſti liquidis nubila paſſibus.
Longam ducis, JESU,
In deſideriis moram.
Ardet jam medio ſumma dies polo:
Jam parcit ſegeti meſſor; & algidas
Paſtor cum grege valles,
Et pictæ volucres petunt.
At te quæ tacitis diſtinet otiis,
O JESU, regio? quis mihi te locus
Cæcis invidet umbris,
Aut ſpiſsâ nemorum comâ?
Scirem, quo jaceas ceſpite languidus!
Quis ventus gracili præflet anhelitu!
Quis rivus tibi grato
Somnum prætereat ſono!

Ah ! ne te nimio murmure ſuſcitent,
Noſtræ diluerent flumina lacrymæ,
Et ſuſpiria crudis
Miſcerentur Eteſiis.

ODE XX.

AD DIVAM VIRGINEM.

CARMEN VOTIVUM.

REGINA terris non humili Deum
Enixa partu, cui vigiles comam
Flammæ coronavêre, & albo
Sidera circumiêre gyro;
Utcumque viles reſpicis aureâ
E nube terras, lenior excipe
Non ante teſtudo locutis
Quæ mea cumque ſonat Camenis.
Me torva circùm mugiat horrido
Malea ponto: me fera ſorbeat
Charybdis; enantem per ipſas
Eripiet tua dextra mortes.
Importuoſi ſeu jubar æquoris
Audire gaudes, ſeu Pelagi Pharos,

Seu certa tu mavis vocari
Ambiguis Cynoſura nautis :
Seu navis olim credita naufragum
Servaſſe ſeclum , cùm ſcelerum Pater
Ultor ſuperfuſo Gigantum
Obrueret genus omne cælo.
Me peſtilenti Sirius halitu
Afflet , caducum tu benè proteges
Umbrâ clientem ; ſeu comanti
Dulcè vires terebinthus auro ,
Seu celſa gaudes Cedrus in arduo
Nutare Sina , ſeu Libano ſuper
Cupreſſus , aut latè Cadanis
Populus aſpicienda campis.
Dicam & minoris carmine barbiti
Inter ſeveras nobile Lilium
Florere ſpinas , & comantem
Flore Deo tremuiſſe virgam.
Cingat frementûm me globus hoſtium ,
Dicêre denſo Exercitus agmine
Alas , & æqualem reductis
Cornibus explicuiſſe campum.
Dicêre virgo Turris , eburnea
Dicêre Turris , quam nec aheneus
Perrumpat imber , nec ruinam
Flamma gravi meditata plumbo.

Quòd ſi canoro carminis alite
Indis morantem Muſa cubilibus
Hortetur exire, & nigrantes
Luce novâ reparare terras:
Non & benignis reſpuis auribus
Aurora dici. Surgis & integro
Nunc Luna vultu, nunc Eoo
Cynthius inveheris triumpho.
Quocumque gaudes nomine, me tuum
Tuêre, Mater, ſi mihi per tuas,
O Virgo, non immunis aras
Mica ſalit, Cilicesque nimbi.
Hîc Vaticanis non ſine laureis
Appendo functum carmine barbitum, &
Olim Polonorum tropæa
Solicitam cecinisse buxum.

ODE XXI.

ODE XXI.

EX SACRO SALOMONIS EPITHALAMIO.

En dilectus meus loquitur mihi: Surge, propera, Amica mea, columba mea, formoſa mea, & veni. Jam enim hiems tranſiit: imber abiit & receſſit. Flores apparuerunt in terra noſtra: tempus putationis advenit. Vox turturis audita eſt in terra noſtra: ficus protulit groſſos ſuos: vineæ florentes dederunt odorem ſuum. Surge, Amica mea, ſpecioſa mea, & veni.

Fallor? an Elyſii lævâ de parte Sereni
Me mea vita vocat?
Surge, Soror, pulchris innectito lora columbis,
Pulchrior ipſa ſuper
Scande rotas, Libanique levem de vertice currum:
Has, age, flecte domos.
Ad tua decidui fugiunt veſtigia nimbi.
Turbidus imber abit.
Ipſa ſub innocuis miteſcunt flumina plantis:
Ipſa vireſcit hiems.

K

Interea ſacris aperit ſe ſcena viretis,
Sub pedibuſque tibi
Altera floret humus, alterque vagantia latè
Sidera paſcit ager.
Hîc etiam trepidi pendent è rupibus hædi,
Præcipiteſque capræ,
Hinnuleique ſuis, paſſim dum flumina tranant,
Luxuriantur aquis.
It leo cùm pardo viridis de colle Saniri;
Mitis uterque regi,
Cumque ſuo paſſim ludunt in montibus agno
Exſuperantque juga.
Plurimus hos circum tacito pede labitur amnis,
Pumicibuſque cavis
Per violas lapſæ, per declives hyacinthos,
Exſpatiantur aquæ.
Lenè fluunt rivi: muſcoſis lenè ſuſurrus
Murmurat e ſcopulis.
In vitreo piſces ſaliunt hilares cryſtallo;
Dulcè queruntur aves.
Nec verò, ſi mæſta placent ſolatia, cælo
Flebile murmur abeſt:
Nam ſibi dum veſtro regemunt ex orbe palumbes,
Huc ſonus ille venit.
Sic dum ſe viduo ſolatur carmine turtur
Gaudia noſtra placent.

Cetera non deſunt. Pronis vindemia pendet
Officioſa botris.
Hîc etiam vulgò violas, albentia vulgò
Ungue liguſtra leges.
Ipſa tibi, leti ſuccos oblita priores,
Mitia poma cadent.
Ipſæ maturâ labentur ab arbore ficus,
Percutientque ſinum.
Interea falcem vindemia neſcit, aratrum
Saucia neſcit humus.
Ipſæ ſponte virent ſegetes: innoxius ipſe
Meſſibus albet ager.
Præbent hoſpitium platani: præbet formoſos
Graminis herba toros.
Cædua Panchæos ſudant opobalſama nimbos;
Et genialis odor.
Aſpirat quoties, nutantibus hinc atque illinc
Ingruit aura comis.
Surge: quid indignos ducis per tædia ſoles?
Surge, age, cara ſoror.
Ecce tuis ipſæ jam circum frena columbæ
Ingemuêre moris.
Huc age, formoſas formoſior ipſa columbas
Hoſpita flecte ſoror.

ODE XXII.

AD VIRGINEM MATREM.

Quaſi Aurora conſurgens : pulchra ut Luna ; electa ut Sol, terribilis ut caſtrorum acies ordinata.

QUANDO te dulci ſine prole ſolam
Miror, Eoo reducem cubili
Miror Auroram, croceo rigantem
Æthera nimbo.

Mater at nato ſimul aſtitiſti,
Integram miror radiare Lunam,
Ora debentem, radioſque & almo
Lumina Soli.

Cinge maternis puerum lacertis:
Sol eris, vel quæ vigil explicatis
Siderum turmis Acies tonantem
Circumit aulam.

ODE XXIII.

AD CICADAM.

O quæ populeâ ſumma ſedens comâ,
Cæli roriferis ebria lacrymis,
Et te voce, CICADA,
Et mutum recreas nemus.
Poſt longas hiemes, dum nimiùm brevis
Æſtas ſe ſenibus præcipitat rotis,
Feſtinos, age, lento
Soles excipe jurgio.
Ut ſe quæque dies attulit optima;
Sic ſe quæque rapit: nulla fuit ſatis
Unquam longa voluptas:
Longus ſæpius eſt dolor.

ODE XXIV.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Pæan militaris POLONORUM , *quem Divus* ADALBERTUS *Archiepiſcopus Gneſnenſis* POLONORUM *apoſtolus & martyr conſcripſit , regnoque* POLONIARUM *teſtamento legavit.*

Poloni , acie explicatâ , manum cum hoſte collaturi populariter decantant. Petrus Skarga olim SIGISMUNDI III. *Polonorum regis theologus in Vita* D. ADALBERTI *recenſuit & explicuit. Auctor ex Polonico carmine in Latinum vertit.*

DIVA per latas celebrata terras
Cælibi Numen genuiſſe partu ,
Mater & Virgo , genialis olim
Libera noxæ :
Dulcè ridentem populis Puellum
Prome formoſis , bona Mater , ulnis.

Expiaturum populos manu de-
mitte Puellum.
Apta dum noſtris venit hora votis,
Supplices audi, meliore mentes
Erudi voto! ſociâ Puellum
Voce precamur.
Integram nobis ſine labe vitam,
Proſperam nobis ſine clade mortem,
CHRISTE; ſtellataſque MARIA Divûm
Annue ſedes.
Numinis natam tibi crede prolem,
Qui pius credi cupis! Ille multis
Preſſus ærumnis populos ab imo
Eruit Orco.
Ille non unquam pereuntis ævi
Scripſit heredes; & inobſequentis
Præſidem leti cohibet ſeveræ
Lege catenæ:
Auſus indignum tolerare letum,
Sontis Adami memor. Ille necdum
Prævius duſtor penetrarat alti
Limina cæli,
Donec informi Deus e ſepulcro
Prodiit victor: bene jam ſupremo
Aſſides, Adam, ſolio perennis
Hoſpes Olympi.

Nos tuam plebem ſobolemque ſanctis
Adleges campis, ubi regna Divûm
Gaudii torrens & inundat almi
Flumen amoris.
Saucium nobis latus, & cruentas
Ille plantarum manuumque plagas
Suſtinet: nobis medicos latus de-
ſtillat in Imbres.
Hoc fide concors animique major
Turba credamus, ſcelus eluiſſe,
Et ſalutarem patuiſſe nobis
Vulnere CHRISTUM.
Ite: jam fœdam (monet hora) labem,
Ite, mortales, prohibete: magno
Carmen & totam ſine fraude mentem im-
pendite Regi.
Tu tuâ, VIRGO Sobolemque Regemque
Ætheris, leni prece; ne malorum
Turbo per præceps cumuloſque ſeſe
Explicet omnes.
Siderum cives, facilem precati
Siderum Regem, reſerate cælum
Civibus terræ: ſocialis olim
Turba futuri.
Ille nos, JESU, locus, illa tecum
Regna conjungant, ubi nos canentûm

Cælitum pridem vocat in beatam ex-
ercitus aulam.
Sic erit : votis iteramus omnes ;
Sic erit. Septem bona verba læto
Profer eventu, Pater, & beatos
Pande Penates.

ODE XXV.

DIALOGUS

PUERI JESU ET VIRGINIS MATRIS.

CARMEN VOTIVUM.

Ex Cantici Canticor. cap. I. IV. V. VI. & VII.

PUER.

VIRGO ſidereis pulchrior ignibus,
Auro fulgidior, lucidior vitro,
Rubro gratior oſtro,
Albâ candidior roſâ.

VIRGO.

JESU purpureo clarior Heſpero,
Lunâ ſplendidior, Sole ſerenior,

K v

VIRGO.

Quiſquis, NATE, tuis hæſerit in genis;
Pictam diſpoſitis artifici manu
Liliiſque roſiſque
Emirabitur aream.

PUER.

Qui te non amat, eſt barbarior feris;
Pardis aſperior, tigride ſævior,
Impacatior urſis,
Iracundior anguibus.

VIRGO.

Qui te non amat, eſt marmore durior;
Saxis horridior, ſurdior æquore,
Inconſtantior auris,
Immanſuetior ignibus.

ODE XXVI.

AD AURAM.

AURA, quam veris tepor & ſerenâ
Thraciæ vectant animæ quadrigâ,
Huc ades, quâ te vocat hoſpitali
Populus umbrâ.

Hîc tibi liber Zephyrus comas per-
ſultet & ramos : vagus hîc ſupinas
Increpet frondes, teneroque vexet
Gramina luſu.
Dum per apricos revoluta flores,
Vitreæ ſomnum fuga ſuadet undæ,
Meque ſuſpenſamque comante perfla
Barbiton alno.
Sic tibi cælum, lepidòque ſoles
Rideant vultu : pede ſic liquenti
Ros tibi manet, tacitaque ſe ſuſ-
pendat in herba.
Sic tibi Seres Ciliceſque campi
Soſpiti centum geminent odores :
Sic adulantes violis roſarum
Pecte capillos.
Sic, meo chordas quatiente plectro,
Inter admiſſos digitos acutùm
Sibilo ludas, lyrico comes Po-
etria vati.

Ætas, & auro deterius diem
Procudet argentum, ac ſonoro
Belligerum gemet ære tempus;
Tandemque ferro ſecula corruent.
Et, qui malorum ſummus apex, Dei
Oblita, me rerum parentem
Sacrilego colet igne Tellus:
Falſumque numen (pro pudor!) impio
Narrabor orbi, ceu veteri Chao
Hac puppe diſcreviſſe, & omnem
Naufragio recreaſſe mundum,
Mox ſtare terris, currere flumina,
Frondere ſilvas, arva vireſcere
Juſſiſſe paulatim, & nitentes
Frugibus explicuiſſe campos.
Me Bactra Cælum, me Babylon Jovem,
Me Suſa Solem, me Pharii ſuum
Dicent Oſyrim: me bifrontem
Auſoniæ colet ora Janum.
At, o potenti qui regis æthera
Terreſque ſceptro; verte, Pater, Pater,
Undaſque terraſque; & triſulcum
In caput hoc jaculare telum,
Fœduſque jam nunc ſtragibus obruar
Labantis ævi: barbaricis ego
Solus ſupervivam pudenda
Materies tituluſque ſacris.

ODE XXVIII.

AD DIVINAM SAPIENTIAM,

Cùm novi e Germania, Gallia, Italiaque motus bellici nuntiarèntur.

O Mens, quæ ſtabili fata regis vice,
Ut nos pulchra tui ſeria conſilî,
An te noſtra viciſſim
Delectent, age, ludicra?
Nam tu cùm variâ ſpargis opes manu;
Effuſas lepido non ſine jurgio
Raptamus, puerorum
Sparſas turba velut nuces.
Hic cùm ſceptra capit, frangit; hic ante quàm
Geſtet, fracta videt. Fluctuat, heu! miſer,
Alternâque potentum
Mundus diripitur manu.
Punctum eſt, ſors avidis quod ſecat enſibus
Inter tot populos. Hoc precor unicum
Pauper: Secum avidi dum
Pugnant, tecum ego rideam.

ODE XXIX.

AD EQUITES POLONOS.

Anno M. DC. XXX.

Qvos ſera gignent ſecula poſteros
Narrabo vates. Stemmata patriis
Delete ne ceris, Quirites,
Egregiis geminanda factis
Olim minorum. Si quid avi rudes
Inominatâ geſſimus alite,
Reducet in laudem nepotum,
Auſpicio meliore, virtus.
Non ſcuta fruſtra, non galeas decent
Gryphesque pardique: atque leonibus
Vexilla nequicquam, & chymæris
Sarmaticæ micuêre parmæ.
Quis ille ductor Balthida Lechicis
Inſcendit armis? quod juvenum recens
Examen Arctoum Polonis
Increpat Oceanum ſub armis?
Jamque & minaces bella fremunt Gothi:
Hinc Martis atque hinc erupta tonitruis

Immugit unda : jam propinquæ
Prælia conſeruêre proræ.
Pro ! quantus armis in media quoque
Formoſus ira ! quantus in arduum
Aſſurgit enſem ! quantus haſtâ
Per Gothicas juvenis phalangas
Exſultat ! O lux ! o veterum recens
Sidus Jagellonum ! o patriæ Pater,
Primaſque bellantis per undas
Sarmatiæ Cynoſura, ſalve.
Turrîta ſaxis ſe tibi Suecia
Muriſque pandit : jam tibi patrii
Cultus, & heroos revinxit
Laurigerum diadema crines.
Jam Vilna latè, jam veteris Craci
Feſto plateæ carmine perſonant :
Tu Tiphys alter : tu ſeverus
Belligero dare frena ponto.
Princeps agreſtes, & nimiùm diu
Terræ tenaces Martis adoreas
Latum refudiſti per æquor,
Auſus humo pelagoque magnum
Miſcere nomen. Te niveis ſuper
Attollet altum Fama curulibus,
Quà veſper atque Aurora ſacrum
Purpureo lavit amne crinem.

Hæc tum ; madenti veſpere , Sarmatæ ;
Canenda feris bella nepotibus
Bis terque ſub noctem lyrâque &
Niſoviis iterate nervis.
Cras aut biremem , aut rurſus equum citi
Scandetis. Eheu ! quæ nova barbaris
Effuſa tempeſtas ab oris
Fulminat ? agricolaſque latè
Campoſque , frugeſque , & pecorum procul
Armenta vaſto proruit impetu ?
Impunè , (proh pudor !) Polonas
Thracia depopuletur urbes ?
At o virorum quiſquis amicior
Marti , citato ſcande ratem pede.
Quà pontus & neglecta Thracum
Clauſtra vocant , vacuæque turres ;
Perrumpe muros , dirue mœnia ,
Invade portas , ſterne ſolo domos :
Heu ! ſterne Byzanti pudendis
Templa diu famulata ſacris.
Io triumphe ! Sarmata Boſphoro ,
Et belluoſæ frena Propontidi
Injecit ; Eoumque feris
Imperium reparavit armis.
At vos ſecundâ tempora , Milites ;
Umbrate lauru , dum gemino ſuper

Procedit Arctous triumpho
Victor, Agenoreumque retrò
Frontis minorem, & compedibus gravem
Ducit tyrannum. Dicere conſono
Utrimque plauſu ; Tu tuorum,
Tu patriæ Pater atque Cæſar.
Poſt hæc avito Pax bona parieti
Suſpendet enſes ; & patrias novæ
Narrabit ad tædas maritæ
Emeritus ſua bella conjux.
Mox & quod atrâ Mars rapuit manu,
Caſtæ reponent prole puerperæ ;
Novique reptabunt per arcus,
Scuta per & galeas nepotes,
Jam nunc protervi, nunc etiam truces
Ad ſæva ferri fulgura : ſed diu
Neglecta pacabunt juventam
Otia, Palladiique ludi.
Suâ quietus quiſque ſub arbore
Cenam pudici cum ſociâ tori,
Gnatiſque proſternet, propinquo
Pocula prætereunte rivo.
Non aut malarum jurgia litium
Emtuſve judex, ſed bona Veritas
Componet iras, aut jocoſi
Vina ſuper epulaſque amici.

Non ſpes bonorum, non ſtudium lucri,
Cogent potentem viſere curiam,
Tractuſque longinquos viarum,
Et viduos numerare menſes.
Quem manè ſiccum prima dies domo
Dimittet, illum ſera dies domum
Potum reducet, & maritæ
Excipient ſine lite cenæ.
Mox ad paterni ruris amœnior
Surget labores: ſive ſuas Leo
Æſtivus ad meſſes vocabit,
Sive redux ad aratra Taurus.
Sed ipſa meſſis ſponte fidelibus
Inſurget agris: non ſegetem graves
Urent avenæ; non feraces
Suget iners paliurus agros.
Sed alba rubris lilia cum roſis,
Canæque nardi flantibus annuent
Hinc inde ventis: atque in omni
Alta Ceres fluitabit arvo.
Tunc ipſa labens æthere Fauſtitas
Paſſim per urbes nectet & oppida
Lætas Napæarum choréas,
Quam niveus Pudor, & ſolutis
Per colla paſſim Simplicitas comis,
Rerumque plenis Copia cornibus

Priſcoque gaviſæ ſequentur
Naïades Dryadeſque cantu.
Hæc vera dicar tunc ego præſcius
Dixiſſe vates : tunc mea carmina
Diſcenda grandævi parentes
Virginibus puerisque dicent.
Fruſtra : nam in urna ſurdus & immemor
Jacebo pulvis. Me tamen integræ
Lauri coronabunt jacentem, &
Circùm hederæ violæque ſerpent.

ODE XXX.

AD JANUSSIUM SKUMINUM TISZKIEWICZUM,

PALATINUM TROCENSEM.

Cùm BARBARÆ NARUSZEWICIÆ *conjugi cariſſimæ juſta perſolveret.*

Si tibi pollicitum Numen, ſi Fata fuiſſent
Æternos fore conjugis annos;
Jure per aſſiduos, Procerum fortiſſime, fletus
Ereptam quererère, JANUSSI.

Quem Pietas, quem non moveat non triſtibus unquam
Arx animi concuſſa procellis,
Et Pudor, & proni niveo de pectore ſenſus,
Et regina Modeſtia morum,
Aut bona Sedulitas, aut non incauta futuri
Præſagæ Solertia mentis?
Provida ſed longum magnis Virtutibus ævum
Non audent promittere Fata:
Nec poſſunt, ſi quæ maturavêre, profanis
Aſtra diu committere terris.
Nunc adeo parces longis onerare querelis
Depoſitum repetentia magnum,
Ingentes animæ gazas, & robur, & aureo
Incoctum bene pectus Honeſto.
Sic Tanaquil, ſic quæ cunctantem Claudia rexit
Virgineâ cervice Cybelen;
Quæque maritali ſucceſſit Theſſala fato,
Et Latiis vaga Clœlia ripis.
Ante diem raptæ, vivunt poſt funera, vatum
Perpetuos in carmine faſtos.
Illa quidem, non ſi ſurdos ad carmina Manes
Orpheâ teſtudine vincam,
Eductas adamante fores, & ahenea rumpat
Elyſii pomœria muri,
Reddaturque tibi. Stat nulli janua voto,
Nullis exorata poëtis.

Sun

Sunt tamen exiles inſigni in limine rimæ
Quà poſſint arcana videri.
Hac ego, ſi nullos fallunt inſomnia Manes,
Aut vidi, aut vidiſſe putavi
Errantem campo in magno, quem gemmea circum
Perſpicuis ſtant mœnia portis.
Auro prata virent; arbor crinitur in aurum;
Criſpantur violaria gemmis.
Quæ nec Apelleus liquor, nec pulchra trigoni
Aſſimulent mendacia vitri.
Centum ibi formoſis in vallibus Heroïnæ
Æternum Pæana frequentant:
Stant virides campo ſtellæ; madidiſque coruſca
Connivent ſibi ſidera flammis.
Illa inter medias parvo comitata nepote
Et roſeo vivacior ore;
Ibat ovans, grandemque ſibi, grandemque nepoti
Nectebat de flore coronam.
Cetera me vetuit magni caligo ſereni
Mortali percurrere viſu:
Nec tu plura velis. Satis eſt, cui fata dederunt
Æternis mutaſſe caduca.

ODE XXXI.

AD PHILIDIUM MARABOTINUM.

VIDES ut altum fluminis otium
Rerum quietâ ludit imagine,
Solemque Lunamque, & ſerenò
Picta refert ſimulacra cælo.
Talem ſeveræ legè Modeſtiæ
Compone mentem: ſeu caput horridis
Fortuna circumſultat undis,
Seu placidâ tibi mulcet aurâ.
In nube ſemper rideat aureo
Pectus ſereno: quò meliùs ſacros
Deique Naturæque vultus
Non dubiis imitetur umbris.
Pulchrum eſt quietâ mente volatili
Inſtare Vero, nec trepido gradu
Urgere Naturam, nec inter
Ambiguas fluitare cauſſas:
Sed mente fixâ ducere liquidos
Rerum colores, & capitis ſacrâ
Ab arce proſpectare Verum, &
Fixa ſuis ſua rebus ora.
Fruſtra protervis frena damus feris,

Si nulla noſtræ fræna protervię
Aptamus. Excuſsêre cælo
Non vacui Phaëthonta freno,
Sed lege, currus. Qui refugit ſui
Rex eſſe, regni neſciet cæteri:
Quicunque dat ſibi, regendo
Ille poteſt dare jura mundo.
Ut mentis almo cuncta premas ſinu,
Ipſum ſeveris te preme legibus:
Sic tu, probis ſolers miniſter
Conſiliis, ego fidus auctor.

ODE XXXII.

AD ALBERTUM TURSCIUM.

De ſuis ſomniis & lyricis.

TURSCI, ſeu brevior mihi,
Seu pernox oculos compoſuit ſopor,
Pennas Somnia levibus
Affigunt humeris; jamque virentia
Lætus prata ſupervolo,
Quà ſe cumque novum molle tumentibus
Campis explicuit nemus,
Herboſæque patet ſcæna ſuperbiæ.

Mox & nubibus altior,
Miſtus flumineis ales oloribus,
Vivos deſpicio lacus,
Et dulci volucrem carmine mentior.
Jam tunc nubila, jam mihi
Blandis diſſiliunt fulmina cantibus:
Et quæ plurima circuit
Collum, puniceâ vincior Iride.
Idem jam vigil, & meus,
Non ingrata ſimul ſomnia diſpuli,
Cùm ter mobilibus lyram
Percuſſi digitis, immemor, & dulcis
Nil ſectator Horatii,
Sublimis liquidum nitor in aëra:
Et nunc litora, nunc vagas
Siccis trajiciens paſſibus inſulas.
Nil mortale mei gero, &
Jam nil ſolicito debeo ponderi.
TURSCI, ſæpe tamen mones,
Olim ne veteri clarior Icaro,
Veris fabula caſibus
Mutem Parrhaſii nomina Baltici.
Fruſtra: nam memor Icari,
Addo ſtultitiæ conſilium brevi:
Nam, ſeu dormio, me torus;
Seu ſcribo, ſtabili ſella tenet ſitu.

ODE XXXIII.

AD D. VIRGINEM MATREM.

Cùm in inclyta Vilnenſi Societatis JESU *Academia curriculo philoſophiæ finem imponeret, ſcholaſticam prælecturus theologiam.*

ET jam quietis ancora puppibus
Litus momordit. Solvite carbaſa,
Proramque, malumque, & virenti
Remigium religate lauru.
O cui frequenti plurima ſupplicat
Stagira portu; ſi Tibi conſona
Reſpondet ex omni juventus
Turre, Palæmoniique flammis
Risêre montes: ſi Tibi pervigil
Deprælianteûm exercitus ignium
Hinc pugnat atque hinc, atque ahena
Pulvereo tonat ore moles;
Emancipatis adde clientibus
Gratam laborum, nec vacuam Tui,
O VIRGO, pubem; ſive caſtris,
Sive Tibi famuletur aris.

ODE XXXIV.

AD QUINTUM TIBERINUM.

DIVITEM nunquam, TIBERINE, dices,
Cujus Eois potiora glebis
Rura, Fortunæ ſine fæce pulcher
Rivus inaurat:
Quem per inſignes geniale ceras
Stemma claravit, vaga quem per urbes,
Quem per & gentes radiante vexit
Gloria curru.
Pauper eſt, qui ſe caret: & ſuperbè
Ipſe ſe librans, ſua rura latam
Addit in lancem, ſocioque fallens
Pondus in auro.
Ceteris parvus, ſibi magnus uni;
Ipſe ſe neſcit; pretioque falſæ
Plebis attollit, propriaque ſe mi-
ratur in umbra.
Splendidam verâ ſine luce gazam,
Turgidum plenâ ſine laude nomen
Mitte; te ſolo, TIBERINE, diſces
Eſſe beatus.

ODE XXXV.

AD PAULLUM COSLOVIUM.

Jam pridem tepido veris anhelitu
Afflarunt reduces arva Favonii:
Jam ſe florida vernis
Pingunt prata coloribus.
Stratus frugiferis Vilia puppibus
Grato præterabit rura ſilentio,
Quamvis proximus omni
Collis perſonet alite;
Quamvis & viridi paſtor ab aggere
Dicat gramineâ carmina fiſtulâ,
Et qui navita debet
Plenis otia carbaſis.
Æquas Palladiis, PAULLE, laboribus
Interpone vices. Cras, ſimul aureo
Sol arriſerit ore
Summorum juga montium,
Scandemus, viridis terga Luciſcii,
Quà celsâ tegitur plurimus ilice,
Et ſe prætereuntûm
Audit murmura fontium.

Illinc e medio tota videbitur
Nobis Vilna jugo ; tota videbitur
Quæ Vilnam ſinuoſis
Ambit Vilia flexibus.
Illinc picta procul quæ radiantibus
Fulgent ſana tholis, & geminam ſuper
Deſpectabimus arcem,
Magni regna Palæmonis.
Ut longo faciles Pacis in otio
Se tollunt populi ! nam tria tertio
Surrexêre ſub anno
Priſcis templa Quiritibus :
Et quà conſpicuis ſe Gedeminia
Jactant ſaxa jugis, & Capitolium,
Et quæ tecta ſuperbis
Intrant nubila turribus.
Auget magna Quies : exiguus Labor
In majus modico provenit otio.
Hinc terga virentûm
Latè proſpice collium.
Quæ nunc mobilibus nutat Eteſiis,
Segni cana ſtetit ſub nive populus :
Qui nunc defluit, altâ
Hæſit ſub glacie latex.
Qui nunc purpureis floret ager roſis,
Immoto ſterilis delituit gelu :

Verno quæ ſtrepit ales,
Hiberno tacuit die.
Ergo rumpe moras, & ſolidum gravi
Curæ deme diem, quem tibi candidus
Spondet Veſper, & albis
Cras Horæ revehent equis.

ODE XXXVI.

AD EQUITES POLONOS ET LITHUANOS

Amphion, ſeu Civitas bene ordinata.

Exteros mores prohibete pulchrâ
Lege, Thebani: patriaſque leges
Et pios ritus, & avita natos
Sacra docete.
Templa Fas ſanctum, fora luſtret Æquum;
Veritas, & Pax, & Amor per omnes
Ambulet vicos: Scelus omne, caſtâ
Exſulet urbe.
Nullus eſt murus Sceleri. Per altas
Urbium turres, tripliceſque portas
Pœna perrupit. Vigilant in omnes
Fulmina culpas.

Concolor Vero Dolus, & ſuperba
Exſulet regni ſitis, & Cupido
Deſidis lucri, tacitoque ſegnis
Copia luxu.
Publicos diſcat geminare cenſus
Sæva Paupertas: & in arma ferrum
Sit ſatis. Rapto malè pugnat olim
Miles in auro.
Sive res bellis agitanda, ſive
Pace, collatas ſociate vires
Alta centenis meliùs recumbunt
Templa columnis.
Inter errantem ſcopulos carinam
Certiùs plures docuêre ſtellæ:
Fortiùs proram gemino revincit
Ancora morſu.
Gliſcit æterno ſociale nexu
Robur. Arcanas opulentiorum
Ira per rixas agitata magnas
Eruit urbes.
Hæc ubi, dulci modulante nervo,
Dixit Amphion: ter eunte fluctu
Subſtitit Dirce, ter opaca movit
Terga Cytheron.
Saxa repſerunt, ſcopulique circum
Devio campos petiêre ſaltu,

Et nemus, promiſque ſilex ex alto
Monte cucurrit.
At ſimul Vates tacuit, per omnem
Barbaræ rupes coiêre murum, &
Septies clauſæ ſteterunt aheno
Cardine Thebæ.

ODE XXXVII.

AD JOANNEM PALMIUM.

Ex Joannis Conchanovi poëtarum Polonorum principis Lib. II. *Oda* XX.

Cùm regni Poloniarum Ordines, poſitis ad Viſtulam caſtris, STEPHANUM I. *regem Poloniæ dicerent.*

PALMI, futuri Regis inutiles
Omitte curas. Dudum adamantino
Cui fata ſubſcripsêre libro
Sarmatici diadema regni,
Non Auſter illum, non Boreæ domus,
Non limen Euri, non Zephyri dabit.
Rex eſt, POLONI, quem potenti
Rex Superûm jubet eſſe voto.

Hic ipſe (quanquam ſe propior daret
In regna Princeps) miſerat extero
A ſole Regem, qui relictâ
Vela retro citò ferret aulâ.
Quò vana pulchræ nomina gloriæ?
Quò pictus auro miles, & inclyti
Ceſsêre Gaſcones? Inani
Spes tumidæ crepuêre vento.
Fortuna naves, & dubias agit
Fortuna pugnas. Hæc popularibus
Utcumque ſe miſcet catervis,
Ambigui regit ora vulgi.
Abſiſte verbis. Nos medio procul
Campo coronam figimus arduâ
In rupe. Rex eſto, priore
Quiſquis emet ſibi regna curſu.

ODE XXXVIII.

AD LIBERTATEM.

Cùm VLADISLAUS IV. *maximis ad Viſtulam comitiis rex Poloniæ renuntiaretur.*

NAM quæ reviſas limina dulciùs
Mavortiarum maxima gentium
Regina LIBERTAS, Polono
Orbe magis Litaviſque campis?
O providentis filia Conſilî,
O Fauſtitatis mater, & otii
Beata nutrix, o Polonæ
Primus honos columenque gentis,
Quæſita multo ſanguine Gloria,
Reperta multo! Regibus altior,
Ipſâque Majeſtate major,
Et patriæ melior Magiſtra
Felicitatis! leniter attrahe
Frenos, & imâ nube ſuper levem
Suſpende currum; quà refuſus
Viſtuleas tibi propter undas
Hinc Lechus, atque hinc Littavus aureis

Collucet armis, quà tibi civium
Tranquilla tempeſtas ovantes
Implet agros, prohibetque tota
Latè videri. Non tibi ſedimus
Servile vulgus: ſed genus inclyti
Mavortis, æternus Deorum
Sanguis, Hyberboreoque clari
Ab uſque Lecho, legibus additum
Optare Regem: fallere neſcii
Quemquam, nec invidere nati,
Extera nec metuiſſe ſceptra,
Suoque magni. Publica clariùs
Virtus per omnes emicuit gradus,
Cùm magna Libertatis umbra
Sceptra ſimul populumque texit.
Tunc non coactis nobile viribus
Omne obſoleto vitat in otio
Latere robur; tunc aperto
Ingenium volat omne campo,
Ad uſque palmam: tunc faciles, neque
Duri Quirites conſpicuo palam
Parere Regi, per cruentum
Laudis iter ſequimur volentem
Quacumque ducit. Sic gelidum caput
Auſi nivalis ſcandere Carpathi:
Hæmíque victores nigrum cal-

cavimus Æmoniæque collum.
Sic Thracis olim litora Boſpori,
Sparſumque latè terruimus Geten,
Baltimque, inaudacemque Cimbrum:
Et ſpoliis Aſiæ ſuperbos
Nunquam otioſi vincere Teutonas,
Metas Poloni fiximus imperî, &
Ternam Boleſlai columnam
Triplice protulimus tropæo.
Præter triumphis vecta Boryſthenem
Volgamque pubes, belligeri ſuper
Aras Alexandri, & Laponî
Cæruleas Aquilonis arces.
Scit lævus Iſter, ſcit vitreis ubi
Jungit Bootes æquora pontibus,
Fractoque jam Mæotis arcu
Sarmatici mala longa belli.
Quo rege, terris pulchra parentium
Exempla nati reddimus? Anaue
O pulchra Libertas, & orbis
Conſilio trepidiſque Regum
Obſeſſa votis, dulce ſupercilî
Remitte pondus. Quem tibi Maximus
URBANUS, Auguſtuſque gratâ
Congeminat vice FERDINANDUS;
Pro quo perorat mundus, & ipſa quem

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
LIBER EPODON.

ODE I.

AD PAULLUM JORDANUM URSINUM BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quem per ferias Septembres ſeceſſerat Româ.

Huc, o quietis apta Muſis otia
Leveſque Ludorum chori,
Huc, feriantûm Phœbe Muſarum pater,
Huc, hoſpitales Gratiæ,

Huc, delicatis ite permiſti Jocis
  Non inverecundi Sales :
Hic otioſi mite Bracciani ſolum
  Vago coronemus pede.
Clemens ſupino clivus aſſurgit jugo,
  Cælumque paulatim ſubit,
Et ſolida ſubter terga ſcopulorum arduo
  Securus inſeſſu premit:
Arciſque jactat inter alta turrium
  Inſigne propugnacula,
Timenda quondam Cæſarum turmis ducum,
  Timenda magno Borgiæ
Cùm per minantûm militum æratos globos
  Metuenda jaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæſarem, & quaſſum metu,
Aduſque promiſſum NIHIL.
Hic ille magnus frenat Etruſcas opes
  URSINUS heroum decus,
Heres avitæ laudis, & princeps caput
  Magnæque laus Oenotriæ.
Circùm coruſcis ſcæna quercetis viret,
  Cælumque verrit frondibus,
Suoſque colles veſtit, & patentibus
  Seſe theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
  Aprica præbet litora:

Gaudes rogari : regnet ab ultimo
Primus SIGISMUNDO, & vetuſto
Proximus a JAGELONE ſanguis.
Ut nulla poſſunt fallere præſcios
Futura vates ! O hominum ſalus !
O cura LADISLAE Divûm,
Lechiacæ dominator oræ
Salve ! ſecundis Te Lechici Patres
Et Martiorum caſtra Quiritium
Regem ſalutavêre votis :
Jam galeis Tibi nutat omnis
Haſtiſque pubes : jam reſonabiles
Campi jocosâ vocis imagine.
Colleſque certatim, & profundæ
Plauſibus intonuêre ſilvæ.
Ter viſus omni ſe Pater Hiſtula
Moviſſe ripâ : ter Tibi frondeam
Flexiſſe cervicem, & reclini
Carpathus attremuiſſe pinu.
Qualem peracto ſecula Te retro
Debent Novembri ! jam Tibi Gloria,
Bellique maturus Cupido
Non humiles ſtimulavit iras :
Quanquam recentis mulcet amœnior
Caligo Regni. Quantus in impium
Aſſurgis, abſentemque vincis

Conſiliis animíſque Moſcum!
Qualis minaci præſuris impetu!
Et quantus iræ! ſive acie levi
Campos inundare, & repenti
Mœnia terrificare bello;
Deliberato ſeu calor incidat
Pugnare ferro. Sic Jagelonidæ
Ab hoſte laudari cruentâ
Et metui peperêre dextrâ.
Sic dum priores æquat avos Pater,
Egit timeri fortis, & improbam
Mulctavit exhauſitque factis
Invidiam, ſobolique tantùm
Majora liquit. Tu gemino potes
Avi Patriſque nomine duplicem
Miſcere laudem: ſive pacis,
Sive gravis per acuta belli,
Cùm læta poſcent, conſilii celer;
Cùm mæſta rerum, ſtrenuus ingenî, &
Immotus innixuſque ſemper
Ipſe Tibi, patienſque curæ,
Rerum ſub alto pondere rectior
Majorque ſtabis. Sic tibi Sarmatæ,
Sic fata juravêre, toto
Sic Superi ſtatuêre cælo.

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
LIBER EPODON.

ODE I.

AD PAULLUM JORDANUM URSINUM BRACCIANI DUCEM.

Bracciani agri amœnitatem commendat, ad quem per ferias Septembres ſeceſſerat Româ.

HUC, o quietis apta Muſis otia
Leveſque Ludorum chori,
Huc, feriantûm Phœbe Muſarumq; pater,
Huc, hoſpitales Gratiæ,

Huc, delicatis ite permiſti Jocis
 Non inverecundi Sales:
Hic otioſi mite Bracciani ſolum
 Vago coronemus pede.
Clemens ſupino clivus aſſurgit jugo,
 Cælumque paulatim ſubit,
Et ſolida ſubter terga ſcopulorum arduo
 Securus inſeſſu premit:
Arciſque jactat inter alta turrium
 Inſigne propugnacula,
Timenda quondam Cæſarum turmis ducum,
 Timenda magno Borgiæ
Cùm per minantûm militum æratos globos
 Metuenda jaceret fulmina,
Ageretque profugum Cæſarem, & quaſſum metu,
Aduſque promiſſum NIHIL.
Hic ille magnus frenat Etruſcas opes
 URSINUS heroum decus,
Heres avitæ laudis, & princeps caput
 Magnæque laus Oenotriæ.
Circùm coruſcis ſcæna quercetis viret,
 Cælumque verrit frondibus,
Suoſque colles veſtit, & patentibus
 Seſe theatris explicat.
Admota muris ponè Nympharum domus
 Aprica præbet litora:

Udoque cornu turget, & fluentibus
Crinem racemis impedit.
Non Lesbos illi, non odorati magis
Vineta rident Maſſici,
Aut quæ Falernis educata ſolibus
Sublucet uvæ purpura.
Sed nec Faliſci glaream malit ſoli,
Nec pinguis uber Rætiæ,
Nec flava tantùm culta felicis Cypri,
Graiamve dilexit Rhodon;
Quantùm ſuis ſuperbit, & ſeſe ſuis
Miratur in canalibus.
Circùm beatis imperat campis Ceres,
Latèque rura poſſidet:
Et arva flavo meſſium fluctu tument,
Motuque culmorum natant.
In nube rarus inquinat cælum vapor,
Aut tenſa nimbis vellera;
Aut e Boreis bella ventorum plagis,
Raucuſque ſilvarum fragor
Auditur uſquam: non protervis inſonant
Exercitati Syrtibus,
Euris & Auſtris contumaces Africi,
Et perduellibus Notis.
Tantùm ſerenus Veſper, & tenerrima
Eteſiarum flamina.

Albique ſoles, & ſerena, lucidis
  Aſpirat aura montibus :
Puramque cælo provehunt Horæ facem,
  Et Phœbus Horarum pater
Peculiari luce colles irrigat,
  Pronaque perfundit die.
Ramis tepentes ingruunt Favonii
  Jocantis auræ ſibilo,
Et temperatis provocant ſuſpiriis,
  Lenique ſomnum murmure.
At non loquaces interim nidi tacent,
  Matreſque nidorum vagæ,
Sed aut maritis turtur in ramis gemit,
  Et ſaxa rumpit queſtibus,
Aut læta latè cantibus mulcet loca
  Famoſa pellex Thraciæ,
Silviſque coram plorat, & crudelibus
  Accuſat agris Terea :
Quæcumque mæſtæ vocibus dicunt aves,
  Reſpondet argutum nemus.
Affatur alnum quercus, ornum populus,
  Affatur ilex ilicem,
Et ſe viciſſim collocuta redditis
  Arbuſta ſolantur ſonis.
Huc, o Quiritûm ductor ; huc, Œnotriæ
  O magne regnator plagæ

JORDANE, tandem plenus urbis & fori,
  Rerumque magnarum ſatur,
Sepone curis temet, & domeſticis
  Furare pectus otiis.
Hic vel tuarum lene tranabis vadum
  Opacus umbris arborum,
Tuoſque colles inter, & tuas procul
  Perambulabis ilices:
Vel cùm Decembri campus, & primâ nive
  Vicina caneſcent juga;
Nunc impeditas mollibus plagis feras,
  Silvamque præcinges metu:
Nunc incitato capream rumpes equo,
  Teloque deprendes aprum;
Jactoque cervos collocabis ſpiculo,
  Fureſque terrebis lupos.
Quòd ſi Latinæ laus ALEXANDER plagæ,
  Sacræque ſidus purpuræ,
Tecum paterno feriabitur ſolo,
  Seſeque curis eximet;
Tuique cives, hoſpiteſque civium
  Toto fruemur gaudio.

ODE II.

ODE II.

AD FONTEM SONAM,

In patrio fundo, cùm Româ rediiſſet.

Fons innocenti lucidus magis vitro,
  Purâque purior nive,
Pagi voluptas, una Nympharum ſitis,
  Ocelle natalis ſoli,
Longis viarum languidus laboribus,
  Et mole curarum gravis
Thuſcis ab uſque gentibus redux, tibi
  Accline proſterno latus.
Permitte ſiccus, quà potes, premi, cavâ
  Permitte libari manu.
Sic te quietum nulla perturbet pecus,
  Ramuſve lapſus arbore:
Sic dum loquaci prata garritu ſecas,
  Et lætus audiri ſalis;
Aſſibilantes populetorum comæ
  Ingrata ponant murmura
Tibi, lyræque Vatis. Haud fruſtra: ſacer
  Nam ſi quid URBANUS probat,
Olim fluenti lenè Blanduſiæ nihil,
  Aut Sirmioni debeas.

M

ODE III.

PALINODIA

Ad ſecundam Libri Epodon odam

Q. HORATII FLACCI,

Beatus ille qui procul negotiis.

LAUS OTII RELIGIOSI.

Cùm amœnam Collegii Societatis JESU Vilnenſis Nemecinæ villam per Sextiles ferias inviſeret.

AT ille, FLACCE, nunc erit beatior;
Qui mole curarum procul
Paterna liquit rura, litigantium
Solutus omni jurgio.
Nec ſolis æſtum frugibus timet ſuis,
Nec ſidus hiberni Jovis,
Rixaſque vitat, & ſceleſta curiæ
Rapacioris limina.
Ergo aut profanis haſtenus negotiis
Amiſſa plorat ſidera;

Aut in reducta ſede diſperſum gregem
Errantis animi colligit,
Poſtquam beatæ lucra conſcientiæ
Quadrante libravit ſuo.
Idem, propinquâ nocte, ſtellatas vigil
Cùm Veſper accendit faces,
Ut gaudet immortale mirari jubar,
Terrâque majores globos,
Et per cadentes intueri lacrymas
Rimoſa lucis atria,
Quæ, CHRISTE, tecum, VIRGO, quæ tecum colet
Perennis heres ſeculi!
Volvuntur aureis interim ſtellæ rotis,
Pigrumque linquunt exſulem,
Per ora cujus uberes eunt aquæ,
Somnos quod avertat graves.
At quando lotum Gangis aut Indi fretis
Jam Phœbus attulit caput,
Mentis profundus, & ſui totus, minor
Irata flectit Numina.
Vel cùm ſereno fulſerit dies Jove,
Aprilibuſque feriis,
Aſſuetâ cælo lumina in terras vocat,
Latèque proſpectum jacit,
Campoſque luſtrat, & relucentem ſuâ
Miratur in ſcæna DEUM.

En omnis, inquit, herba non morantibus
In aſtra luctatur comis :
Semota cælo lacrymantur, & piis
Liquuntur arva fletibus :
Liguſtra canis, & roſæ rubentibus
Repunt in auras brachiis :
Aſtriſque panda neſcio quid pallide
Loquuntur ore lilia :
Et ſerò blandis ingemunt ſuſpiriis,
Et manè rorant lacrymis.
Egone ſolus, ſolus in terris piger
Tenace figor pondere ?
Sic & propinquas allocutus arbores,
Et multa coram fontibus
Riviſque fatus, quærit auctorem DEUM
Formoſa per veſtigia.
Quod ſi levandas mentis in curas vigil
Ruris ſuburbani domus,
Quales Luciſci, vel Nemecini Lares,
Udumve Beſdani nemus
Rudes adornet ruſticâ menſas dape
Siccos ſub Auguſti dies,
Jam tunc ſub ipſum limen, aut domeſticâ
Lenis ſub umbra populi,
Exſpectat omnis hoſpitem ſuum penus,
Et concha ſinceri ſalis,

Et hoſpitalis amphora ;
Et fraga, ràris verna quæ dumis legit,
Jucunda panis præmia :
Non me ſcari tunc, non Lucrinorum gravis
Sagina mulorum juvet ;
Sed cereus palumbus, aut turtur niger,
Aut anſer amnis accola,
Et eruditam quæ fugit gulam faba,
Lætumque, nec ſimplex olus,
Et quæ ſuprema colligetur, ac gravi
Patella nil debet foro.
Poſthæc vel inter læta quercetis juga,
Vel inter amnes juverit
Vitare triſtes poſt meridiem Notos
Sub æſculo vel ilice ;
Nigrumve litus, aut opaca lubricis
Tranare ſtagna lintribus,
Jactâque fruge ludibundum ducere
Tremente piſcem lineâ.
Remugit ingens interim tauris nemus,
Umbroſa balant flumina ;
Et aut in antris garriunt acanthides,
Aut in rubis luſciniæ.
Hinc per rubeta paſtor errantes capras
Vocante cogit fiſtulâ :
Illinc herili meſſor e campo redux

ODE V.

Ad pedes CHRISTI in cruce morientis Auctor provolutus.

HINC ut recedam, non trucis ferri minæ,
Non nudus enſium timor,
Unquam revellent a tua, JESU, cruce
Hoc multa fleturum caput.
Me teque tellus inter & cælum ruat,
Verſique tempeſtas maris,
Mixtuſque flammis nimbus, & ter igneis
Caducis aër imbribus:
Jacebo fixum pondus, & certum mori,
Suique non uſquam ferens,
Tuoſque clavos & tuas amantibus
Ligabo plantas brachiis.
At tu ſereno, nam potes, vultu tuum
Tuere, JESU, ſupplicem:
Et hoc, Patri quem reddis, haud evanido
Me ſtringe paullum ſpiritu.

ODE VI.

CARMEN SECULARE DIVINÆ SAPIENTIÆ,

In anno ſeculari M. DC. XXV.

Cùm URBANUS *VIII. Pont. Opt. Max. portam auream aperiret.*

In gratiam PAULI FRIGERII *Romani, publicè de philoſophia diſputaturi.*

DIVA terrarum pelagique præſes,
Dicta ſublustres habitare nubes
Inter, & latè cohibere pictis
Sidera frenis,
Patris æternas imitata flammas,
Pura ſinceri ſoboles Sereni,
Mentis arcanum jubar, & coruſcæ
Filia lucis,
Par Patri natum ſine matre Numen,
Candor aſpecti ſine nube Veri,
Ingenî proles, genialis almi
Pectoris ardor,

M

O ſacer mundi lepor ! ò decoræ
Fabra naturæ facies ! paternæ
Mentis exemplum, liquidi ſerenus
Luminis imber,
Patris interpres, ſimiliſque voci
Nata fecundo Genitoris ore,
Vena virtutum, generoſa pulchri
Mater honeſti,
Ante formoſi vaga regna cæli
Prima natales habuiſſe cunas,
Ante vagitus & anhela parvi
Murmura Ponti.
Ante quàm Phœbi celeriſque Lunæ
Veſper alternos revocaret ortus,
Ante quàm montes, & opaca ſtaret
Montibus arbor:
Ante quàm Tellus, & aquoſa Tethys
Regna diſſeptâ ſociaret undâ,
Et cavas circùm ſonuêre fluctu
Litora cautes,
Cælibi Patris generata partu,
Cælibi Patris generanda partu,
Lumen, & verum ſemel elocuti
Copia Veri,
Tu quater nexis elementa nodis
Molliter firmas, & iniqua magnæ

Bella Naturæ premis, & quaterna
Jurgia cauſæ.
Tu tuos cauſis imitata vultus
Dividis toto ſimulacra mundo.
Numinis formam ſtudioſa nulli ef-
fingere limo.
Cùm Pater ſacro redimiret igni
Siderum crines tenerumque Solem,
Et rudes Lunæ radios honeſto
Comeret auro:
Pondus, & Leges, faciemque rebus
Ipſa fingebas: variæque rerum
Te penes Normæ, Numerique, & Ars, &
Lucidus ordo.
Tu vagas zonâ cohibente ſtellas
Auſa naſcentem religare Phœbum,
Auſa naſcentem nebularum amictu in-
volvere terram.
Creſce, dicebas, ſpatioſa creſce
Fertilis frugum pecoriſque Tellus:
Hinc jugis, illinc medii dehiſcant
Vallibus agri.
Creſce, dicebas: ſimul ipſa merſum
Erigit ponto caput, & refuſis
Hinc aquis, illinc ſteterunt aborti
Collibus agri.

Quæ ſimul multâ tibi riſit herbâ,
Lætior celſas reparare ſedes,
Arduum molita tholum volantis
Nube columnæ,
Diceris vaſtos equitaſſe ſupra
Nerei campos celer, & curulea
Africi pennas ſuper, & jugalia
Terga Favoni:
Rurſus obliquo redeunte gyro
Iſſe per fluctus, tibi navis ipſa,
Iſſe per campos, tibi currus, aptis
Ipſa quadrigis.
Docta ſublimes peragrare tractus,
Docta terreſtres reſerare vectes,
Orbis obſcænum chaos, & latentia
Ultima mundi.
Clara te Lunæ ſtupuêre templa
Soſpitem flammis iterare plantam,
Inter & nimbos & acuta ficti
Regna Promethei.
Ad tuos lenis venit Aura frenos:
Hinc & hinc ignes, patienſque lori
Pontus, & tractas ſine fraude Tellus
Audit habenas.
Te Dies & Nox, & Hiems & Æſtas,
Ver & Autumnus, properique Menſes,

Et leves Horæ, rapidoque cingunt
Secula paſſu.
Te vehit claro Cynoſura plauſtro,
Te nec iratâ Mare ſiſtit undâ, aut
Pertinax Euri furor, aut ineluctabilis Auſtri.
Nec minax Cauri Zephyrique frater,
Cùm truces iram ſtruit inter imbres,
Aut freto pulſum Boream vadoſâ oppugnat arenâ.
Te renaſcentis videt ora Phœbi,
Quæ vel excuſſo glomerata fluctu
Lora, vel currum pelago cadentem
Audit Ibero;
Quæque devexo tegit aſtra nimbo,
Quæque ſublimis ſpeculatur Urſæ
Hiſpidas arces, & inhoſpitalis
Frigora Brumæ.
Jamque mortales ſimulata cultus
Inter humanas manifeſta turmas,
Barbaram gaudes lepido catervam
Ducere ludo.
Inter & cœtus ſolidamque plebem
Libero geſtis volitare greſſu; &
Ire per vicos, populique denſas
Ire per urbes.

Utilis morum, placidèque fortis
Certa permiſſi dare jura recti, &
Siderum ſolers, patrioque mentem
Dìdita cælo.

Qualis umbroſâ Libanitis aurâ
Cedrus, aut læto cypariſſus amni,
Qualis attollit caput e Cadanis
Silva viretis:

Qualis Eois roſa regnat hortis,
Aut Idumæis opulenta baccis
Palma, quam præterfugientis humor
Educat undæ.

Vere tu vincis veniente flores:
Vincis Autumno remeante vites,
Vincis & ſuccos, & odora Medi
Vulnera trunci,

Myrrheas vincis lacrymas, & udos
Balſami rores, & involutos
Cinnami libros, volucremque ſicci
Corticis auram.

Pampinus multâ tibi cedit uvâ:
Cedit effuſus terebinthus umbris,
Ver & Autumnus ſimul os decoris
Extulit arvis.

Sceptra te circùm, Trabeæque, & alta
Turba Fortunæ, famulique retro

Nimbus argenti fluit & frementûm
Vulgus Honorum.
Prona te longè coluêre regna,
Et per inſignes gradientem & imos,
Et minas Regum ſuper, ac Tyrannorum
Ardua colla, &
Pauperum cœtus, humeroſque vulgi
Ire ſublimem. Tibi lætus afer,
Et pedum Maurus minor, & ſupinis
Sarmata palmis
Scuta deponunt. Tibi China nuper,
China non notæ dominator actæ;
Et ferox Japon, & Arabs Latinis
Accidit aris.
Commodet raucus tibi ſiſtra Nilus:
Te ſonet pulſis Arimaſpus armis.
Te Lyci potor, vitreique dicat
Civis Enipei:
Prodigus laudes tibi fundat Iſter,
Oſtiis ſeptem, tibi manet ingens
Tibris, immenſaque vehat ſonorum
Mole tributum.
Tuque neglectas miſerata gentes,
Nuper heu! fœdis malè pulſa rixis,
Caſſa bellorum refer, heu! pudendis
Otia terris.

Si tuam votis veneramur urbem
Omnis Europe , Latiumque ſupplex
Prona certatim. tulimus quaternis
Oſcula portis.

Pelle veſanas , Dea , pelle cædes ,
Quæque vicinis agitata pugnis
Bella duravêre ſonora crudo .
Secula ferro.

Neu nimis noſtris inimica culpis
Oderis cerni : dominamque Romam
Nubium curru ſuper , & nivoſis
Viſe quadrigis.

ODE VII.

AQUILÆ RADIVILIÆ

Nuptialis Pompa.

AD PRÆSULEM VILNENSEM.

Dithyrambus.

Surge Muſa nuptiales,
Æmulata voce plauſus.
Per feracis arva Vi'næ
Quære flores, carpe frondes;
Carminumque mille feta
Vere pulchro cinge, pulchro rore ſparge tempora.
Parce nunc Horatiano
Alligare verba nodo:
Parce. Molliora blandi
Quære pleſtra Claudiani:
Mitte bella, differ arma,
Hoſpitiſque dithyrambi voce Vilnam perſona.
RADIVILÆ ſtemma ceræ
Alitem Jovis miniſtrum,
Qui per auras, qui per ignes,

Mille gyros, mille tractus
Remiges fatigat alas,
Barbitique carminumque voce, cælo devoca.
Ales armiger Tonantis,
Blande fulminum ſatelles,
Mitis ignium Tyranne,
Nubiumque turbinumque
Linque ſerus officinas,
Carpe frondes, & paterno ſterne nidum ſtemmati.
Carpe flores, quos maritis,
Parturivit ALBA campis:
Carpe frondes, quas paterni
Educavit unda Chroni:
Quæ vel adhibêre Vilnam,
Vel propinqui lene murmur audiêre Viliæ.
It volantis aura prati,
Nexilis florum procella
Pingit Euros, & remixti
Liliis fluunt acanthi:
Ludibundi veris imber
Spargit arva, ſpargit urbes, tecta ſpargit urbium.
Ille nubium viator
Pulcher ales, ut virentem
Nube dividit pruinam!
Proque grandinum moleſto
Dejicit liguſtra nimbo,

Et roſeta pro rubenti rubra jactat fulmine.
Jactat herbas, quas jocantis
Ludit inter ira venti,
Quas adhuc ſeveriore
Ore Bruma non momordit,
Sed Favonius tepenti
Fovit ore, fovit udis Æolus ſuſpiriis.
Ite, bella, quæ cruentis
Ira colligat catenis,
Perque viva regna Floræ
Nuptialis inſolenti
Vere frondeat November,
Quà maritus alba calcat, quà marita lilia.
Æſtuantis arva ponti
Vexet innocenter Eurus:
Ad fugacis agmen undæ
Ter quater reverberatis
Aura rideat cachinnis,
Ludicri fluenta perflent ſibilis Eteſiæ.
Magne Præſul, quæ profano
Ominamur ore vates
Auſpicata verba, ſacro
Omineris ore Præſul;
Littavæ ſidus coronæ,
Littavi lumen Senatus, Sol WOLLUVICIADUM.
Sit perennis ille torrens

Illa vena jugis auri;
Eloquentis ille linguæ
Amnis irriget Senatum.
Architecta gratiarum
Illa longum verba pronis imperent Quiritibus.

ODE VIII.

Publicæ Europæ calamitates.

NEC ſatis eſt nos poſſe mori cùm fata repoſcunt,
Aguntque morbi lucis & vitæ reos.
Ipſi etiam exiguum bellis commiſimus ævum,
Omneſque ferro rupimus levi moras.
Ipſi ultro in ſtrictos adverſi incurrimus enſes,
Et mutuum cadendo laudamus nefas.
Jamque adeò pulchræ populos rapit ambitus iræ,
Urbeſque longâ pace defungi pudet.
Regna placet genteſque ſuæ miſcere ruinæ,
Fractique ſubter orbis occaſu mori.
Jam Rhodanuſq; Paduſq; atq; ingens Albis, & ingens
Rhenus cruentâ decolor ripâ fluit.
Jam tria luſtra metunt rubras de ſanguine fruges;
Nec dira avaram terruit falcem Ceres.
Nec minùs incertos metimur ſine finibus agros,

Et muta ſtricto Jura ſub ferro ſilent.
Intereà miſerum gladiis diviſimus orbem :
Et cum triumphis cauſa vel præda deeſt ;
Barbara longinquum poſt æquora quærimus hoſtem ;
Munduſque Reges inter incertos labat.
Scimus & occulto pacem prætexere bello ,
Dum victa feſſis arma reſpirant minis :
Ingeniumque jocis , riſu corrumpimus iram ,
Felixque tractat arma Virtutis Dolus.
Hoc etiam placuit ſtricto fatis eſſe negare
Perire ferro , ni parùm crudelibus
Addimus ingenium fatis , habilique veneno
In nos cruentam mortis armamus manum.
Ergo iterùm (pro triſte nefas ! pro dedecus , & jam
In ſe cadentis ultimum mundi ſcelùs !)
Fraude malâ parvi ſpatium contraximus ævi ,
Per heu ! tacenda pulverum contagia.
At meliùs (ſi tanta brevis faſtidia vitæ
Et una leti cura mortales habet)
Omnia terrarum , Superi , convellite clauſtra ;
Omneſque diſſipate litorum moras.
In nos rupta ruant fundo maria omnia ab imo :
Triſulcus in nos igneâ miſſus manu ,
Quà ſcelerum duxêre viæ , ruat ignis : & unà
Hinc ſe Sicano Balthis impingat mari ;
Inde Caledonium ſeſe committat Ibero ,

Euxinus illinc Adriæ jungat latus.
Hæmus & ignotæ lateant ſub fluctibus Alpes ;
Mœotis altum mergat Atlantis caput.
Omnia ſint unus magnarum campus aquarum ,
Nullique latam limites ſignent humum.
Et maria , & magni perdant ſua nomina montes ,
Dum mergat omne Tethys humanum genus.
At , Superi (nam vos & tunc mortalia tangent
Perire noſtrum ſæpe non paſſos genus :)
Tunc aliquâ de gente pium ſervate nepotem ,
(Sed ille gentis neſciat mores ſuæ ;)
Deucalioneis iterùm qui credulus undis ,
Ingens in una ſeculum ſervet trabe.
Nam ſimul agglomerans ſeſe ſuper Amphitrite
Humana terris eluet veſtigia ,
Jam parcente Deo , jam ſubſidentibus Euris ,
Jam ſe refuſo temperante Nereo ,
Incipient ſummi paulatim emergere montes ,
Raroſque primùm margines æquor pati.
Ilicet ex omni rupes aſſurgere ponto ,
Terraſque circum curva lunari freta.
Tunc , vagus oblitos ubi ſol reſpexerit agros ,
Novis aprica floribus pingi juga :
Tunc raræ circùm campis nutare cupreſſi ;
Tunc omne lætâ fronde veſtiri nemus.
Jamque ſuas inter decurrere flumina valles ,

Et arva puris murmurare fontibus.
Protinus ex una redeuntia ſecula puppi,
Latè patentes orbis implebunt plagas,
Et virides ripas ac molle ſedentia latè
Ramalibus vireta diſtinguent caſis.
Sed tellus communis erit : ſed nullus avaris
Stabit colonis arbiter fundi lapis.
In commune fluent ſancti ſine nomine fontes,
Naſcentur omni liberæ fruges agro.
Tunc bona proſpicient purgatas ſidera terras,
Tunc ægra nullo ſole pallebit Ceres.
Non Aquilo graciles, non eruet Eurus ariſtas ;
Sed innocentes & calore languidi
Mulcebunt violas, mulcebunt lilia ſoles ;
Omnique lenis annuet vento ſeges.
Vina fluent vulgò rivis, felicia vulgò
Per rura current lacteo fontes pede.
Sponte ſuâ dulces ſalient in pocula lymphæ,
Sincerus & ſævire neſcius liquor.
Ergo ſuâ quivis luxum non noſcere menſâ,
Suoque dives eſſe nec magno ſciet.
Nam neque marmoreas ingenita tecta columnas,
Nec æreas delubra laſſabunt trabes.
Frondibus implicitæ texent palatia ſilvæ,
Aramque Divis ceſpes aut ſaxum dabit.
Sed pietas tunc major erit, cum teſtibus aſtris

Inſons ſub alto turba degemus Jove.
Aurea tunc veſtis ſanctum texiſſe pudorem,
Tunc mollis oſtro menſa muſcoſus lapis.
Nectar erunt hauſtæ puris ex amnibus undæ,
Lectæque ramis aut humo dapes erunt.
Potus erit viciſſe ſitim; ſpectacula, coram
Miſcere ſanctos ſimplici riſu ſales.
Mox choreæ, mox jucundi per gramina ludi,
Et lætus ac ſecurus in turba pudor.
Apta dabunt feſſis virides umbracula rami,
Herboſa molles ripa præbebit toros.
Non impendebunt placidis laquearia ſomnis,
Sed alta mundi ſigna labentur ſuper.
Et vaga præbebunt pictæ ſpectacula noctes,
Velox euntis ſcæna dum tranſit poli.
Interea tacitam non rumpent arma quietem,
Raucique pulſus æris, aut murmur tubæ.
Non dubias navale nemus deſcendet in undas:
Non ulla puppes bella trans pontum vehent.
Omnia pacis erunt: totum venatio ferrum,
Et innocens telluris inſumet labor.
Et ne belligeris iterùm grave cædibus aurum
Laborioſus eruat lucri furor;
Ipſa tibi incumbens concuſſi pondere mundi
Condet profanas altior Tellus opes.
Quò me dulcis agit longe dementia cantu?

An

An & poëtas ſeculi rapit furor ?
Et nihil, aut tantùm everſo promittere ſeclo
Acerba fati vis & irarum finit ?
An lacrymas longo flendi corrupimus uſu,
Et ſtultus ipſis ridet in malis dolor ?
Quicquid id eſt, tamen arma pii deponite Reges;
Nudate primi publicum ferro latus.
Primi animos, primi ſocias conjungite dextras;
Et veſter omnes alliget gentes amor.
Pugna ſit hæc tantùm, junctos concordibus aris
Quis ſanctiore Cælites voto colat;
Quis meliùs priſcas componat legibus urbes;
Quis æquiore temperet ſceptrum manu:
Cujus pulſa priùs populos Aſtræa reviſat,
Tutoque pulſet Veritas aulam pede.
Non placeat Virtus pretio, non Curia cenſu,
Non infideli ſepta Majeſtas metu.
Jura voluptati ſanctum præſcribat Honeſtum,
Piaſque leges utili Juſtum ferat.
Sic olim quod Muſa gravis promiſit Horati,
Præſtabit ævum certior Regum fides.

ODE IX.

AD ILLUSTRISS. D. JANUSSIUM SKUMIN TYSKIEWICZ PALATINUM TROCENSEM,

Capitaneum Turborgenſem, Novonolenſem Braſlavienſem, &c.

QUATUOR LEUCÆ VIRGINIS MATRIS,

ſeu publica ac ſolemnis ad Ædem divæ Virginis Matris Trocenſem Proceſſio.

Prima leuca ſeu Ponari.

IMUS? an fruſtra, fugiente brumâ
Omnis Aprili via riſit herbâ?
Et cavæ valles, viridique lucent
Arva ſereno.
Imus. Inſcriptæ ſinuoſa Divæ
Signa jam lenes rapuēre venti;
N vetent rumpi, revocentque tenſi
Serica funes.

Interim pictis taciturna uſquam
Pompa ſub ſignis fluat. Illa magni
Te MARIS STELLAM, dubiiſque, Virgo,
Sidus in undis.

Illa nil ſanctè dubiam pudoris
Te canat matrem, ſterilemque clauſi
Ætheris portam. Tibi præpes alti
Civis Olympi

Hinc & hinc preſſis reverentes alis
Attulit pacem. Tibi magna pacem
Debeat Tellus, melior parentis
Nominis Eva.

Tu graves demes populo catenas;
Tu diem pulſis revocabis umbris;
Tu bonis pelles mala, lætiorum
Fata reduces.

Eſſe te magni populus ſciemus
Numinis matrem, modo miſſa per te
Vota non unquam Deus obſtinatus
Reſpuat aure.

Mitis, & blandâ prece ſingulorum
Virgo placari, ſcelerum ſolutos
Et bonos flecti, vacuóſque noxæ
Suggere ſenſus.

Integram nobis ſine labe vitam,
Proſperam nobis ſine clade mortem.

Et ſacros Nati genitrix tueri
Annue vultus.
Hæc ter alterno modulata cantu
Turba, carpemus viridis Ponari
Roſcidas valles, & amœna præter
Arva vehemur.

ODE X.

Secunda leuca ſeu Vaca.

PROTINUS, Virgo, tibi longa laudum
Pompa ducetur, ubi ſe recurvo
Collium flexu viridis reducit
Scena Theatri.
Audient magnæ titulos Parentis
Pinei montes: Viliamque circùm
Ter repercuſſæ recinet MARIAM
Vocis imago.
Audient colles, & opaca longè
Colla ſubmittent, trepidæque circùm
Attrement pinus; humilique ſupplex
Populus umbrâ.
Sed priùs magnum triplici Tonantem
Voce placamus: placidumque Chriſti

Pectus, & noſtris vacuum querelis
Flectimus aurem.
Inde ter, ſancto ridente cantu
Sancta clamaris: nemorumque rurſus
Murmur, & fractus referet MARIAM
Vocis imago.
Te ſuâ geſtit genitrice Numen;
Virginum Virgo: genitrice geſtit,
Quiſquis optatâ tibi cumque carus
Veſcitur aurâ.
Caſta tu pulchri genitrix amoris;
Tu ſpei mater: tibi pictus almi
Campus Edeni, faciliſque vitæ
Germinat arbor.
Tu domus Veri: tibi certus uni
Aureas æther reſerare valvas
Gaudet: æterni geminant tibi ſu-
ſpiria cœles.
O potens olim profugos tueri
Civitas fontes! decus o Sionis!
O Dei præſens domus! o repoſti
Fœderis arca.
Sive tu purum ſine fraude vitrum
Conſulis formæ, reficiſque vultus;
Blanda ſeu triſtes imitaris inter
Lilia ſpinas.

N iij

Sive præſago Gedeonis arvo
Vellus haud ullo temeraris imbri,
Uda cùm circùm madido laceſſit
Area cælo.
Seu negas circùm crepitante flammâ
Pulcher exuri rubus, & paventes
Increpas ramos, foliiſque læto
Ludis in igni.
Inde Jeſſæi ſolium nepotis,
Virgo, ſe toto tibi ſternit auro.
Hinc tibi ſurgit ſuperas eburni
Turris ad auras.
Te ſuas, Virgo, ſimulant refuſi
Mella per cellas: & amœna ferum
Rura, quæ muris gelidiſque claudunt
Fontibus horti.
Hic tibi ſurdas fuga lenis Euri
Excitat frondes, ubi purus undæ
Humor occultâ nemorum volutus
Murmurat umbrâ.
Hic cadens levi tibi lympha lapſu
Præfluit valles, & aperta prata
Inter, impellit violas perenni
Aura cachinno.
Tot tibi, Virgo, bona liberali
Defluunt cælo: tibi tanta tertiis

Labitur ſemper renuente ſiſti
Gratia rivo.
Tu polo miſſas pia cymba fruges
Acta longinquo vehis inſtitori:
Tu diem ducis, placidoque mane
Lumine rides:
Qualis Eoos ubi tollit undis
Lucifer currus, roſeiſque loris
Undat, errantes per aquoſa ludunt
Cærula flammæ:
Qualis aut Phœbe radiante plenùm
Lucet argento: mare qualis intrat,
Aut mari ſurgit rutilus diurno
Phœbus in auro.
Quale, dum puro taciturna cælo
Siderum ſe fert acies, per omnes
Ignium rimas nitidi renident
Atria cæli.
Quod tibi nomen, pia Virgo, ſummâ
Voce dicemus? ſolium ſuperni
Audies Regis radiare magno
Majus Olympo.
Quicquid es, quicquid bona mater eſſe
Et cani gaudes, manibus remulce
Quem manu geſtas, Puerumque nobis
Flecte Tonantem.

Nos tuâ tutos prece ſervet Infans,
Si tibi primæ geniale noxæ
Crimen exemit, placidoque juſſit
　　Sidere naſci.
Si tulit vero puer ales ore,
Te nurum Cæli fore: ſi pudici
Nil minor floris genitrix ſeverâ
　　Lege piaris:
Si nihil terris, gelidive debes
Legibus leti, choreaſque Divûm
Inter & plauſus, repetis ſequaci
　　Aſtra triumpho.
Ille qui leni pede pulſat altos
Siderum campos, virideſque ſtellas,
Lucis intenſum jubar inter, inter
　　Lilia ludit
Agnus; heu noſtris onerata culpis
Colla reflectat, leviterque moto
Ad preces cornu, miſero quietem
　　Annuat orbi.
Hæc ter effati, PIA ſigna campis
State, dicemus: pia ſigna campis
Protinus ſtabunt, gelidi ſecundum
　　Flumina Vacæ.
Signa clementi rapit aura flatu,
Nos labor curtæ dapis. Ille menſam

Textili lino ſuper, hic virenti
Ceſpite ponit:
Promitur ſimplex epulis, & ſupinæ
Concha ſinceri ſalis è caniſtro;
Faginus juxta ſcyphus, innocentis
Arma Lyæi.
Sunt, & antiquo quibus herba circum-
Fulget argento, poſitoſque Veſtæ
Ponè crateras fugiente prato
Frigerat unda.
Hinc dapes, illinc cyathos coronant
Sutiles herbæ: tibi, Solis æſtum
Eximet partè cichorea ſparſo
Mitis olivo.

ODE XI.

Tertia lucæ ſeu Victus Galli.

JAM vetat lentas properata menſas
Hora: ſurgamus: rapido ruit de-
clivis è cælo, geminatque pronus,
Surgite, Veſper.
Surgimus. Rurſum tibi, Virgo, campis
Signa velluntur: tremebunda limbis,

Aura colludit, gracilisque tenſas
Diripit Auſter.
Tum quibus parcâ dape non dolendæ
Vocis acceſſit bona pars; O ALMA
Numinis, ſalve, genitrix; fidelis
Turba canemus.
Dum ſuas debet lapidoſa Vacce
Viliæ lymphas: tibi magna laudes
Mater & plauſus, & utrâque debet
Carmina ripâ:
Illa quæ circùm geminis Getarum
Rura ſederunt opulenta clivis;
Sunt tibi bello monumenta parti,
Diva, triumphi.
Quâ lyrâ, vel quo ſatis ore dicam
Iſſe captivos Litalis Gelonos,
Inclytum prædæ decus, & tropæum
Nobilis iræ?
Cùm ferox belli, duce te, Vitoldus
Bis ter exegit gladium per omnem
Victor Auroram, tumidique fregit
Cornua ponti.
Quantus ingentem clypei ſub umbrâ
Texit Europen, Aſiæque quâ ſe-
cumque tempeſtas daret, atque ab omni ef-
funderet Iſtro.

Rectus Eoum ſtetit in procellam,
Qualis armatas hiemes, & omnem
Suſtinet Calpe Thetin, atque inexpu-
gnabilis obſtat.
Quantus hinc lato metuendus atque hinc
Limitem ferro ſecat, & decorâ
Cæde formóſus, mediâque laudis
Pulcher in irâ
Ardet! Hibernos velut inter imbres
Ardet Orion, ubi traxit omni
Aſtra vaginâ, rutiluſque ſtricto
Fulminat igni.
Ille ſeu pictis equitata Beſſis
Arva permenſus, gelidumque Volgam;
Sive Pelleas bibit inſolentem
Phaſin ad aras:
Barbaros templis Tibi victor arcus,
Virgo, ſuſpendit: Scythicoſque cinctus,
Et Tibi ſacro clypeorum acervos
Uſſit in igni.
Alta ſcit Taphri domus, & potentis
Sarbaci verſæ meminère turres;
Rupta cùm Thracum quateret tremendo
Caſtra tumultu.
Ille dum denſo jaculorum in imbri
Hinc Dahas, illinc ageret Gelonos,

Ipſa, nimborum cuneis & omni ac-
cincta tonitru,
Turbido latè manifeſta cælo, &
Ter quater tortas jaculata flammas,
Ignium curru ſuper & rubenti
Nube tonabas.
Senſit Euxini tremuitque lævum
Litus, & motæ crepuêre rupes,
Ter quater nigram retegente ſævâ
Luce Mæotim.
Senſit, atque ipſos Tanais pavens re-
fugit in fontes : dubitante ripâ,
Subſtitit paullùm, trepidoque Phaſis
Palluit auro.
Sic ames noſtris, bona Virgo, ſæpe
Hoſtibus noſci : Tibi ſic per omnes
Viliæ ripas Litali reponant
Signa nepotes.
Sic ab extremo Tibi victor Occâ
Arma de victis referat Suanis,
Et novas ſolvat nova vota LADI-
SLAUS ad aras.
Hæc & alternis geminata votis
Plura dum ſicco canimus ſub æſtu;
Obvium feſſo nemus hoſpitali
Excipit umbrâ.

Ludor ? an mollem foliorum ad auram
Lenè vocales modulantur alni,
Et leves lymphæ, trepidique grato
Murmure rivi ?
Ipſa Te, Virgo, ſonat alnus : ipſa
In tuas vivax ſalit unda laudes :
Audit & longè tua diſcit ipſe
Nomina lucus.

ODE XII.

Quarta leuca ſeu TROCH.

ULTIMUS reſtat labor altiores
Ire per lucos, & aprica circùm
Stagna lunari, tumuloſque lento
Vincere cantu.
Hic, Tibi caſto Salomonis ore
Dictus, ad ſanctas hymenæus olim
Nuptias, mutum nemus & ſilentes
Perſtrepet alnos.
Quod tuis, Virgo, bene dormit ulnis,
Sola ſopitum potes oſculari
Numen, & flammas animæque ſanctum
Sugere florem.

Sola fragranti melius Falerno
Uber aſtringis, quoties ab imo
Corde ſpiravit genialis intimæ
Halitus auræ.

Mille Phœnicum, Cilicumque mille,
Nympha, Te circùm volitant odores:
Blandus hic coſti liquor, inde pinguis
Sudat amomi.

Sola Te mulcet tamen aura, ſi qua
Dulcè ſpirantis venit ore Nati,
Cujus illinit Tibi lene nomen
Manat olivo.

Sive Bacchei Tibi fortè ſucci
Regis arcanæ patuêre cellæ,
Regis arcano meliora ducis
Ubera vino.

Sive diffuſis oluêre nardis
Regis inſtructæ Tibi, Nympha, menſæ;
Regis optatos Tibi nardus una
Spirat odores.

Si Palæſtino metis in vireto
Myrrheos flores; tua ſolus ille
Nexilis myrrhæ religatur inter
Ubera nodus.

Si Tibi dulces amor eſt racemos
Pinguè gemmanti reſecare Cypro

Unus e multis Tibi ridet ille,
Virgo, racemus.
Solis æſtivos licet inter ignes
Hinc & hinc latis ſpatioſa ramis
Pinus, & prona Tibi ſe reclinet
Frondibus ilex:
Sola te mulcet tamen æſtuantem,
Si qua frondoſâ cadit umbra malo,
Cujus ab durâ Tibi Natus olim
Fronde pependit.
Plura dicturis procul e Tropcanis
Arcibus turres, placituſque dudum
Virgini collis, mediâque templum
Apparet in urbe.
Protinus votis genibuſque ſupplex
Sternimur vulgus, quater Alma, ſalve,
Virgo, dicturi: quater illa motis
Annuit aris.
Virgines jam tum pueriquе, Divæ
Supplici frontem redimite cerâ, &
Virginem gratâ Puerumque laudis
Dicite rixâ.
Virgines.
Ceteris premant moritura frontem
Serta: Te, Virgo, moriente nunquam
Flore Carmelus tegit, & perenni

Fronde coronat.

PUERI.

Ceteri frontem metuente demi
Implicant auro: Tibi concolori
Luce nativum capitis, IESU,
Fulgurat aurum.

VIRGINES.

Qui Tibi, Virgo, per eburna vidit
Colla diffuſos ſine lege crines,
Regiam tingi trabeam rubenti
Vidit aheno.

PUERI.

Qui Tibi vidit niveis, IESU,
Hinc & hinc ſparſos humeris capillos,
Vidit elatas tumulis Idumes
Surgere palmas.

VIRGINES.

Qualè ridenti radiant Sereno
Semper illimes Heſebonis undæ,
Talè connives oculis jocanti,
Diva, puello.

PUERI.

Lacte perfuſæ veluti columbæ
Vitreas ſemper ſpeculantur undas;
Sic in intactâ retines, IESU,
Lumina Matre.

Virgines.

Cui genas, vel cui ſimiles canemus
Virginis vultus? Similes canemus
Punico, cùm per ſua lucet ultrò
Fragmina, malo.

Pueri.

Cui genas, vel cui ſimiles canemus
Parvuli vultus? Similes canemus
Areis, quas Sol variæque ſcribunt
Floribus Horæ.

Virgines.

Atticos longè redolere ſuccos
Dicimus, Virgo, quoties diſerta
Lenè ridenti Tibi mella manant,
Lenè loquenti.

Pueri.

Lilium JESU niveis hiare
Dicimus labris, quoties odora
Dulcè ridenti Tibi myrrha ſpirat,
Dulcè loquenti.

Virgines.

Mille quod telis clypeiſque tecta
Turris adverſo micat iſta Soli,
Matris, adverſo, micuêre longè
Colla, Puello.

PUERI.

Quod Therapnæi breve ver Hymetti,
Quod Palæſtini ſapiunt liquores,
Matris e collo ſapiunt reclinis
Colla Puelli.

VIRGINES.

Quo Tibi, Virgo, maduère ſucco
Virgines palmæ? maduère ſucco,
Qualis in ſiccas lacrymante myrrhâ
Liquitur herbas.

PUERI.

Quis tuis fulgens hyacinthus ardet,
O puer, palmis! hyacinthus ardet,
Qualis aut ſceptri ſedet, aut coruſcæ
Arce coronæ.

VIRGINES.

Quæ jugis Cretæ viridiſve Cypri
Tanta Lesbois fluit e racemis
Quanta maternis Tibi, Virgo, manat
Copia mammis?

PUERI.

Quis vel Hybleas odor inter herbas
Tantus aſpirat, Ciliciumve rura,
Quantus aſpirat tua dulcis inter
Ubera, IESU?

Virgines.

Zona quæ fluxam vetat ire pallam,
Flavet intextâ Tibi, Virgo, fruge,
Quam pudor circùm niveoque ſtipant
Lilia vallo.

Pueri.

Quæ Tibi cinctus revocat rejectæ
Veſtis, arcanis vigil eſt eburna
Zona ſapphiris, tacitoque pectus
Circuit igni.

Virgines.

Cùm levi plantas cohibente ſocco,
Virgo ſtellantem graditur per aulam,
Æream credas aciem canoro
Ire triumpho.

Pueri.

Crura cum picto religavit oſtro,
Et ſtetit celſo Puer ore; credas
Ponè ſuffixo geminas in auro
Stare columnas.

ODE XIII.

AD DIVAM VIRGINEM CLARO-MONTANAM

Pro Illuſtriſſimo Staniſlao Lubienſki, Epiſcopo Plocenſi VOTUM.

O DIVA clari gloria verticis,
Cui dedicatis effigies nitet
Circùm tabellis, & ſuperba
Tute calent precibuſque templa;
Paullùm reducto Maſoviam, bona,
Dignare vultu, quà vehit inclytis
Electra ripis, & refuſo
Narvia luxuriatur amni.
Latè potentem Lubieni diu
Serva tiaram, ſeu Tibi Plociis
Affuſus aris mille ſacros
Afferit indigetatque myſtas;
Seu literato plurimus otio
Muſiſque pallet; ſeu petit avii
Amœna Viſcovi vireta, aut
Pultopolin, viridemque Brocum;
Serves egenti Neſtora Lechiæ, &

Inter togatas canitiem ſine
Virere curas. Non tepentis
  Non gelidi grave tempus anni,
Non ſiccus illum Sirius, aut madens
Orion afflet; dumque tuo pius
Se ponit in vultu, ſalubrem,
  VIRGO, tui trahat oris auram.
Sic ille ſacris pulcher in infulis
Te ſæpe placet: ſic ego Te novis
Redorſus exornem Camenis,
  Dum celeris redit orbis Anni.

ODE XIV.

Inclytæ Lubienorum nobilitati ſacrum.

QUONDAM revinctus Palladiâ caput
Sacrum coronâ, darus Iaſoni
Vates, inexperto chelydri
  Mortiferi perituris ore,
Inter Pelaſgos Ampycides ſtetit;
Tiphynque nondum gurgitis arbitrum;
Juſſit per obſtantes procellas
  Fatidicam celerare Pinum.
In tranſtra fratres Tyndaridæ ruunt;

Fluctuſque verrit grandior Hercules ;
Et Mercurî proles Echion
  Theſſalicos glomerat rudentes :
Frater tenaces Eurytus ancoras
Proramque ſervat, nec Boreæ genus
Alas reformidans paternas
  Vela manu revoluta pandit.
Omnes parentûm nobilium decor,
Omnes Deorum progenie ſati,
Incognitam Nymphis carinam
  Tandem avido poſuêre cælo.
Sic vos, aviti Laurea verticis
Quos fronde priſcâ cingit imaginum,
Lubinidæ magni nepotes,
  Pieriam ſubiiſſe mecum
Gaudete cymbam : protinùs aviis
Sulcanda remis nubila ; protinùs
Lunæque Stellatúmque & altis
  Litora ſunt ſubeunda velis.
Nam qualis Orpheus Argolicam polo
Fixit carinam ; non aliter mea
Vos inferet cælo Thalia,
  Pectine non facili canendos.
Seu bellicoſam Martius indolem
Accendit ardor, ſignaque gentibus
Erepta victis reportans

Arma ànimis gerit, arma dextris:
Seu blanda tutis otia civibus
Concluſa Jani limina nuntiant,
Faſceſque victores clientûm
Grex oleâ viridante cingit.
Quod ſi receſſus Pierii placent,
Et non profanis cognita vatibus
Cortina, felices labores
Pegaſeæ venerantur undæ.
Intaminatæ quos ſapientiæ
De fronte promunt ſigna Lubiniis
Notata Ceris, omne dextro
Surgit opus genio peractum.
Salvete, claræ ſidera patriæ,
Noſtroque vecti per mare barbito,
Curſu fatigatam carinam
Stellifero ſociate mundo.

ODE XV.

LAUS BUGI

In gratiam Illuſtriſſimi Staniſlai Lubienski, Epiſcopi Plocenſis.

NON me doloſo Salmacis alveo,
Non mixta Divis flumina Perſicis;
Non merſus Ætoli Thoantis
Letiferis Achelous undis
Vocat canoro pectine Thracios
Laxare nervos: ponite murmura
Cydnique Pactolique, & altâ
Tibri pater metuende ripâ.
Cantabo Bugum, qui neque Sirium
Latrare circùm Viſcovium ſinit,
Lævoſque defendit vapores
Quos pluvio vehit Auſter anno.
O Buge, ſacris edite fontibus!
Quæ me Dearum Pieridum tuis
Haurire de conchis liquorem
Innocuæ patiatur undæ?
Quis preſſa longo cornua me ſinat
Levare muſco? quis fluidos ſinus

Rivoſque

Rivoſque de mento cadentes
  Suppoſitâ retinere dextrâ ?
O Buge terſo lucidior vitro !
Te nullus altâ lapſus ab ilice
Ramus, neque armenti petulci
  Ad niveas properantis undas
Perturbet error : non calido Notus
Te ſiccet æſtu, non Borealibus
Demiſſa tempeſtas ab oris ;
  Sed tepidæ leve murmur auræ
Perflet volentem, dum Cererem tamen
Domas rotarum mole volubili,
Meſſeſque Viſcovi feracis
  Vorticibus teris æſtuoſis,
Jucundiori Pierias ſono
Mulcebis aures. Nunc, age, Narviæ
Concorde lapſurus fluento, &
  Maſoviis refer iſta Nymphis.
Si vera præſens vaticinantibus
Latous edit, credite, poſteri :
Non longa ſeclorum catena
  Attonito dabit ore vatem,
Qui plena noſtræ flumina gloriæ
Feret per urbes : non humili lyrâ
Cantuque vos olim Sonabit,
  Et citharâ generoſiore.

O

ODE XVI.

JOANNI CAROLO CHODKERICIO

Palatino Vilnenſi, & magni Ducatûs Lithuaniæ exercituum duci contra Turcas, Dei O. M. & B. Virginis Mariæ auxilium ſpondet.

O! QUI labantis fata Poloniæ
Rerumque frenos flectis, inhoſpites
Regni tumultus, & protervum
Per populos equitare Martem,
Deliberato funere civium,
Gaudes tueri, nec lacrymantia
Per templa, per Divûm penates
Perpetuâ prece ſupplicantem,
Ingurgitatam ſanguine Patriam,
Civeſque belli pulvere ſordidos
Paci redonas! quin vocantis
Juſtitiæ ſcelerumque vindex;
Quâ cluſa ſurdis bella repagulis,
Cæſiſque vinctum carceribus Metum
Servas, inexpertamque ſontes
In populos meditare pœnam;
Eliminato cardine Funera

Dimittis in nos ! hinc fragor hoſtium ,
Hinc detonabundæ cohortes
    Threiciis furiantur armis.
At o ! precantis magna Poloniæ
Tutela , Virgo , pelle ruentium
Turbam malorum : tu tonantis
    Juſtitiæ moderaris ignes ;
Et ſæpe crudum fulmen ab igneâ
Furare dextrâ , cui virides tamen
Palmas triumphaleſque laurus
    Pro rabido ſubicis tonitru.
Sic te recenti CAROLUS hoſpitam
Invitat aulâ ; dum procul inſonat
Effeminatorum refuſa
    Diluvies Othomanidarum ,
Atque in reclivis colla Poloniæ
Ferruminatum ſtringit acinacem
Acer Gelonus , præſes adſis
    Sarmaticis , pia Virgo , caſtris.
Dum mens honeſti læta periculi
Diffibulatum pectus aheneis
Obvertet haſtis , & patentes
    Miſſilibus jugulos ſagittis ,
Deprælianti robur , & hoſticâ
Exulceratis cæde phalangibus
Vires miniſtra ; quò ſecundis

CAROLUS auſpiciis cruentum
Perrumpat hoſtem, more tricuſpidis
Flammæ citatus, quem Patriæ celer
Per fulminatrices catervas
Mittet amor, per acuta mittet
Deſævientis ſpicula Concani.
Sed dimicantem, Virgo, Ducem tua
Obvallet ægis, & ſupremæ
Præſidium tueatur aulæ.

ODE XVII.

AD B. STANISLAUM KOSTKAM

Pro incolumi Vladiſlai VI. Poloniæ Regis e Badenis reditu anno MDCXXXIX Votum.

CLARIS Olympi civibus additum,
O KOSTKA, ſidus, marmoreas tibi
Sacramus, & cerâ piiſque
Floribus accumulamus aras.
Te magna rerum Præſes, & aurei
Regina mundi, militiam ſui
Hortata non horrere Gnati,

Nec ſocias trepidare pugnas :
Pronâque Romam cùm peteres fugâ,
Texit labantem, præpetibus retro
Quamvis adurgeret quadrigis
Solicitus revocare frater ?
Hæc, dum trifauci Cerberus allatrat
Terretque rictu, te dominâ fovet
Firmatque dextrâ ! Ter minaces
Tartareus canis egit iras,
Ter ora retro vertit, & irritos
Damnavit auſus. Quid memorem piâ
A Matre porrectum, & recline
Sidereis tibi Numen ulnis ?
Quali volentem, magne puer, Deum
Ludo moraris ! qualis amabili
Blandiris arrideſque vultu !
Quo pariter tibi blandus ore
Reſpondet Infans ! Non equidem tibi
Non credo lætum virgineo diu
Collo pependiſſe, & frequenti
Oſcula congeminaſſe riſu.
Non ſemper igni nubis in alite
Inviſit orbem, Numinis horrido
Succincta Majeſtas tonitru,
Aut triplici metuenda telo.
Scit & minores ſæpe Puer Deus

Mutare formas, cùm meruit pius
Simplexque candor; cùm pudoris
Lilia, virgineique mores,
Quales & olim Bethlemiâ caſâ
Fecêre naſci, mox & ovilia
Implere vagitu, & jacere
Pauperibus docuêre cunis.
Quis ille verò ſe Superûm globus
Valvis aperti fundit ab ætheris?
Quæ clara tempeſtas repentè?
Et liquidi pluit imber auri?
Ridente cælo, pone minas, Theti:
Et tota prono ſuppliciter genu
Procumbe, Tellus, ſub minutæ
Ecce Deus, Deus ecce frugis
Deſcendit umbrâ, nil dubio cibus
Numenque KOSTKÆ. Qualis, io! ſacras
Dapes adorantum reducto
Cælituum ſtetit aula gyro!
An & frequenti te mediam choro,
Claris videndam, BARBARA, turribus
Agnoſco? victricemque ſupplex
Cerno procul venerorque palmam.
Sic eſt: ab ipſo Virginitas rapit
Cives Olympo! viſitur undique
Spectandus, ingentemque præbet

KOSTKA Deo Superiſque ſcenam.
Quandoque purum raptus in æthera,
Et ipſe Divûm cœtibus intereſt,
Et pulcher immenſumque aperto
Ore bibens animoque cælum;
Fontique rerum immerſus, & intimo
Divinitatis naufragus in mari.
Viſus repercuſſo ſereni
Numinis irradiare vultu.
Quid mirum ? ubi illis viſceribus pius
Inſedit ardor, quem nec anhelitus
Lenis refrigeraret auræ,
Nec gelidus cohiberet humor;
Flammata circum pectora roſcido
Fumante lino; ſic Amor igneus
Dum pugnat adverſis, ab ipſâ
Sumit opes animoſque lymphâ.
Hæc canto terris, cetera conſcio
Arcana Virtus intulit ætheri;
Quamvis nec aſpernata poſthac
Sæpe Lechos Litavoſque noto
Spectare vultu, quem bona Fauſtitas,
Et læta flavis Copia frugibus
Præiret, & ſiccis amicam
Temperiem revocaret agris:
Inviſceratæ diffugerent Febres

Et Pallor, & qui jam morientibus
Inſtabat, urgentiſque Leti
Frigidus antevolabat horror.
Quantas patroni tegmine pallii
Servavit urbes, cùm malè pertinax
Vulcanus undanteſque celſis
Turribus abſiluêre flammæ!
Quis fando pulſos enumeret Getas,
Cæſumque Thracem? quis memoret retro
Actas Gelonorum phalangas?
Quis ſubitam placuiſſe pacem,
Cùm jam reflarent claſſica claſſicis,
Turmæque turmis, & manibus manus,
Et ſcuta ſcutis, tela telis,
Enſibus objicerentur enſes?
Tui ſub umbrâ Nominis inclytum
Tutumque ſerva Sarmatiæ diu
Regem LADISLAUM, labanti
Præſidium columenque mundo.
Quacumque cæli parte tuos procul
Spectas Triones, ſeu volucer tui
Te currus excepit Bootæ,
Seu tepidi tenet ora Phœbi:
Non imber a te, non nebulæ gravi
Obſtent procellâ: reſpice Patriam
Serenus Arcton; ſic coronet

Sola piam tibi Roma frontem,
Interque Divûm numina grandibus
Inſcribat aſtris, & ſtatuat ſacras
URBANUS aras : tunc Latini
Tota Dies, tibi totus Æther
Pompam triumphi trans geminos vehet
Et figet Indos. Cetera nil moror :
Hanc oro ſeponant, neque olim
Invideant mihi Fata lucem.

ODE XVIII.

AD ILLUSTRISSIMUM D. J. ZADZIK.

Epiſcopum Culmenſem, Supremum Regni Cancellarium, cum pace inter Polonos & Moſchos ad Palanowkam confectâ, in Poloniam rediret.

Scribere magnis, Maxime, vatibus,
Orator alti pondere conſilî
Momenta bellorum, & labantes
Eloquio populos in æquam
Libraſſe pacem : nos humili lyrâ,
ZADZICIANI nominis & ſonum
Et culmen infra, nec togatas

O v

Carminibus tenuare curas,
Nec fracta Moſchi fulmina prælii
Parum canorâ dicere tibiâ
Audemus, aut regum tropæa, &
Laurigeram memorare Pacem;
Quam luctuoſæ culta Severiæ,
Omniſque latè ripa Boryſthenis,
Et Moſchus, & nuper Boruſſus
Compoſitis tibi debet armis.
Hæc & pedeſtres hiſtoriæ dabunt
Grandis LUBINI, nec venientibus
Facundus invidebit annis
Lipſkius, aut facilis Gebicus.
Nos leniori dicere barbito
Juſſêre Muſæ, quæ Polanoviæ
Colonus oræ, per Viaſmæ
Culta Boryſtheniosque ſaltus,
Nixus recurvo carmina vomeri
Bis terque cantet. Jam video cavas
Florere valles, & natantem
Fruge novâ fluitare campum:
Jam læta rurſus rura niteſcere,
Ridere colles; celſa meti juga,
Ipſoſque meſſores agreſti
ZADZICIUM geminare cantu;
Tum verò dulci fervere nomine

Valles & amnes. Quis Deus otium
Mutavit e tanto tumultu?
Quis gladiis jaculiſque falces?
Non ſolus olim jurgia conficit,
Pugnatque Mavors: Sunt & idonea
Bellis, & opportuna Paci,
Palladi, Mercurioque tela.
Rarum cruentis deſinit enſibus
Et cæde bellum: ſæpius ardua
Regum ſecundavere cœpta
Flexanimæ placidæ arma linguæ.
Regniſque fines, quos male notius
Deſcribit enſis, certius innocens
Metatur in chartâ volantis
Penna ſtili tenuiſque mucro.
Quem fas Honeſti ducere limites
Et inter Æqui: quem ratio potens,
Quem norma pernicis gubernat
Conſilii tacitumque pondus.
Hæc tela nunquam poſuimus: hos Deus
Mortalitati mentis & ingeni
Affixit enſes; nos ab altâ
Eruimus alia arma terrâ.
Ferro viciſſim cædimus & manu;
Tauris & urſis ſcilicet invidi
Ungues cruentare, & minace

Vulnera congeminare cornu.
Haud parva laus eſt corpore languidum
Straviſſe corpus ; ſed potioribus
Triumphat armis , quiſquis hoſtem
Parte ſui meliore vicit.

ODE XIX.

AD R. P. SYLVESTRUM PETRA-SANCTAM S. J.

Cùm eruditum Suum de Symbolis , annulis , numiſmatibus , ſigillis , & emblematibus opus in lucem dediſſet.

Si non per arcus & Capitolia
Se pompa docti nominis explicet ,
Quacumque ſe fert , ipſa currus ,
Ipſa ſibi populos ſub alto
Cælo triumphat. Non tua ſe minùs
Attollit aſtris , nec minùs inclyta
Moſæque ſpectatur Sabique
Dardaniâ procul urbe virtus.
Non tota vitæ , tota tamen tuæ eſt

Immenſa tellus patria gloriæ:
Quocumque, Petraſancta, vectum
Solicito tulit axe Rumor
Te militaris ſtemmata gloriæ,
Et Romulorum fata Quiritium,
Gemmaſque, nataleſque ceras
Exiguis cohibere chartis.
Ut ſenſa docti pectoris, & notas
Mirè loquaci pingis imagine!
Ipſumque conſpirare Pulchri
Corpus amas animumque Veri!
Planéque ludens inde coloribus,
Et inde verbis, mentibus affluis,
Ceramque partiris videndam
Ingeniis, oculiſque mentem.
Non ſolus album Sol aperit diem
Rerumque vultus: ſcilicet ut Deus
Res temperavit, rebus una
Alterius color eſſe cœpit,
Unoque gaudent protinus aſpici
Et eſſe nexu. Quis caneret tui
Cum pace delabentis agmen
Eloquii, placidoſque luſus?
Si non Galeſi lene ſonantibus
Æquata ripis flumina currerent;
Nec ſe per & valles & arva

Præcipiti pede ferret Almo?
Mentis quis illud fulgur, & ingens
Citata dicat fulmina? ſi neque
Percuſſus Atlas, nec rubenti
Iſta Jovis tonat Ætna telo;
Nec ruptus æther, nec tonitru procul
Rauco triumphum murmure mugiat,
Nec rubra, diffiſiſque nimbis
Crebra cito micet igne rima.
Pars illa mentis, quæ ſtrepitus ſuo
Curaſque Regum ridet ab angulo;
Puroque, nec minùs ſereno,
Quàm Superûm Pater ipſe, vultu
Humana ſpectat, quo faciem ſatis
Colore ducet? Pinge Liguſtico
Regnare ſublimem profundo,
Nec facilem trepidare Petram,
Quam ponè fracti exercitus Æoli, &
In ſe repulſas unda reſorbeat
Retrorſus iras; at ſupernè
Lilia, purpureique flores,
Et multa Veris copia rideat,
Lenique labens Lympha volumine,
Et mollis atque occultus udis
Murmuret e Violis Suſurrus.

ODE XX.

AD R. P. JOANNEM RYWOCIUM S. J.

Judicium de ætatibus prioribus & poſterioribus.

Quæ nos, Rywoci, ferrea cladium
Damnamus olim ſecula, poſteri
Elapſa laudabunt, & aureis
Moribus ac meliore cælo
Fluxiſſe dicent. Plebis in auribus
Abſentis eſt vis debilior mali:
Quantumque paulatim ſiniſtris
Detrahit invidiæ vetuſtas,
Tantum ſecundis addit adoreæ.
Plerumque reges, quos procul æmulo
Subducit e rerum theatro
Conſecrat indigetatque Virtus.
Sic & minoris nomen Achillei
Sacris adorat non ſine lacrymis,
Toto triumphaturus orbe,
Rex Macedûm; Macedûmque Regi
Major triumphos, & genus invidet,
Et Cæſar aras. Splendidiùs micant
Longinqua, mentitumque ducunt

Temporis a ſpatio colorem.
At qui per omne providus ac memor
Reſpexit ævum, jam melioribus
Præire, jam poſt ferre, jam ſe
Jungere deteriora vidit;
Magnâque quà ſe Mundus agit rotâ,
Humana verti. Cur ego lividâ
Cum plebe, præclaro nepote,
Semper avos atavoſque laudem?
Quinto Secundus cur Carolo minor
Sit Ferdinandus? cur Decimo parem
Non mirer Urbanum Leoni
Dardaniæ dare jura Romæ?

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
CARMINUM
LIBER SEXTUS.
SILVILUDIA POETICA.

SILVILUDIUM I.

CUM SERENISSIMUS VLADISLAUS VI.

Poloniæ Rex Berſtos ad ſilvas venatum veniret.

Luci virentes, & horrore ſacro
Umbræ ſilentes, animum regalium
Longo curarum æſtu fluctuantem,
Vos blandientes Auræ,
Sereniores Spiritus, venite;
Veſtro benignè vultu tranquillate,

Silvæ.
Quicquid hic vides, certat
In tuum, Rex, obſequium.
Toltanæ Nymphæ, quæ cryſtallinis
Uberibus tenellos alunt floſculos,
Argenteis occurrunt tibi pedibus.
Alitum canora
Examina te muſicis
Excipiunt concentibus:
Tremulis arbor foliorum pinnulis
Geſtitque, nititurque,
Ad te, ſi queat, obviis
Advolitare frondibus.
Te flexa pinus ſupplici
Longè ſalutat vertice:
Offuſa florum agmina
En auræ miniſterio.
Tuos demiſſa pedes
Furtivis libant oſculis.

SILVILUDIUM II.

AD ROREM.

Saltus Paſtorum, cum VLADISLAUS *Soleczniki manè venatum prodiret.*

I.

PLACIDI Rores matutini,
Qui ſereno lapſi cælo
Mollia florum
Verſicolorum
Ocellatis folia;
Qui florentibus in conchis
Latè virentes
Æquore prati gemmulatis:

I I.

Vigiles hortis ab Eois,
Floræ Rores olitores,
Arida pratis
Ora rigatis
Urnulis argenteis.
Vos Auroræ fulgurantis
Tacitus imber,
Guttulæ cæli deſudantis.

III.

Nitidum flavæ lac Matutæ,
Cùm luteolas papillas
Tenero Florum
Inſerit ori,
Odorati pupuli
Coloratis cum labellis
Roſæ circum
Ubera matris nutriuntur.

IV.

Stellulæ Noctis decedentis,
Stillæ Rorum, cæli Rores,
Sidera ruris,
Sidera Rores
Floſculorum lacrymæ,
Cum madenti liquent ore,
Diraque lugent
Funera Noctis occidentis.

V.

Antra petentûm vos ferarum
Preſſa vago ſigna pede,
Limite fido
Prodite Rores.
Certa per veſtigia
Ad latentem venatores
Ducite prædam,
Placidi Rores matutini.

SILVILUDIUM III.

Dum Vladiſlaus Kotræ venatur, Poetæ & Aulici ſub umbrâ conſidentium

Dialogus.

Poeta.

Tacita ſilvis rupe latentem
Fallacis nulla populi,
Sed Zephyri, populeo
Blanda ſuſurro, recreat aura.

Aulicus.

O! vita nullis vitiata curis
Rura colentûm.

Poeta.

Placido labens murmure Lympha;
Smaragdinis argentea
Riparum clauſa pateris
Pocula præbet neſcia fraudis.

AULICUS.

Heu! nimis duris lacerata ſpinis
Purpura Regum.

POETA.

Perambulanti prata poetæ,
Virente Flora dexterâ,
Officioſa ſuggerit
Stragula, verno picta colore.

AULICUS.

O! vita nullis vitiata curis
Rura colentûm!

POETA.

Sæpe virentis frondis in umbrâ
Garritu captus avium,
Fallacis aulæ umbraticos
Ore ſereno ridet honores.

AULICUS.

Heu! nimis duris lacerata ſpinis
Purpura Regum
O! vita nullis vitiata curis
Rura colentûm.

SILVILUDIUM IV.

Ad Auram ut labores & æſtum temperet Vladiſlao in campis Merecenſibus ſub meridiem venanti.

I.

Medium torquens Cynthius axem,
Gravis arcu jaculatur
Tela lucis aureo;
Rutilo latrat
Sirius aſtro,
Nec venatûs Regi
Cedit labor: tantus amor,
Tanta repertæ gloria prædæ.

II.

Igneus acres
Fert Moloſſos impetus.
Crebra volant tela manu,
Ora tepenti ſparſa liquore,
Corda calenti laudis amore,
Face fervent geminata:
Creber artus halitus
Quatit anhelos.

III.

Auræ molles, lenes Auræ,
Zephyri, formoſa Natio,
Adminiſtra Chloridis,
Et ſupremum jam diei
Exſpirantis halitus,
Cùm Nox, Lucis filia cæca,
Sævâ claudit
Lumina dextrâ:

IV.

Mobiles Auræ,
Vernulæ Tubicinæ,
Odorata quæ miſcetis
Pratigenarum prœlia Florum;
Languida victæ lacryma Noctis,
Matutino quæ proflatu
Gelidæ reſtinguitis
Volucres Auræ.

V.

Deliam veſtro flamine flammam
Temperate Venatrices.
Vos algente dextrâ,
Rore madentes
Tergite frontes.
Telis alas addite:

Catulorum

Catulorum venatorum
Curſui veſtras indite pennas.

V I.

Forte virenti
Si locarent gramine
Feſſa longo membra curſu,
Undique lectos ruris odores
Spiritus illis florifer afflet.
Vos ridentes ora circum
In amica pellite
Oſcula, Flores.

V I I.

Sic per amœnas æquoris oras
Curſu vos argenteo
Cærula vectet hoſpita Tethys:
Sic per arva volitantes
Vos tenelli luſitantes
Oſculentur Floſculi.

Ut Roſa purpuraſcens
Prodit amoris ignes.
En hederæ virentibus
Ad aſtra reptant brachiis,
Expreſſaque pallentibus
Expandunt corda foliis.

V.

An ſolus ego, me miſerum!
Tot inter ignes algeo?
An ſolus ego ad terras
Devexo feror pondere?
Ah! tui tot amores,
Mi Deus, inde excita,
Quot viret arbor foliis
Quot arva rident floribus,
Quot aſtra ſudant roribus.

V I.

En pictis foliorum
Multicolor labellis
Flos tacitus divinos
Eloquitur honores.
En cælo laudes accinunt,
Et Aura leni ſibilo.
Et Lympha leni murmure.

Pennati dextra Amoris ;
Et vos quâlicet æmulamini
Auctoris ora Verbi,
Sed ore nón ſimillimo.
Ades tu, Numen, ades :
Tu tibi pax : tu cordis
Tranquilla mei ſaties,
An erit illa dies,
Cùm tui lumen oris
Licebit intueri !

III.

An erit ut ætherea
Correpta face pectora
In cineres labaſcant ?
Tum rogo de vitali
Ad Te mens ales advolet,
In Teque niduletur.

IV.

En, floſculi pulcherrimi,
Præ Numinis amore,
Expanſas foliorum
Ad cælum alas explicant,
Odoris ſtant ſuſpiriis,
Fletuque madent roſcido.
Fammato, viden ? ore

Num bellatrix igneo
Ætheris urſos impetis arcu ?

II.

Nocte ſilenti, voce faventi
Tibi latrant catuli :
Tibi ſocium venanti,
Luce ſpumet aureâ
Rabidæ ſidus triſte Catellæ.

III.

Modò recurvis edita cunis
Primo ludis lumine ;
Modò pleno nites ore ;
Mox incurva ſenio,
Mæſta cadenti exſtingueris igne.

IV.

Orbe nigranti clauſa ſecundum
Temet ipſa latitas.
Tibi rogus & ſepulcrum,
Temet ipſa tumulas ;
Mox redivivos excitas ignes.

V.

Fida diurni luminis heres,
Occidente Delio,
Breve ſideris fraterni

Reparas diſpendium
Latè micantis frontis honore.

V I.

Modò nitenti falce minaris:
Modò jugo cymbula,
Modò portu ſinuaris,
Et mutantem ſimilas
Æquore cæli Prothea formas.

V I I.

Quicquid liquidis innatat aquis,
Feto quicquid viſcere
Terra parit, tibi paret.
Tuis nutat nutibus
Refluus humor æquoris alti.

V I I I.

Annue noſtro dextra venatui.
Tibi dentes camuri
Apri torva minitantis,
Tibi quercu pendeant
Ardua noſtræ cornua prædæ.

I X.

Dubiæ videa lucis in umbrâ
Tuis pares vultibus?
Tibi in orbem, tibi in arcum

Agitamus choreas:
Annue noſtro dextra venatu.

X.

Curſibus aptas ſuffice vires,
Vimque odoram canibus;
Telo feras, tela feris,
Telis ictum dirige;
Robora feſſis adde lacertis.

X I.

Aurea ſed jam proditur Eos,
Et venatrix roſeo
Aſtra nocturna fugat arcu.
Hebetata retrahit
Delia lucem, luce renatâ.

SILVILUDIUM VII.

AD UMBRAS.

Ut venante Merecii Vladiſlao ab æſtu venatores defendant.

SAT decori jam ſudoris:
Sat &, Pubes regia,
Strenua finxit prælia virtus.
Molliter excipiat
Blanda feſſos quies artus.

II.

Lucis umbræ jam cadentis
Gigantææ ſenio,
Dum moritur, funera Phœbo
Parentantes apparant,
Sternunt pullâ rura veſte.

III.

Fugitivæ lucis hoſtes,
Vos a ſole transfugas,
In ſua tutos caſtra receptos,
Gelidis tentoriis
Umbræ tegent hoſpitales,

IV.

Longo orbis ex projectu
Seſe ferunt obviæ,
Arvaque nullo lumine pingunt,
Simulacra objiciunt
Nemorumque colliumque.

V.

Hîc, per gelidi prata Merocis,
Paſtoritia pubes
Agitabimus choreas,
Tu modò, magni Principis aula,
E vicino margine ſpectes.

CANTUS.

Tu terrarum vaſtos orbes;
Sedula mater,
Ulnis circum liquidis
Fuſca cingis, vitreo
Ubere lactas,
Sinu geris æſtuoſo.

SALTUS.

Ex tuo Phœbus nitidum
Attollit caput gurgite,
Et igneo tranquillum
Dum globo radit æquor,
Apparet in argenteâ
Aurata gemma conchâ.

CANTUS.

Mane primo tu naſcenti,
Veſpere ſero
Tu cadenti Delio,
Ceu Phœnici æthereo
Liquido præbes
Toro cunas
Et ſepulcrum.

SALTUS.

In te Sol, pictor aureus,
Dum lumen nobis temperat,
  Serena ludens pingis
  Ridentis ora cæli;
  Sic uſque noſtro faveas
  Piſcatui ſecunda.

CANTUS.

Tu grande Ladiſlai,
Vicina dum Venatico
Exercet arva curſu,
Nomen ſonoro fluctuum
Latè tumultu perſones,
Et uſque noſtro faveas
Piſcatui ſecunda.

Surgamus, & aſſueta
Feretro Noctis & Diei cunis
Aſſemus miniſteria.
Age mihi madidantes
Depluant rore plumæ matutino:
Stellentur imbre gramina.
Venatum petenti
Se prata LADISLAO
Lepunenſia comant.
Hyblæo ſilva diſcolor nitore,
Sabæo ſpiret halitu,
Panchæo gemmet fletu,
Actoris inſtar regii
Meis ornata pennis
Innubilam ſerenet aura lucem.
In Regis miniſterium
Conſpiret Unda nitens,
Tranquillus Aer, Vere
Comta Tellus.
Tu modò, Rex, adeſto:
Hic omnia niteſcent
Clementi frontis fulgure.
Hic muſicis, me ventilante frondes,
Vireta canunt ſibilis,
Hic Tellus per me verno
Crinita flore comitur.

Hic virides blanditur
Fucata genas, colorata vultus;
Hic ubi pellucenti
Fontium fletu rident valles,
Et ripa liquidum volvit gaudium
Loquace tuum nomen
Fronde ſuſurrent, LADISLAE, ſilvæ;
Magnique ducant nominis ſuſpiria.
Qui ſilvis tecum ludibundus erro,
Cruentis olim Martius
Afflabo bellis comes.
Tuis Phœbe, claſſicis
Argenteos inſpirans
Tubæ canales, quâ Sol facem rotat,
Victorias cantabo
Tuique alarum flamine mearum
Portabo famam nominis.

SILVILUDIORUM FINIS.

SILVILUDIUM IX.

Cantus & ſaltus Meſſorum, venante paulo ante regias nuptias VLADISLAO.

CANTUS.

FICTANE crebri fama ſuſurri?
An regalis jubar oris
Lux recludet proxima?
Hiccine pandet tam ſereni
Jubar oris? hiccine noſtræ
Solem umbræ protegent.

SALTUS.

Felix ades; & ſecunda
Aſtra tuis, o Rex magne,
Hymenæis annuant,
Inexſtinctâ foveant
Corda face, rura pace.

CANTUS.

Placido ſemper ſidere noſtras
Tecum, Rex, reviſat oras
Blanda Doris: aureis cubet arenis

Et pacato Cœlum Terras
Fœdere lambat ; mitia pangat
Cœlum Terris oſcula.

SALTUS.

Martia paſſim pila virenti
Fronde Palladis niteſcant.
Spontè falcem belliger
Induat enſis :
In abjectis niduletur
Clypeis ales ; hoſticâ fundat
Nectar apis galeâ.

SILVILUDIUM X.

CANTUS ZEPHYRI

Vladiſlao ſub veſperum Leypamas venienti.

SIDEREOS jam moritura condit
Lux oculos : jam flammeos
Cremanda rogo Aurora
Mea repoſcit flamina,
In nidulum ceu Phœnix
Vertenda dies meas optat alas.

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
MISCELLANEA.
LIBER SEPTIMUS.

Illuſt. D. Joan. Caroli Chodkiewics Croſenſis gymnaſii fundatori gratiarum actio.

Ut Ver perpetuo campos veſtivit amictu,
Mitis Apollineos repetebat Gratia Croſos.
Hic, (ut fortè cava feſſus convalle ſedebat
Vocalique rudes hilarabat carmine ſilvas)
Alloquitur Phœbum; Nunquam tibi Martia virtus
Chodkiewiciadæ, nunquam pugnata canentur
Prœlia? Num potiùs falſas Pandionis arces,
Enceladique canes pugnas, fictoſque Gigantas
Hylæumque trucem, trifidoque Typhoea telo

Pro! ingrate nimis? Sic jam fabricanda Lycæi
Culmina, ſic largâ nuper data munera dextrâ
Effluxêre tibi? Sic fatur, & inſilit Eurum,
Præcipitique fugax ſubit avia nubila greſſu.
Territus obſtupuit Phœbus, digitiſque remiſſis,
Ad terram tacito defluxit fiſtula lapſu:
Acre micant oculi, teneras ſuffuderat illi
Purpura nixque genas; ſubitique per ora pudoris
Illuxêre faces. Dubiâ tum mente revolvit
Quas Chodkiewicio dignè perſolvere laudes
Poſſet, & exſtructi meritum penſare Lycæi.
Gryps mediâ tum fortè ſpecu, vacuoque ſub antro
Montis, ubi dubios ſtruxit Natura penates,
Indulgente jugo, circum gentile tenebat
Concilium, ſolioque effultus terga decenti
Quadrupedum volucrumque greges ſecretus habebat
Arbiter, innumero poſſeſſa ſedilia cœtu,
Diverſus partitur honos; geminique Senatus
Imperii geminæ ſedêre cubilibus aulæ.
Hinc picturatis latè comitata catervis
Alituum Regina ſedet, cui plumea collo
Criſta tumet, fulvuſque latet diademate vertex.
Montivagos contra proceres, turbamque ferocem
Cornibus, extremoque accitos cardine fratres,
Marmaricus ductor primæ locat agmina turmæ.

Nec confuſa domus : pernicibus ordine ſedes
Prima datur : tractum lenti tenuêre ſecundum
Quadrupedes. Gryps ipſe gravi cælata metallo
Fulcra premit, ſtratoque vagum ſupereminet oſtro
Vulgus, & horrendum rigidis quatit unguibus enſem.
Tunc varias avium lites, queſtuſque ferarum
Audit, & illicitas aliena per arva rapinas,
Direptam ſobolem deſolatoſque Penates,
Vaſtatumque nemus, vacuique ſilentia nidi
Judicat : accuſant infeſto murmure Picæ,
Promtaque mobilibus jaciunt convicia linguis.
Facundo ſontes defendit Pſittacus ore :
Enſe ruit, quemcumque ducis ſententia damnat :
Enſe cadit latroque lupus, pirataque phoca :
Enſe reæ plectuntur aves. Jam Curia ſolvi
Debuerat, totumque foro diſcedere vulgus
Optabat ; medio cum pulcher in agmine Phœbus
Conſtitit, & docili præludens pectine carmen,
Bruta ſalutavit placidis animantia nervis.
Tum cunctis cecidêre jubæ, colloque minaces
Detumuêre tori : prono Gryps annuit enſe,
Intrepidumque, foreat ſi quæ dicenda, profari
Imperat, & plauſis jubet alta ſilentia pennis.
Tum ſic, laxatâ teſtudine, fatur Apollo.
Maxime pennigerûm dux, regnatorque ferarum

Immortale decus Caroli ; cui ſtemmata claræ
Gentis, & illuſtres radiant in imagine ceræ ;
Cui licet inſignis nutare cacumine coni
Et clypeo radiare ducis galeaque, ſuperba
Arce ſalutantes circumſpectare catervas,
Et poſt bella minor, dominum cum caſſis adornat,
Immotis hærere comis, ſi gratia menti
Fixa, nec æternæ migrarunt pectore laudes
Chodkiewiciadæ ; felix ingentibus auſis
Auctor ades, meritumque mihi largire laborem.
Scis, reor, Aoniis quæ tecta ſororibus ille
Condiderit, caſtos ubi nobilis unda Croſentæ
Exonerat fontes, raucoque volubilis auro
Obloquitur, noſtrique addiſcit murmura plectri,
Et doctos flores viventibus educat undis.
Huic ego nec Clarios amnes, fonteſque pudicos
Caſtaliæ, neque Pegaſeis Heliconia ripis
Flumina prætulerim : tanti ſed gratia facti
Egregias laudes, inſuetaque præmia poſcit.
Atque adeò æternæ monumenta attollere laudis
Jam dudum, memorique ducem ſacrare coloſſo
Aggredior ; ſed parca manum remoratur Egeſtas,
Et tangi queritur gracili levis ære crumena.
Tu cui Sarmatici tractus, gelidique Trionis
Arctoæ famulantur opes, da divite luxu

In domini laudes dignam conſurgere molem,
Et trifidum medio ſuccedere culmen Olympo.
Materiem celereſque feras, famulaſque volucres
Ferre jube: ſat quæque ſuas ſi finibus oras
Apportet, variis quas terra vel unda metallis
Progenerat. Tibi phœnices avis incola lucos
Pervolat, & teneros per mollia ſerica nidos
Sternit: Achæmeneis tibi livida marmora venis
Caucaſeæ tygres habitant, madidique ſub axe
Cardinis, auratâ Pardi ſtabulantur arenâ;
Ignotuſque procul gemmantibus innatat undis
Monoceros, vivoque jubas adſpergitur auro.
Armenio cryſtalla ferunt tibi vertice lynces:
Gryphes Hyberborei tibi circumfuſa metalli
Pondera ſcrutentur penitùs, gemmaſque recurvis
Unguibus effodiunt, & hiantis viſcera terræ
Denudant, ſolidiſque legunt magnetas in arvis:
Et quoties Pygmea grues poſt bella reviſunt
Theſſaliam, plauduntque Notos victricibus alis,
Nubeque vocali cingunt Pangæa triumpho,
Tunc ingens tibi præda redit: non gemmea deſunt
Dona, nec hoſtili direpta vertice conchæ
Et Palamedæo captiva monilia collo.
Non magnæ Junonis avem, doctæque Minervæ
Vectigal numerare pudet; nec Colchica cenſum

Ferre recuſat avis, nec dedignantur olores
Heliadum lacrymas, & odoris flebile truncis
Electrum, viridis prope littora carpere Padi,
Claraque ſubmiſſo diademata ſolvere collo.
Ipſe coloratis phœnix peregrinus ab Indis
Quicquid Gange ſuo, quicquid piſcatur Hydaſpe,
Portat, & aſſyriâ portat tibi merce tributum.
Quid memorem quæ dona ferat facunda Voluptas
Silvarum, viridis Noti regnator & Auſtri
Pſittacus, Oceano cui funditur Antarctoo
Litus, & Hiſpanis indelibata carinis
Divitias alio defendit frigore Tellus.
Quare age, dimiſſum mundi ſuper avia ſparge
Vulgus, & innumeris veniant ingentia terris
Munera ſublimes exornatura coloſſos.
Nam mihi cælatis aſſurgent terna tropæis
Culmina, pulcher ubi vitreis Saltinius undis
Lambit agros, & aprica loquax per gramina garrit.
Hic mihi barbarico celſus de marmore ſurget
Chodkiewiciades, immortalemque coloſſum
Suecorum ſtrages, & barbara prælia pingent.
Ipſe trucis frenator equi, clypeique coruſcus
Fulgure ſanguineum per aperta pericula latè
Sternet iter, Sueconumque gravi metet agmina ferro.
Præcipuè pugnam ex auro, ſolidoque elephanto

Moſcorum, verſaſque ſui ſuper arva Smolenſci
Effundam turres, & Moſco in ſanguine ovantem
Chodkiewiciadem media inter millia figam.
Quod ſi tanta tuo ſurgent ſpectacula ſumtu
Haud, reor, ingratum domino te, maximo Ductor,
Præſtiteris, nec vos poſthac volucreſque feræque
Immemores noſtri per Thracia jugera cantûs
Arguerim: meminiſtis enim ſolatia dicti
Pectinis, & liquidæ quondam teſtudinis artem.
Tunc me, per Lyciæ campos, Patarea canoris
Mulcentem dumeta modis, Acheloüs & aſper
Eurotas, primaſque nives, exutus Acarnan,
Et verſis Permeſſus aquis, refugoque Lycormas
Fonte ſequebatur: tunc ſtagna lacuſque tacebant,
Blandaque placatis immutuit unda procellis.
At variæ circum volucres, portantibus Euris,
Pendebant, alias plenis ſua ſilva vehebat
Frondibus, éque ſuis armenta cubilibus ibant.
Tempus erit, quando propter formoſa Croſentæ
Flumina, vocales decurrens pectine nervos,
Vos, veſtro cum Gryphe, feræ, cum Gryphe volucres
Deducam, Carolumque ſuis ſuper æthera tollam
Laudibus, atque acres referam teſtudine pugnas.
Tunc mea feſtivæ ſalient ad carmina quercus:
Tunc incluſa ſuis venient armenta cavernis,

Ipſaque

Ipſaque mirantes portabunt paſcua cervos,
Et comitata leves geſtabunt pabula damæ.
Ipſe ſuus cygnum nidus vehet, ipſa columbos
Turris, & aſcenſo taurus properabit aratro.
Tunc ſcopuli, tunc ipſa ſcient vaſtiſſima magnum
Antra loqui Carolum; tunc inter litora apta
Diſcentes repetent iterata vocabula ſilvæ.
Saxa mihi dicent Carolum, Carolumque ſonabunt
Convalles: Carolum liquentia flumina dicent,
Fortem ſaxa, gravem convalles, flumina largum.
Interea doctæ decimâ cum Pallade Muſæ
Saltineos circum fontes, viridemque Rimantum
Errabunt, floreſque novos & olentia thymbræ
Munera, cælatiſque acquirent ſerta columnis.
Pyramides ipſas circum delecta juventus
Stabit, & inciſas mirabitur ære catervas,
Et falſos oſtendet equos, tranſlataque pænè
Bella leget, totoque ducem laudabit in auro;
Alternoque dabit certantia carmina plauſu.
At vos, o lecti proceres, decernite tanto
Impenſas operi, veſtroſque aptate labores.
Tu volucrum imprimis ductor, cui creditur uni
Magnarum digeſtus opum, cæcæque per omnes
Divitiæ terras clauſique impendia mundi,
Aerium dimitte gregem: mea veſtiet æra

Quicquid inauratis deſpumat Iberia ripis,
Alpino quod monte nitet, quod lucida ditat
Æquora, quæ Boreas mollive Favonius aurâ
Educat, Eois quæ parturit Eurus arenis.
Dixerat: ille feras picturataſque volucres
Evocat. Arctoas illis acquirere gazas,
His Serum ſpoliare nemus, Maſſylaque rura
Imperat: his recto gelidas demonſtrat in Alpes
Enſe viam. Lybicos aliis peragrare Penates
Suadet, & obliquo Meroën tranſmittere lapſu:
Pygmalionæas alios partitur in oras,
Auroræque domos, & inhoſpita regna Niphatæ,
Quæque ferunt medio caput Acroceraunia cælo.
Ledæas alii paſſim populantur Amyclas,
Arabicoſque ſinus, Atlantæoſque receſſus.
Decreſcunt aliis Thomeſes ſaxeta, Thaſoſque
Orchomenique ſinus, & Dodonæa canoro
Ære loquax, patrioque ſonantia Bactra metallo.
Septimus Eoæ Titana cubilibus undæ
Lucifer extulerat; promiſſi certus Apollo
Exſuperat celeri Medocalna cacumina greſſu.
Apparent humiles campi, viridiſque Croſentæ
Litus, & umbroſis hilares convallibus undæ,
Et circum poſitis viridiſſima paſcua juncis.
Tum verò nubes oculis explorat, & omnem

Proſpectum latè cælo jacit : ilicet ingens
Alituum turmâ latuit polus, altaque circum
Caligant volucrum denſo convexa volatu.
Antevolant aliæ Zephyros, ſegneſque per auras
Avia cæruleo ludunt examina cælo :
Invadunt aliæ nubes, penituſque latentes
Aereis merguntur aquis, gaudentque ſuperbæ
Humentes innare Notos. Gryps ipſe ſupremum
Radit iter, dubiumque vagis ſuſpendit in auris
Pondus, & adductâ caſtigat nubila pennâ.
Fulmineum radiant oculi jubar, armat aduncus
Roſtra timor, ter lingua vibrat : funditur opima
Diſpersâ cervice tori ; ſurrectaque criſtis
Colla tument : ingens tacitis adnavigat auris
Remigium, reliquo Leo corpore territat Euros
Unguibus, & rigidâ pavidum ligat aëra caudâ.
Nec levior micat ante metus, mucrone timentes
Deſignat Zephyros, & tantùm vulnera differt.
Innumeræ comitantur aves, plauſuque ſecundo
Conſequitur Dominum famulis Exercitus alis.
Nec quiſquam tantis e millibus obvius audet
Ire duci ; ſed prima ſacris dant nubila pennis,
Claraque purpurei veſtigia regis adornant.
Tum lætum Pæana canunt, & ſupplice cantu
Gaudentem celebrant ; quis præpetis impetus alæ

In medias acies properum ferat, agmina quantus
Rumpat, inaurato quantus circumtonet enſe,
Vel quantus clypeo radiet ducis; aurea quantus
Poſſideat vexilla, quibus micet inclytus armis,
Quàm fidos dominâ pro caſſide fulminet ignes.
Tum demum cùm templa procul ripamque Croſentæ,
Et muros (veteris ſecreta palatia quondam
Rekutii) medioque ſonantia ſtagna fluento
Conſpexêre, Croſos hilari clangore ſalutant.
Vocales avibus procul aſſensêre cavernæ;
Saxa Croſos, dumeta Croſos, & flumina longè
Reſpondêre Croſos: lætis percuſſa reclamant
Vocibus, & læsâ reſonant aviaria ſilvâ.
Aoniâ tandem juvenum cingente coronâ,
Obvius hoſpitibus procurrit Apollo catervis.
Hic avium ductor, pariter rectorque ferarum,
Collectas omni terrarum limite gazas
Explicat, & plenis magni compendia mundi
Agglomerat cumulis: hîc fulvi dona talenti,
Illic argentum nitet, indigeſtaque moles
Æris, & incocto ſquallent orichalca metallo.
Præterea vario radiantia marmora ritu
Donat, & a bimari venientia ſaxa Corintho.
Et pictos ſilices & verſicolore ſuperbos
In maculâ rupes, duris ubi floribus hortus

Texitur, & fictas mendax lapis exprimit herbas,
Falſaque nativis interviret area ſulcis.
Addit & arcano florentes lumine gemmas,
Quicquid & Heſperiæ ramis flevêre ſorores,
Et Thetidis lacrymam, & cumulos admiſcet Eoæ
Grandinis, & ſiccos aſpergit ïaſpidis imbres.
Mirantur Charites: tantas miratur Apollo
Divitias, tantiſque ſuper lætatus acervis
Gaudet in obtutu, viſuſque per omnia ducit,
Et ſanctas attrectat opes: juvat aurea dona
Aut ebur, aut dignas digitis contingere gemmas.
Tum vocat Hiſtoriam: placido ſimul incipit ore.
Nata, cui veterum cuſtodia credita rerum,
Magnanimique duces, & decertata vetuſtis
Bella viris; quæ quicquid iners ſub nocte Vetuſtas
Occulit, & cæcis Oblivia nubibus umbrant,
Optanti retegis mundo, pariterque ſenectam
Orbis, & ingentis referas Elementa Juventæ,
Hunc mihi da proprium, Parnaſſia Virgo, laborem,
Hanc operam. Solido conſurgant ære Coloſſi
Ingentes, queis fama mei, memorataque bellis
Gloria condatur Caroli. Jacet omnis in artem
Materies, tanto certè miſcenda labori.
Pieridum venit apta manus, nec tarda ſequentur
Marmora; Threicii ſiquidem dulcedine plectri

Ipſe morans hortabor opus, placataque cantu
Inſolitas ultro concedent ſaxa figuras;
Effingique volent, & miti corpore vultus
Accipient, moreſque feræ. Tu ſedula tantùm
Incipe, & inſuetis fidens hortatibus aude.
Segniùs audito ſteterint Amphione Thebæ,
Aut accita meis quondam Priameia nervis
Mœnia, cùm montes, citharâ duce, ſponte per agros
Reptarent, junctuſque ſuæ deſcenderet Idæ
Dindymos, & totæ ſcandebant Pergama ſilvæ.
Sic ait, & niveum, flexâ teſtudine, collum
In lævam transfert: tenuit manus altera plectrum
Et liquidum tremulis intercipit aera nervis,
Inque ſonum Zephyros animat. Tum flamina juſtæ
Enumerant voces, digitiſque monentibus ictum
Aſſentitur ebur: reſpondent omnia ſilvæ.
Ipſi lætitiâ ſaliunt ad ſidera montes,
Intonſi montes; ipſæ jam carmina valles,
Ipſa ſonant arbuſta: vago canit unda recurſu
Bella Ducis, meritoſque ſonat poſt bella triumphos.
Interea lætæ domino cum Gryphe catervæ
Per campos lætiſque virentia paſcua ſcenis
Inſultant paſſim tumulis, dubioque volatu
Per ſudum liquidis volucres plausêre choreis.
Nec minus Hiſtoriam labor excitat: ipſa ſequentes

Adducit ſcopulos : locat ipſa volentia fundo
Marmora : ſurgentes ultro juvat ipſa coloſſos.
Aſſiſtunt Dominæ comites : & Gloria juxta,
Et Decus, & læti circumſtipantur Honores.
Bellaque, purpureiſque frequens Victoria pennis
Aſtat, & ingenuo florentes crine Triumphi
Hortanturque monentque ſimul : Mavortia Virtus
Edocet, & lauro redimitæ tempora Laudes.

Nec ſatis Hiſtoriæ tantos ſpectare labores ;
Sed properâ juviſſe manu. Strepit ardua ſaxis
Machina continuo nemoroſa per avia pulſu :
It fragor, & terris ingens redit ætheris Echo.
Nec ſegnes traxêre moræ : vix prona ſupino
Axe Dies niveos detorſit in æquora curſus,
Aurea cùm grandes ſubeunt convexa coloſſi :
Vix oculis operique fides, ſtupet ipſe labores
Veſper, & exactæ bis ſenis paſſibus Horæ
Mirantur natas uno ſub ſole columnas.

Certatim Clariæ vocalia plectra ſorores
Exercent, variantque ſonos, ut pollet ovanti
Quæque Lyrâ : virides aliæ de gramine nexus,
Et brevis exuvias apii, ſpoliumque liguſtri,
Aptaque purpureis appendunt lilia ſaxis.

Tunc felix hilarem compellat Gloria phœbum.
Cernis, ait ; quantis ſe terna ſub æthera moles

Paſcitur : & thorax, & turpe cruoribus aurum
Erubuit. Medio dux clarus in agmine Laudum
Non hoſtes, non tela videt : ſed pronus & ardens
Hic plenas campo galeas metit ; occupat illic
In curſu trepidos : latam ſecat inde plateam
Per medios, refugaſque truci ruit enſe catervas :
Donec jam victis, fuſo Michaele, maniplis
Conſtitit, & vacuâ reſpexit in æthera dextrâ.

Tertia dat Caroliqne fugam, ſtragemque Gothorum
Pyramis. Hæc rurſus bellantis imagine gaudet
Chodkieviciadæ : medias ſecat ipſe cohortes
Horridus armorum tonitru, nudoſque per enſes,
Tela per & galeas & equos cumuloſque frementûm,
Fœdaque congerie ſola, ſemianimumque cruorem,
Fulmineus ruit : innumeros teres induit hoſtes
Lancea, purpureo cruor imbre refrigerat enſem.
Primus ad Oceanum trepido vocat agmine turmas.
Præcipitique fugax Carolus ſecat alta carinâ :
Concita vela pudor, celeres timor addidit auras.

Hic ſtrages Albi lapidis, bellique procellam,
Et latè Gothico torrentes ſanguine campos
Aſpice, Revaliæ, Kokenhauſenſemque Gradivum.

Hæ verò, pictas ſcopulo quas ſuſpicis arces,
Ad patrias ſedes cognataque Livonis arva
Chodkieviciadæ multis rediêre triumphis.

Maſcovius ſummo Mavors in culmine fulget
Pyramidis : fulgent longè captiva Smolenſci
Mœnia, disjectæque ſuis cum turribus arces,
Multaque de cæſis radiat Victoria Moſchis.
Dixerat : ambroſio tum Cynthius ore profatur,
Nunc mea felicem tandem ſortita Lycæa
Fortunam ; cum facta viri memoranda, duciſque
Immortale decus vicinâ ſede tueri
Conceſſum. Non hoc humentis nubila Cori,
Non hoc imbriferæ hyemes opus, actaque cælo
Fulmina, Theſſalici non agmina carceris horret ;
Non rerum ſenium : ſtabit dum ſidera current.

ITER ROMANUM.

IBIS Hyperboreos, non ſegnis, Epiſtola, campos,
Quâ riguus patriam Viſtula lambit humum.
Ne pudeat, quod firma parum veſtigia figas,
Alternoque cadant ſaucia crura pede.
Quæ procul audaci conantur in aera ſaltu
Teſqua pruinoſum ferre ſub aſtra caput,
Nubiferas Alpes, & ſuppoſita Ceraunia cælo,
Et Pyræneis æmula ſaxa jugis ;

Sæpe per obſtantes dum te remorantur hiatus,
Succiduos dices detinuiſſe pedes.
Forſan ubi planos, Aquilonia regna, Triones
Et patrios felix accelerâris agros;
Incipient virides paſſim ſubſidere campi,
Celſa videbuntur detumuiſſe juga.
Et quæ Viſtuleis latè perfunditur undis,
Præbebit faciles mollior ora vias.
Hic ubi Sarmaticas curſu ſuperaveris arces,
Quà vagus irriguis Narvia ſerpit agris;
Pieriis repetes regnata palatia Muſis,
Pultopolitano ſacra Lycæa Deo.
Hic ſociis referes, ut idonea vitibus arva,
Et Latios tandem tranſierimus agros.
Et Patribus primùm miſſam largire ſalutem
À me, & Nicoleo ter mea verba meo.
Huic noſtræ mala dira viæ, mala dura laboris,
Caſtaliis referes officioſa modis.
Prima profecturos Poſnania vidit alumnos
Extremum Sociis ingeminare VALE.
Vidit in amplexu caros ſe fundere fratres,
Lætaque confuſis dicere vota ſonis.
Inde per extremas quà Marchia flectitur oras,
Et niger illimes Odera vertit aquas;
Saxoniæ tractus infidaque regna ſubimus:

Apta peregrinis Lipſia tecta dedit.
Tota Lutheranis ſed inhoſpita Lipſia ſacris
    In permutatâ religione furit.
Hic tamen antiquas, immania marmora, ſedes,
    Structaque non parcâ ſaxea templa manu
Miramur taciti, pollutaque ſacra dolemus,
    Atque profanatas commiſeramur opes.
Poſtera cùm primos Aurora reduceret ignes,
    Ad currum bijuges aſſociantur equi:
Erigimur ſtratis, & perfida linquimus arva.
    Totus erat pluvio nubilus imbre dies.
Heu mihi! ſol aliam poſtquam tulit æquore lucem,
    Totus erat nimio torridus igne dies.
Hic mihi flammantes incandeſcebat ad æſtus,
    Et ſubito totum languit in igne caput.
Præ foribus maleſana Febris jam ſtabat, & ingens
    Indeplorati corporis ardor erat.
Cauſa mali montes, quos flamma reciproca torret,
    Sole repercuſſas ejaculante faces.
Nam, ſi vera rudes enarravêre coloni,
    Hic magis æſtivo Virgo Leone furit:
Pandaque mortiferos diffundit Libra vapores,
    Æſtatiſque vices imperiumque tenet.
Cauſa latet, ſanoſne petat vindemia ſoles,
    An vitio ſicci candeat aura ſoli.

Quà data porta ruo, dubiæque pericula vitæ
　Evitaturam non moror ipſe fugam.
Et celeres propero per aperta, per invia plantas,
　Denſa frondoſum quà tegit umbra nemus.
Interea, foſſæ pretioſa pericula terræ,
　Unum, quod tanti cauſa doloris erat,
Argentum, modici mala veſtigalia cenſûs,
　Deprædatrices diripuère manus.
Aſtabant mœſti, leviùs ſed ademta ſodales
　Omnia, quàm longas indoluère vias.
Vos ego tunc, quercus, vos frigida marmora, teſtes,
　Vos imploro meæ conſcia ſaxa fugæ.
Vos etiam (nam vos, memini, miſerebat eundis)
　Indeſolatis hoſpita luſtra feris:
Quin etiam miſero reſpondebatis ab antris,
　Dum ciet alternos vocis imago ſonos.
Quos ego tunc, (audiſtis enim, mœſtæque querelæ
　Vocibus impulſas attonuère petras.)
Quos ego tunc gemitus? aut quæ ſuſpiria fudi?
　Dum, velut occiſo ſolus Achate vagor.
Et queror, et dubio rurſus ſub corde revolvo,
　Viveret, an tantùm ſaucius ille foret.
Occiſum rurſus reor, ac pernicior Euro
　Plana repentino prævehor arva gradu.
Stramineas prope fortè domos, ſtipuliſque colebat

Non bene protectas ruſtica turba caſas.
Accelero, lacrymiſque peto miſerabile cædis
Effugium, taciti nuncius ipſe mali.
Conveniunt, lapſumque fugâ ſolantur agreſtes
Dum mihi fumoſus vertice ſudor abit.
Genua labant, totos quatit æger anhelitus artus
Et negat expreſſos languida lingua ſonos.
Sic magis ut miſerum lamentarentur, in ipſos
Illorum fletus ingenioſus eram.
Atque meos tandem caſus interprete nutu,
(Nam fuit ad ſuetos hoſpita lingua modos;)
Undique me turbâ circumſtipante, renarro
Et queror, indignas illacrymante vices.
Ilicet ex oculis priùs omnibus excidit imber,
Et lacrymis grandes intepuêre genæ.
Inde ferunt Cererem, preſſique coagula lactis,
Et, quæ vicino fonte fluebat, aquam.
Accedo menſis, & dulcia cymbia lymphæ
Haurio, de ſalſo plus tamen imbre bibo.
Demiſſæ ſedenim miſcebant fercula guttæ,
Condibatque rudes flebilis unda cibos.
Ut ceſſêre dapes, viridem fenilia turrim
Nocturni repeto mollia fulcra tori.
Longa ſed inviſam removet dum cura quietem,
Laſſa recuſabant membra ſopore frui.

Hei mihi! quàm pigri tum ſegnis inertia mundi
Viſaque quàm tardo ſidera nare polo!
Ipſa videbantur glacialis plauſtra Bootæ
Preſſa Lycaonio diriguiſſe gelu.
Expergiſcentis vix tandem cornua Lunæ
Proſpicio ſummis evigilare jugis:
Suſpiro, roſeoque pigram Tritonida lecto,
Et queror immites ſtertere Solis equos.
Invitata meis cùm mox Aurora querelis,
Eoo roſeum protulit amne caput.
Conſurgo, fauſtumque precor mihi ſurgere ſolem,
Et Superos ſupplex in mea vota voco.
Audivêre preces; ſociæ nam nuntia vitæ
Fraternâ venit littera miſſa manu.
Et brevis illius fuerat ſententia ſcripti,
* *Nil mihi reſcribas, attamen ipſe veni.*
Continuò caſtigo moras, ſilvamque remenſus
Affero ſolicitis Patribus hoſpes AVE.
Et ſimul appoſitâ curamus corpora cenâ,
Membraque frondoſo ſternimus apta toro.
Manè petebatur propero Bamberga meatu:
Naufragii ſtatio portus et illa fuit.
Hic habitat Clariis devota ſacraria Muſis
Cultorum Jeſu docta caterva Patrum.
Hoſpita tecta patent, conſternatique labore

* *Ovid. in Epiſtol. Her.*

Solamur longâ perdita membra fame.
Inde Ratisbonam, quam turbidus alluit Iſter,
Et circumfuſis luxuriatur agris;
Quaſque colit ſedes Ingolſtadiana juventus,
Et Monaci celſas, regia tecta, domos
Mox Hallam petimus, vicinaque mœnibus Hallæ
Oppida, quæ ruptis alluis, Oene, vadis.
Hic inter canos, hiberna cacumina, montes,
Et quæ Sol torvis aſpicit arva genis,
Brixina Bolſanique procul vineta petuntur,
Atque Tridentini pinguia rura ſoli.
Septa latrocinii cæcis via rurſus ab antris
Flumineum cautos ire coëgit iter.
Arboreâque ſuper liquidas ſtrue currimus undas,
Et latiæ tandem radimus arva plagæ.
Poſtera cùm roſeas lux emerſiſſet in auras,
Et jam ſole recens erubuiſſet humus,
Pulchra coronatas attollit Mantua turres;
Altius aſſurgunt aurea tecta Ducis.
Ingredimur: denſis glomerantur compita turbis,
Et populi toto fluctuat unda foro.
Hinc picturatis laqueata palatia ſaxis,
Templaque divitibus conſpicienda tholis.
Hinc fora mirantur, venantur lumina Patrum,
Et foribus celſas porticibuſque domos.

Nec minùs attonitas opulenta Bononia mentes,
Nec minùs antiquæ detinuêre Senæ.
Una tamen latias inter Florentia ſedes
Viſa mihi nitidos diſpoſuiſſe lares.
Qualia pubentes variant violaria ſulcos,
Scitaque diſpoſitis floribus arva placent.
Vitiferos illinc, non ſobria culmina, montes
Scandimus, Hetruſcos prævehimurque lacus.
Et tandem pluvium cælo revehente Novembrem,
Flaminiæ terimus pulverulenta viæ.
Apparent centum pendentia tecta columnis,
Apparent latio pegmata celſa foro:
Ipſaque Roma patet. Salve, pulcherrima mundi
Roma, Palatinis ardua Roma jugis.
Pulchraque tergemini ſalve domus hoſpita mundi:
Divinæ ſalve Religionis honos,
Quæ mare, quæ terras & utroque rubentia ſole
De Capitolino vertice regna vides.
Hinc Quirinalis rerum faſtigia clivi,
Hinc Vaticanæ regia tecta domûs
His Pater attonitum ſpeculatus ab arcibus orbem,
Regna cui flexo procubuère genu,
Cui Polus, & latè liquidi patet ætheris aula,
Et referat famulas ad pia juſſa fores.
O quantâ rerum ſe majeſtate coronat!

Quantaque vicinis invidet aula polis!
Ille tamen qui ſe mirantibus invehit aſtris,
Et cava non humilis nubila tranat apex.
O quantum ſpatiis indulget, & aera quantum
Occupat, & brutam vertice ſpernit humum.
Scilicet ampla patet Laurentis regia Petri,
Conſtantine, tuâ regia cepta manu.
Hanc circum tot jam laſſantur ſecula molem,
Et ſenium mundi grande fatigat opus.
Ipſa ſuo ſegni miratur machina niſu
Inconſummatâ tecta ſtupêre morâ.
Dumque vetat tantos operum dormire labores,
Artificum lentas increpat ipſa manus.
Sic mecum tacitus miror dum mœnia, ſubter
Denſa ſuburbanum vinea monſtrat iter.
Interea pronas Sol detorquebat habenas,
Et niger adverſos veſper agebat equos.
Farneſiana patet noſtræ domus hoſpita cenæ;
Quæ tamen a JESU nomine nomen habet.
Mane venit: Latiis petimus ſacra tecta Camenis,
Gregorii ſanctæ quæ poſuiſtis opes.
Hinc in Apollineos, aliam Parnaſſida, ludos
Hippocreneæ conſtituêre Deæ.
Hæc domus, hæc requies nobis, hæc meta laborum:
Non eventuri meta doloris erat.

(Inſperata meo quid nuncia demorer ore ?)
Intempeſtivo funere frater obit.
Non corcyræis illum Podalirius herbis,
Non data Mœoniâ pharmaca ſæpe manu
Non illum fatis, medicis ſata gramina campis
Non inſtillatæ præripuiſtis aquæ.
Vidimus attonitos fraternâ morte ſodales,
Pallida dejectis flere per ora genis:
Aſt ego quas illi lacrymas, quæ carmina fund
Singultu medios impediente ſonos ?
Quælibet humentes irroret lacryma vultus,
Et pro materiâ parva futura ſuâ.
An faciles deflebo ſuo cum pondere mores,
Eloquiique ſacras & pietatis opes ?
An feſtinati præreptas crimine leti
Ingenii dotes divitiaſque ſui ?
Cetera quid memorem ? vacuat ſua lumina m
Et lacrymæ ſteriles deſtituêre genas.

Qui vehitis, domino parva tributa mari:
Et tu, Tibri, tuam qui circumlaberis urbem,
Et famulas præter mœnia volvis aquas:
Scilicet & ripas oculis mutare licebit:
Per mea flumineas lumina flecte vias.
Flectit & undoſis gemitum ſingultibus arcet:
Vix ſinit extremum dicere voce VALE.

FINIS.

CASIMIRI
SARBIEVII
EPIGRAMMATUM
LIBER UNUS.

MATTHIÆ

MATTHIÆ CASIMIRI
SARBIEVII
EPIGRAMMATUM
LIBER UNUS.

I.

AD TARQUINIUM GALLUTIUM

E Societate JESU *oratorem & poëtam clarissimum:*

Cùm ei sua de divino Amore epigrammata traderet.

DUM tibi divinos jussi ferremus Amores,
Urget Amor gressus ferre, referre Timor.
Hic trahit, hic retrahit gressus: hic pugnat, & ille
Ille suis nixus viribus, iste suis.
Hic jaculum jacit, ille jacit. Pugnatur: Amoris
Tela Timor, vibrat tela Timoris Amor.
Ut tibi divinos tandem ferremus Amores,
Victus uterque fuit, victor uterque fuit.

I I.

RELIGIOSUM PAUPERTATIS VOTUM.

Si dederit homo omnem ſubſtantiam domûs ſuæ pro dilectione, quaſi NIHIL *deſpiciet eam.* Cant. 8.

VENALEM nuper cælo mercabar Amorem:
Quis credat? qui ſe venderet, ipſe fuit.
Aurum donabam: ſed emi ſe noluit auro.
Cùm largirer opes, rejiciebat opes.
Omnia donabam: ſed noluit omnia. Totum
Quod ſupereſt (inquam) si placet, aufer, Amor.
Riſit: & æthereo quid inutile quæris Amori
Solicitus pretium? da NIHIL (inquit) Emes.

I I I.

HASTILUDIUM FORTUNÆ ET DIVINI AMORIS.

Dotalis Fortunæ annulus, orbis. Seneca.

Deus eſt Sphæra, cujus centrum eſt ubique; circumferentia nuſquam. Proclus.

META volaturæ ſteterat teres annulus haſtæ:
Annulus ad dociles pervia meta manus.

Annulus Orbis erat : Fortuna ciebat ad Orbem,
Et ſimul æthereus tela ciebat Amor.
Fortunæ mediam teres annulus induit haſtam:
Major, ait, nobis meta petetur, Amor.
Et temerè jactum jaculatus in æthera telum,
Nuſquam meta mea eſt, inquit, ubique mea eſt.

I V.

Veniat dilectus meus in hortum ſuum. Cant. 5.

PULCHER Amor ſumsit rudis inſtrumenta coloni,
Et ſua depoſuit tela ſuaſque faces:
Et manibus ſtivam rapuit; caſtique laboris
Ad ſua ruricolas junxit aratra boves.
Ilicet, ut facili ſubvertit vomere corda,
Caſtaque virginibus Gratia crevit agris;
Flos, ait, unus abeſt: ſunt cetera millia florum.
Ut nullus possit, CHRISTE, deeſſe, Veni.

V.

De S. MAMMETE Martyre a leonibus, quibus erat objectus, intacto.

PARVUS in extremam MAMMES deſcendit arenam
Squalebant tenui pallida membra fame.
Horruit hanc prædam venantûm turba ferarum,

Et potuit ſeſe vincere longa fames.
Unde protervorum jejunia victa leonum?
Sic docuit Martyr; sic didicêre feræ.

V I.

De eodem.

Prætor inhumanis, MAMMES, te dentibus offert;
Immaturus adhuc, parvule, Martyr eras.
Præside mansueti ſed plus ſapuêre leones,
Pro puero mores dedidicêre ſuos.
Norant ſeptenni faciles ignoſcere prædæ;
Cui Prætor rabidas juſſerat eſſe feras.
Parcere si placidi puero ſcivêre leones,
Illi Prætores, tu leo Prætor eras.

V I I.

Quis mihi det te fratrem meum ſugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris? Cant. 8.

Quo tandem meus avolavit ille?
Formosissimus ille Natus, ille
Quò tandem meus avolavit Infans?
An jam Bethlemium reliquit antrum,
Natalesque caſas, & hoſpitalis
Fortunata petit fluenta Nili?

Obſtent culmina, fabuloſus obſtet
Hæmus, Pelion, Oſſa, Pindus, Othrys;
Ut pulſum celer aſſequar Puellum;
Nimbis ocyor, ocyor procellis
Pergam; per ſaliceta, per rubeta,
Per deſerta, per aſperos hiatus,
Per ſpineta, per iliceta pergam.
An rurſus Pharias peroſus oras
Damnato redit exſul e Canopo,
Tranquillamque petit redux Idumen?
Ut pulſum celer aſſequar Puellum,
Stent inter ſcopulique frondeſque
Silvæ verticibus minentur inter;
Damis ocyor, ocyor capellis
Vadam; per fruticeta, per vepreta;
Per dumeta, per invios receſſus,
Per querceta, per æſculeta vadam.
An latè Solymas peragrat oras,
Et pinguis juga calcat Hermonæi?
Carmelique ſuper nivale tergum
Formoſis ſpatiatur in viretis,
Qua circumfluus elegante ripâ,
Singultantibus evolutus antris
Jordanes ſonat, & remurmurantes
Seſe fluctibus alloquuntur undæ?
Ut pulſum celer aſſequar Puellum,

Pardis ocyor, ocyor leænis
Curram, per ſiliceta, per fruteta,
Per pineta, per obvias paludes,
Per ſaxeta, per arboreta curram.
An noſtri vitiis iniquus orbis
Centum Tænarios triumphat hoſtes?
Stellarumque procul favente pompâ
Phœbi ſcandit equos, & ordinata
Molli sidera temperat capiſtro?
Ut lætum celer aſſequar Puellum,
Fulgetriſque, curulibuſve flammis,
Aurigantibus Africis & Euris,
Et blandis Zephyris Favoniiſque
Per lenes ferar inquietus auras,
Et desiderii vehente pennâ,
Spirantûm vehar eſſedo Notorum,
Vernarumque rotis Eteſiarum.
Sed quò me rapit incitatus ardor?
Ambo ludimur, ambo: dum Puellum
Quæro, quærit & ipſe me Puellus,
Et vaſtos procul obſecrat receſſus:
Obteſtatur agros, nihilque de me
Reſpondentia ſciſcitatur arva:
Sic & me fuga ludit & Puellum.
Stabo. Quemque vagum nequit, videbo
An poſſit DEUS invenire ſtantem.

VIII.

DE D. MARIA MAGDALENA.

Per vicos & plateas quæram, quem diligit anima mea. Cant. 3.

ET gemit, & miſeris singultibus aſtra laceſſit,
Et ſalſo teneras irrigat amne genas.
Et cava per, per acuta celer, per inhoſpita fertur:
Et per aperta fugax, & per iniqua ruit.
Quid facit ad tantos tam prodiga lacryma curſus?
MAGDALIS in lacrymis navigat ipſa ſuis.

IX.

De Puero JESU nato.

QUID eſſe possit hoc Puello carius?
Cui mellis ore plena manat copia,
Illime plenis balſamum rivis abit,
Et liberali nectar amne labitur,
Stellæ ſerenis illigantur crinibus,
Purâque cirri luce cervicem rigant,
Et e biſulcâ siderum natus face
Pectit coruſcas aureus pecten comas?
Sed exoletâ naſcitur Puer casâ,
Et exquilino natus in fimo jacet,

Dextrâque culmum prenſat, & fœnum premit;
Cæloque coram nudus, & coram Gelu
Injurioſâ ſtringitur Puer nive.
Quid eſſe possit hoc Puello vilius?

X.

Memores uberum tuorum. Cant. 1.

Ibi dabo tibi ubera mea. Cant. 7.

VELLE meas, mi Sponſe, canis te ſugere mammas:
Sic quæ ſponsa fui, jam tibi mater ero.
Ipſa tuas etiam memini me ſugere mammas:
Sic qui Sponſus eras, tunc mihi mater eras.
Ambo iterùm bibimus de mammâ ſæpiùs unâ:
Sic ſoror ipſa tibi, tu mihi frater eras.
O Amor! unus Amor! quos non effingis Amores?
Omnibus omnis eris, si tibi nullus eris.

X I.

Surge, Aquilo, & veni: Auſter, perfla hortum meum, & fluant aromata illius. Cant. 4.

ASTRA rogant lenes morientia lilia nimbos,
Et roſa ſub nimio ſole precatur aquas.
Quid faciat? ventos Amor advocat, advocat imbres:

Irriguo quorum rore revixit ager.
Quàm pulchri flores ! quorum laſsiſsima cultu
Spirat humus ventis, ſudat Olympus aquis.

XII.

DE PUERO JESU CASTITATIS AMATORE.

Ego flos campi. Cant. 2.

Etesiarum Gratiæ, vagorumque
Favoniorum, Sarmatæque tibicen
Septemtrionis, & Britanne cum Cauro
Apeliota, regis Æoli turmæ,
Circumvolate præpetes meum florem,
Blandoque lætum ſibilo ſalutate
Dulceſque malas, floreamque cervicem,
Corallinumque floris aurei labrum
Non flánte naſo, nec tumentibus buccis,
Sed complicatis oſculemini labris.
Sed ante frontem myſtacaſque nimborum
Abradat Auſter, & novaculâ veris
Moroſus udam tondeat Notus barbam,
Ne recta puris obſtet oſculis ſeta.
Tum verò ſudi gratiâ decens vultus
Tam delicatum baſiabitur florem,

R v

Et lenis auræ murmur inſuſurrabit.
Adsint & omnes graminumque florumque,
Omneſque caſtæ Chloridis venuſtates;
Suaſque vadant ordinata per turmas,
Argenteorum caſtra lilietorum,
Et aureorum copiæ roſetorum.
Omnes ſupinâ ſupplices comâ, reddant
Suo tributum laudis Imperatori,
Novamque veris gratulentur ætatem:
Neu sit pudori liliiſque nardiſque,
Proniſque calthis, cernuiſque verbenis,
Rogare velle floridæ juventutis
A liberali Rege prærogativam
Et caſtitatis impetrare decretum.
Exinde pulchra convocentur ad signa
Sub caſtitatis Rege militaturi,
Tecti rubente fusilis comæ criſtâ
Duces acanthi, militeſque verbenæ,
Amazonumque prima turma caltharum.
Eant & indi protinùs granadilli,
Et expeditis ſpiculiſque clavorum,
Hirtiſque ſpinis, lanceiſque, flagriſque,
Contra furores audeant Dioneos
Veneficorum ſenticeta philtrorum,
Herboſa contra tela, Cyprios flores,
Amasioſque dimicare Narciſſos.

Morare miles ? & vocante Bellonâ,
Sparsi per hortos otiamini flores ?
Flos ecce veſtri primus agminis Ductor,
Pro caſtitatis laude præliaturus,
Se Martiali collocavit in campo.

XIII.

Lampades ejus lampades ignis. Cant. 8.

O EGO si fierem medio sita cardine tellus !
Sponſe, tuâ ſtarem pendula Sponſa manu.
O ego si fierem liquido torrentior amni !
Ad nutus fluerem lenior amne tuos.
O ego si fierem rapidis pernicior Euris !
Fingerer obſequiis promtiùs ipſa tuis,
O tandem, nisi sim celeri velocior igne,
Vel fieri cuperem cuncta, vel eſſe nihil.

XIV.

Trahe me : poſt te curremus. Cant. 1.

MI JESU, sine te per opaca, per invia tendam ?
Et potero longas te sine ferre moras ?
Felix, ah felix olim tua MAGDALA, quæ ſe
Nexuerat vinctis ad tua crura comis !
Sic comes illa tuum nunquam linquebat Amorem :

X V.

Ad omnia verſatilis.

CASTUS Amor ramo pharetram commendat & arc
Arma valete : novum me vocat, inquit, opu
Plana per æquales ſe ſtraverat area campos,
In glacie qualem Dædala fingit hiems.
Hic Amor, adducto ludentis more flagello,
Ludendi locus eſt, ſed trochus, inquit, abeſt.
Eia cor huc prodi, clamo : cor prodit, & inde
Dum putat eſſe trochum, cor mihi verſat Amo

X V I.

D. MAGDALENA ſub Cruce flens.

AH sitio ! clamas : abſunt his rupibus undæ;
Sola fluunt oculis flumina, ſola bibe.

X V I I.

Revertere, Sulamitis. Revertere, dilecte.
Cant. 2. & 6.

Inſequeris, fugio: clamaſque, Revertere, JESU,
Et reduces ad te flecto repentè vias.
Inſequor, ipſe fugis: clamoque, Revertere, JESU:
Et faciles ad me flectis, amice, vias.
Aſſequeris, fugio: fugis, aſſequor: o bonus error!
Obſequii felix o in amore fuga!
Ad te, ne fugias, tua me fuga, CHRISTE, reducet:
Dux tibi ne fugiam, vel meus error erit.

X V I I I.

SACRI STUDIOSUS OBSEQUII CADAVER EST.

Fortis eſt ut mors dilectio. Cant. 8.

Ut ſcires, quo, CHRISTE, tui flammarer amore;
Non unus pro me nuntius ivit amor.
Cor ad te miſi; cor non eſt, CHRISTE, reverſum:
Mitto voluntatem, CHRISTE; nec illa redit.
Ut tandem totam poſſet tibi dedere mentem,
Intellectus erat miſſus; & ille manet.
Nunc animam mitto: quòd si non illa redibit,
O ego quàm vivum, CHRISTE, cadaver ero!

X I X.

Epitaphium vivo.

ET vivo, & morior, Quid inanes demoror auras?
Quid juvat ambiguis neſtere fata moris?
Conſtrue perpetuis halantem floribus urnam
Et tumulum nobis pone ſuperſtes, Amor.
Hîc ſepeli miſerum, & lacrymis aſperge jacentem,
Et duo marmoreis carmina cæde notis.
Et vivo, & morior. Poſsis in amore, Viator,
Et quo vivo, mori; & vivere, quo morior!

X X.

BERNARDINO HOSTI miſſa Imago CHRISTI cruci affixi.

ME ſegnis non figis, Amor? ſunt omnia præſto:
Crux arcus, jaculum CHRISTUS, & Hoſtis ego.

X X I.

Super rivulos aquarum.

ERRABAM nuper vitreas prope Tibridis undas,
Quà ſolet ad ſcopulum naufraga lympha queri.
Dicebam: Mea lympha, meos lacrymeris amores;
Nam me jam lacrymæ deſtituêre meæ.

O ego ſi poſſem fieri tam prodigus amnis!
  Æternâ fluerem pulchra per arva fugâ.
Hæc ego : ſed tacitas ſuſpendit lympha querelas :
  In me mutari forſan & ipſa cupit.

XXII.

Imago B. Stanislai Kostkæ Romana.

Quis te tam lepidâ mentitur imagine pictor?
  Quæ tam viva tuas temperat umbra genas?
Tu palles pallet. Quòd ſi rubet illa, rubeſcis.
  Tu vitâ, vitâ non caret illa ſuâ.
Tu ſine corde manes; manet hæc ſine corde: loquente
  Te, loquitur; viſus te jaciente, jacit.
Par eſt laus vobis, diſparque : fidelis imago
  Illa tui; ſed tu, STANESILAE, Dei.

XXIII.

Nuntietis ei, quia amore langueo. Cant. 5.

Porrigo dum terris aures, dum ſurrigo cælo;
  Clamat, Ama, Tellus; clamat Olympus, Ama.
Sint irata licet, gelidum mare ſuadet amare,
  Fulgur amore micat, fulmen amore tonat.
Aura tuos Igniſque mihi commendat Amores.
  Saxa repercussis vociferantur aquis.

Non opus eſt poſthac nobiſcum CHRISTE, loquamur;
Orator noſtri mundus Amoris erit.

XXIV.

Amor Divinus.

COR mihi clamat. Amor clamat. Cor dormit, & ille.
Ambo tacent : ſurgit Cor mihi, ſurgit Amor.
Cor mihi plorat, Amor plorat. Cor ridet, & ille.
Ambo canunt : plaudit Cor mihi, plaudit Amor.
Tene verecundi, Cor, Amoris dixero fratrem?
Tene mei fratrem dixero Cordis, Amor?
Neſcio, quid ſit Amor Cordi, quid Cor ſit Amori?
Hoc ſcio quod totus Cor ego, CHRISTUS Amor.

XXV.

Oſculetur me oſculo oris ſui. Cant. 1.

QUÆREBAM noſtris si quis daret oſcula labris
Dum meus, heu! longo tempore Sponſus abeſt.
Oſcula poſcebam Cælum : dabat oſcula Cælum :
Sed ſatiare meas non potuêre genas.
Oſcula poſcebam Terram : dabat oſcula Terra :
Sed fuerant tactis aſperiora petris.
Terra vale, Cælumque vale : dabit oſcula Sponſus:
O eſſent, quot ſunt vota, tot ora mihi!

XXVI.

Meliora ſunt ubera tua. Cant. 1.

Hinc mihi ſe Tellus menſâ ponebat in unâ,
Invitans tacito murmure; ſponsa, ſede.
Illinc ſe paterâ mare propinabat in unâ,
Increpitans rauco vortice; Sponſa, bibe.
Tunc ego: Terra, tuos nolo; Mare, nolo liquores:
Tu mihi, Sponſe, fames; Tu mihi, Sponſe, ſitis.
Audiit, & geminum Sponſus mihi protulit Uber;
Tu mihi, Sponſe, cibus; Tu mihi potus eris.

XXVII.

De Angelo B. Aloysio aſtante.

Quam benè ſiderei vultus imitatur Ephebi:
Et ſimili ridet lacteus ore puer!
Hic niveis par eſt, niveis par ille liguſtris:
Ille roſâ, multâ purpurat iſte roſâ.
Pura verecundo ſublucent lumina ſole:
Et roſeus teneras ſtat pudor ante genas.
Diſſimiles habitu, ſimiles ſibi moribus ambo:
Dicite, ſint ſimiles, diſſimileſne magis?

XXVIII.

De eodem.

ANGELE, GONZAGA es, ſi pictas exuis alas,
Si GONZAGA alas induis, Angelus es.

XXIX.

Venatio Amoris.

VENATUM cæli croceos Amor ibat in agros:
Sed, qui corda pius depopulatur, Amor.
Occurrêre lupi, procul occurrêre leones,
Et procul in jaculis hiſpidus ibat Amor.
Ecce volaturæ vix erupêre ſagittæ,
Protinus æthereæ procubuêre feræ.
Quid clauſum tam ſæva juvat cuſtodia cælum?
Pandit Amor planas per fera monſtra vias.

XXX.

Venatio Amoris & JESU.

SURGE, volaturas, Amor, ejaculare ſagittas:
Es mihi meta, Deus; ſim tibi meta, Deus.
Corda cruentandis pateant tua, CHRISTE, ſagittis,
Ut fias jaculis ſaucia præda meis.
Corda cruentandis pateant mea, CHRISTE, ſagittls,
Ut fiam jaculis ſaucia præda tuis.

Quàm tibi, CHRISTE, capi, venari tam mihi dulce:
Quàm tibi venari, tam mihi dulce capi.

XXXI.

SAGITTA DIVINI AMORIS.

Vulneraſti cor meum. Cant. 4.

ILLA ego ſidereis depromta Sagitta pharetris
Quam pius ad Superos ejaculatur Amor.
Quæro meam, ſed quæro meo ſine vulnere metam;
Nam mea non didicit vulnera ferre manus?
Quis credat, potuiſſe dari ſine vulnere metam
Hic rèquieſce meo vulnere, CHRISTUS, ait.
Accelero, metamque premo ſine vulnere: ſed jam
Ne poſſem vulnus figere, vulnus erat.

XXXII.

B. ALOYSIUS pingitur induƈto ſuper togam linteo.

PULCHRA Dies, & Nox pulchræ germana Diei,
Artificem puero fortè locabat acum.
Àltera prætextam, longam dabat altera pallam;
Illa nigram, niveam neverat illa togam.
Quos puer ut riguos in ſe conſpexit amiƈtus,
Et Nox, & moto fulsit ab ore Dies.
O formoſe puer! quò ſe formosior eſſet,
Ipſa, puer, te Nox induit, ipſa Dies.

XXXIII.

Donec aſpiret dies, & inclinentur umbræ. Cant.

QUID nocti lumen, luci quid quærimus umbram?
  Nocte dies nobis eſt Amor; umbra die.

XXXIV.

Fortis eſt ut mors dilectio. Cant. 8.

MORS & Amor gemini pugnant de laude triumphi
  Mors pharetrâ, pharetrâ conſpiciendus Amor:
Mors ait, expugno certis ego corpora telis.
  Expugno flammis pectora, dixit Amor.
Major, ait, mihi, Mors, victoria cedit Amore:
  At mihi major, ait, gloria cedit, Amor.
Tentarent & tela, pares niſi diceret eſſe
  Victor utroque Deus, victus utroque Deus.

XXXV.

Inverſa & humi jacens retrò B. ALOYSII Corona.

QUALIS, ubi liquidæ riguis ſingultibus undæ
  Proluit aprici culta Galeſus agri:
Talis in aſſiduos lacrymis ALOYSIUS imbres
  Liquitur, & puris pectus inundat aquis.

Scilicet ex iſtis naſcuntur lilia rivis,
Deque pio vivus flumine potat ager.
Quid mirum? si versa retrò, si ſpreta Corona:
Quam dominus fletu conſerit, occat humum?

XXXVI.

Ejuſdem poſita retrò Corona.

AUREA cùm felix diademata poneret heres,
Viſa sibi raptis flere Corona comis:
Cúmque ſuos iterùm vellet circumdare crines,
Ad domini caros procubuiſſe pedes.
Ipſe ſed acciduam pedibus calcaſſe coronam
Fertur, & ingratas poſthabuiſſe preces.
Illa retrò revoluta, jacens; Lux Principis olim,
Umbra mei poſthac Principis, inquit, ero.

XXXVII.

Qualis eſt dilectus tuus? Cant. 5.

QUALIS erat tuus ille? tuus pulcherrimus ille?
Dicebat nuper barbara turba mihi.
Arripio dextrâ pennam, lævâque tabellam,
Et noto, CHRISTE, tuo quicquid in orbe nitet.
Pingo roſas, aurum, gemmas, viridaria, silvas,
Arva, lacus; celeri sidera pingo manu;

Et tabulam monſtrans, Noſter pulcherrimus, inquam,
Qualis erat, vultis diſcere ? talis erat.

XXXVIII.

Caput ejus aurum optimum. Manus illius tornatiles aureæ. Cant. 5.

PONITE gemmifero frondentia ſerta metallo,
Pulchra triumphales ponite ſceptra manus.
Rex meus eſt JESUS. Rex formosissime Regum,
Tu mihi Dictator, tu mihi Cæsar eris.
Qui ſceptri fulgore caret, qui luce coronæ,
Rex, ait, ille tuus ? Rex erit ille meus.
Cui caput eſt aurum, manus eſt tornatilis auro,
Illius eſt Sceptrum dextra ; Corona caput.

XXXIX.

In idem ſacrum Canticum.

VITIS eram ; noſtros carpebat nemo racemos.
Flumen eram ; noſtras nemo bibebat aquas.
Arbor eram ; noſtrâ nemo conſedit in umbrâ.
Ductor eram ; noſtrum nemo tenebat iter.
Phœbus eram ; noſtro lucebat lumine nemo.
Paſtor eram ; noſtras nemo ſecutus oves.
Quid faceret JESUS ? Aurum placet omnibus : Aurum,
Ut placeam, poſthac omnibus, inquit, ero.

X L.

Veni de Libano, Sponſa.

Et fugis, & fugiens clamas, Quid, Sponſa, moraris?
Non fugis, ut fugias: ut capiare, fugis.

X L I.

De pullato & linteato Aloysio.

Quem pullæ cernis ſquallentem in funere pallæ,
Hunc nimius ſacro terruit igne Deus.
Quid niveum, Pictor, pullo ſuperaddis amictum?
Et tegis hibernâ torrida membra nive?
Hæc, ubi ſidereos juvenis conceperit æſtus,
A minimo Domini veſtis amore fluet.
Perge tamen liquidas gelidâ nive ſpargere flammas;
Ut liquidum a flammis diſcat amare gelu.

X L I I.

Pullatus poſt prætextam Aloysius.

Alluditur ad Mincium, hoſpitalem cygnis fluvium, paternum Aloysii ſolum.

Vectus oloriferi juvenis prope flumina Minci,
Ibat in herboſos Caſtilionis agros.
Hîc nivei dominum cùm mirarentur olores,
Squallida mutatâ pallia ferre togâ;

Pullatum flevêre ducem, viſuſque repentè
  Plurimus attonito Cygnus ab amne queri:
Atque aliquis, Quin nos etiam nigreſcimus, inqu
  Quando tam niveus ſponte nigreſcit olor?

XLIII.

Oculi B. Aloysii lacrymabundi.

Quis modus, o oculi, nimiis manare fluentis
  Et teneras fletu perdere velle genas?
In fluvios liquidis abeunt duo lumina rivis,
  Et lacrymæ gemini fluminis inſtar eunt.
Intereà medio fluitant Suſpiria luctu,
  Et pius irriguas ventilat Eurus aquas.
Remigium, ſocii, naves & vela paremus:
  Sunt, quibus in cælum velificemur, aquæ.

XLIV.

B. Aloysio conſuetam meditationi ho impendenti roſeum imminet ſertum.

Pulchra coloratis ubi pingitur Hybla roſetis
  Sicanias triplex colligit Hora roſas.
At modò quòd croceos religant tibi ſerta capillo
  Unde repentinis emicuêre comis?
Te Matutinæ pietas modò detinet Horæ,
  Illa tibi vivo tempora flore ligat.

Q

Quot tibi mille legent formoſos Sæcula flores,
Unica millenas si legit Hora roſas?

X L V.

De eodem Serto.

Ipsa Corona roſa eſt puero? puer ànne Coronæ
Ipſe roſa eſt? puer eſt ipſe Corona, Roſæ.

X L V I.

B. Aloysius ſacro lumine circumfuſus.

Nox erat, & poſito juvenis requierat amictu:
Venit Amor; poſitâ ſe tegit ipſe togâ.
Sic ibat! ſic ipſe nigrâ ſibi veſte placebat!
Sic erat in refluo plurima ruga ſinu!
Intereà tacito veſtes uruntur ab igni,
Et bibit admotas proxima palla faces.
Manè vigil poſitos juvenis repetebat amictus,
Et circumfuſæ luxit in igne togæ.
Non miror juvenem tacitis arsiſſe favillis;
In tacitas, miror, non abiiſſe faces.

XLVII.

Oculi B. ALOYSII.

BISGEMINOS olim mater Natura lapillos
Pygmalioneas inter habebat opes.
His frenare comas, & eburnea cingere colla,
Hos memori nuſquam mittere velle manu:
Et chalybum nodis, & aheno vecte ſolebat,
Et vigili clauſos ſolicitare ſerâ.
Parva tamen caris cuſtodia viſa lapillis,
Quæve moram furto tollere poſſet, erat.
Ergo pro geminis ALOYSI munus ocellis,
Accendit geminas caſta per ora faces.
Tam fortunatis, inquit, cuſtodia gemmis
Firmior eſſe poteſt, tutior eſſe nequit.

XLVIII.

Lilia manu præfert ALOYSIUS.

HÆC, quæ virgineis nituntur lilia culmis,
Unde verecundas explicuêre comas?
Non generant similes Pæſtana roſaria flores,
Nec simili Pharius meſſe ſuperbit ager.
Non hæc purpureis mater Corcyra viretis,
Nec parit æquoreis pulſa Caryſtos aquis.
Cùm nullas habeant natales lilia terras,
Quis neget e caſtâ lilia nata manu?

XLIX.

Petro Malaspinæ Rectori Florentino Societatis Jesu.

Scitata eſt Flores nuper Florentia : cingat
 An bona spina ſuas, an mala ſpina roſas?
Optavêre malam, tangi quæ fortè volebant:
 Nam mala tacturos pungere ſpina nequit.
Optavêre bonam, tangi quæ fortè negabant:
 Nam bona tacturos pungere ſpina ſolet.
Sic demum variam clauſit Florentia litem,
 Eſſet ut alterutris assita ſpina Roſis:
Nullus ut has tangat, tangantur ab omnibus illæ;
 Sit bona Spina Malis, ſit Mala Spina Bonis.

L.

De capto Oromusio.

Quæ urbs vulgò ab Indis Gemma orbis terrarum appellatur.

Annulus eſt Orbis, pulcherrimus ætherius orbis,
 Indutus digitis, Lyeia pulchra, tuis.
Non tamen ille fuit pulcher ſine divite gemmâ;
 Dives Oromusii nam ſibi gemma fuit.
Gemma fuit, non eſt: ſubiti nam turbine belli
 Nuper Erythræo perdita gemma luto eſt.

Ergo tuam quæres, pulcherrima Lysia, gemmam
  Inter barbaricos, Persica buſta, sinus.
Ecce meos, inquis, poſcunt mea regna lacertos,
  Ecce meas poſcunt Chinica clauſtra manus.
Non opus eſt humeris: OROMUSIA gemma videtur:
  Ipſe ſatis pollex, ut capiatur, erit.

L I.

JOANNI DE LUGO, dum poſt morbum ad intermiſſam de Pœnitentiâ doctrinam rediret.

FERTUR inornatis nuper Metanœa capillis
  Fleſſe, repentinâ, cùm raperêre febri:
Fertur & indomito frenos laxaſſe dolori,
  Et lacrymis madidos exhibuiſſe sinus.
Cùm rurſus domito repetis tua pulpita morbo,
  Fertur inornatas diſpoſuiſſe comas:
Et domitos hilari riſu frenaſſe dolores,
  Et lacrymis vacuos explicuiſſe sinus.
Quis, Pater, incolumi de te non gaudeat, ipſæ
  Si gaudent Lacrymæ, ridet & ipſe Dolor?

L I I.

AD PONTILIANUM.

E Templis quoties redeo, Paulive ſacello,
  Occurris reduci, PONTILIANE, mihi,

Ac ſubitus quæris : Placuêre palatia Pauli,
   Et Peluſiacî ſecta ſacella Pharo?
Cùm dixi nitidis placuiſſe palatia tectis,
   Et placuiſſe ſuis ardua templa tholis ;
Tu rurſum, fonteſque tibi circoſque placere,
   Vaſta placere crepas amphitheatra tibi.
A placitis ceſſa, ne Roma Placentia fiat :
   Ipſe Placentinus ne videare, tace.

L I I I.

Augustino Vivaldo primùm in Lithuaniâ, ac deinde Romæ Provinciali Præposito Societatis Jesu.

Cum te Parthenope Patrem, cùm Parma vocaret,
   Optaretque ſuum Trinacris ora Patrem ;
Roma ſuas dominis mundi de montibus arces
   Proſpicit, & ſtudiis invidet una trium.
Quid faciam ? Parmæ cedam ? Trinacria flebit :
   Parthenopæ cedam ? Parma queretur, ait.
Trinacriæ cedam ? Siren & Parma querentur.
   Quin potiùs tantum ſortior ipſa Patrem ?
Cedite jam Natæ, Matri concedite Patrem :
   An non veſter erit, si meus, inquit, erit ?

L I V.

De timido ANSA FULVIO.

DUM bellicoſus nuper ANSA prandentes
In Othomanum Sarmatas adhortatur,
Prandete, dixit, milites, triumphalis
Jam cena vobis præparatur in Cælo.
Dixit : ſed ipſe jam moventibus ſignis,
Et buccinarum tympanique rumore
Perterrefactus, ordiente Bellonâ,
In civitatem primus ANSA profugit.
Interrogatus inde, cur fugam mallet,
Et cur ad aſtra nollet ire cenatum?
Hac luce, fallax inquit ANSA, jejuno.

L V.

AUGUSTINO VIVALDO Præposito Provinciali Romano Societatis JESU.

CUM te nuper Honor liquidis circumvagus auris
  Altus inauratis inſequeretur equis;
Trans Alpes Helicenque volas, ubi prenſus Honori
  Dignaris meritâ Littava frena manu:
Cùm tamen ingratos aſpernareris honores,
  Itala feſtinâ corripis arva fugâ.
Hîc Latias iterùm caperes cùm juſſus habenas,

Et victus meritis erubuiſſet Honor;
Non pudet a merito, dixit, me Præside vinci:
Sed vinci toties a fugiente pudet.

L V I.

AD PLAUTUM.

Sive peregrinas mittam tibi, Plaute, Camenas,
Sive Meduſeis fusile carmen aquis;
Non poteras, inquis, melius mihi mittere carmen,
Nec meliùs magno cum Cicerone loqui.
Non poteram meliùs? laus hæc mihi ſalſa videtur,
Quæve vel inviti ſtipitis eſſe poteſt.
Laudari puto me meliùs potuiſſe, ſed a te
Laudari meliùs non potuiſſe puto.

L V I I.

Mater Neronis ad Neronem.

Quo gladium vibras? utero, mammiſne minaris?
Ah reprimat cæcus barbara tela furor?
Lactabam mammis, utero te, nate, ferebam:
Dignus erit veniâ forſan uterque locus.
Erramus. Qui te miſeras malè fundit in auras,
Dignus uterque mori: Cæſar utrumque feri.

LVIII.

Eloquentia FRANCISCI Cardinalis BARBERINI.

QUALIS odoriferi per aprica roſaria Pindi
Garrit Hyanteæ lubricus error aquæ:
Talis Apollineæ, Procerum doctiſſime, linguæ
Pura Palatinas copia fundit opes.
Et tibi doctiloquæ poſuêre silentia Cirrhæ,
Victaque Pegaſeus comprimit ora liquor.
Sæpè loqui docto possit cum Principe Roma,
Diſcet ab egregio Principe Roma loqui.

LIX.

Ejuſdem ſacra Poësis.

CUM tibi Pierios velaret Purpura crines,
Viſa sibi raptis Laurea flere comis,
Illa fuit noſtris quondam data gloria ramis:
Cede meis, inquit, Purpura, cede comis.
Riſit, & e ſummo reſpondit Purpura vultu:
Cingo meas, inquit, Laurea, cingo comas.
Quid facitis? meritos ambæ præcingite crines:
Laurea Vatis erit, Purpura Regis erit.

L X.

Ad Adm. R. P. MUTIUM VITELLESCUM Præpoſitum Generalem Soc. JESU.

EXCUBAT in medio tibi pulchra Modeſtia vultu;
Et niveus roſeo regnat in ore Pudor.
Simplicitas oculis, ſacrâ Facundia linguâ,
Ridet in ingenuis Gratia viva genis.
Majeſtas humeros, placidam Clementia frontem;
Pura verecundus pectora Candor habet:
Præ foribus famuli, video, famulæque morantur:
Virtutem Dominam quis neget eſſe domi?

L X I.

Cerea NERONIS effigies in abdito repoſita.

DURUS & in molli fugit NERO vulnera cerâ:
Mollis & in duro cera NERONE furit.
Cerea quid fruſtrà Solem devitat imago?
Ipſe ſuo iratus diffluet igne NERO.

L X I I.

IN ceream Pueri JESU effigiem.

EXPRIMIT & verum mentitur cera Puellum
Et docet & verâ fallit Imago notâ.
Hos oculos gerit illa quidem, quos ille gerebat,

LXVI.

Libellus de Pietate chriſtianâ laudatus.

PIETATIS iſte eſt liber, & auctoris tamen
Nomen tacetur: ipſa conſcripsit, reor.

LXVII.

Ad TIMANTEM Pictorem.

PINXISTI pulchrum pulchrâ cum Matre Puellum:
Nec tamen illa fuit pulchra, nec ille fuit.
Pictorem MARIÆ meliùs vis pingere LUCAM?
Quis ſcit an errores corrigat ille tuos?

LXVIII.

De A. PERSII Satyris.

VIS PERSI tetricas videre noctes?
Auditor lege ſcripta, lector audi.

LXIX.

Tumulus conjugis PAULI SAPIEHÆ duos inter equites haſtatos.

QUIS jacet hic? magnâ magnus de ſtirpe SAPIEHA.
Quis prope? SAPIEHADES ſunt prope signa nurus.
Quo clarus conjux? clariſſimus omnibus; armis,
Pace, fide, patriâ, religione, toro.

Quid certant equites ? certant, quis vivere poſſit,
Vel meliore nuru, vel meliore viro.

L X X.

In cothurnatum Gallicum.

VECTARI rauco pudor eſt tibi, Gallice, curru?
Cur ergo rauco non pudor ire pede?

L X X I.

Ad JOANNEM CAROLUM CHODKEVIC, Ducem Exercituum Poloniæ adverſus OSMANUM Imperatorem Turcicum:

cùm Gymnaſium inviſeret.

SPERNERE ſi nolis vatis præſagia Muſæ,
Nil in te juris, CAROLE, caſus habet.
Vilnææ nuper dum mandat Apollo Thaliæ,
Grammaticâ nomen flectere lege tuum
Cunctatur, dubitat, pallet, rubet, hæſitat, alget;
Hæc hilari tandem voce Thalia refert:
CHODKEVIC, ait, eſt indeclinabile nomen:
Robore bella gerit, Caſibus ergo caret.

LXXII.

In Stemma ejuſdem W. literam duodecimam inverſam.

MAGNUS Alexander, magnus Pompeius habetur:
Magnus habebaris, CAROLE, magnus Otho.
Scilicet hos Magnos magni fecère triumphi:
Te major Magnum, CAROLE, palma facit.
Perlege ſtemma tuum: Vincis te, Vincis & hoſtem;
Hic quæ terra legi non putat, aſtra legunt.
Si dubitas: hoc ipſe Deo da ſtemma legendum;
De cælo Magnum Maximus ipſe leget.

LXXIII.

Ad ROBERTUM Cardinalem BELLARMINUM, De piis ejus libellis, De æternâ felicitate SS, De aſcenſu mentis ad Deum, quos *SOPHIA MELECIA* Palatina magno ſtudio paulò ante mortem evolverat.

INGENS gloria temporum tuorum
BELLARMINE Pater, beatiorum
Facundissime cygne gratiarum;
Conatuſque tuos, tuaſque noctes,
Sanctæ pignora lucubrationis,
Victuros Pyliam libros ſenectam,
Palatina pio terebat uſu,

Nec torpere ſinebat, anguloque
Aut ſegnes humili jacere menſâ,
Cæli delicias, Graduſque cæli:
Queis, ſacrâ pariter tuâque pennâ,
Æternam reſeras beatitatem:
Et gemmantia templa nundinaris,
Lamentis, Gemituque, Lacrymiſque.
Iſtos illa diu legens libellos
Feſtinabat, & omnibus lacertis,
Remis omnibus, omnibuſque velis
Ad cæli properabat uſque portum.
Nunc denſis lacrymis laboribuſque,
Et denſis lacrymis doloribuſque,
Cæli nobile nundinata culmen,
Formoſis ſpatiatur in viretis.
  Quid dici melius beatiuſve,
BELLARMINE, tuis poteſt libellis?
Palatina tuis beata libris,
Tu lectore beatus es librorum.

LXXIV.

AD CÆCILIANUM.

Cum modò MAGDALIOS ceciniſſes carmine fletus,
  Et rapidos AFRÆ, CÆCILIANE, focos;
Continuò madidæ properata volumina chartæ

Ad nos perferri, CÆCILIANE, jubes.
Legi. Judicium quæris de carmine? dicam.
Digna fuit lacrymis MAGDALIS, AFRA focis.

LXXV.

De novo Gymnasii Florentini ædificio, cujus inſtauratio ſub adventu CAROLI Auſtriæ Archiducis cœpta.

ARNUS, an umbroſas inter liquidiſsimus alnos
Permeſſus Latiis luxuriatur agris?
Æſar, an Auſonias ſubterlabentia turres
Flumina Caſtaliis vociferantur aquis?
Pindus, an audaces mediis in nubibus Alpes
Piniferis comunt frondea colla jugis?
Quidquid erit, veram referet Florentia Cyrrham,
Quam novus Auſtriacâ condit Apollo lyrâ.

LXXVI.

SCAZON.

Aulam fugit ALOYSIUS.

FALLACIS Aulæ pompa, criminum mater,
Quæ turbulentæ pulverem bibis pompæ,
Rituque ſemper fluctuantis Euripi
Et huc & illuc ambulando, curſando,
Confabulando, garriendo, ludendo,

Et uſque & uſque & uſque conſalutando,
Quotidiano merſa navigas cœno,
Centumque pictis curribus lutum rumpis.
Sis o beata, delicata, formoſa,
Morum Charybdis, Aula, pectorum Circe,
Doloſa Siren, innocentiæ labes,
Fraudum ſatelles, officina fucorum,
Eas ſuperbis ſemifulta lecticis,
Eas ſereni luce pulchrior Phœbi;
Et per ſupinæ colla plebis incedas.
Habe venuſtos, aureos, capillatos,
Pictos, perunctos, deque ſcrinio totos
Anteambulones laudis & trahas pompæ;
Dum noſter aulas ALOYSIUS vitet,
Centumque velis, & rudentibus centum,
Centum phaſelis, palmuliſque devitet.
Habe capaces patrimonii Scyllas,
Fundi Maleas, ſpongias crumenarum,
Onuſta laudum plauſtra, nominum rhedas,
Plenas jocorum riſuumque carrucas,
Ineptiarum mille turgidos folles,
Quibus doloſæ ficta dona naturæ
Vultus Poëtas, & Poëtrias linguas
Fecêre dudum, ſuſque deque vertêre;
Quibus loquacis inficetiæ plena
Negotioſa liminum ſalutatrix

Famelicorum turba circulatorum
Nugaſque mille vendit, & locat riſum,
Fraudumque fruſtis mille, mille fucorum,
Mendaciorum mille, mille nugarum
Suitque ſubſuitque mille centones:
Dum noſter aulas ALOYSIUS vitet,
Centumque Phœbis, & Phlegontibus centum,
Centum quadrigis Pegaſiſque devitet.
Illum citato præpes impetu Virtus
Supra ſecures Cæſarum, & Numæ faſces,
Regumque & omne culmen Imperatorum,
Undamque ſupra civium, & fori fluctus
Enavigantem paſſibuſque non tardis
Mortalitatis ſæva jura calcantem,
Nimboſque latè, filioſque nimborum
Super Cometas, rauca fulminum regna,
Puerperamque grandinum & nivis Lunam
Ad uſque rerum vexit ultimos fines.
Ibi ille pulcher imperator aſtrorum,
Novæ beatus inſtitor voluptatis,
Plenum ſonorâ gaudium bibit ripâ,
Rerumque dulci naufragatur in ponto.
I nunc ſuperba, delicata, formoſa;
I dives, Aula: ſis beata, ſis pulchra,
Conchyliata, purpurata, ſis magna;
Dum te inde noſter ALOYSIUS ridet.

LXXVII.

Hiems tranſiit, imber abiit, & receſsit. Cant. 2.

In immaturam menſe Junio B. Aloysii Gonzagæ mortem.

O Nix ! o niveis albentia colla pruinis !
  O oculi, o niveo lumina vincta gelu !
O niveæ cervicis hiems ! o leve genarum
  Frigus, & hibernâ roſcida labra nive !
O niveæ cryſtalla manûs ! o mite comarum
  Vellus, & intactis alba pruina genis !
Ah ! vereor, ne vere novos abeatis in imbres,
  Dum celer æſtivos Junius urget equos.
Siſte, precor, Juni : crudeles, ſiſtite, ſoles.
  Hic minimo liquidus diffluet igne puer.
Non opus eſt flammis. Satis eſt ſibi dicat IESUS:
  Ceſsit hiems, imber ceſsit : Amice, veni.

LXXVIII.

Scazon de B. Aloysio.

Jocose Scazon, ſi quid hactenus mecum
Molli ſub umbrâ populive laurive,
Leniſve buxi pampinive luſiſti,
Valere juſsis arbitriſque curiſque
Mecum ſub altâ feriare cupreſſo ;

Mundoque verſu ſimplicique dicamus,
Quid ille noſter, ille civis aſtrorum,
Agit coruſcis ALOYSIUS campis?
Non ille noſtros ducit ampliùs ſoles:
Non hac phaſelo corporis, levis mundi
Tumultuoſo fluctuatur in ponto.
Non has vocabat patrias domos umquam:
Cælum vocabat patrias domos ſemper.
Huc ille remis, huc rudentibus totis,
Ipsiſque plenus carbasis anhelabat.
Huc æſtuantes dirigebat antennas:
Huic alligavit inſulæ ſuam navim.
Hîc ſempiterni vere cingitur Maii,
Hîc pervagatur elegantibus campis.
Hîc rure cæli fruitur, & procul curis
Inter virentes aureis comis lauros,
Criſpas cupreſſos, ilices capillatas
Quotidianus ambulator incedit:
Quà bruma nuſquam, vel comantis Autumni
Tonſor November frondeum nemus radit,
Ridetve calvos Januarius montes.
Sed delicatos criniuntur in flores
Æterna prata: musici ſtrepunt luci:
Ripæ loquuntur murmurantibus rivis:
Et limpidorum margines fluentorum,
Et hinc & illinc verberante ſe fluctu,

Et hinc & illinc invicem cachinnantur:
Manuſque pulſu, vel volubilis plectri,
Obliviofo de silentii ſomno
Expergefacta ſpontè garriunt plectra:
Lenique ſubter dormiente Neptuno
Tenerrimorum mollis aura ventorum
Depectit agros : desides hiant Euri,
Et otiosis oſcitantur in campis.
  Hîc ille noſter, ille civis aſtrorum,
Conchyliato purpuratus ornatu,
Eunte pompâ siderum coronatur,
Soliſque fulvâ totus ardet in pallâ.
Et nunc per arces cælitum, per acceſſus,
Amethyſtinata templa, gemmeas ſedes,
Et civitatis per forum Sioneæ,
Et fulgurantûm porticus platearum,
Calcat ſuperbum siderum pavimentum.
  Hîc LAINIUM compellat, hîc EVERARDUM,
Hîc lætus ambit BORGIAM ſalutator,
IGNATIOve flammeove FRANCISCO
Enarrat, ipſa delicatior Suadâ,
Miranda temporum acta Claudianorum:
Suoque longos MUTIO rogat Soles:
Melliſque rivos ; balſamique miratur
Et gaudiorum, nectariſque, lactiſque
Formoſa pictâ ſtagna trajicit cymbâ,

Et delicato naviculatur in ponto ;
Nanoſque colles, hiſpidaſque verrucas
Pulcherrimorum luſtrat ilicetorum.
O geſtientûm dulce siderum regnum !
Veſtrum clientem, pro laboribus tantis
Doloribuſque, lacrimiſque, curiſque
Desideratos recreate per campos.
Gaudete Tempe siderum, domus cæli :
Ridete, quicquid eſt domi Voluptatum :
Plorate, quicquid eſt foris Querelarum.

LXXIX.

JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, Polonici Lithuanicique contra OSMANUM Turcicum Imperatorem exercitûs Ductoris, Statua in hortis Mediceis.

QUEM modò Threïcii pulchrâ ſub fronde triumphi
  Marmoreâ ſpectas ponere bella manu:
Hic Asiæ populos, & flava Propontidos arma
  Stravit, Abydenas depopulatus opes.
Fortis adhuc meminit bellacis dextera ferri,
  Dilectumque latus conſcius ensis amat.
O ! nisi captivas vincirent marmora plantas,
  Iret in hoſtiles libera dextra globos.

LXXX.

In tres Fluvios, Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *dum Templum Collegio Societatis* JESU *Croſenſe exſtrueret.*

QUÆ gemmantibus hinc & inde rivis
Currunt flumina? CHODKEVICIANÆ
Currunt flumina Liberalitatis.
Non tam divitibus ſuperba ripis
Gaudet Lydia; non amœnitatum
Tellus mater & elegantiarum,
Felix Americe fluentis auri,
Quæ centum populis tributa ſolvens
Effundit facilem per arva cenſum,
Et crebro ſata comit unione;
Quàm queis Patria, Martiuſque fulgor,
Et pictæ Superûm rigantur aulæ.
Hæc ſcis unde fluant fluenta nobis?
Oſtendis CAROLI manum. Sapiſti.

LXXXI.

Dictum JOANNIS CAROLI CHODKEVICII, *cùm Caſtra ad Chocimum in Dacia contra Byzantinum Imperatorum moveret.*

VELOX Fama malum, tumultuoſis
Dum prætervolat incitata pennis

Arces, oppida, rura, Civitates
Ducentis canit, & canit trecentis;
Braccatis canit, & canit ſagatis
Hoſtem millibus imminere Turcam,
Et jam terga remurmurantis Iſtri
Securum ſuperambulare Martem.
Addit, Biſtonas, impioſque Thracas
Mixtos innumeris venire turmis.
Hæc dum CAROLUS audit; Ut ſciamus
Veri nuntia Fama num ſit, inquit,
Hic hoſtem mihi computabit enſis.

LXXXII.

Statua M. TULLII CICERONIS apud Magnum Hetruriæ Ducem.

ORA Myron, humeros Lyſippus, lumina finxit
Praxiteles: vocem fingere nemo poteſt.

LXXXIII.

Pompa, quâ Sacratiſſimum CHRISTI CORPUS a Romanis Pontificibus ad D. Petrum deportatur.

ÆLIA cur tantis glomerantur compita turmis,
Et populi toto fluctuat unda foro?
Cur refluis fervent Vaticana palatia turbis,
Dardaniæque vomunt agmina mille viæ?

Quid

Quid juvat æthereis populos accurrere menſis ?
Ut ſatiet populos, ambulat ipſe Cibus.

LXXXIV.

Paulo Pimelio miſſum ex ſuccino munus.

Quæ placet ipſa ſibi ſecretæ ſidere formæ,
Ridet, & arcanâ ſuccina gemma die ;
Supplicibus vulgò libanda dat oſcula culmis,
Libandas ſtipulis pulveribusque genas.
Et me, PAULE, tuus rapit ad ſua lumina candor :
Nimirum gemma es ſuccina, pulvis ego.

LXXXV.

Lætabimur memores uberum tuorum. Cant. 3.

Ad Sponſum cæleſtem.

Dicebas te velle tuis me paſcere mammis,
Dum mea ſolicitus pectora torret amor.
Clamabam : Mea mamma meum mihi manna miniſtra :
Nec tu præſtò mihi, nec tua mamma fuit.
Aſpicio Terras & Cælum : Forsitan, inquam,
Dextra Dei tellus mamma, siniſtra polus.
Riſiſti, dicens ; Ipſo te Numine paſcam.
O ! utinam nobis Terra Poluſque foret !

LXXXVI.

Reverendo Patri LEONI SANCTIO Concionatoris munere functo, Româ diſcedenti.

Nec potui Latiis altum te cernere Roſtris,
  Quaſſantemque pio conſcia corda metu?
Ah ſaltem pro me, cui tanta potentia fandi
  Orator magni Numinis eſſe velis:
An non id merito possim te jure precari,
  Cui meritò possim dicere, SANCTE LEO.

LXXXVII.

De divino Amore.

Retia nectentem nuper mirabar Amorem.
  (O quid non facilis fingere possit Amor!)
Aurea pinna fuit, lapis aureus, aurea reſtis,
  Aurea compages, aurea naſſa fuit:
Aureus ipſe fuit: ſed dum ſibi flumina deſunt,
  Heu mea quò vertam retia? dixit Amor.
Ad JESUM converte, Puer, tua retia, dixi;
  Ipſe tibi fuerim piſcis, & ille mare.

LXXXVIII.

In Stemma JOANNIS CAROLI CHODKEVICII: *Crucem Sagittæ implexam & Calci, tria flumina, & Grypha pedibus gladium vibrantem.*

CRUX micat in telo, CRUX altera calce coruſcat:
Forſitan hæc Fortem nuntiat, illa Pium.
Aurea tergemino volvuntur flumina lapſu:
Iſta docent Largum flumina forſan herum.
Felicem geſtat felix avis ore lapillum:
Felicem dominum forſan & illa notat.
Quid dubitem Fortem, Felicem, & dicere Largum;
Cùm Gryps ad voces annuat Enſe meas?

LXXXIX.

In Gryphem, dum JOANNES CAROLUS CHODKEVICIUS, *aliquot relictis cohortibus in Moſcoviâ, ad regni Comitia abiret.*

VIDERAT Hyrcanis Moſcovia Grypha pruinis
Ad Litavum tandem vertere roſtra ſolum:
Ille ferus Gryps, inquit, abit; nil Enſe nocebit,
Non Ales roſtro, non petet ungue Leo.
Non eſt, cur, a te quòd flexerit ora, triumphes:
A tergo longa eſt cauda relicta: Cave.

XC.

In duas Sagittas terræ cæloque obverſas.
Stemma Illuſtriſſimi EUSTACHII VOLLOVICII
Præſulis Vilnenſis.

Bis Geminos Petrus Chriſto monſtraverat enſes,
 Urbs raperet captum cùm Solymea Deum.
Ferre cruentandum clementia lumina ferrum,
 Ferre necaturas non potuêre manus.
Ultrices majora manus tamen auſa parabant,
 Ut tandem CHRISTUS dixerit eſſe ſatis.
O si ! tunc geminas monſtraſſes, Petre, ſagittas;
 Quàm meritò CHRISTUS diceret eſſe ſatis!

XCI.

In duas eaſdem Sagittas Allusio.
In uno oculorum, & in uno crine colli. Cant. 4.

VIRGILIUS quondam, *Telum facit Ira*, canebat:
 Tela facit, meliùs ſed ceciniſſet, Amor.
Eſt oculus Telum: divino crinis Amori
 Eſt Telum. Quid non figere possit Amor?
Eſt oculus, ſed qui ſuperas ſe tollit ad auras;
 Eſt coma, deciduo quæ petit ima gradu.
Quis ſcit, an obverſæ Cælo Terriſque Sagittæ,
 Hæc oculus non sit Præſulis, illa Coma?

XCII.

In eaſdem Sagittas.

ÆRIS & Argenti, & Ferri rude vulgus, & Auri,
Ibat ad Ætnei jurgia fortè fori.
Lis fuerat, quonam poſſes, Vulcane, metallo
Digna VOLOVICIA condere tela manu.
Cauſſidicum vincit, Vulcano judice, Ferrum,
Factaque ſunt forti Ferrea Tela viro.
Tum Faber ad ſocios operum, Sunt Ferrea tela:
Ipſe mihi VOLOVIC aureus, inquit, erit.

XCIII.

Ad Illuſtrissimum HIERONYMUM VOLLOVICIUM, quum Samogitiam ingrederetur.

IPSE ſuas ut te Samogitia ſenſit in oras,
Luſerunt vitreo pulchra fluenta pede.
Florida feſtivas agitarunt rura choreas,
Lætitiâ madidæ perſonuêre domus.
Ocyus i, Præſes : si fortè venire moraris,
Huc venient campi, flumina, rura, domus.

XCIV.

In Soleam tribus insignitam Crucibus: Stemma Illuſtriſsimi & Reverendiſsimi STANISLAI KISZCÆ Præſulis Samogitiæ.

QUIS tam concordi junxit duo robora nexu?
Quis ſoleam ſocias juſsit habere Cruces?
An quia KISZCANIÆ monſtrant insignia gentis,
Certatimque ſacro laudis honore nitent?
An quia calcari cupiunt, humileſque latére,
A Domino morem quem didicere ſuo?
O celebres humileſque nimis! magis, inter honorem
Dum nituere, latent; dum latuere, nitent.

XCV.

In tres ejuſdem Cruces, & tres Tubas.

KISZCA, tuas dum cerno Cruces, dum classica cerno;
Solicitat mentem terror amorque meam.
Cerno Cruces? ignis ſancti me flammat Amoris;
Et dico, Mentis Crux medicina meæ eſt.
Cerno Tubas? timeo: Fors, inquam, bella parantur.
Sed cum nulla ſonent prælia, rurſus amo.
Quid ſecura tuæ faciet Fiducia plebis,
O Præſul, si te diligit ipſe Timor?

XCVI.

In tres Tubas ejuſdem Reverendissimi Præſulis coeuntes.

CATHOLICOS ſævis dum provocat Hæreſis armis,
Innumeris parent impia caſtra Tubis.
Hæc Batavam, canit hæc Scotam, canit illa Britannam
Et diverſa ſonat quolibet ore Fides.
Non sic Catholicas hortantur cornua turmas:
Una Fides ternâ conſonat ecce Tubâ.
Quæ tam concordi ſociantur claſsica coetu,
Impia caſtra, Tubas creditis eſſe? Tuba eſt.

XCVII.

In Enſiferum Grypha:
Stemma JOANNIS CAROLI CHODKIEVICI magni Ducatûs Lithuaniæ, ſupremi exercituum Ductoris.

HIC, qui ſupinos defluentibus plumis
Inveſtit armos, & bicorporis plantæ
Effultus ungue rectus imminet cælo,
Et lætiformi Marte præliaturus
Explorat enſem providus duellator,
Non Atticarum flexili chorearum
Proludit orbe, non rotatili plauſu
Reciprocante verberat ſolum plantâ:

Suiſque clarum ſtemma laudibus fulsit.
Nunc ad Poloni Martis æreos cantus,
Tubæque gratum murmur exſoporatus,
Formidoloſos enſe fulminat Turcas.
Avertat iſtinc pervicax Hetruſcorum
Et Apulorum veritas Sacerdotum
Victoriarum nuntias coturnices,
Vates columbos, augureſque cornices.
En certiora, Magne Militum Ductor,
Gryps Lechicorum signa dat Triumphorum:
Ut dum per auras fluctuante ſubſultu
Stat ludibundus, & velut theatrali
Pugil bipenne motat areâ ferrum,
Spectator ipſe neſciat, tuum Grypha
An præliantem cernat, an triumphantem.

XCVIII.

De BB. Agapi *&* Chronia *Virginibus & Martyribus, quæ ſorores ob* Christum *carcere maceratæ, poſtea in ignem miſſæ, ſed inviolatæ, oratione, ad* Christum *fusâ, ad cælum evolarunt.*

Nil juvat includi tenebroſo carcere Divas:
  Te meliùs cæco carcere, CHRISTE, vident.
Nil juvat ignitis immergere membra caminis:
  Ignoſcit caſto conſcia flamma pedi.
Compoſitis ambæ venerantur ſidera palmis,
  Et ſociâ Superûm culmina mente petunt.
De flammâ carcer, de carcere flamma meretur:
  Flamma ſoror, carcer frater utrique fuit.

XCIX.

D. S. Leone *Pontifice, qui* Attilam *Hunnorum Regem in Italiam cum copiis influentem monitu ſuo & oratione repreſſit.*

Attila Pannonicis populatur cædibus Alpes:
  Obvia magnanimus tendit in arma Leo.
Adverſâ gemini concurrunt fronte Leones,
  Inde LEO Decus, Tuſcus & inde LEO.
Conſcius ille ſui, fera repulit arma, furoris,
  Nempe tuâ monitus maximè voce LEO.
O quem te memorem! quò Regem nomine dicam!
  Ille LEO raptor, tu LEO paſtor eras.

T v

C.

De S. ARDELIONE, qui ex Mimo repentè Chriſtianus effectus, ſui teſtimonio ſanguinis CHRISTUM confeſſus eſt.

ARDELIO ſacros deridet carmine ritus,
Feſtaque non æquâ voce theatra quatit.
Audiit Omnipotens: Non eſt opus, inquit, hiulco
Fulmine; tam facilem, Gratia, vince virum.
Deſerit illa polos, & deſerit iſte theatrum,
Et tereti ſacrum volvit in enſe caput.
Sic ſic, inquit, abit noſtræ Comœdia vitæ:
Terra vale, cælum plaude, Tyranne feri.

C I.

De SS. BASILISSA & ANASTASIA, quæ ſub NERONE, linguâ pedibuſque præciſis, percuſſæ gladio occubuerunt.

FORTIS Anaſtasiæ comes eſt Basiliſſa ſorori:
Illa canit CHRISTUM voce, nec iſta tacet.
Cæſareas utriuſque ſonus dum venit ad aures;
Vulnere lingua simul, pes utriuſque cadit.
Utraque ſponte genu sinuato vulnera curat,
Et te prociduo poplite, CHRISTE, colit.
Iraſci CHRISTO neſcis, improvide Cæſar:
Quem tacuiſſe velis, sic coluiſſe jubes.

CII.

De S. Apollonio Senatore, qui, lectâ pro Christi Religione in Senatu apologiâ, gladio percuſſus eſt.

Creber Apollonium pronâ bibit aure Senator,
Dum legit arcano nobile dogma libro.
Ætatemque canit Christi, ſanctoſque triumphos,
Et Stygiâ nuper capta tropæa domo.
Sed tamen inſontem mulctat ſententia Divûm,
Romanumque jubet tingere cæde forum.
Ne dubitate novo, Romani, credere libro:
Mucro ſtilus, ſanguis litera, Romā liber.

CIII.

De S. Adalberto Gneſnenſi Archiepiſcopo & Martyre, qui a Pruſſis lanceis remiſque appetitus, pro Christo fortiter occubuit.

Sæpe Tyras, Albertus ait, & ſæpe Tibiſcos,
Iſtrum ſæpè peto, navigo ſæpè Salam.
Ah! quando tandem ſtellantia litora viſam!
Ah! quando certâ ſidera puppe petam!
Dixerat, & crudis Pruſſus dat vulnera contis,
Et creber remis pectora nauta quatit.
Utere jam remis, & largum funde cruorem:
His remis, iſto flumine viſe Polum.

C I V.

Puer JESUS totus desiderabilis.

HYBLEI rores, & Hymettia liba, valete,
Pinguiaque Aſſyriis deflua mella favis.
Me trahit ille ferax ſanctorum vultus Amorum,
Ille verecundo vivus in ore pudor.
Cùm mea mens ſacræ ſatiatur imagine formæ,
In deſideriis paſcitur ipſa ſuis.
O JESU, mea ſola fames, mea ſola voluptas,
Quam ſapis ipſe, tui ſi ſapit ipſa fames!

C V.

Vox Dilecti mei.

AH! ego tam liquidas ſurdus non audio voces?
Alter & infauſtâ cantus in aure ſonat?
Clamat, Ede, tellus: reſpondent æquora, Pota.
Vaſta ſitim faciunt æquora, terra famem.
Terra dehiſce, cavis areſcite flumina ripis:
Reſpuit & voces auris, & ora cibum.
Ut ſolo te, CHRISTE, frui poſſimque velimque,
Totus & os poſthac, totus & auris ero.

C V I.

Imago Sanctiſſimæ Virginis Planco miſſa.

Misi, Plance, tibi tenerum cum Matre puellum,
Deliciaſque meas, deliciaſque tuas.
Mittere nobilius; majus comprendere palmæ
Nil potuere meæ, nil voluere tuæ.
A me plura tamen si munera, Plance, requiris;
Non a me, a donis plura require meis.

C V I I.

De plurimis Christi Martyribus, qui navi vetuſta impoſiti, demerſi ſunt.

Degenerem linquunt tenebroſi carceris umbram,
Ut ſcandant fragilem maſcula turba ratem.
Sunt illic merces plagæ; ſunt vota rudentes,
Mors pretium, virtus prora, carina ſalus;
Vincla Fides, malus pietas, ſuſpiria venti;
Spes velum, remus gratia, rector Amor.
Tunc Deus, His si navis, ait, mea cingitur armis,
Typhi, tuam cælo dejice, mitte meam.

CVIII.

De PALMULO adoleſcente ſanctiſſimo immaturè vitâ functo.

VIXISTI tibi, vixiſti quoque, PALMULE, CHRISTO,
Longa tibi fuerat vita, breviſque DEO.
Semper vixiſti CHRISTO; tibi, PALMULE, rarò:
Longa DEO fuerat vita, breviſque tibi:
Mortuus es victurus: erit tua, PALMULE, vita
Longa breviſque tibi, longa breviſque DEO.

CIX.

D. S. SIMEONE STILITA.

EST, inquit SIMEON, tellus mihi parvula punctum:
Quis velit in puncto, CHRISTE, movere pedes?
Ergo pedes poſthac æternum ſtabitis, inquit,
Ne tam parva meum ſemita fallat iter.
Conſtitit: & ſtanti tricesima vertitur æſtas,
Quæ tandem merito contulit aſtra viro.
Si tibi terra fuit punctum, sint circulus aſtra;
Jam lato choreas plaude per aſtra gradu.

CX.

CHRISTI in Cruce vox, SITIO.

AH! sitio, clamas, Princeps pulcherrime rerum:
Non habeo pro te dulcia vina: siti.

Tu tamen, Ah! Sitio, clamas: dabo pocula, Sponſe:
Heu mihi! ſed mixto pocula felle dabo.
Hæc, mi Sponſe, bibes: quæris cui fortè propines?
Ad me pro mundi, CHRISTE, ſalute bibe.

CXI.

De S. IGNATIO Martyre, cujus in corde nomen JESUS auguſtiſſimum aureis inciſum literis, poſt mortem inventum.

Aurea in IGNATI fulgent cognomina corde:
Hic tua tu tecum nomina, CHRISTE, locas.
Sparſerat effuſo Martyr cor ſanguine: de quo
Aurea te referens litera facta fuit.
Unde poteſt fulvum mutari ſanguis in aurum?
Sed tamen eſt ſanguis Martyris: ergo poteſt.

CXII.

In gratiam MARTINI BADACH ex Vilnenſi Academiâ in Germaniam proficiſcentis.

Si te Theologum judex audiret Aquinas,
Ingenium Thomas diceret eſſe ſuum.
Si te Oratorem facundo Tullius ore
Audiret, linguam diceret eſſe ſuam.
Quæ tua ſunt, ſi fortè BADACH, tua dixeris eſſe;
Ingenio Thomas, Tullius ore caret.

CXIII.

In tres Tubas, Stemma JOHANNIS RUDOMINÆ Equitis Lithuani.

TRES nuper Divæ, Bellona, Diana, Thalia
De RUDOMINÆIS dimicuêre Tubis.
Noſtra Tuba eſt, Bellona inquit, Tuba noſtra, Diana, eſt.
Hæc, inquit, potiùs noſtra, Thalia, Tuba eſt.
Audiit, & Getico Mavors ſubrisit ab Hæmo,
Nil mihi cum veſtris, numina docta, Tubis.
Veſtra Tuba eſt, Bellona inquit, Tuba veſtra, Diana, eſt:
Veſtra, Thalia, Tuba eſt, ſed RUDOMINA meus.

CXIV.

De morte CÆSARIS N. qui ſcenicum dum luſtrat cœlum, præceps inopino caſu ad theatrum datus, exſpiravit.

VIVUS ubi roſeum fulgor mentitur Olympum,
Et ſimulant vivas aurea tecta domos,
Picta renidentis dum luſtrat sidera ſcenæ,
Atque alacres CÆSAR fertque refertque gradus;
Pendula nitentes decepit bractea plantas,
Atque ſui quaſſum mole necavit onus.
Noxia Cæſaribus ſemper ſublimia: quiſquam
Ad ſuperos veniat CÆSAR, & inde ruet.

C X V.

Idem loquitur de ſe.

FALSA theatralis dum ſidera miror Olympi
Vera mihi, dixi, ſidera pande, DEUS.
Dum meus has LOIOLA Pater modò cerneret oras,
Putida, clamabat, quàm mihi ſordet humus!
O mihi tam pulchri referentur morte penates!
Vera mihi referat, dum loquor, aſtra DEUS.
At quia mors aberat cælo quæſita, cadendum
Ad terram nobis, ut moreremur, erat.

C X V I.

De eodem.

SCENICA mentiti dum fortè palatia cœli,
Et dubio CÆSAR ſcanderet aſtra pede;
Aurea quæ falſi ſimulaverat atria cæli,
Sciſſa ruinóſum tela fefellit iter.
Decepto ruit ille gradu; tragicique doloris
Ad ſua materies ipſe theatra redit:
Et JESUM vocat ore. Pii ne flete ſodales,
Non ruit ex aſtris CÆSAR, in aſtra ruit.

CXVII.

De duplici SENECA ad PAULUM.

De gemino SENECA pugnat ſententia Vatum.
Conveniet, si tu, PAULE, ſecundus eris.

CXVIII.

In PHILIPPUM Rhetorem.

Non poterat juſſus tria dicere verba PHILIPPUS;
Si vultis cauſam noſſe, diſertus erat.

CXIX.

De nobili adoleſcente in feriis Bacchanalium miſerabiliter exſtincto.

Saltantes nuper Mors viderat atra Lupercos,
Et ſe feſtivis miſcuit ipſa choris:
Ebria perque domos ſaltabat, perque plateas,
Morborum longo præveniente choro.
Hic uni juvenis dum fortè resiſtere vellet,
Ebria non meritum meſſuit enſe caput.
Tollite de lautis, juvenes, convivia menſis;
Quis ſcit, an ex veſtris non bibat illa ſcyphis?

FINIS.

INDEX

Hiſtoricus & Geographicus in Sarbievii Poëmata.

A.

ABYDOS *i*, urbs antiqua Europæ, Helleſponto impoſita ; & oppoſita Seſto Aſiæ oppidulo. Hinc *Abydenæ turres* : les Dardanelles.

Acarnia æ, vel potius Acarnania : regiuncula eſt & pars Epiri, quam Acheloüs amnis ab Ætolia dividit.

Acaron, una e quinque Philiſtinorum civitatibus.

Achæmenes is, primus regum Perſarum, a quo Perſæ dicti ſunt Achæmenidæ.

Achaïa triplici ratione ſumitur. 1°. pro Hellade ſeu Græcia, hodie *Livadia*. 2°. pro ea regione Peloponnesi cujus caput eſt Corinthus. 3°. pro tota Peloponneſo.

Achelous, Græciæ fluvius, qui e Pindo monte erumpens in Maliacum sinum irrumpit.

Acherus untis, fluvius Epiri in Ambracium sinum influens : hodie *Véliki*.

Acroceraunia orum, altissimi montes Epiri ad mare Ionium, hodie *monte di Chimera*.

Acrocorinthus, mons Peloponnesi excelſus inter maria duo, Ægæum & Ionium, in cujus radice sita eſt Corinthus.

Adria æ, & *Adrianus pontus*, Adriaticum mare. Il golfo di Vinezzias.

Ædonis. Vide *Edonis*.

Æmathia æ, Macedoniæ regio priùs Pœonia dicta.

Æmon, Deucalionis filius qui Æmoniæ nomen fecit.

Æmonia, regio Græciæ sic dicta ab Æmone ; quæ etiam alio nomine Theſſalia.

Æolia, regio Aſiæ inter Troadem & Ioniam. Alia eſt etiam Æolia ventorum regio, ſeu Inſulæ ſeptem inter Siciliam & Italiam.
Æthiopes, gens Africæ latiſſima, nimio ſole aduſta: hodie.
Aganippe es, fons Bœotiæ ad Heliconem montem, haud procul a Thebis, in Permeſſum amnem influens, & Muſis ſacer, unde eæ dictæ ſunt *Aganippides*.
Agathyrsi orum, populi Scythis vicini, nunc in Ruſſico imperio, ubi provinciæ Cargapolia & Vologda.
Alani, populi Sarmatiæ Europeæ, accolæ paludis Mæotidis & amnis Tanaïs.
Albis (l'Elbe) Germaniæ fluvius, cujus fons in Sileſia, curſus per Bohemiam, Miſniam, Saxoniam & Holſatiam, influxus in mare Germanicum.
Alsius, fenerator famoſus, cujus mentio apud Horatium.
Algidus, Latii mons, non longe a Tuſculo oppido, sic dictus ob algorem.
Almo ónis, fluviolus Romæ vicinus, ex via Appia in Tyberim defluens.
Alyatteus ei, Crœsi pater, rex Lydiæ.
Amathus untis, (Amatonte) Cypri inſulæ oppidum.
Ambracius sinus, (le golfe de Larta) Adriatici maris pars, Epiro adjacens.
Amymone, fons & fluvius Peloponneſi per Argiam fluens in Lernam paludem: ab Amymone Danai filia nomen habet.
Andoverpa æ, (Anvers) nobile Brabantiæ oppidum.
Anguillaria ſeu *Anguillara*, oppidum ditionis pontificiæ in provincia Patrimonii.
Anio sive *Anien enis*, (il Teverone) fluvius Italiæ Nobilis per Tiburtinum agrum in Tiberim defluens.
Aracynthus i, mons Bœotiæ in litore.
Arimaspi, ibi habitabant, ubi nunc Ingria & Ducatus Novogrodenſis & Pleſcovenſis in Ruſſia.

Arnus, fluvius Tuſciæ rapidiſſimus : ex Apennino oritur, Florentiam & Piſas alluit, & in Tyrrhenum mare delabitur.
Artace es, (Artaki) urbs Aſiæ, Helleſponto apposita, non longè a Cyzico.
Athos i, (Monte ſanto) mons altiſſimus Macedoniæ, inſtar peninſulæ in mare Ægeum procurrens.
Aule es, arx Thraciæ haud longè ab Hadrianopoli, ad Hæmi radices.
Auſonia æ, V. (Auſonie :) ea Italiæ pars in qua Beneventum & Cales : ab Auſone uno e primis Italiæ regibus nomen invenit.

B.

BACTRA orum (Bactres) urbs Bactrianæ regionis princeps. Bactriana autem regio ea dicebatur, in qua nunc eſt Balchiæ regnum, & Usbechia.
Bætis is (le Guadalquivir) amnis Hiſpaniæ : Andaluſiam alluit.
Balthis is, Balteum mare, *la mer Baltique*.
Benacus, (Lago di Garda :) lacus Italiæ in agro Veronensi.
Berecynthus i, le Bérécinthe. Fuit duplex Berecynthus, uterque Cybele ſacer ; alter in Phrygia non longè a Marsya flumine, alter in Creta inſula.
Beſsi, populi Thraciæ non longe a Ponto, lævam Strymonis ripam incolentes.
Bethle es, Bethlehem, oppidulum Judeæ.
Bethulie, urbs Galileæ inclyta, patria Judithæ nobilis heroïdis.
Biſtones, gens Thraciæ circa Biſtonium lacum, hodie *Boron*.
Blandusia, fons in Sabinis ; Horatii carminibus celebratus.
Boruſſus, Pruſsiæ incola. *Priſsien*.
Boſporus ; hodie *ſtretto di Conſtantinopoli*
Boryſthenes hodie (Nieper :) Fluvius Scythiæ fecun-

dum Danubium, omnium Europæ fluviorum maximus: in Pontum influit,

Braccianum, oppidulum Patrimonii S. Petri, insigne Urſinorum.

Braclavia, (Braclaw,) urbs Poloniæ in Podolia inferiore, ad fluvium Hypanim.

Brenni, populi Alpini, ubi hodie viſuntur *la val di Bregna*, & Brennus amnis in Ticinum decurrens.

Bugus, (hodie *Bog*) Ruſſiæ fluvius.

Byzantium, urbs olim Thraciæ ad Boſporum Thracium, a Pauſania duce Lacedæmonio ædificata, a Conſtantino magno iterum condita: unde Conſtantinopolis dicta eſt; hodie *Conſtantinople*.

C.

CADANI campi, ager Cades urbis Paleſtinæ.

Cæcubum, oppidum Italiæ, non procul a Cajeta.

Calus, Bactrianorum Deus.

Calabria. Erat antiqua Calabria pars Iapygiæ ad ſinum Adriaticum, inter Apuliam, Lucaniam & Salentinos: hodierna vero Calabria continetur parte meridionali agri Bariensis Hydruntini verò ſeptentrionali & mari Adriatico.

Cales ium (Calvi) urbs priſcæ Campaniæ in Italia, non longè a Massico monte; Calena vina fuerunt laudatissima.

Caledonia, pars Scotiæ ſeptentrionalis; hinc

Caledonium mare: la mer d'Ecoſſe.

Calpe es, mons Hiſpaniæ ad fretum Gaditanum; hodie *Gibraltar*.

Capharnia, Capharnaüm, urbs quondam Galileæ metropolis, ſuper ripam Jordanis.

Calydon, urbs Ætoliæ; inde

Calydonia sylva.

Caracas æ: dux Turcarum.

Carmelus, promontorium Galileæ in tribu Iſſachar.

Carcina æ, urbs Scythiæ.

Carpatus i, vel *Carpates æ*, mons Poloniam ab Hungaria dividens, vulgò *Crapack.*
Carrodunum, (*Lemburg*) urbs Sarmatiæ Europeæ, ſuper Tyram amnem.
Carpathus, inſula Aſiatica in Mediterraneo ſita, quæ Mari Carpathio nomen fecit.
Caryſtos i; hodie *Cariſto* in Negroponte, olim urbs Eubœæ, marmore celebrata.
Caucaſus (le Caucaſe) Aſiæ mons inter Pontum Euxinum & Caſpium mare ad ſeptentrionem.
Caurus i, qui & *Corus*: ventus flans ab occaſu ſolſtitiali.
Caycus, qui & *Caicus*, fluvius Myſiæ.
Cecropia, Attica, regio ſic dicta a Cecrope primo Atheniensium rege.
Ceraunia orum, montes Epiri in mare uſque protensi, ubi desinit Adriaticus ſinus, & incipit Ionium mare.
China æ, (la Chine.)
Chronus i, fluvius Lithuaniæ in mare Balticum defluens: *le Memel.*
Chryſa æ, inſula Oceani orientalis remotissima, Dionysio Alexandrino nota: hodie Japonia, *le Japon.*
Cilices um (les Ciliciens) populi Ciliciæ, quæ regio Aſiæ eſt inter Taurum montem & mare Mediterraneum.
Citharon i, mons Bœotiæ.
Cleonæ arum, urbs Argiæ in Peloponneso.
Clitumnus, agri Faliſci fluvius, non longe a Spoleto, Tineæ mixtus cum eo in Tiberim labitur.
Citheron, Bœotiæ mons, Baccho ſacer.
Cocythus i, (le Cocyte) unus e quatuor Inferorum fluviis. Fuerunt revera Cocyti duo, alter in Epiro, alter in Campania qui in Lucrinum lacum influit.
Concani (les Concaniens.) Fuêre Concani duplices, alteri Hiſpaniæ Tarraconensis populi, nunc *Aſtures*, alteri Scythiæ populi.
Coralli, populi Pontici, immanitate insignes.

Cragus i, mons Ciliciæ.
Cyclades um, inſulæ maris Ægæi celebratissimæ, fere quinquaginta numero, quæ Delum inſulam ambiunt.
Cydon onis (la Canée) urbs Cretæ inſulæ in ora ſeptentrionali, nobilis arundinum præſtantia, e quibus fiebant ſagittæ omnium optimæ.
Cydnus, Ciliciæ fluvius Tarſum urbem præterfluens.
Cydones um, iidem ac Cretes.
Cydonium, ſupple *malum*; un coin.
Cyminus vel *Ciminus*, mons Italiæ, hodie *monte di Viterbo*.
Cynthus, Deli inſulæ collis.
Cynoſura, id eſt canis cauda: sidus ſeptentrionale e ſeptem ſtellis conſtans.
Cyrrha æ, Phocidis urbs ad radicem Parnassi, & Delphorum navale. Sita eſt in ora ſitûs Corinthiaci, qui inde dictus eſt Cirrheus sinus (il golfo di Lepante.)
Cytheron. Vide *Citharon*.
Cythera orum, (Cerigo) inſula maris Mediterranei, inter Peloponneſum & Cretam insulam. Hinc
Cythereius a um, unde *Cythereia* pro dea Venere.
Cythorus, urbs & mons Galatiæ, ubi buxus plurima naſcebatur.

D.

DACIA antiqua ubi erat, ibi nunc Transilvania, Valachia & Moldavia.
Dahæ, Scythiæ populi de genere Nomadum.
Dalmatia æ, Illyrici pars occidentalis, Liburniæ contermina, occaſum verſus.
Dardanus Jovis & Electræ filius: e Creta vel Italia in Phrygiam venit, ubi Teucri regis filiam uxorem duxit, urbemque condidit, quam Dardaniam ſuo nomine nominavit: inde Troja nata eſt. Hinc Dardani & pro Trojanis & pro Romanis.
Delphici colles, id eſt Parnassii colles: urbs enim Delphi ad Parnaſſum sita erat.

Dirce

Dirce es, fons Bœotiæ prope Thebas. Hinc *Dirceum carmen* pro carmine Pindari poetæ Thebani.

Dolopes um, Dolopidem incolebant, Theſſaliæ partem.

Dravus, Germaniæ fluvius : oritur ex Alpibus, & Danubio influit.

Dyme es, urbs Achaiæ ultima ad occaſum.

E.

Eden is, locus deliciarum, olim paradiſus terreſtris.

Edon is, mons Thraciæ Baccho ſacer.

Elysium ii, (l'Elyſée) ſeu *Elysii campi*, apud Inferos beatorum ſedes.

Enipeus, Theſſaliæ fluvius Pharſalicos campos irrigans.

Eos a Græcis dicitur, quæ a Latinis Aurora.

Erechtheus, rex Athenienſium ſextus & decimus.

Eridanus, (le Pô) Italiæ occidentalis fluvius maximus, in Adriaticum ſinum influens.

Erythreæ lymphæ, ſinus Arabicus Ægyptum ab Arabia dividens.

Eſebonii agri, ab Eſebone Amorrhæorum oppido in Tribu Ruben.

Eubœa, maxima Ægæi maris inſula, contra Theſſaliam : hodie *Negrepont*.

Eurotas Laconiæ amnis, Lacedæmonem prætérfluens.

Evius, unum e Bacchi nominibus.

G.

Galaadus i, (Galaad) mons Syriæ montium omnium qui ſunt trans Jordanem altiſſimus.

Galeſus, fluvius Calabriæ in ſinum Tarentinum influens.

Garamantes, interioris Libyæ populi.

Geloni (les Gélons) gens Europea, hodie vel Lithuani, vel Tartari minores.

Getæ populi Europæ Dacis confines, ſed pontum Euxinum verſus.

Getulia, regio latiſſima Africæ ſeptentrionalis, inter Garamantes & Oceanum Atlanticum.

Gnidus i, (Gnide) urbs Aſiæ in Doride, Cariæ regione, Veneri ſacra, ubi viſebatur nobilis illa Veneris ſtatua a Praxitele elaborata.

Gnoſſus, urbs Cretæ primaria, ubi hodie *Ginoſſa.*

Gortyne es, urbs Cretæ inſulæ mediterranea, herbarum lætitiâ nobilis.

Gyges æ, unus e gigantibus qui adverſum Deos bella geſſerunt.

H.

HÆMUS, mons Thraciæ prope fines Bulgariæ, hodie *La Cumoniſa.*

Hebrus, fluviorum Thraciæ maximus, hodie *La Mariſa.*

Helĭce es, Urſa major; ſidus ſeptentrionale.

Heniochi, populi Sarmatiæ Aſiaticæ oram ponti Euxini incolentes.

Hermus, fluvius Aſiæ minoris: in Phocaïcum ſinum influit, hodie *Sarabat.*

Heſperus, ſtella lucidiſsima, quæ quum ſolem antegreditur Lucifer dicitur, cum ſubſequitur Heſperus. Dicitur etiam Venus, Veſperugo, Phoſphorus & Heſpertigo.

Hiſtula. V. *Viſtula.*

Hydaſpes is, fluvius Indiæ trans Gangem, terminus itineris Alexandri Magni: hodie *La Via.*

Hymettus, mons Atticæ melle commendabilis, *monte Metto.*

Hypanis is, hodie *Bog*, amnis Podoliæ, in Boryſthenem influens.

Hyperborei, hodie Ruſsi ſeptentrionales.

I.

IAPYX *ygis*, Oæbali filius: fecit nomine ſuo Iapygiam eam Italiæ partem, quæ poſtmodum Appulia & Meſſapia vocitata eſt. Ventum ab ea parte ſpirantem Romani dixerunt Iapygem.

Iazyges, populi Pruſsiæ in regno Polonico.

Iberia : duplex, Aſiatica altera, hodie Georgia : altera Europea quæ eadem Hiſpania eſt.

Iberi, populi Iberiæ. Vide *Iberia*.

Ida, mons Troadis altiſſimus, Paridis judicio nobilis.

Idomeneus, rex Cretæ qui Græcos in obſidione Trojana egregiè adjuvit. Venit poſtmodum in eam Italiæ partem, ubi Salentum condidit.

Ionium mare : ſic vocatur ea maris Mediterranei pars, quæ Peloponneſum Græciamque occiduam alluit.

Iſmarus, mons Thraciæ prope Hebrum amnem. In plurali Iſmara.

Iſter, ſic vocatur Danubius inferior.

L.

LAPPONIA quæ & Lappia : ea pars Europæ occiduæ eſt, quæ maximè vergit ad ſeptentrionem.

Larius lacus, totius Italiæ ampliſsimus. *Lago di Como*.

Latini, ſic primo dicti ſunt veteris Latii incolæ, deinde Romani rerum Domini : apud Sarbievium ſic appellantur omnes eæ gentes quæ Romanæ Eccleſiæ parent.

Lauretum (*Loretto*), urbs Piceni, prope Anconam.

Lechia, Polonia. Vide *Lechus*.

Lechus, e Boſporo Cimmerio profectus Poloniam occupavit, anno 550, primuſque Poloniæ dux fuit. Inde Poloni dicti Lechiadæ, inde Lechica regna, &c.

Leleges, Aſiæ populi, origine Græci, qui in Myſia, eaque Ioniæ parte quæ Cariæ proxima eſt, conſedere.

Lemnos i, inſula maris Ægæi, habens a ſeptentrione Thraciam, ab occaſu montem Athon.

Lesbos, Alcei & Sapphûs patria, inſula maris Ægæi non longe a Troade & Myſia.

Lethe es, unus e quatuor Inferorum fluviis, cujus aqua epota rerum omnium oblivionem afferebat.

Libanus, mons Syriæ maximus & notiſsimus.

Libanitis cedros, cedrus Libani montis.

Liburnia, ea pars Illyrici quæ hodie Croatia eſt, inter Iſtriam & Dalmatiam.

Libya æ, ea Africæ pars quæ regno Tripolitano & Ægypto continetur.

Libyſſa lea, lea Libyæ.

Ligeris (la Loire) fluviorum Galliæ maximus.

Ligures, populi Liguriæ. Eſt autem Liguria ea Italiæ pars quæ hodie *la Riviera di Genova* dicitur, Apennino & mari Tyrrheno contenta.

Liris, (il Garigliano) Campaniæ amnis.

Litalis e, *Litavus*, *a*, *um*, *Lithanus*, *a*, *um*, & *Littavus a*, *um*. ad Lithuaniam ſpectans.

Livones um, gens Sarmatiæ Europeæ quæ Livoniam incolit.

Luciſcius, mons Lithuaniæ.

Lucrinus, parvus Campaniæ lacus in ſinu Bajano, inter Bajas & Puteolos : anno 1538 terræ motu tumulatus eſt, vocaturque *il mare morto*.

Lycormas, Ætoliæ fluvius, qui etiam Evenus dicitur.

Lycus. Plures ſunt amnes hoc nomine ; unus Germaniæ Rætos a Vindelicis diſterminans, ſecundus Galliæ, &c.

Lydius, fluvius Macedoniæ in ſinum Thermaticum influens.

M.

MÆANDER fluviorum ſinuoſiſſimus : Ioniam a Caria ſeparat, & mare Ægæum ſubit non longe a Mileto.

Mæotis, palus Scythica prope Tanais oſtium, hodie *mer d'Aſof*.

Marmarica, parva Africæ regio inter Cirenaïcam & Ægyptum.

Mænalus, mons Arcadiæ altiſſimus, Pani ſacer ; ſic dictus a Menalo Lycaonis filio.

Mane totum, id eſt tota ea terræ regio quæ matutino ſole tepet.

Mareotis, lacus Ægypti Alexandriam a Meridie alluens, portu nobilis.
Massicus, mons Campaniæ vini bonitate notus : inter Minturnas & Calenum.
Maſſyli, incolæ Massylæ in Africa, apud Libyæ deſerta.
Mauri eam Africæ partem obtinebant, ubi nunc ſunt regna Marochi, Fezzæ & Algerii.
Marathon, vicus Atticæ, non longè ab Euripo freto.
Meles etis, fluvius Asiæ prope Smyrnam.
Melita æ, (Malte) inſula maris Mediterranei : hinc *Meliteus a um.*
Methone es, urbs Peloponnesi, in ora Meſſeniæ, hodie *Modone* in provincia *Belvedere.*
Mimas a, unus e gigantibus quos Jupiter fulmine percussit.
Moesia, regio Europæ ubi nunc Boſnia, Servia & Bulgaria.
Moldavia, regio quondam Hungariæ, nunc Turciæ; principem habet proprium ſub clientela Turcica.
Moſcua vel melius Moſcha, urbs Moſcoviæ provinciæ caput.
Moſchus : (le Moſcovite, le Ruſſe.)
Muſurmannus, id eſt *vir fidelis.* Sic ſe vocant Mahumeticæ religionis ſectatores.
Mycenæ arum, urbs Argolidis in Peloponneſo, hodie *Agios Adrianos.*
Mygdonia, Macedoniæ regio Septentrionalis.
Myrmidones um, sic dicti ſunt omnes Theſſali.

N.

NARVIA, fluvius Lithuaniæ Vilnam præterfluens.
Naſamones, populi Africæ prope Oceanum Atlanticum.
Naupactus, urbs olim Ætoliæ caput, nunc Livadiæ, in ora sinûs Corinthiaci.
Naxos i, inſula maris Ægæi Cycladum maxima, prius Strongile, poſtea Dia vocitata : abundat marmore viridi.

Nemea es, ſaltus ingens Achaiæ in Peloponneſo, ubi Hercules leonem interfecit.

Nereus, Deus maris, Oceani & Tethyos filius.

Neritos, mons Ithacæ inſulæ.

Nomades, populi utriuſque Scythiæ tam Europeæ, quam Aſiaticæ, hodie Tartari.

Noricum. Sic vocatur omnis ea Germaniæ pars, quæ fluviis Æno & Danubio, Pannonia & Alpibus continetur : ubi nunc pars longe maxima Bavariæ Auſtriaque, unà cum Stiria & Carinthia. Ea regio ſemper ferro abundavit.

O.

Occa a, amnis Ruſsiæ, non longe a finibus Tartarorum Præcopenſium ortus, auctuſque Moſcua, Ceſina, aliiſque in Volgam ſe exonerat.

Odera, Germaniæ fluvius Sileſiam, Marchiamque Brandeburgicam alluens, & mari Balthico influens.

Odryſæ, gens Thraciæ Hebro amni accola. Hinc *Odryſia lora* pro catenis Othomannicis.

Œnotria, Italiæ tractus inter Pæſtum ac Tarentum. Dicta etiam eſt Œnotria Italia omnis.

Oeta, Macedoniæ mons prope Maliacum ſinum.

Olenus, Achaiæ propriæ urbs : altera in Ætolia eſt inter Calydonem & Chalcidem.

Olympus, mons Græciæ, inter Macedoniam & Theſſaliam, omnium toto orbe terrarum altiſſimus : unde hoc nomen inditum cælo eſt, quo nihil altius.

Orchomenus. Gemina urbs hujus nominis, una Bœotiæ inter Elateam & Coroneam; altera Arcadiæ, & Mantineæ proxima.

Orion, venator nobilis Dianæ ſatelles, Atlantis auditor : doctrinam de motibus cæleſtibus e Libya in Græciam attulit.

Oritheia, melius Orithya, Erechthei Athenarum regis filia, quam Boreas adamavit & rapuit.

Ormuzianus a um, melius Ormuzianus, ad Ormuzium ſpectans. Eſt autem Ormuzium urbs inclyta, ſita in inſula ſinûs Perſici.

Ortygia, eadem quæ Delos inſula.

Oſſa, excelſus Theſſaliæ mons.

Othomanidæ arum; Turcæ ſic dicti ab Othomanno primo gentis Imperatore.

Othrys, Theſſaliæ mons, non procul ab Oeta.

P.

PACTOLUS, Lydiæ fluvius per Sardianum agrum in Hermum influens, hodie *Sarabat*.

Padus, (le Po,) fluviorum Italiæ maximus.

Palemonii, montes Lithuaniæ.

Panætius, patria Rhodius, philoſophus Stoicus, Scipionis præceptor & Lælii amicus.

Panchæa, Arabiæ Troglodyticæ pars, ſinus Arabici oſtio adjacens, turis ferax.

Pangæa orum: in ſingulari *Pangeus* Thraciæ mons, Philippis urbi imminens.

Pannonius, pro Pannoni, ſive Hungarico.

Paræton um, urbs Marmaricæ in Africa inter Apolloniam & Alexandriam.

Paros, una e Cycladibus Ægæi maris inſulis, albo marmore nobilis.

Parrhaſia, oppidum & regio Arcadiæ: hinc *ora Parrhaſia* pro Peloponneſo.

Pelaſgi, gens antiqua per univerſam Græciam quondam diffuſa Primitus dicebantur Pelargi eo quod ciconiarum more, nunc has, nunc illas partes inſederint.

Pelion i, mons Græciæ inter Theſſaliam & Pelaſgiotidem: hodie *Laca*.

Peneus, Theſſaliæ fluviorum maximus.

Perſas a, (le Perſan) qui Perſiæ regi paret.

Pergama orum, in ſingulari *Pergamus*, arx ſumma urbis Trojanæ.

Phæax acis, Phæaciæ incola : eſt autem Phæacia Ionii maris inſula quæ & Corcyra.

Pharos, inſula Canopico Nili oſtio objecta.

Pharii, inſulæ Phari incolæ.

Phœniſſus a um, pro Phœnicius a um.

Phthie es, Græciæ urbs in Phthiotide, Achillis patria.

Pieria; primitus Thraciæ regio inter amnes Neſtum & Callinitem, unde deducta colonia eſt in Macedoniam, quæ conſedit inter Aſtræum amnem & orientalem montis Olympi partem, & loco fecit nomen Pieriam. In eadem Macedonia erat fons Pierius, Muſis ſacer.

Pindus, mons Græciæ Muſis ſacer: Epirum a Theſſalia dividebat.

Phoſphorus, Latinè ſtella Veneris.

Plocia, meliùs Plocum (Ploczko) urbs epiſcopalis Poloniæ inferioris ad Viſtulam.

Podolia regio ampla regni Polonici, inter Volhiniam & Moldaviam.

Pontus, dicitur totum illud mare quod a Mæotide palude ad inſulam Tenedum extenditur.

Procyon, ſidus æſtivum, Canis ortum prævertens : unde Antecanis dictus eſt a Cicerone.

Propontis, vocatur illud mare quod a Boſporo Thracico ad Helleſpontum protenditur. *Mare di Marmara.*

Pyrene es, Bebrycis regis filia, ab Hercule vitiata in eum ſaltum fugit, cui nomen ſuum reliquit. Pyreneus autem ſaltus Galliam ab Hiſpania dividit.

R.

RÆTIA regio ubi nunc Griſones, Tirolium, Vallis Telina, & pars Helvetici agri.

Rhodope es, mons Thraciam in partes fere æquales ſecans, & in Pontum Euxinum deſinens.

Rhodus, inſula clariſſima maris Carpathii ; non longe a Caria.

Riga, urbs Livoniæ primaria ad Dunam amnem.

S.

Sala fluvius Germaniæ Turingiam a Miſnia ſeparans, & in Albim illabens.

Salamis inis, inſula maris Ægæi in sinu Theſſalonico, non procul ab Achâia cum urbe cognomine.

Salmacis, fons Cariæ apud Halicarnaſſum, cujus aqua bibentes effeminat.

Samogitia, regni Polonici regio ad mare Balticum inter Curlandiam & Prussiam.

Samos, Ægæi maris inſula, Ioniæ adverſa, Junoni quondam ſacra, & Pythagoræ patria.

Sanirus qui & Hermon, mons Paleſtinæ.

Savus, fluvius qui in Carniola ortus Sclavoniam a Croatia, Boſnia & Servia ſeparat, & in Danubium influit.

Scaldis, fluvius Belgii Cameracum, Valencenam & Antuerpiam alluens.

Scamandrus qui & Xanthus, fluvius Mysiæ in Asia: ex Ida monte ortus Helleſponto influit.

Scythes æ. Scytharum nomen commune erat earum omnium gentium quæ in Europa degentes incolebant Lithuaniam, Moſcoviam & oram Danubii inferioris; in Asia verò obtinebant omnem Tartariam deſertam, partemque majoris Tartariæ non exiguam.

Seres partem majoris Tartariæ orientalem Chinamque ſeptentrionalem incolebant.

Sicambri, olim Sigæ amnis in Weſtphalia accolæ: hos Tiberius imperator in Gelriam tranſtulit. Iidem erant ac Franci qui, Clodoveo duce, Gallias occuparunt.

Sicanius a um. Siculus.

Silesia æ, ampla Germaniæ regio inter Bohemiam & Poloniam. Hinc Silesis Odera.

Sipylus, Lydiæ mons ad Mæandrum amnem.

Sirius, ſtella in ore Canis quæ Latinè Canicula dicitur.

Sirmio, peninſula inter Brixiam & Veronam.
Solymæ arum, urbs Judeæ clarissima, quæ & Hieroſolymæ.
Sthelenus Capanei filius: Diomedem ad Trojam ſecutus eſt.
Strymon, Macedoniæ ſeptentrionalis fluvius.
Stymphalus, lacus, fluvius & mons Arcadiæ.
Styx, Inferorum palus: ſumitur pro ipsis Inferis.
Suoni, Sarmatica gens.
Suecia æ, (la Suede) regnum Europæ nobile.
Suſa orum, urbs inclyta Asiæ, Susianæ regionis caput.
Syracosius a um, Syracuſanus.
Syrtes, (les ſeches de Barbarie) tota ea pars maris Mediterranei quæ inter Byzaoenam & Cyrenaicam longè latèque protenditur.

T.

TAGUS fluviorum Hiſpaniæ maximus.
Tanagra, urbs nobilis Bœotiæ.
Taphros i, urbs Cherſonnesi Tauricæ.
Taurica Cherſonneſus, hodie *La Crimée*.
Tauricani, Scythica gens.
Thebæ arum, urbs Bœotiæ princeps.
Tempe, regiuncula Theſſaliæ in valle amœnissima quam Peneus præterlabitur.
Tethys yos, Dea maris, filia Cæli, conjux Neptuni ſeu Oceani.
Teucer, Scamandri Cretensis filius: in Troade una cum Dardano genero regnavit, unde Troes dicti ſunt Teucri.
Teutones, populi Germaniæ, & ad mare Germanicum.
Therapnæ arum, urbs Laconicæ ad Eurotam amnem.
Thermodoon, melius *Thermodon*, amnis Cappadociæ in Pontum Euxinum decidens.
Theſpiæ arum, urbs nobilis Bœotiæ.
Thetis idis, Achillis mater, Pelei uxor, Nerei filia, dea maris.

Thracius tyrannus, Turcarum imperator
Thraca sive *Thracia*, Europæ regio celebris, vicina Ponto Euxino, Propontidi & Ægæo mari.
Threicius a um. Thracius.
Thoas antis, Tauricæ Cherſonnesi rex, ab Oreſte occiſus.
Thule, inſula in Oceano ſeptentrionali omnium quas antiqui noverunt, remotissima : hodie *Iſlandia.*
Tiberis, notissimus Italiæ fluvius, Romam alluens : *Il Tevere.*
Tibiſcus, fluvius Hungariæ orientalis : ex Carpatho monte oritur, in ipſo Russiæ nigræ limite; influit in Danubium.
Tigris, flumen Asiæ notissimum; oritur in Armenia majore, fluit inter Meſopotamiam & Aſſyriam, Euphratique immixtus in sinum Persicum influit.
Timanthes, pictor ille nobilis, cujus Iphigenia ſummè laudata eſt.
Tiphys, primæ navis, quæ Argo dicta eſt, Gubernator, & Argonautarum ſocius.
Trasimenus, lacus in agro Perusino, Annibalis victoriâ, & Flaminii conſulis clade nobilis.
Trica, aut potius *Tricca*, urbs Theſſaliæ.
Troca (Troki) urbs Lithuaniæ, caput Palatinatûs.
Træzen, oppidum Peloponnesi, Theſei patria, ad sinum Argolicum.
Tuſcia (*la Toſcane*) regio Italiæ nobilissima, mari Tyrrheno, Tiberi & Apennino contenta. Hinc *Tuſcæ aræ* pro aris Romanis.
Tuſculum (Freſcati) urbs Latii amœnissima.
Tyrannus Theſſalus, Thracius, Turcarum imperator.
Tyras æ (Nieſter,) fluvius oriens in Russia nigra, rigataque Pocutia, Podoliam utramque a Moldavia ſeparat, perque Beſſarabiam in Pontum labitur.
Tyrus, Phœniciæ olim inſula, urbſque celeberrima,

orbis emporium, hodie *Tyr.* Hanc obſeſſit Alexander magnus; ſed quum parum proficeret, continenti inſulam aggeribus junxit. Quia autem illud idem fecit magnus Richelius in obſidione Rupellæ, parique cum ſucceſſu, hinc poëta noſter Tyri nomen Rupellæ dedit. *Nuper receptâ bella ſuper Tyro, &c.* L. I. Od. V. v. I.

U.

Ufens fluvius Italiæ juxta Terracinam per paludes Pomptinas fluens.

Umbria Italiæ regio, ubi nunc Romania & ducatus Urbini Spoletique.

V.

Veiens currus, pro curru triumphali, qualis fuit Camilli de Vejis triumphantis.

Veſevus, qui etiam Veſuvius, famoſus priſcæ Campaniæ mons, non procul a Neapoli: hodie *il monte di Somma.*

Vilna, urbs princeps Lithuaniæ, ad Viliam amnem.

Vindelici, gens Rætis confinis: eam Germaniæ partem incolebant quæ nunc Bavaria dicitur: nomen habet a fluviis Vindone & Lico.

Viſtula, notissimum Poloniæ flumen, olim Germaniæ terminus: rigat Cracoviam & Varſoviam, & in Gedanum sinum incurrit.

Volga, qui ſæpius & melius *Rha* dicitur, omnium Sarmatiæ fluviorum maximus; exit in Caſpium mare.

FINIS INDICIS.

INDEX RERUM.

Prior numerus deſignat Librum, ſecundus Oden: Liber Epodon qui quintus eſt deſignatur litera V.

ADOLESCENTIS ingenuis artibus exculti laus. I. 9. III. 26.
Adoleſcentia quibus ſtudiis exercenda. I. 14. Adoleſcentiæ nulla fides. I. 11. III. 22.
Æqualitas mentis in utrâque fortunâ ſervanda eſt. I. 13.
Ætatum omnium fuêre virtutes inſignes. V. 20.
Agri amœnitates. V. 1.
Amphion. *Vide* Civitas.
Amicorum fides rara eſt. II. 8.
Animus dives eſſe debet, non arca. II. 6. Animi bona hominem commendant. III. 23.
Avaritiæ deteſtatio. III. 7.
Balthaſaris Moreti laus. III. 31.
Barberinæ apes. III. 15.
Barberini Cardinalis laudes. III. 1. 3. 11. 14. 15. 18.
Belgarum doctorum laudes. III. 29.
Belli civilis mala. II. 24. IV. 28.
Bugi laus. V. 15.
Bzovii Annalium eccleſiaſticorum continuatoris laus. III. 28.
Chriſti amabilitates. II. 19. 25. IV. 19. 21. Chriſtus in cruce pendens. V. 5. *Vide* Jeſus.
Civitas bene ordinata. IV. 36.
Cupiditatis ſtultæ mala. II. 16.
Dantiſci laus. IV. 8.
Diræ in Herodem. II. 23.
Dithyrambus. V. 7.

Divitiæ veræ quænam ſint. III. 6. V. 34. Quæ ſint poetarum divitiæ. IV. 14.
S. Eliſabetha Portugalliæ regina inter Sanctos relata. I. 18.
Elegantiæ equeſtris jactantia reprehenditur. I. 11.
Europæ calamitates deplorantur. V. 18.
Ferdinandus II. Turcas ex Hungaria pellit. II. 1.
Fidei unitas parens concordiæ. IV. 1.
Fluvii laus. V. 15.
Ad fontem. V. 2.
Fortitudinis bellicæ laus. III. 24. 25. IV. 6. 16. V. 16.
Fortuna adverſa animi æquitate vincenda. III. 4. IV. 13. De adverſa fortuna non querendum. I. 2. Fortunæ inconſtantia. I. 7.
Gloria vera in quo ſita ſit. II. 9. Gloria vana. IV. 11. Ad gloriam bellicam cohortatio. III. 30. IV. 34
Græcia armis repetenda. I. 12. III. 19.
Habitandum eſſe ſecum. IV. 12.
Hiſtoriæ eccleſiaſticæ laus. III. 29.
Honor virtutis merces. III. 14.
Humanarum rerum inconſtantia. III. 12.
Ignavia carpitur. I. 16.
Inſomnia poetarum. IV. 32.
Jeſus puer in Matris ſinu. V. 4. Violis coronatur. IV. 17.
Labor intermittendus. IV. 39. Laboris commendatio. I. 23. III. 17.
Ladiſlai VI. Polon. regis laudes. I. 15. II. 28. III. 10.
Lapidis primi jactus in ædificatione templi. III. 27.
Laus adoleſcentis ingenuis artibus exculti. I. 9. III. 26. Balthaſaris Moreti. III. 31. Barberini Cardinalis. III. 1. 3. 11. 14. 15. 18. Belgarum doctorum. III. 29. Bugi. V. 15. Bzovii. III. 28. Dantiſci. IV. 8. Fortitudinis bellicæ. III. 24. 25. IV. 6. 16. V. 16. Hiſtoriæ eccleſiaſticæ. III. 28. Ho-

minis eruditi. V. 19. Ladiſlai regis Polon. I. 15. II. 28. III. 10. Liberalitatis. II. 17. Matronæ. III. 9. IV. 30. Modeſtiæ. IV. 31. Pacificatoris. V. 18. Polonorum equitum. I. 15. Principis. II 22. 28. III. 10. 13. 18. Sapientiæ divinæ. V. 6. Sigiſmundi regis Pol. II. 22. B. Staniſlai Koſtkæ. V. 17. Teſtudinis. II. 23. Theologicorum ſtudiorum. III. 26 Urbani octavi. I. 1. 3. *Vide* Urbani.

Liberalitatis laus. II. 17.

Libertatis bona. IV. 37.

Mæror colloquiis amicorum leniendus. III. 5.

S. Magdalena Chriſtum luget. III. 2.

Matronæ laus. III. 9. IV. 30.

Modeſtiæ commendatio. IV. 31.

Muſarum commercii commoda. IV. 2.

Noe vaticinium poſterorum ſcelera conquerentis. IV. 27.

Nuptialis pompa. V. 7.

Orientis imperium armis recuperandum. I. 6. 20.

Otii literati bona. II. 10. III. 16. Bona otii religioſi. V. 3.

Pacificatoris laus. V. 18.

Pæan militaris Polonorum. IV. 24.

Patrum virtutes filiis imitandæ. II. 4. IV. 29.

Patriæ cæleſtis amor. IV. 2.

Pacis commoda. II. 12.

Peregrinationum commoda. III. 8.

Poeſis ſacræ laus. IV. 7. Ad ſacram poeſim invitatio. II. 13.

Poetarum deliciæ. III. 16. Divitiæ. IV. 14. Gloria. II. 15. Inſomnia. IV. 32. Votum. IV. 26.

Polonorum equitum laudes. I. 15.

Principis laus. II. 22. 28. III. 10. 13. 18. Principum inſtitutio. II. 20. Principes manſuetudine commendantur. I. 17.

Proceſsio ad Trocenſem ædem Virginis Deiparæ. V. 9. 10. 11. 12.
Reges a Deo eliguntur. IV. 37.
Roma bonarum artium nutrix. IV. 9.
Sapientis regnum. IV. 3. Schola. II. 27.
Sapientiæ divinæ laudes. IV. 3.
Sigiſmundi III. regis Poloniæ laudes. II. 22.
Silentii commendatio. IV. 11.
Socordia ſeculi reprehenditur. I. 8.
B. Staniſlai Koſtkæ laudes. V. 17.
Stragis Turcicæ deſcriptio. IV. 4.
Teſtudinis laudes. II. 3.
Theologicorum ſtudiorum laus. III. 32.
Timor ſtultus, quis eſt. II. 16.
Urbani VIII. ſummi Pontificis laudes. I. 1. 3. 5. 10. 21. III. 17. Carmina laudantur. I. 22.
Virgo Deipara violis coronatur. IV. 18. Ad Virginem Deiparam. II. 11. 14. 18. 26. IV. 22. 33. Carmen votivum. IV. 20. Aliud. IV. 25. Aliud. V. 13.
Viſnovii Poloni equitis virtus incredibilis. III. 20.
Vita jucunda & honeſta. III. 21. Ad rationis præſcriptum exigenda. IV. 10. Miſeriarum plena. II. 5. Tædii plena. IV. 15. Vitæ brevitas benefactis extendenda. II. 2. IV. 23.

ERUDITORUM TESTIMONIA DE SARBIEVIO.

Non ſolum æquavit, ſed interdum ſuperavit Flaccum.
GROTIUS.

In lyricis Sarbievius Polonus excellit.
BOECLERUS Bibliographia critica, p. 157.

Le Privilege ſe trouve à l'Imitation de J. C.

FINIS.